

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ

Στη μνήμη
της Δήμητρας Ζερβού,
που παραμένει ζωντανή
στην καρδιά και στο μυαλό
όσων την γνώρισαν...

**1. ΣΤΟΧΟΙ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τουριστική δραστηριότητα αποτελεί πλέον φαινόμενο οικουμενικών διαστάσεων, που έχει πολλαπλές επιπτώσεις στην οικονομία, την κοινωνία, το περιβάλλον, τις διεθνείς σχέσεις, την ποιότητα ζωής.

Έτσι, συμβάλλει σημαντικό στη διαμόρφωση του εθνικού εισοδήματος, της απασχόλησης, του παγίου κεφαλαίου, των συναλλαγματικών εισπράξεων, στην ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και ιδιαίτερα στην περιφερειακή ανάπτυξη, λόγω της μεγάλης διασποράς των τουριστικών πόρων στο χώρο.

Ο τουρισμός αποτέλεσε τη βασική δύναμη αντιστροφής των δυσμενών εξελίξεων (πληθυσμιακών, οικονομικών κ.λπ.) της μεταπολεμικής περιόδου κυρίως στις προβληματικές περιοχές της χώρας.

Για να συνειδητοποιήσουμε την έκταση και τη σημασία του, σύμφωνα με στοιχεία και προβλέψεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, τουρισμός και ταξίδια είναι η τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγική βιομηχανία στον κόσμο, μετά τα πετρέλαια και την αυτοκινητοβιομηχανία και εκτιμάται ότι στις αρχές του αιώνα θα είναι η πρώτη.

Το ερώτημα λοιπόν που τίθεται είναι κατά πόσο ο τομέας μπορεί να αποτελέσει βάση τόσο για την εθνική οικονομία όσο και για την περιφερειακή ανάπτυξη και να αναδειχθεί ως ένας από τους κυριότερους τομείς προς μελέτη και εξέταση.

Η παρούσα διπλωματική εργασία έγινε στο πλαίσιο του διετούς προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου με τίτλο "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ" και έχει σαν βασικό στόχο να παρουσιάσει την περιφερειακή πολιτική που ασκείται στην Ελλάδα στον τομέα του τουρισμού ειδικά τα τελευταία χρόνια.

Η ανάλυση θα γίνει σε δύο επίπεδα, κλαδικά και περιφερειακά δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο τομεακό πρόγραμμα του τουρισμού (Υ/μα "Τουρισμός" του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Τουρισμός - Πολιτισμός") που βρίσκεται σε εξέλιξη

και χρηματοδοτείται μέσω του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ 1994 -1999) και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ).

Εκτός του πρώτου κεφαλαίου, η παρούσα εργασία διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια: Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά, η υφιστάμενη κατάσταση οι εξελίξεις και το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα γίνεται παρουσίαση της εξέλιξης της προσφοράς και της ζήτησης για το ελληνικό τουριστικό προϊόν, των επιδιώξεων και των στόχων σε αναφορά με τη διαπεριφερειακή διάρθρωση και την πολιτική αναπτύξεως του τομέα και τέλος της συμβολής του τουρισμού στην εθνική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται κατά περιόδους η τουριστική πολιτική που έχει ασκηθεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα, αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου έχει διαμορφωθεί αυτή, στη συνέχεια περιγράφονται και αξιολογούνται οι Αναπτυξιακοί Νόμοι και οι τροποποιήσεις τους και τέλος, προτείνονται βασικές κατευθύνσεις πολιτικής και βασικές επιδιώξεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο όσον αφορά την πολιτική προσφοράς, ζήτησης, τιμών, απασχόλησης και εκπαίδευσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται διαχρονικά η τουριστική πολιτική στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται αναφορά στα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και στη συνέχεια γίνεται μια αναλυτική παρουσίαση του Υ/τος "Τουρισμός" του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Τουρισμός - Πολιτισμός", που χρηματοδοτείται από το 2^ο ΚΠΣ 1994-1999, κατά Μέτρο και Ενέργεια. Συγκεκριμένα για κάθε Μέτρο παρουσιάζεται η χρηματοοικονομική του ανάλυση (ανάλυση του προϋπολογισμού του σε δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή), οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίησή τους, οι ωφελούμενοι, στόχοι, φυσικοί δείκτες (ποσοτικοί, επιπτώσεων), και τέλος συνέργεια του Μέρους με άλλα Μέτρα του Υ/τος ή άλλα Προγράμματα. Ακολουθεί μια συνοπτική πορεία υλοποίησης του Υ/τος ανά Μέτρο και Έργο/Ενέργεια, σύμφωνα με τις τελευταίες αποφάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης του Υ/τος. Στη συνέχεια επισημαίνονται βασικά προβλήματα και παρουσιάζονται οι άμεσες ενέργειες και οι προτάσεις των αρμοδίων ή του Συμβούλου διαχείρισης του Υ/τος για την ταχεία ολοκλήρωσή του.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μια περιφερειακή ανάλυση και παρουσιάζεται η πολιτική για τον τομέα του τουρισμού στο νησιωτικό χώρο. Συγκεκριμένα

επιλέχθηκαν τέσσερις περιφέρειες του νησιωτικού χώρου. Οι περιφέρειες Κρήτης, Βορείου, Νοτίου Αιγαίου, και Ιονίων Νήσων. Οι περιφέρειες αυτές επιλέχθηκαν γιατί 1. είναι "δυναμικές" περιφέρειες, 2. διαθέτουν σημαντικούς τουριστικούς πόλους, 3. έχουν περαιτέρω δυνατότητες και δυναμισμό για τουριστική ανάπτυξη, 4. συγκεντρώνουν σημαντικές τουριστικές υποδομές και ανωδομές, 5. καταγράφουν ήδη το 70% των αφίξεων αλλοδαπών, άρα έχουν σημαντικά επενδεδυμένα κεφάλαια στον τουρισμό. Η περιφερειακή ανάλυση αφορά τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το 2^ο ΚΠΣ 1994-1999.

Για κάθε Περιφέρεια περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση, τα χαρακτηριστικά προβλήματα και οι στόχοι που επιδιώκονται μέσω των αντίστοιχων ΠΕΠ και στη συνέχεια, παρουσιάζεται το προφίλ του Υ/τος για τον τουρισμό του ΠΕΠ της κάθε περιφέρειας (συνοπτική παρουσίαση υποπρογραμμάτων, περιγραφή του Υ/τος που αφορά τον τουρισμό, στόχοι). Στη συνέχεια γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση κατά Μέτρο και Ενέργεια (χρηματοοικονομική ανάλυση, περιεχόμενα, στόχοι). Ακολουθεί η συνοπτική πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ συνολικά, του Υ/τος που αφορά τον τουρισμό, των έργων που εκτελούνται στην κάθε περιφέρεια τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και φορέας υλοποίησης είναι ο ΕΟΤ και τέλος γίνονται κάποιες παρατηρήσεις και προτάσεις για την ταχύτερη ολοκλήρωσή τους.

Στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και γίνονται προτάσεις.

Τέλος, θα ήθελα από την παρούσα θέση να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αθ. Παπαδασκαλόπουλο για τις κατευθύνσεις και τις υποδείξεις του, τον κ. Δ. Μπιμπίκο πρώην Σύμβουλο Διαχείρισης του Υποπρογράμματος "Τουρισμός" και νυν Υπεύθυνο του Τομέα Παροχής Υποστήριξης της ΜΟΔ Α.Ε., για την συνεχή και πολλαπλή του βοήθεια αλλά ειδικότερα για την εποικοδομητική του κριτική, τον κ. Βαγγέλη Νικολαΐδη για το υλικό που μου παρείχε και την οικογενειά μου.

ΣΚΟΠΟΣ

Η ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου τα τελευταία τριάντα χρόνια ήταν θεαματική. Κάθε χρόνο δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι μετακινούνται για διακοπές έξω ή μέσα στη χώρα τους. Σύμφωνα με τις πρόσφατες τάσεις, η αύξηση του τουρισμού αναμένεται να συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια και προβλέπεται να προκαλέσει σημαντικές μεταβολές στη δομή της ζήτησης η οποία θα επιφέρει ανάλογες μεταβολές και στη δομή της προσφοράς.

Ο τριτογενής τομέας έχει πλέον αποδείξει ότι αποτελεί μία από τις βασικές "βιομηχανίες" που δημιουργεί νέες θέσεις απασχόλησης και έχει συμβάλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη ορισμένων παράκτιων και ορεινών περιοχών. Όμως παρά τη σημασία που έχει αποδοθεί στον τουρισμό, το μέχρι σήμερα επίπεδο ανάπτυξής του δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό.

Οι στόχοι της τουριστικής πολιτικής, - οι οποίοι αναφέρονται αναλυτικά στην ενότητα 2-1 της παρούσης - επικεντρώνονται, κατά μονότονο σχεδόν τρόπο τα τελευταία χρόνια, στα Πενταετή Αναπτυξιακά Προγράμματα της χώρας και στα αντίστοιχα τομεακά για τον τουρισμό, και παραμένουν αμετάβλητοι και σταθεροί χωρίς να υπάρχει κάποιος προγραμματισμός και μια μακροπρόθεσμη θεώρηση που να εντάσσει την ανάπτυξη του τουρισμού σε ένα γενικότερο πλαίσιο αυτοδύναμης οικονομικής ανάπτυξης.

Τα αδιέξοδα της μακρόχρονης πολιτικής οδήγησαν την τουριστική δραστηριότητα σε υποβάθμιση, με αποτέλεσμα οι απαιτήσεις κυρίως σε υποδομές να είναι τεράστιες.

Οι υποδομές αυτές είναι από τη μια μεριά τεχνικές όπως μαρίνες, αεροδρόμια, τηλεπικοινωνίες, καταλύματα, συγκοινωνίες, συνεδριακοί χώροι, και από την άλλη ανθρώπινου δυναμικού όπως κατάρτιση, γλώσσες, στελέχη, σχολές.

Όμως παρόλ' αυτά στις μέρες μας διαφαίνονται κάποιες **θετικές τάσεις** για την ορθολογική ανάπτυξη του τουρισμού μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για μια ευκαιρία που

καλείται σήμερα να αξιοποιήσει η Ελλάδα προκειμένου να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των τουριστικών της δραστηριοτήτων στη διεθνή αγορά.

Σ' αυτό το πρόγραμμα δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη διάχυση της τουριστικής κίνησης από καθιερωμένες τουριστικές περιοχές προς νέες, από τις ακτές προς την ενδοχώρα, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στην άμβλυνση της εποχικότητας. Στόχος επίσης είναι και η προσέλκυση τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα. Μέσω λοιπόν αυτών των προγραμμάτων διαφαίνεται κάποια προοπτική πολύ ευνοϊκή για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Ελλάδα όπως και για το μέλλον του τουριστικού μας προϊόντος εφόσον βέβαια αξιοποιηθεί σωστά.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει τα χαρακτηριστικά, τις εξελίξεις, τις πολιτικές καθώς και το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην Ελλάδα, την εξέλιξη της Ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα του τουρισμού δίνοντας έμφαση στα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Τομεακό και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα), τις τάσεις που διαφαίνονται μέσω αυτών, την μέχρι τώρα πορεία υλοποίησης τους καθώς και τις άμεσες ενέργειες οργάνωσης, επιτάχυνσης της υλοποίησης τους.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Είναι πλέον αποδεκτό ότι ο τουρισμός δεν μπορεί να στηριχθεί απλά και μόνο στον "καλό θεό της Ελλάδας", στον ήλιο και τα αρχαία. Αυτό είναι ένα μαζικό πρότυπο που οδηγεί στην ανορθολογική κατανομή της τουριστικής δραστηριότητας στο χώρο και στο χρόνο.

Η σημασία του τουρισμού, ως τομέα οικονομικής δραστηριότητας, είναι ευρύτατα αποδεκτή καθώς συμβάλλει στην αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, στη βελτίωση του Ισοζυγίου Πληρωμών, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, και στην προώθηση της τοπικής, περιφερειακής και εθνικής ανάπτυξης. Επίσης έχει σημαντική επίδραση σε έναν αριθμό κοινωνικών παραμέτρων ανάπτυξης όπως η συγκράτηση του πληθυσμού στην περιφέρεια και η πυροδότηση των προϋποθέσεων ζήτησης για μεγάλη γκάμα προϊόντων.

Όμως παρά τη σημασία που έχει αποδοθεί στον τομέα του τουρισμού από την αναπτυξιακή πολιτική, το μέχρι σήμερα επίπεδο επιστημονικής έρευνας τεκμηρίωσης και μελέτης των θεμάτων που σχετίζονται με την περιφερειακή ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό, τόσο στη χώρα μας, όσο και στις άλλες χώρες όπου έχει αναπτυχθεί η τουριστική δραστηριότητα.

Η χρησιμότητα των μελετών στον τομέα του τουρισμού, φυσικά εξαρτάται από την αλήθεια και ακρίβεια της αποτύπωσης και των παραδοχών τους, αλλά και από τη χρησιμοποίησή τους ή όχι από τους φορείς λήψης αποφάσεων, προκειμένου να είναι οι αποφάσεις αυτές εμπειριστατωμένες και τεκμηριωμένες βάσει γεγονότων και όχι σε εξ' ύψους επιφοιτήσεις.

Στην Ελλάδα, μέχρι και τη μεταπολεμική περίοδο, ο τουρισμός παρέμενε στον τομέα της πρακτικής, χωρίς καμιά επιστημονική αντιμετώπιση και τα προβλήματά του τα έλυνε κατά κύριο λόγο ο εμπειρισμός και ο αυτοσχεδιασμός.

Η παραπάνω διαπίστωση, καθώς και οι εξελίξεις που πραγματοποιήθηκαν στην τουριστική δραστηριότητα, γεννούν την ανάγκη για μια πιο μεθοδική και

συστηματική μελέτη και έρευνα των διαφόρων οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων του τουρισμού στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Ο τουρισμός στη χώρα μας δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένος. Οι αφίξεις αλλοδαπών κατευθύνονται κατά τα 2/3 στην Κρήτη, την Ρόδο και στην Κέρκυρα. Έτσι, είναι δυνατόν σε μια "ομοιογενή περιφέρεια" να αναπτύσσονται τάσεις πώλωσης της τουριστικής δραστηριότητας, παρόλο που οι χωρικές μονάδες της Περιφέρειας διαθέτουν ισοδύναμα χαρακτηριστικά τουριστικής ανάπτυξης*.

Η ταυτότητα των τουριστικών πολιτικών συγκεντρώσεων, προσδιορίζει άμεσα τις πολιτικές αναδιάρθρωσης της τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής. Στα "κέντρα τουριστικής ανάπτυξης" (π.χ. πόλεις της Κέρκυρας, Ρόδου), επιβάλλονται πολιτικές εξορθολογισμού των ενδοπεριφερειακών επιδράσεων της τουριστικής ανάπτυξης, αναβάθμιση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος και μείωση των περιβαλλοντικών αρνητικών επιδράσεων στα ιστορικά - πολιτιστικά κέντρα (που αποτελούν και τις μοναδικές πύλες εισόδου - εξόδου στις προαναφερθείσες πόλεις).. Από την άλλη πλευρά, "οι πόλοι τουριστικής ανάπτυξης" (που μπορεί να είναι είτε πόλεις όπως π.χ. η Πάτρα, είτε περιφέρειες όπως η Κρήτη, είτε ολόκληρος ο νομός Κέρκυρας ως "ζωτικός χώρος επιρροής" σε σχέση με τα υπόλοιπα νησιά των Ιονίων, (αλλά και σε σχέση με την Ήπειρο και τα Ιόνια), συγκεντρώνουν σύνθετες λειτουργίες (διαμετακομιστικά κέντρα εμπορευματικών και ανθρώπινων ροών, διοικητικά κέντρα κ.λπ), άρα απαιτούν σύνθετες πολιτικές για την ενίσχυση της ανάπτυξης των τουριστικών ζωνών που επηρεάζουν (π.χ. παράλιοι τουριστικοί πόλοι).

Η παρούσα διπλωματική εργασία χρησιμοποιεί δευτερογενώς βιβλιογραφικό και ερευνητικό υλικό και φιλοδοξεί να παρουσιάσει την εξέλιξη, τις επιδιώξεις, τις προοπτικές και τέλος να κάνει συγκεκριμένες προτάσεις για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας καθώς και για την ποιοτική αναβάθμιση του τομέα του τουρισμού στα πλαίσια της περιφερειακής πολιτικής.

* Αν δηλαδή ήθελε κανείς να οριοθετήσει τις "τουριστικές περιφέρειες" το αποτέλεσμα θα ήταν σαφώς διαφορετικό από τις 13 "περιφέρειες προγραμματισμού" που προβλέπονται σήμερα στη χώρα μας. Οι "τουριστικές περιφέρειες" σε ανηγμένη μορφή θα μπορούσαν τελικά να ταυτισθούν με εκείνες που ο ΕΟΤ προσδιόρισε για την ενίσχυση των ΜΜΕ του τουρισμού.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε τουριστικές πολιτικές και στρατηγικές οι οποίες στηρίζονται σε ένα πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης που σέβεται τον άνθρωπο και το περιβάλλον, διαφυλάσσει τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και εξυπηρετεί τους στόχους της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας. Η παραπάνω αντίληψη οδήγησε στη σταδιακή στροφή του σημερινού κυρίαρχου τουριστικού προτύπου προς ήπιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού (όπως πολιτισμικός, θαλάσσιος, αγροτουρισμός κ.λπ).

2. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

- 2.1. Χαρακτηριστικά, υφιστάμενη κατάσταση και εξελίξεις
- 2.2. Παρουσίαση και εξέλιξη της προσφοράς του ελληνικού τουριστικού προϊόντος
- 2.3. Παρουσίαση και εξέλιξη της ζήτησης για το ελληνικό τουριστικό προϊόν
- 2.4. Επιδιώξεις και στόχοι σε αναφορά με τη διαπεριφερειακή διάρθρωση και την πολιτική αναπτύξεως του τομέα
- 2.5. Συμβολή του τουρισμού στην εθνική και στην περιφερειακή ανάπτυξη

2.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ο τουρισμός σαν σύγχρονο οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο έχει πάρει πια **μαζικό χαρακτήρα**, γεγονός που τον κάνει να διαφοροποιείται ουσιαστικά από τις παλιότερες μορφές του.

Όμως ο τρόπος με τον οποίο εκδηλώνεται ο τουρισμός, δηλαδή με την πρόσκαιρη μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο μόνιμης κατοικίας τους σε έναν άλλον, εξακολουθεί βασικά να παραμένει ίδιος, όπως και οι τουριστικές ανάγκες των ανθρώπων καθώς επίσης και τα κίνητρα που προκαλούν την επιθυμία στον άνθρωπο για αλλαγή περιβάλλοντος.

Η διαφοροποίηση μεταξύ των παλιότερων μορφών τουρισμού και των σημερινών είναι περισσότερο ποσοτική και λιγότερο ποιοτική:

Για να φτάσει ο τουρισμός στη σημερινή του μορφή, πέρασε διαχρονικά από διάφορες εξελικτικές φάσεις. Η σύγχρονη εποχή που αρχίζει με τον 20^ο αιώνα, μπορεί να θεωρηθεί η τελευταία εξελικτική φάση της ιστορίας τουρισμού των ημερών μας, με χαρακτηριστικά γνωρίσματα το διεθνισμό, τη μαζικότητα και την ομαδικότητα στις μετακινήσεις των ανθρώπων.

Αίτιο μαζικότητας του σύγχρονου τουρισμού είναι η διαθεσιμότητα χρόνου και χρήματος σε συνδυασμό με την προοδευτική μείωση στις τιμές των μεταφορικών ναύλων, λόγω εξέλιξης της τεχνολογίας και οργάνωσης, κυρίως όμως λόγω του ανταγωνισμού των πολυεθνικών συγκροτημάτων που ελέγχουν το σύνολο σχεδόν της τουριστικής αγοράς.

Οι διαστάσεις που πήρε το τουριστικό φαινόμενο μεταπολεμικά και η συνειδητοποίηση των ευεργετικών επιπτώσεων του στις εθνικές οικονομίες οδήγησαν στη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη του τουρισμού και στην αντιμετώπισή του σαν ιδιαίτερου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας. Με τη λήψη δε μέτρων υπέρ του τουρισμού αρχίζει η εσκεμμένη επέμβαση των φορέων της πολιτικής εξουσίας στις τουριστικές

δραστηριότητες, που αποβλέπει βασικά στη θέσπιση κανόνων για μία ελεγχόμενη και αρμονική ανάπτυξη του τουρισμού.

Ο έντονος κρατικός παρεμβατισμός στην ανάπτυξη του τουρισμού, εκδηλώνεται είτε άμεσα με την εκτέλεση έργων τουριστικής υποδομής ή ανοδομής είτε έμμεσα με το μηχανισμό των χρηματοδοτήσεων και των κινήτρων γενικότερα.

Αν παρατηρήσει κανείς την επιχειρηματολογία που έχει αναπτυχθεί όλη τη μεταπολεμική περίοδο για την κρατική παρέμβαση με στόχο την τουριστική ανάπτυξη στην Ελλάδα, μπορεί εύκολα να διαπιστώσει ότι παραμένει σχεδόν αμετάβλητη στα ακόλουθα σημεία - επιχειρήματα:

1. Ο τουρισμός συμβάλει στην κάλυψη του συναλλαγματικού ελλείμματος της χώρας μας ή ο τουρισμός συμβάλλει στη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών της ελληνικής οικονομίας.
2. Ο τουρισμός είναι κυρίως τομέας έντασης εργασίας και επομένως μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση της απασχόλησης και συνακόλουθα στη μείωση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης.
3. Ο τουρισμός είναι παράγων αύξησης του εισοδήματος εξαιτίας των αμέσων και έμμεσων πολλαπλασιαστικών του επιδράσεων στην ελληνική οικονομία.
4. Ο τουρισμός συμβάλλει στην καλύτερη ανακατανομή του εισοδήματος μεταξύ των αστικών κέντρων και της περιφέρειας, και έτσι αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

Με δεδομένη λοιπόν την πιο πάνω επιχειρηματολογία για τις χωρίς αμφισβήτηση επιπτώσεις του τουρισμού στην εθνική οικονομία, διατυπώνονται μ' έναν μονότονο σχεδόν τρόπο τα τελευταία 20 χρόνια **οι ακόλουθοι γενικοί στόχοι της τουριστικής πολιτικής.**

- I. Αύξηση των αφίξεων και του τουριστικού συναλλάγματος
- II. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού ή της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος (χωρίς να προσδιορίζεται σαφώς η έννοια και το περιεχόμενο της "ανταγωνιστικότητας").
- III. Αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών

IV. Αμβλυνση της εποχικότητας με επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

V. Προώθηση νέων μορφών τουρισμού, όπως χειμερινός, θαλάσσιος, θεραπευτικός, μορφωτικός, αθλητικός και κοινωνικός τουρισμός.

VI. Ορθολογική χωροταξική κατανομή της τουριστικής ζήτησης και προσφοράς.

Οι στόχοι αυτοί της τουριστικής πολιτικής, συνοδεύονται κατά περιόδους από σειρά μέτρων, τα οποία συνίστανται σε διάφορα επενδυτικά κίνητρα οικονομικού χαρακτήρα, καθώς και σε ποικίλες θεσμικές και οικονομικές ρυθμίσεις για την ικανοποίηση κλαδικών αιτημάτων των τουριστικών επαγγελματικών φορέων.

Επίσης, ο τρόπος αναπτύξεως του Τομέα ήταν ασυντόνιστος και δεν συνέδεσε λειτουργικά με μακροχρόνια αναπτυξιακά προγράμματα άλλων κλάδων της οικονομίας.

Η τουριστική πολιτική αγνόησε τρία σημαντικά θέματα (Π. Τσάρτας ΕΚΚΕ, 1989):

- Τις επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον
- Τα χωροταξικά κριτήρια στην κατανομή των καταλυμάτων και, το κυριότερο,
- Τις ιδιαίτερα δυσμενείς κοινωνικές επιπτώσεις του τουρισμού.

Επιμέρους διαπιστώσεις αμφισβητούν τις θετικές οικονομικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης. Ενδεικτικά παραδείγματα (Π. Τσάρτας ΕΚΚΕ, 1989):

- Η δημιουργία μιας εκτεταμένης παραοικονομίας που οδηγεί σε μεγάλη φοροδιαφυγή και απόκρυψη συναλλάγματος.
- Οι συναλλαγματικές εισπράξεις που φαίνεται ότι αντισταθμίζονται από ένα ισόποσο έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών.
- Οι τεράστιες δανειακές υποχρεώσεις που έχει δημιουργήσει ο ξενοδοχειακός κλάδος και η αδυναμία του να τις ξεπληρώσει.
- Η αποδεδειγμένη αστάθεια του τουρισμού στις κρίσεις και η εξάρτησή του σε μεγάλο βαθμό από τους ξένους Tour - Operators (Τ.Ο.).

Αυτές οι εξελίξεις στον τουριστικό τομέα κατά την τελευταία δεκαετία, οδήγησαν σε μείωση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού στο μεσογειακό χώρο και της αποδοτικότητας του επενδεδυμένου κεφαλαίου. Η μείωση αυτή ήταν συνέπεια του υψηλού πληθωρισμού (ήταν 2,6 φορές μεγαλύτερη αυτού της Ε.Ε κατά μέσο όρο της

δεκαετίας με τάσεις συνεχούς αύξησης από το 1980 έως το 1990), της εισοδηματικής πολιτικής (επηρέασε σημαντικά το κόστος εργασίας έως το 1985), της χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών (λόγω χαλάρωσης των εργασιακών σχέσεων, υπερβολών στις διεκδικήσεις των εργατικών συνδικάτων και της μεγέθυνσης του δημόσιου τομέα), καθώς και της αποτυχίας της τουριστικής πολιτικής να επηρεάσει προς την επιθυμητή κατεύθυνση την προσφορά καταλυμάτων (με κύρια συνέπεια την υπερβολική αύξηση της "παραξενοδοχίας") και να εξασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους για τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής (βασικής και ειδικής) και υπηρεσιών, ιδιαίτερα στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Όσον αφορά τις μεταβολές της τουριστικής ζήτησης στην Ελλάδα θα λέγαμε ότι συναρτώνται με εκείνες που διαμορφώνονται δυναμικά σε διεθνή κλίμακα. Ορισμένες τάσεις αυτών των μεταβολών προσδιορίζονται ως εξής (ΚΕΠΕ 1995):

→ σε 215,8 εκ. διανυκτερεύσεις αλλοδαπών το 2004, με δεδομένο το μ.ο. παραμονής να αυξάνεται στις 13 μέρες (Πίνακας που ακολουθεί)* :

→ σε αύξηση των αφίξεων από την Ευρωπαϊκή και Μεσογειακή αγορά κατά 4,4% και 5,2% αντίστοιχα, με αναμενόμενη μικρότερη αύξηση από τη διεθνή αγορά, της τάξης των 2,3% ομοίως για το 2004.

→ σε αύξηση του μέσου ετήσιου αριθμού των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών κατά 4,5% έτσι ώστε το 2004 να καταγραφούν 70,0 εκ. διανυκτερεύσεις (έναντι 45,0 εκ. κατά το 1994). Η τάση αυτή σημειώνεται ότι θα εξασφαλίσει ένα αυξημένο επίπεδο ζήτησης σε συμπληρωματικά καταλύματα, προς τα οποία στρέφονται οι προτιμήσεις των ημεδαπών.

Στις αυξήσεις αυτές δεν έχουν συνεκτιμηθεί οι πολιτικές στήριξης της τοπικής ανάπτυξης και εξυγίανσης της τουριστικής αγοράς, άρα μπορεί να ειπωθεί ότι προέρχονται από την "αυτόματη" λειτουργία της αγοράς.

* Αφίξεις * μ.ο. παραμονής = διανυκτερεύσεις
16,600 * 13 = 215,8 εκ. διανυκτερεύσεις.

Συνάγεται ότι οι πολιτικές εκσυγχρονισμού και επέκτασης υποδομών και ανωδομών και η προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, θα επηρεάσουν με ευνοϊκότερο τρόπο τις προβλεπόμενες αυξητικές τάσεις.

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ, ΡΥΘΜΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ
ΑΓΟΡΑΣ
Ο ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

	Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών (σε χιλιάδες)			Ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής αφίξεων			Προβλέψεις αφίξεων αλλοδαπών (σε χιλιάδες)
	1980	1990	1994	1980-1990 %	1990-1994 %	1994-2000 %	2004
Αλλοδαποί	4.769	8.873	10.180	6.3	3.5	5.0	16.600
Ομάδες πείριπλου	543	437	520	2.2	4.4	4.5	800
Σύνολο	5.312	9.310	10.700	5.7	3.5	4.9	17.400

2.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

2.2.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η τουριστική προσφορά περιλαμβάνει όλους τους προορισμούς, οι οποίοι προσφέρονται στους τουρίστες. Η προσφορά στον τουρισμό αντιπροσωπεύσει μια ομάδα από ειδικές και τεχνικές ελκυστικότητες, υπηρεσίες και αγαθά, ότι είναι δυνατόν να παρακινήσει τους ανθρώπους να επισκεφθούν μια συγκεκριμένη χώρα.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της τουριστικής προσφοράς είναι τα δύο ακόλουθα:

- α) **Είναι βασικά μια προσφορά υπηρεσιών.** Έτσι, είναι αδύνατο να προμηθευτεί και καταναλώνεται στον τόπο όπου υπάρχει. Το τουριστικό προϊόν είναι αμετάθετο πράγμα που το κάνει να διαφέρει από την προσφορά άλλων προϊόντων, με την έννοια ότι ο καταναλωτής πρέπει να μετακινηθεί μόνος του για την εύρεση αυτής της προσφοράς.
- β) Αν και ο τουρισμός σήμερα, είναι μια βασική ανάγκη, η τουριστική προσφορά είναι ένα θέμα στο οποίο υπεισέρχεται ο ανταγωνισμός της προσφοράς άλλων υπηρεσιών και αγαθών.

Η σύνθεση της προσφοράς στον τουρισμό μπορεί να διακριθεί στην φυσική και στην τεχνική. Η φυσική περιλαμβάνει τα γεωφυσικά στοιχεία (κλίμα, τοπία, χλωρίδα, πανίδα κ.λπ) και η τεχνική περιλαμβάνει τα τεχνικά στοιχεία. (πολιτιστική, γενική, τουριστική, ειδική υποδομή κ.λπ)

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Πολύ σημαντικό στοιχείο της προσφοράς του ελληνικού τουριστικού προϊόντος είναι οι υποδομές που διαθέτει. Όσον αφορά τις υποδομές, από τη δεκαετία του 1980 η στροφή στην κατασκευή μικρών διαμερισμάτων, ενοικιαζόμενων δωματίων και κάμπινγκ δείχνει την ανάγκη της τουριστικής προσφοράς να ανταποκριθεί στη ζήτηση τουριστών μεσαίου και χαμηλού εισοδήματος που ταξιδεύουν συχνά οικογενειακά.

Στον πίνακα 1 που ακολουθεί βλέπουμε την εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού (μονάδες, κλίνες, αναλογία κλινών ανά μονάδα) κατά περιφέρεια¹ κατά τα έτη 1980, 1990 και 1996.

Πίνακας 1

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1980, 1990
ΚΑΙ 1996

Περιφέρειες ¹	1980			1990			1996		
	Μονάδες	Κλίνες	Αναλογία	Μονάδες	Κλίνες	Αναλογία	Μονάδες	Κλίνες	Αναλογία
I	590	52.861	89,59	244	11.515	47,19	271	14.228	52,50
II	758	41.729	55,05	460	32.919	71,56	693	51.167	73,83
III	567	33.605	59,27	58	2.859	49,29	50	2.989	59,78
IV	240	22.945	95,60	132	6.644	50,33	161	8.476	52,65
V	99	4.665	47,12	401	17.796	44,38	450	21.819	48,49
VI	181	10.164	56,15	533	40.960	76,85	641	55.613	86,76
VII	463	31.018	66,99	214	13.585	63,48	210	14.169	67,47
VIII	59	2.726	46,20	546	26.991	49,43	531	28.648	53,95
IX	659	49.018	74,38	858	72.181	84,13	846	71.776	84,84
X	342	29.314	85,71	444	28.084	63,25	495	32.053	64,75
XI	-	-	-	305	13.311	43,64	425	22.388	52,68
XII	-	-	-	1.385	93.882	67,78	1.766	136.081	77,06
XIII	-	-	-	1.133	77.678	68,56	1.377	112.249	81,52
Σύνολο	3.958	278.045	70,25	6.713	438.405	65,31	7.916	571.656	72,22

Πηγή: ΕΣΥΕ

1. I (Περιφέρεια Πρωτευούσης) II (Λοιπή Στερεά Ελλάδα και Εύβοια) III (Πελοπόννησος) IV (Ιόνιοι Νήσοι) V (Ήπειρος) VI (Θεσσαλία) VII (Μακεδονία) VIII (Θράκη) IX (Νήσοι Αιγαίου) X (Κρήτη)

(Περιφερειακή διαίρεση της χώρας για το έτος 1980)

1. I (Αν. Μακεδονία και Θράκη), II (Κ. Μακεδονία), III (Δ. Μακεδονία), IV (Ήπειρος), V (Θεσσαλία), VI (Ιόνια Νησιά), VII (Δ. Ελλάδα), VIII (Στ. Ελλάδα), IX (Αττική), X (Πελοπόννησος), XI (Β. Αιγαίο), XII (Ν. Αιγαίο), XIII (Κρήτη)

(Περιφερειακή διαίρεση της χώρας για τα έτη 1990 και 1996)

¹ Η περιφερειακή διαίρεση της χώρας κατά το έτος 1980 διαφέρει από αυτήν κατά τα έτη 1990 και 1996 (Η διαφορετική περιφερειακή διαίρεση της χώρας φαίνεται στο τέλος του προηγούμενου πίνακα). Έτσι και στους πίνακες που θα δούμε στη συνέχεια δεν μπορεί να γίνει σύγκριση διαχρονικής εξέλιξης μεταξύ της δεκαετίας του 1980 και πιο πρόσφατων ετών.

Από τα στοιχεία φαίνεται ότι, σε συνολικό επίπεδο έχουμε μια διαχρονική αύξηση του ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας τόσο ως προς τον αριθμό των μονάδων όσο και ως προς τον αριθμό των κλινών.

Η αναλογία κλινών ως προς τα ξενοδοχεία παρουσιάζουν μια ελαφρά μείωση κατά τη δεκαετία του '90 (από 70,25 το 1980 σε 65,31 το 1990), ενώ κατά έτος 1996 η αναλογία αυτή έχει αυξηθεί σε 7%.

Οι περιφέρειες που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αύξηση των ξενοδοχειακών μονάδων και κλινών κατά τα έτη 1990 και 1996 είναι οι περιφέρειες του νοτίου, του βορείου Αιγαίου, της Κρήτης και των Ιονίων νήσων. Σε όλες τις άλλες περιφέρειες επιτεύχθηκαν χαμηλότεροι ρυθμοί αύξησης. Κατά το έτος 1980 οι περιφέρειες που παρουσίαζαν τη μεγαλύτερη αύξηση του ξενοδοχειακού δυναμικού τους ήταν η περιφέρεια πρωτεύουσας και τα νησιά του Αιγαίου.

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στο ιλιγγιώδες ύψος των 3,5 τρισεκατομμυρίων δραχμών, σύμφωνα με τις πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις, ανέρχεται η περιουσία που ανήκει στον Ελληνικού Οργανισμό Τουρισμού.

Η ακίνητη περιουσία του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού περιλαμβάνει 325 εκτάσεις συνολικής επιφανείας 90.000 στρεμμάτων σε όλη τη χώρα από τις οποίες ελάχιστες αξιοποιούνται. Εκτάσεις άνω των 100 στρεμμάτων βρίσκονται στις ακόλουθες περιφέρειες. Έξι εκτάσεις στο νομό Αττικής, δεκαέξι στην Κεντρική Μακεδονία, τέσσερις στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, μία στην Ήπειρο, πέντε στη Στερεά Ελλάδα, τρεις στη Θεσσαλία, πέντε στο Νότιο Αιγαίο, οκτώ στην Πελοπόννησο, τρεις στην Κρήτη και μία στην Κέρκυρα.

Οι περισσότερες έχουν εκμισθωθεί σε ιδιώτες που είτε δεν καταβάλλουν τα μισθώματα είτε δεν τηρούν τους συμβατικούς όρους και βρίσκονται στα δικαστήρια με τον ΕΟΤ, και ένα μεγάλο τμήμα έχει παραχωρηθεί δια βίου ή για λίγα χρόνια σε δήμους και κοινότητες. Στην περιουσία του ΕΟΤ ανήκουν 20 ξενία, 6 παραδοσιακοί οικισμοί, 12

κάμπινγκ, 7 ακτές, 7 μαρίνες, 10 ιαματικές πηγές, 2 κέντρα αναψυχής, 3 καζίνα, και 2 σπήλαια.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Πρόκειται για οργανωμένες θαλάσσιες περιηγήσεις με τουριστική πλοία (κρουαζιέρες) και τον περίπλου με θαλαμηγούς, ιδιωτικούς ή ενοικιαζόμενους (yachting), που είναι οι μόνες μορφές θαλάσσιου τουρισμού, κατά τις οποίες πραγματοποιούνται διανυκτερεύσεις.

Η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού ευνοείται ιδιαίτερα από τη γεωγραφική διαμόρφωση της χώρας, τις κλιματικές συνθήκες, την πολιτιστική κληρονομιά, που οι επισκέψεις σε αυτήν συνδυάζονται με τις κρουαζιέρες και το yachting.

Η κίνηση των θαλαμηγών κατανέμεται σε 62 κατονομαζόμενα λιμάνια, από τα οποία 33, με πάνω από 20 προσεγγίσεις το χρόνο, συγκεντρώνουν το 80% των συνολικών προσεγγίσεων των σκαφών αναψυχής. Το 57% των προσεγγίσεων καλύπτονται από την ελληνική σημαία και ακολουθεί η βρετανική με 14%.

Τα ελληνικά κρουαζιερόπλοια μπορούν να καλύψουν ικανοποιητικά τις απαιτήσεις όλων των τύπων πελατών, καθώς υπάρχουν πλοία για 50 - 1.000 επιβάτες, μηχανοκίνητα και ιστιοφόρα

Η μέχρι σήμερα πολιτική στο θαλάσσιο τουρισμό κατευθύνθηκε στη διατήρηση του προνομίου της διενέργειας κρουαζιέρων σε υπό ελληνική σημαία θαλαμηγούς (cabotage), στην ανάπτυξη της αναγκαίας υποδομής, κυρίως των λιμένων των σκαφών αναψυχής (μαρινών) και του στόλου τουριστικών πλοίων και επαγγελματικών θαλαμηγών με ενίσχυση μέσω του Ν. 1262/82 και στη ρύθμιση λειτουργικών και φορολογικών θεμάτων.

Εν τούτους, η πολιτική ενίσχυσης του θαλάσσιου τουρισμού παρουσιάζει προβλήματα και πρέπει να αναθεωρηθεί στο πλαίσιο των σημερινών εξελίξεων και των εμπειριών που έχουν αποκτηθεί.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΣΚΑΦΩΝ

Οι ελληνικές θάλασσες είναι ιδιαίτερα προσιτές ακόμη και για τους αρχάριους στην ιστιοπλοΐα. Οι κλιματολογικές συνθήκες είναι ευνοϊκές για ταξίδια με σκάφος, οι αποστάσεις μεταξύ των προορισμών σχετικά μικρές και το ενδιαφέρον των 2.000 περίπου ελληνικών νησιών και των 16.000 χλμ. ακτογραμμής δεδομένο.

Το γιώτικ προσέλκυσε τα τελευταία χρόνια μεγάλο αριθμό ξένων επισκεπτών και πολλά δισεκατομμύρια δραχμές σε συνάλλαγμα. Η ενοικίαση σκαφών είναι αναπτυγμένη σ' όλο το κεντρικό Αιγαίο, με σκάφη που ναυλώνονται από την Αθήνα, στα Δωδεκάνησα, με σκάφη που ναυλώνονται κυρίως από τη Ρόδο, και ακολουθούν η Κως και η Σάμος. Μεγάλη ανάπτυξη παρουσιάζει επίσης το Ιόνιο, με κέντρα ναυλώσεων κατά κύριο λόγο την Κέρκυρα και κατόπιν τη Λευκάδα. Τα τελευταία δε χρόνια υπάρχει ζήτηση και στο βορειοδυτικό Αιγαίο με κέντρο ναυλώσεων τη Σκιάθο.

2.3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

Η τουριστική ζήτηση επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό και περιορίζεται από την τουριστική προσφορά. Αν η τουριστική προσφορά δεν λαμβάνεται υπόψη όταν γίνονται εκτιμήσεις για την τουριστική ζήτηση, υπάρχει κίνδυνος οι υπεύθυνοι για τον προγραμματισμό της τουριστικής οικονομίας να οδηγηθούν σε λαθεμένες υποθέσεις και έτσι αντί να αυξήσουν την προσφορά τουριστικών αγαθών σε τουριστικούς προορισμούς όπου δεν καλύπτεται η ζήτησή τους, να την αυξήσουν αλλού, δηλαδή σε άλλους τουριστικούς προορισμούς, όπου υπάρχει μεν το ίδιο πρόβλημα, πλην όμως σε μικρότερη έκταση.

Συνυφασμένο, με την τουριστική ζήτηση είναι και το ζήτημα της "εικόνας που έχει η τουριστική προσφορά της χώρας στις χώρες πελάτες.

Η εικόνα αυτή δημιουργείται από τις εντυπώσεις των ίδιων των τουριστών αλλά και από τα ΜΜΕ και τα ταξιδιωτικά πρακτορεία. Επισημαίνεται ότι η συνδυασμένη λειτουργία

αυτών των παραγόντων επί μια σειρά ετών συχνά οδηγεί στη δημιουργία μιας "στερεότυπης" εικόνας της τουριστικής προσφοράς της χώρας π.χ Ελλάδα = χώρα διακοπών, σχετικά φτηνή, με μέτριο σέρβις ή Ισπανία = χώρα διακοπών, μεσαίες τιμές, καλό σέρβις. Η εικόνα αυτή είναι αφ' ενός δύσκολο να ανατραπεί, αφού πολλοί από τους παράγοντες που υπεισέρχονται στη συγκρότησή της δεν ελέγχονται από τη χώρα υποδοχής και αφ' ετέρου επηρεάζει περισσότερο τους τουρίστες που επισκέπτονται για πρώτη φορά μια χώρα.

Σύμφωνα με μελέτη που λαμβάνει υπόψη τις απόψεις τόσο των τουριστικών πρακτόρων όσο και των Tour Operators, η Ελλάδα θεωρείται καλή χώρα για διακοπές αλλά με μεσαίας ή μέτριας ποιότητας υπηρεσίες και μέτριας η κακής ποιότητας συνθήκες υγιεινής.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, σύμφωνα με έρευνα σε Γερμανούς τουρίστες, η ρύπανση του περιβάλλοντος και οι προβληματικές συνθήκες υγιεινής είναι οι κυριότερες αιτίες που τους αποτρέπουν να επιλέξουν κάποιο τόπο για τις διακοπές τους. (N. Βαφειάδης, 1988). Παράλληλα αρνητική είναι η εικόνα που παρουσιάζει το περιβάλλον, γεγονός που δημιουργεί αρνητικές αντιδράσεις στους πελάτες. Οδηγούμαστε έτσι στο συμπέρασμα ότι η εικόνα της χώρας στο εξωτερικό μπορεί να είναι ελκυστική σε επίπεδο τιμών αλλά είναι ιδιαίτερα προβληματική σε επίπεδο υπηρεσιών, περιβάλλοντος και συνθηκών υγιεινής σε μια εποχή που τα στοιχεία αυτά είναι καθοριστικά για την επιλογή μιας χώρας από τους τουρίστες.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να μετρηθεί η τουριστική ζήτηση σε δοσμένο τόπο και χρόνο. Ένας από αυτούς είναι οι **αφίξεις τουριστών**. Τα στοιχεία αφίξεων τουριστών έχουν μεγάλη αξία για τη μέτρηση μεγάλων μεταβολών στην τουριστική ζήτηση και αυτό γιατί αποκαλύπτουν την αύξηση και μείωση της τουριστικής κίνησης στη διάρκεια του χρόνου. Άλλοι τρόποι μέτρησης της τουριστικής ζήτησης είναι οι **διημερεύσεις ή διανυκτερεύσεις τουριστών και οι δαπάνες τουριστών**.

Στον πίνακα 2 που ακολουθεί στη συνέχεια βλέπουμε τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα, τις διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών, και τις συναλλαγματικές εισπράξεις και συναλλαγματικές πληρωμές κατά δεκαετίες και έτη από το 1970 έως το 1996.

Η μεγαλύτερη αύξηση στον αριθμό των αφίξεων των αλλοδαπών τουριστών εμφανίζεται κατά τη δεκαετία του 1980 με ετήσιο ρυθμό μεταβολής 343,6%. (οι αφίξεις κατά το 1980 ήταν 6.656.745 άτομα ενώ το 1970 οι αφίξεις ήταν 1.500.577 άτομα.).

Κατά τα επόμενα έτη (1990-1994) υπάρχει μια σταδιακή αύξηση του αριθμού των αφίξεων ενώ τα έτη 1995 -1996 παρουσιάζεται μείωση (-0,5% και -8,7% αντίστοιχα).

Την ίδια εξέλιξη παρουσιάζει και ο αριθμός των συνολικών διανυκτερεύσεων (αλλοδαπών και ημεδαπών). Όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών αυτές παρουσιάζουν μια αύξηση κατά τα έτη 1995 και 1996.

Το κρίσιμο ερώτημα λοιπόν είναι εάν ο αριθμός των αλλοδαπών τουριστών θα συνεχίσει να παρουσιάζει μείωση και το έτος 1997 ή θα ξεπεράσει τις αφίξεις του έτους 1994 (11.301.722 άτομα).

Η εξέλιξη του αριθμού των τουριστών - και το αν και κατά πόσο ο αριθμός θα συνεχίσει να αυξάνεται - γεννά τα ερωτήματα: υπάρχει κάποιος στόχος σε ότι αφορά τον μέγιστο αριθμό τουριστών που μπορεί να δεχθεί (ή να αντέξει) η χώρα μας με δεδομένη τη μέση διάρκεια παραμονής των διακοπών τους; αν ναι, ποιος είναι ο αριθμός αυτός και ποιες οι ανάγκες σε αριθμό και ποιότητα καταλυμάτων, άλλων υπηρεσιών και διευκολύνσεων, και ποιες οι επιπτώσεις του στη ζωή της Ελλάδας και στο περιβάλλον;

Σε ότι αφορά τα **αίτια** των διακυμάνσεων στον αριθμό των τουριστών, μπορούμε να τα διακρίνουμε σε δύο ομάδες.

Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει αφενός μεν, τις διεθνείς συνθήκες, (π.χ την οικονομική κατάσταση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οποία προέρχεται - όπως θα δούμε στη συνέχεια - η μεγάλη πλειονότητα των τουριστών, την ανεργία στις χώρες αυτές, τη συναλλαγματική και τη γενικότερη τουριστική πολιτική των ανταγωνιστικών

με την Ελλάδα χωρών κ.λπ), αφετέρου δε, την συγκεκριμένη δυναμική και πολιτική των Tour Operators (Τ.Ο.) που διακινούν τον εξωτερικό τουρισμό της χώρας προέλευσης.

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει τις συνθήκες και την πολιτική της χώρας μας (ποιότητα ξενοδοχείων και τουριστικών υπηρεσιών, κόστος πακέτων διακοπών, πολιτική της σκληρής δραχμής κ.λπ.).

Εξετάζοντας το ρυθμό εξέλιξης του **ταξιδιωτικού συναλλάγματος** (συμπεριλαμβάνονται στους άδηλους πόρους του εμπορικού ισοζυγίου) βλέπουμε ότι κατά τη δεκαετία του 1980 παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση (ετήσιος ρυθμός μεταβολής 795,4%). Μικρή μείωση του ταξιδιωτικού συναλλάγματος (συνολικά παρουσιάζεται κατά το έτος 1996. (ετήσιος ρυθμός μείωσης -10%).

Όσον αφορά τις **συναλλαγματικές πληρωμές** (ή άδηλες πληρωμές ταξιδιωτικού συναλλάγματος) βλέπουμε ότι παρουσιάζουν μια σταδιακή αύξηση και κατά δεκαετίες αλλά και κατά τα έτη που εξετάζουμε με μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ της δεκαετίας 1980 και 1990 (από 1.566 χιλ. δολ. το 1980 σε 4.274 χιλ. δολ. το 1990).

Πίνακας 2

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ, ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ, ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΚΑΙ ΕΤΗ

Έτη	Αφίξεις		Διανυκτερεύσεις				Ταξιδιωτικό συναλλάγμα				Συνολικές πληρωμές
	Αλλοδαπών		Αλλοδαπών		Ημεδαπών		Σύνολο		Κατά κεφαλήν συναλλαγματική δαπάνη		Σύνολο
	Αριθμός (άτομα)	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (ρ.μ.) (%)	Αριθμός (άτομα)	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (ρ.μ.) (%)	Αριθμός (άτομα)	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (ρ.μ.) (%)	Αριθμός (άτομα)	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (ρ.μ.) (%)	Ποσά (σε USD)	Ποσά (σε USD)	Ποσά (σε USD)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13
1970	1.500.577	-	7.671	-	9.812	-	17.483	193,6	-	129	266,9
1980	6.656.745	343,6	29.596.704	385725,9	10.757.450	109535,7	40.354.154	1733,5	795,4	260	1.566,0
1990	9.310.492	39,9	35.612.137	20,3	11.424.880	6,2	47.037.017	2.586,80	49,2	278	4274,8
1993	9.913.267	6,5	36.474.881	2,4	12.058.852	5,5	48.533.733	3.335,10	28,9	336	5158,2
1994	11.301.722	14,0	40.657.544	11,5	12.234.374	1,5	52.891.918	3.904,90	17,1	345	5.366
1995	10.712.145	-5,2	38.771.623	-4,6	12.522.573	2,4	51.294.196	4.135,80	5,9	386	6.475
1996	9.782.061	-8,7	36.268.524	-6,5	12.814.899	2,3	49.083.423	3.723,10	-10,0	380	6.618

Πηγή: ΕΣΥΕ και Τράπεζα Ελλάδος

Στον πίνακα 3 βλέπουμε τις αφίξεις και την κατανομή των αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα κατά χώρα ή ήπειρο προέλευσης κατά τις δεκαετίες 1970, '80, '90 και '96.

Πίνακας 3

ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ Η ΗΠΕΙΡΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Χώρα ή Ηπειρος προέλευσης	1970		1980		1990 ¹		1996	
	Αφίξεις (χιλ)	Κατανομή %	Αφίξεις (χιλ)	Κατανομή %	Αφίξεις (χιλ)	Κατανομή %	Αφίξεις (χιλ)	Κατανομή %
ΑΓΙΟ	21.126	1,3	70.124	1,3	201.807	2,2	213.567	2,2
ΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ								
ΑΛΙΑ	115.977	7,2	299.791	5,7	565.407	6,1	462.732	4,7
ΡΜΑΝΙΑ	142.702	8,9	692.961	13,1	1.922.029	20,6	1.907.863	19,5
ΝΙΑ	20.384	1,3	130.684	2,5	281.598	3,0	298.959	3,1
ΑΝΔΙΑ	4.920	0,3	19.061	0,4	67.835	0,7	54.050	0,6
ΙΑΝΙΑ	5.807	0,4	32.906	0,6	127.516	1,4	79.717	0,8
ΛΙΑ	76.215	4,7	197.006	3,7	620.766	6,7	491.081	5,0
ΒΑΣΙΛΕΙΟ	166.904	10,4	768.215	14,6	1.647.361	17,7	1.687.999	17,3
ΑΝΔΙΑ	23.284	1,4	179.842	3,4	495.699	5,3	452.179	4,6
ΡΤΟΓΑΛΙΑ	2.274	0,1	4.919	0,1	27.408	0,3	15.856	0,2
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ο.Κ.	-	-	-	-	5.957.426	64,0	5.664.003	57,9
ΕΤΡΙΑ	30.213	1,9	187.312	3,6	286.525	3,1	359.604	3,7
ΩΝΗ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	48.138	3,0	477.393	9,1	580.733	6,2	247.171	2,5
ΒΕΤΙΑ	27.969	1,7	154.696	2,9	151.695	1,6	256.425	2,6
ΠΡΟΣ	-	-	-	-	102.484	1,1	85.893	0,9
ΡΒΗΓΙΑ	3.854	0,2	88.772	1,7	91.755	1,0	157.722	1,6
ΥΗΔΙΑ	17.967	1,1	235.592	4,5	259.669	2,8	448.257	4,6
ΙΛΑΝΔΙΑ	8.533	0,5	73.641	1,4	238.020	2,6	120.837	1,2
ΥΛΓΑΡΙΑ	-	-	36.911	0,7	133.767	1,4	154.765	1,6
ΤΑΡΙΑ	-	-	28.008	0,5	60.692	0,7	113.657	1,2
ΛΩΝΙΑ	-	-	37.732	0,7	61.073	0,7	88.947	0,9
ΥΜΑΝΙΑ	-	-	11.991	0,2	11.258	0,1	51.012	0,5
ΕΧΙΑ - ΣΛΟΒΑΚΙΑ	-	-	-	-	28.766	0,3	205.518	2,1
ΠΑ ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ	44.863	2,8	106.732	2,0	28.852	0,3	239.613	2,4
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	-	-	-	-	2.035.289	21,9	2.529.421	25,9
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ο.Κ.								
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΡΩΠΗΣ	761.128	47,3	3.834.289	72,7	7.992.715	85,8	8.193.424	83,8
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	357.405	22,2	410.676	7,8	382.623	4,1	298.144	3,0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	65.015	4,0	300.761	5,7	275.870	3,0	300.860	3,1
ΣΥΝΟΛΟ ΩΚΕΑΝΙΑΣ	31.027	1,9	132.373	2,5	114.090	1,2	59.523	0,6
ΣΥΝΟΛΟ ΑΦΡΙΚΗΣ	36.285	2,3	106.667	2,0	67.056	0,7	43.571	0,4
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.Σ.Δ.	705	0,0	8.298	0,2	40.956	0,4	337.773	3,5
ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	1.609.210	100,0	4.795.900	91,0	8.873.310	95,3	9.233.295	94,4
ΥΑΖΙΕΡΕΣ	=	=	475.215	9,0	437.182	4,7	548.766	5,6
ΣΥΝΟΛΟ	1.609.210	100,0	5.271.115	100,0	9.310.492	100,0	9.782.061	100,0

η: ΕΣΥΕ

για το 1990 (σύνολο ΕΟΚ) εκτός Ελλάδας

Από τον πίνακα βλέπουμε ότι στη μεγάλη αύξηση των τουριστών στη χώρα μας συνέβαλαν περισσότερο οι χώρες της Ευρώπης και ειδικότερα οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις οποίες δίνονται αναλυτικά στοιχεία. Ο τουρισμός δηλαδή στη χώρα μας ήταν - και γίνεται ολοένα και περισσότερο - ένα ευρωκεντρικό φαινόμενο.

Οι χώρες της Ευρώπης (εκτός από τις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ) αντιπροσώπευαν κατά τη δεκαετία του 1970 το 47,3% των συνολικών αφίξεων των αλλοδαπών τουριστών, τη δεκαετία του 1980 ο αριθμός αφίξεων αυξήθηκε στο 72,7%, ενώ τη δεκαετία του 1990 ο αριθμός έφτασε στο 85,5% των αλλοδαπών τουριστών. Αντίθετα κατά το έτος 1996 παρουσιάζεται μια ελαφρά μείωση της τάξεως του 2%.

Σημαντική ήταν και η αύξηση του αριθμού των τουριστών από τις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ κατά τις δεκαετίες που εξετάζουμε. Πιο συγκεκριμένα το ποσοστό τους στο γενικό σύνολο των αφίξεων αυξήθηκε σταδιακά από 0,0% σε 0,2%, 0,4% και τέλος κατά το έτος 1996 έφθασε το 3,5%.

Εξαιτίας της συγκέντρωσης του τουριστικού ρεύματος προς τη χώρα μας - σε ότι αφορά τις χώρες προέλευσης - στην Ευρώπη, η συμμετοχή των άλλων ηπείρων μειώθηκε. Μόνο η Ασία και η Ωκεανία παρουσίασαν μια μικρή αύξηση κατά τη δεκαετία του 1980 τα επόμενα έτη όμως τα ποσοστά τους μειώθηκαν σημαντικά.

Μειωμένη εμφανίζεται και η συμμετοχή των κρουαζιέρων μεταξύ της δεκαετίας του 1980 και 1990 (από 9% στο γενικό σύνολο των αφίξεων το 1980 μειώθηκε σε 4,7% κατά το 1990), ενώ μια μικρή αύξηση παρουσιάζεται κατά το έτος 1996 (ποσοστό 5,6%).

Από τις ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο τουριστικό ρεύμα στη χώρα μας, τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Γερμανία της οποίας η συμμετοχή στο σύνολο των αφίξεων από 8,9% που ήταν το 1970 έφθασε το 19,5% το 1996, ενώ η δεύτερη χώρα σε αφίξεις στη χώρα μας είναι το Ηνωμένο Βασίλειο και το ποσοστό της κυμάνθηκε από 10,4% το 1970 σε 17,3% το 1996.

Από τις άλλες χώρες, αυξήσεις στη συμμετοχή τους στο σύνολο των τουριστών στη χώρα μας σημείωσαν η Ιταλία (που από την τέταρτη θέση το 1970, πέρασε στην τρίτη θέση το 1990 και 1996).

Σχετική μείωση στον αριθμό των αφίξεων παρουσιάζει η Γαλλία (από το 7,2% το 1970 σε 4,7% το 1996), ενώ η Σουηδία και η Αυστρία και η Ολλανδία παρουσιάζουν μια σημαντική αύξηση στον αριθμό των τουριστών (από 1,1% κατά το έτος 1970 σε 4,6% κατά το έτος 1996 για την Σουηδία και από 1,9% το 1970 σε 3,7% για το 1996 για τη Αυστρία, ενώ για την Ολλανδία από 1,4% το 1970 σε 4,6% το 1996).

Μικρότερη αύξηση στις αφίξεις τέλος παρουσιάζουν και οι βαλκανικές χώρες όπως Βουλγαρία, Πολωνία και Ρουμανία.

Σ' αυτές τις περιοχές η πολιτικοοικονομική αστάθεια και οι κίνδυνοι από τις υφιστάμενες και σε λανθάνουσα κατάσταση εστίες ανάφλεξης λειτουργούν ανασταλτικά για τον τουρισμό. Ωστόσο οι βαλκανικές χώρες δεν παύουν ν' αποτελούν εν' δυνάμει τουριστικούς προορισμούς με σχετικά ομοειδή πολιτισμικά χαρακτηριστικά και γι' αυτό μελλοντικά ανταγωνιστικούς προς την Ελλάδα, όπως ήταν άλλωστε και η τουριστικά ανεπτυγμένη πρώην Γιουγκοσλαβία.

Τέλος, οι κρουαζιέρες μετά την μείωση που παρουσίασαν κατά το 1990 συγκριτικά με το 1980 (από 9% το 1980 σε 4,7% το 1996) παρουσιάζουν μία μικρή αύξηση της τάξεως του 0,9%.

Το θέμα των κρουαζιέρων είναι ιδιαίτερα σημαντικό με δεδομένη την ελκυστικότητα της νησιωτικής Ελλάδας καθώς και την ανταγωνιστικότητα άλλων χωρών στο χώρο αυτό.

Ένα από τα σπουδαιότερα προβλήματα είναι η ύπαρξη κατάλληλων λιμανιών και λιμενικών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των πλοίων και των τουριστών που κάνουν κρουαζιέρες καθώς και των διευκολύνσεων που παρέχονται στους τουρίστες της κατηγορίας αυτής. Το πρόβλημα αυτό είναι οξύ και επηρεάζει και τον εσωτερικό τουρισμό αλλά και τη ζωή των κατοίκων των νησιών της χώρας μας.

Άλλο ένα μέτρο που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για τη μέτρηση της τουριστικής ζήτησης δίδεται στον επόμενο πίνακα (πίνακας 4) όπου δίνουμε τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα κατά αεροδρόμιο εισόδου και μέσο μεταφοράς κατά τα έτη 1970, 1980, 1990 και 1996.

Πίνακας 4

**ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ
ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
τα έτη 1970, 1980, 1990, 1996**

Αφίξεις κατά αεροδρόμιο και μέσο μεταφοράς	Απόλυτοι αριθμοί				Ποσοστό κατανομής (%)			
	1970	1980	1990	1996	1970	1980	1990	1996
Ελληνικού	708.945	1.824.620	2.112.954	2.119.583	87,4	56,2	33,5	27,5
Ηρακλείου	-	386.469	1.343.158	1.542.469	-	11,9	21,3	20,0
Ρόδου	110.486	446.143	841.089	931.560	13,6	13,7	13,3	12,1
Κέρκυρας	131.680	367.121	712.608	640.274	16,2	11,3	11,3	8,3
Θεσσαλονίκης	7.952	95.086	228.124	566.809	0,9	2,9	3,6	7,3
Κω	-	66.960	309.351	473.914	-	2,0	4,9	6,1
Άλλα αεροδρόμια	448393	56814	757.580	1.409.050	55,3	1,7	12,0	18,3
Σύνολο αεροπορικώς	810.500	3.243.213	6.304.864	7.683.659	54,0	61,5	67,7	78,5
Σύνολο σιδηροδρομικώς	39.685	167.358	279.810	28.383	2,6	3,1	3,0	0,2
Σύνολο θαλασσίως	390.206	535.317	973.140	578.044	26,0	10,1	10,4	5,9
Σύνολο οδικώς	260.186	850.012	1.315.496	943.209	17,3	16,1	14,1	9,6
Σύνολο σταθμών	1.500.577	4.795.900	8.873.310	9.233.295	100,0	90,9	95,3	94,3
Κρουαζιέρες	-	475.215	437.182	548.766	-	9,0	4,7	5,6
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.500.577	5.271.115	9.310.492	9.782.061	100,0	100,0	100,0	100,0

Πηγή: ΕΣΥΕ

Από τα στοιχεία βλέπουμε ότι κυρίαρχο μέσο μεταφοράς των τουριστών στην Ελλάδα είναι το αεροπλάνο (από 54,1% επί του συνόλου των σταθμών το έτος 1970 φθάνει το 78,5% το έτος 1996). Εξαιτίας των γεγονότων στην πρώην Γιουγκοσλαβία ο ρόλος του σιδηροδρόμου σχεδόν μηδενίζεται και του ιδιωτικού αυτοκινήτου μειώνεται σε λίγο πιο πάνω από το μισό (από 17,34% το 1970 σε 9,64% το 1996).

Δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι ο τουρισμός στην Ελλάδα ήταν, και γίνεται ολοένα και περισσότερο, τουρισμός με βασικό μέσο μεταφοράς το αεροπλάνο.

Ο ρόλος του πλοίου ενώ ήταν γύρω στο 26% το 1970 μειώθηκε στο 5,9% το 1996, και αυτό παρά τη σημαντική αύξηση του αριθμού των πλοίων στη γραμμή Πάτρας - Ιταλίας και τη βελτίωση των παρεχομένων από αυτά υπηρεσιών.

Σε ότι αφορά τα αεροδρόμια εισόδου, παρατηρείται μια πολύ μεγάλη μείωση στη σημασία του Ελληνικού αεροδρομίου (από 87,4% το 1970 επί του συνόλου των αεροδρομίων μειώθηκε σε 27,5% το 1996).

Η σημασία όλων των άλλων αεροδρομίων αυξάνεται με μεγαλύτερη την αύξηση του αεροδρομίου της Θεσσαλονίκης, της Κω και του Ηρακλείου ενώ ελαφρά μείωση παρουσιάζει η κίνηση από τα αεροδρόμια της Ρόδου (μείωση 1,51% το 1996) ενώ μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζει η κίνηση από την Κέρκυρα (μείωση σε ποσοστό 7,92% το 1996 συγκριτικά με το 1970).

Ενώ δηλαδή παρατηρείται μια υπερσυγκέντρωση στο αεροπλάνο σαν μέσο μεταφοράς, παρατηρείται μια σχετική αποκέντρωση σε ότι αφορά τα αεροδρόμια εισόδου. Παρά όμως τη σχετική αποκέντρωση η Κρήτη, η Κέρκυρα, η Ρόδος και η Κως εξακολουθούν να είναι οι βασικοί πόλοι έλξης των τουριστών.

Με δεδομένο ότι τα 4/5 των τουριστών έρχονται στην Ελλάδα με αεροπλάνα (κυρίως τσάρτερ), αποτελεί επείγουσα ανάγκη, από τη μια μεριά, η γρήγορη αποπεράτωση του αεροδρομίου των Σπάτων και, από την άλλη, η επέκταση και βελτίωση των άλλων αεροδρομίων με κατασκευή μεγάλων έργων σ' αυτά.

Είναι αυτονόητο ότι το συντομότερο δυνατό θα πρέπει να βελτιωθούν και να αναβαθμισθούν όλες οι υπηρεσίες στα αεροδρόμια και να μειωθούν στο ελάχιστο - στο βαθμό που εξαρτώνται από τις ελληνικές υπηρεσίες - οι καθυστερήσεις στις πτήσεις, ώστε να εξυπηρετούνται τόσο οι έλληνες όσο και ξένοι επιβάτες.

Στον επόμενο πίνακα (πίνακας 5) βλέπουμε τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα κατά μήνα τα έτη 1977, 1980, 1990 και 1995.

Πίνακας 5

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΤΑ ΕΤΗ 1970, 1980, 1990 και 1995

Έτη / μήνες					Ποσοστό κατανομής (%)			
	1977	1980	1990	1995	1977	1980	1990	1995
Ιανουάριος	100.259	120.683	118.651	142.970	2,25	2,29	1,27	1,34
Φεβρουάριος	100.774	121.860	119.476	125.754	2,26	2,31	1,28	1,18
Μάρτιος	178.471	240.749	310.912	233.696	4,00	4,57	3,34	2,20
Απρίλιος	373.681	374.832	678.034	582.241	8,38	7,11	7,28	5,47
Μάιος	439.009	534.506	1.120.756	1.336.565	9,84	10,14	12,04	12,56
Ιούνιος	472.955	591.242	1.230.575	1.480.287	10,60	11,22	13,22	13,91
Ιούλιος	864.251	966.247	1.693.318	1.980.619	19,37	18,33	18,19	18,61
Αύγουστος	795.813	1.004.908	1.748.226	2.005.389	17,84	19,06	18,78	18,84
Σεπτέμβριος	509.415	655.519	1.251.614	1.538.128	11,42	12,44	13,44	14,45
Οκτώβριος	356.625	384.931	670.301	856.660	7,99	7,30	7,20	8,05
Νοέμβριος	153.561	146.916	217.610	195.120	3,44	2,79	2,34	1,83
Δεκέμβριος	116.270	128.722	151.019	164.513	2,61	2,44	1,62	1,55
Σύνολο	4.461.084	5.271.115	9.310.492	10.641.942	100,00	100,00	100,00	100,00
7ος - 9ος	2.169.479	2.626.674	4.693.158	5.524.136	48,63	49,83	50,41	51,91
5ος - 10ος	3.438.068	4.137.353	7.714.790	9.197.648	77,07	78,49	82,86	88,26

Πηγή: ΕΣΥΕ

Από τα στοιχεία βλέπουμε ότι οι τέσσερις πρώτοι και οι δύο τελευταίοι μήνες του έτους αποτελούν μήνες με μικρή σχετικά τουριστική κίνηση και η σημασία τους ολοένα και μειώνεται.

Σχεδόν το 50% της τουριστικής κίνησης συγκεντρώνουν οι μήνες Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος. Πρόκειται για τους μήνες αιχμής που αύξησαν ελαφρώς τη συμμετοχή τους στη ετήσια κίνηση το 1980 και το 1990 σε σύγκριση με το 1977. Το έτος 1995 η συμμετοχή του ίδιου τριμήνου ξεπέρασε το 50% φθάνοντας το 51,9%.

Στη διάρκεια των ετών που εξετάζουμε η συμμετοχή του εξαμήνου Μάιος - Οκτώβριος αυξήθηκε από 77,07% το 1977 σε 78,49% το 1980, σε 82,86% το 1990 και τέλος σε 88,26% το 1995.

Από όσα αναφέρθηκαν, φαίνεται ότι στο διάστημα 1977 - 1995 σημειώθηκε μία παραπέρα συγκέντρωση της τουριστικής σεζόν, με αύξηση της συμμετοχής του εξαμήνου Μάιος - Οκτώβριος, με αντίστοιχη μείωση της συμμετοχής νεκρού εξαμήνου Νοεμβρίου - Απριλίου.

Εδώ υπάρχει - όπως έχει ήδη αναφερθεί - ένα άλλο πρόβλημα του τουρισμού στη χώρα μας. Με δεδομένο το ήπιο κλίμα ορισμένων περιοχών, η τουριστική σεζόν θα μπορούσε να επεκταθεί πέραν του εξαμήνου Μαΐου - Οκτωβρίου. Παρ' όλο ότι έχουν γίνει κάποιες σχετικές προσπάθειες, εν' τούτοις δεν φαίνεται να έχουν αποδώσει καρπούς. Πρόκειται για μια ακόμα πτυχή του προβλήματος του τουρισμού στη Ελλάδα που πρέπει να ερευνηθεί, ώστε να διαπιστωθεί αν και ποιες δυνατότητες επέκτασης της τουριστικής σεζόν πέραν του εξαμήνου Μαΐου - Οκτωβρίου υπάρχουν, ποιες περιοχές προσφέρονται περισσότερο και με ποιους τρόπους μπορεί να επιτευχθεί η επέκταση αυτή.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως ένα άλλο μέτρο για τη μέτρηση της τουριστικής ζήτησης είναι οι **διανυκτερεύσεις**. Στους δύο επόμενους πίνακες (πίνακες 6 και 7) βλέπουμε τις ποσοστιαίες κατανομές των διανυκτερεύσεων ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών κατ' είδος καταλύματος, κατηγορία και περιφέρεια των ετών 1980 και 1990 καθώς και το ποσοστό διαρθρωτικής μεταβολής των διανυκτερεύσεων στα κύρια καταλύματα κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Στον πρώτο πίνακα (πίνακας 6, που αφορά τους ημεδαπούς) βλέπουμε ότι η μεταβολή στη σύνθεση των κυρίων καταλυμάτων κατά τη δεκαετία του 1990 παρουσιάζει στις μισές περιφέρειες αύξηση και στις υπόλοιπες μείωση. Η μεγαλύτερη αύξηση στο ποσοστό σύνθεσης των κύριων καταλυμάτων παρουσιάζεται στη περιφέρεια του νοτίου

Αιγαίου, (1,38%) ενώ η μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζεται στην περιφέρεια της Μακεδονίας (0,88%).

Αν θέλουμε να εξετάσουμε αναλυτικά τις διαρθρωτικές μεταβολές στη σύνθεση όλων των βαθμίδων των κύριων καταλυμάτων βλέπουμε ότι τη μεγαλύτερη αύξηση στην κατηγορία καταλυμάτων ΑΑ' παρουσιάζει η Πελοπόννησος και τη μικρότερη η Θεσσαλία, η Λοιπή Στερεά Ελλάδα και η Εύβοια, στην κατηγορία Α' τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει το Νότιο Αιγαίο και τη μεγαλύτερη μείωση η Θεσσαλία στην κατηγορία Β' τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Θράκη και τη μεγαλύτερη μείωση η Κρήτη, στην κατηγορία Γ' τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Κρήτη και τη μεγαλύτερη μείωση η Μακεδονία, και στην κατηγορία Δ+Ε' τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Θεσσαλία και τη μεγαλύτερη μείωση τα Ιόνια νησιά αντίστοιχα.

Όσον αφορά τα βοηθητικά καταλύματα θα λέγαμε ότι γενικά παρουσιάζεται μια αύξηση στις διανυκτερεύσεις μεταξύ του 1980 και 1990 με μεγαλύτερο ποσοστό στην περιφέρεια πρωτεύουσας (19,01% το 1980 σε 22,32% το 1990)

Όσον αφορά τους αλλοδαπούς τουρίστες (πίνακας 7) βλέπουμε ότι η μεταβολή στη σύνθεση των κυρίων καταλυμάτων κατά τη δεκαετία του 1990 παρουσιάζει μείωση σε όλες τις περιφέρειες της Ελλάδος και σε όλες τις κατηγορίες των κύριων καταλυμάτων.

Όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις στα βοηθητικά καταλύματα βλέπουμε ότι παρουσιάζουν μια μείωση σε όλες γενικά τις περιφέρειες τόσο κατά τη δεκαετία του 1980 όσο και κατά τη δεκαετία του 1990.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΗΜΕΔΑΓΩΝ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΤΩΝ 1980 ΚΑΙ 1990
ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΦΡΩΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ 1980 - 1990

Περιφέρεια ετος ¹	Διανυκτερεύσεις 1980										Διανυκτερεύσεις 1990										Ποσοστό διαφρωτικής μεταβολής (%) 1980 - 1990)						
	Κύρια καταλύματα					Βοηθητικά καταλύματα					Κύρια καταλύματα					Βοηθητικά καταλύματα					Κύρια καταλύματα		Βοηθητικά καταλύματα				
	Α/Α	Α'	Β'	Γ'	Δ+Ε	Σύνολο	Γενικό Σύνολο	Campings	Σύνολο	Δ+Ε	Σύνολο	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε	Σύνολο	Γενικό Σύνολο	Campings	Σύνολο	Δ+Ε	Σύνολο	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε
I	34,53	15,30	9,71	20,86	25,72	21,43	5,32	19,01	20,81	20,45	42,42	17,25	16,38	22,06	20,04	20,45	22,32	2,16	19,74	1,23	1,13	0,83	1,06	0,78	0,95		
II	10,44	13,95	3,89	11,19	11,66	12,18	5,59	43,31	13,46	11,39	7,32	10,87	13,42	10,97	9,75	11,39	22,18	6,62	11,73	0,70	0,73	0,97	0,98	0,84	0,93		
III	1,79	18,23	0,26	14,73	13,81	13,40	13,92	13,64	13,42	13,07	3,02	17,28	10,40	15,42	11,23	13,07	12,24	16,68	13,18	1,68	0,95	1,01	1,05	0,81	0,98		
IV	10,19	10,03	4,93	4,08	2,91	4,75	3,85	0,96	4,54	5,48	12,45	9,74	5,21	4,93	1,41	5,48	3,03	4,33	5,30	1,22	0,97	1,06	1,21	0,49	1,15		
V	-	-	3,45	6,73	3,90	4,56	3,16	1,86	4,38	4,63	-	3,74	6,84	5,21	4,63	4,63	2,31	5,72	4,56	-	1,08	1,02	1,34	1,02			
VI	2,91	4,63	8,49	8,65	7,44	7,85	1,06	1,60	7,34	7,55	4,42	2,08	7,37	8,12	12,39	7,55	9,04	2,01	7,38	1,52	0,45	0,87	0,94	1,67	0,96		
VII	28,49	17,23	24,25	18,92	22,75	21,13	54,64	4,61	21,41	18,57	19,87	11,70	22,36	15,43	26,15	18,57	4,70	52,82	19,38	0,70	0,68	0,92	0,82	1,15	0,88		
VIII	-	0,97	4,33	3,49	3,74	3,43	7,68	3,06	3,55	4,82	-	1,00	7,29	3,86	4,82	4,52	1,14	6,58	4,43	-	1,03	1,69	1,10	1,28	1,82		
IX	7,79	8,88	7,02	6,60	4,85	6,59	0,38	7,66	6,44	9,09	5,70	18,74	10,94	6,24	6,09	9,09	18,55	1,78	9,25	0,86	2,11	1,56	0,95	1,26	1,38		
X	3,87	10,76	3,67	4,75	3,22	4,68	4,41	4,28	4,66	5,26	3,80	11,33	2,90	6,14	2,89	5,26	4,50	1,29	5,05	0,98	1,05	0,79	1,29	0,90	1,12		
Σύνολο	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Πηγή: ΕΣΥΕ και ΕΟΤ

I (Περιφέρεια Πρωτεύουσας) II (Δοιπή Στερεά Ελλάδα και Εύβοια) III (Πελοπόννησος) IV (Ιόνιοι Νήσοι) V (Ηπείρος) VI (Θεσσαλία) VII (Μακεδονία) VIII (Θράκη) IX (Νότιο Αιγαίο) X (Κρήτη)

Πίνακας 7

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΑΜΟΔΑΠΙΩΝ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΙΣΩΝ 1980 και 1990
ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΓΡΩΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ 1980 - 1990

Περιφέρεια εις 1	Διανυκτερεύσεις 1980										Διανυκτερεύσεις 1990										Ποσοστό διαφρωτικής μεταβολής (%) 1980 - 1990)							
	Κύρια καταλύματα					Βοηθητικά καταλύματα					Κύρια καταλύματα					Βοηθητικά καταλύματα					Κύρια καταλύματα							
	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε	Σύνολο	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε	Σύνολο	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε	Σύνολο	Α/Α	Α'	Β'	Γ	Δ+Ε	Γενικό Σύνολο				
I	42,99	11,10	27,76	28,11	27,75	23,37	8,66	8,23	21,76	0,43	0,07	0,16	0,15	0,15	0,16	0,15	0,16	0,15	0,15	0,09	0,08	0,14	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
II	2,84	2,97	13,48	6,01	3,07	6,38	8,66	5,60	6,42	0,02	0,02	0,11	0,03	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,01	0,01	0,05	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	
III	0,67	7,55	7,73	10,73	8,07	7,57	23,81	21,72	9,18	0,01	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,09	0,17	0,06	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
IV	14,95	11,66	12,74	7,08	9,55	11,21	22,85	6,05	11,36	0,09	0,08	0,12	0,10	0,10	0,10	0,10	0,12	0,07	0,10	0,01	0,01	0,10	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
V	-	-	1,16	0,74	1,40	0,53	0,31	2,87	0,67	-	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,00	0,05	0,01	-	-	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	
VI	1,46	1,07	1,51	1,45	2,34	1,37	0,10	4,59	1,52	0,03	0,01	0,01	0,01	0,04	0,01	0,01	0,01	0,04	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	
VII	2,36	4,92	8,21	4,31	12,18	5,75	0,76	39,49	7,74	0,05	0,04	0,10	0,05	0,17	0,06	0,02	0,44	0,03	0,08	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
VIII	-	0,03	0,25	0,25	0,35	0,15	0,03	1,77	0,26	-	0,03	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,03	0,03	0,00	-	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	
IX	21,69	34,96	16,16	27,31	21,34	26,33	18,71	1,11	24,36	0,17	0,40	0,20	0,34	0,28	0,31	0,38	0,03	0,03	0,30	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
X	13,02	25,74	11,00	13,71	13,96	17,36	16,12	8,56	16,73	0,20	0,32	0,23	0,25	0,16	0,26	0,25	0,03	0,03	0,25	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	
Σύνολο	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Πηγή: ΕΣΥΕ και ΕΟΤ

I (Περιφέρεια Πρωτευούσης) II (Λοιπή Στερεά Ελλάδα και Εύβοια) III (Πελοπόννησος) IV (Ιόνιοι Νήσοι) V (Ήπειρος) VI (Θεσσαλία) VII (Μακεδονία) VIII (Επάρχη) IX (Νότιο Αιγαίο) X (Κρήτη)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο συνεδριακός τουρισμός καθώς και ο τουρισμός επιχειρηματικών κινήτρων - όπως θα αναφερθεί στη συνέχεια - αντιπροσωπεύουν μια σημαντική αγορά για όλες τις τουριστικές χώρες σε διεθνές επίπεδο. Η αγορά αυτή θεωρείται η κύρια πηγή ζήτησης καταλυμάτων πολυτελείας, είναι λιγότερο ευαίσθητη στις τιμές, δίνει όμως μεγαλύτερη σημασία στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων.

Το 1991, περίπου 182 συνέδρια διοργανώθηκαν στην Ελλάδα, από τα οποία τα 110 ήταν διεθνή. Το 1992 έλαβαν χώρα 210 συνέδρια από τα οποία τα 125 ήταν διεθνή, σημειώνοντας μια αύξηση της τάξεως 13,6 % στα διεθνή συνέδρια σε σύγκριση με το 1991. Η ζήτηση αυτής της αγοράς είναι σχετικά εποχιακή με αποκορύφωμα τα διαστήματα μεταξύ Φεβρουαρίου - Μαΐου και Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου.

Τα περισσότερα συνέδρια πραγματοποιούνται στην Ευρώπη (80,5 %). Ακολουθούν η Αμερική (20,4 %), η Ασία (12,5 %), η Αφρική (4,4 %) και η Αυστραλία (2,2 %). Η επιλογή του κατάλληλου χώρου είναι η συνισταμένη πολλών παραγόντων. Εκτιμάται το κόστος διαμονής και παρακολούθησης ανά συνέδριο, η καταλληλότητα του συνεδριακού χώρου, το κόστος και η διαδικασία μετάβασης και η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Ακόμα, ερευνάται η δυνατότητα συνδυασμού της παρακολούθησης του συνεδρίου με άλλες δραστηριότητες, όπως αναψυχή, πολιτιστικές εκδηλώσεις, περιηγήσεις κ.λπ. Για να χαρακτηριστεί μια πόλη διεθνές συνεδριακό κέντρο θα πρέπει να είναι ήδη γνωστή τουριστικά, με πλούσια ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα, να διαθέτει διεθνές αεροδρόμιο, σύγχρονες επικοινωνίες, συνεδριακούς χώρους υψηλών απαιτήσεων με εξειδικευμένο προσωπικό και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες. (Τουρισμός και Οικονομία, Αθήνα 1993)

Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ειδικά διαμορφωμένοι χώροι οι οποίοι να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι και οργανωμένοι για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού. Σύμφωνα με μελέτη της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων, το 81,5% των συνεδριακών χώρων της Ελλάδας είναι αίθουσες ξενοδοχείων. Όλα σχεδόν τα ξενοδοχεία πολυτελείας της χώρας και τα περισσότερα Α' κατηγορίας διαθέτουν ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες

συνεδρίων. Η έλλειψη μεγάλων συνεδριακών χώρων δεν επιτρέπει την εύκολη πραγματοποίηση συνεδρίων που αριθμούν 3.000 -8.000 άτομα.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα μεγαλύτερα συνεδριακά κέντρα της χώρας όπου βλέπουμε την κυριαρχία των μεγάλων ξενοδοχείων.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πίνακας 8

Πόλη	Χωρητικότητα	Λυνατότητες
ΑΘΗΝΑ		
Ζάππειο Μέγαρο	Αίθουσα 140 ατόμων	11 γλώσσες αυτ. μετφ.
	“ 100 “	3 γλώσσες αυτ. μετφ.
	“ 200 “	
	“ 220 “	
Ευγενίδειο Ίδρυμα	Αίθουσα 350 ατόμων	2 γλώσσες αυτ. μετφ.
Πολεμικό Μουσείο	Αίθουσα 400 ατόμων	3 γλώσσες αυτ. μετφ.
Πάντειο Πανεπιστήμιο	Αίθουσα 500 ατόμων	3 γλώσσες αυτ. μετφ.
Μεγάλη Βρετανία	Ballroom 300 - 600 ατόμων	
	RoyalRoom 120 - 350 “	
	Mirror 80 - 145 “	
	Atheneon View 70 - 140 “	
Athens Hilton	Τεραψιχόρη Foyer 1600 - 2.000 ατόμων	
	Εσπερίδες 90 - 350 “	
	Γαλαξίας 50 - 200 “	
Athenaum Intercontinental	Ballroom 750 - 2.000 ατόμων	
	VIP 60 -100 “	
	Omega 60 -100 “	
	Lamda 50 - 80 “	
Caravel Hotel	Olympia Congress 800 - 1350	

		ατόμων	
		Macedonia 250 - 750 “	
		Pella 100 - 150 “	
		Horizon 120 - 200 “	
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ			
Συνεδριακό Κέντρο		Αίθουσα 400 ατόμων	8 γλώσσες αυτ. μετφρ
Helexro		“ 100 “	3 γλώσσες αυτ. μετφρ
		“ 110 “	
		“ 50 “	
Μακεδονία Παλλάς		Αίθουσα 300 - 500 ατόμων	2 γλώσσες αυτ. μετφρ
Αθως Παλλάς		Αίθουσα 1.000 ατόμων	3 γλώσσες αυτ. μετφρ
Porto Carras		Meliton Room 75 - 150 ατόμων	4 γλώσσες αυτ. μετφρ
		Sithonia GB Hall 460 “	
ΚΩΣ			
Hippocrates Palace		Αίθουσα 500 ατόμων	
ΧΙΟΣ			
Homeric Center		Αίθουσα 150 ατόμων	3 γλώσσες αυτ. μετφρ
ΚΡΗΤΗ			
Elounda beach		Αίθουσα 120 - 200 ατόμων	8 γλώσσες αυτ. μετφρ
		“ 120 - 250 ατόμων	
Creta Maris		Αίθουσα 500 ατόμων	8 γλώσσες αυτ. μετφρ
		“ 300 ατόμων	
Capsis Beach		Αίθουσα 700 ατόμων	8 γλώσσες αυτ. μετφρ
		“ 300 “	
ΡΟΔΟΣ			
Rodos Palace		Ground Floor 659 - 1.000 ατόμων	5 γλώσσες αυτ. μετφρ
		αίθουσα β' ορόφ. 350 ατόμων	
Grand Hotel		αίθουσα 300 - 400 ατόμων	
Astir Palace		“ 120 - 200 “	
Paradise Hotel		αίθουσα 550 - 600 “	5 γλώσσες αυτ. μετφρ

Πηγή: "Επαγγελματικός Τουρισμός συνεδρίων, κινήτρων, εκθέσεων" - Κ.Κραβαρίτης. Αθήνα 1992.

Στην Ελλάδα η ζήτηση αυτού του είδους τουρισμού είναι σχετικά μικρή κυρίως λόγω έλλειψης των κατάλληλων χώρων που να έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν μεγάλα συνέδρια και συσκέψεις. Η έλλειψη επίσης της κατάλληλης υποδομής, της τηλεπικοινωνίας, και συνεχών τακτικών πτήσεων (εσωτερικού) και εξωτερικού από χώρες πηγές της συνεδριακής αγοράς έχει εμποδίσει την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στους Ελληνικούς προορισμούς.

Απόδειξη της έλλειψης διείσδυσης του ελληνικού συνεδριακού προϊόντος στη διεθνή αγορά αποτελούν τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα ο οποίος παραθέτει τις πρώτες 15 πόλεις για τη διοργάνωση διεθνών συνεδρίων στις οποίες η Ελλάδα δεν συμπεριλαμβάνεται.

ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΡΩΤΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1992

Πίνακας 9

	Πόλη	Αριθμός Συνεδρίων
1.	Παρίσι	407
2.	Λονδίνο	185
3.	Βρυξέλλες	164
4.	Βιέννη	161
5.	Μαδρίτη	159
6.	Γενεύη	138
7.	Άμστερντάμ	115
8.	Σγκαπούρη	112
9.	Ουάσινγκτον	109
10.	Βαρκελώνη	109
11.	Κοπεγχάγη	100
12.	Στρασβούργο	95
13.	Χονγκ Κονγκ	86
14.	Βουδαπέστη	85
15.	Πράγα	81

Πηγή: Travel & Tourism Analyst (London, 1995)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ (INCENTIVES)

Ο επαγγελματικός τουρισμός αποτελεί μια από τις μορφές του τουρισμού με κριτήριο διάκρισης αυτό του ταξιδιωτικού σκοπού. "Τα επαγγελματικά ταξίδια των στελεχών επιχειρήσεων αποτελούν σήμερα μια δραστηριότητα συνδεδεμένη με τη γενικότερη επιχειρησιακή στρατηγική και την πρόοδο των εργασιών των επιχειρήσεων.....".

Η μορφή αυτή του τουρισμού δεν προσέχθηκε ιδιαίτερα, ίσως γιατί από την αρχή συνδυάστηκε -κακώς - με τους εμπορικούς αντιπροσώπους και τις συγκεκριμένες ανελαστικές δυνατότητές τους στις τουριστικές δαπάνες. Η διεθνοποίηση όμως της επιχειρησιακής δραστηριότητας, μεταξύ και άλλων προκάλεσε τη γιγάντωση του επαγγελματικού τουρισμού, γεγονός που είχε σαν συνέπεια, να αφυπνιστεί το ενδιαφέρον των κρατικών φορέων και των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Στις μέρες μας έχει αρχίσει ένας αγώνας δρόμου και ανταγωνισμού, εθνικών κυβερνήσεων, ταξιδιωτικών γραφείων, αεροπορικών εταιρειών, ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, όπως και γραφείων ενοικιάσεως αυτοκινήτων, τεχνολογικού εξοπλισμού και άλλων επιχειρησιακών δυνατοτήτων ειδικότερου ενδιαφέροντος, για την απόσπαση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου κομματιού από την ολοένα αυξανόμενη "πίτα" της επαγγελματικής τουριστικής αγοράς.

Η επιχειρηματική αγορά συμπεριλαμβάνει τη ζήτηση που προέρχεται από επιχειρηματίες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Ελληνικών Ξενοδοχείων 1992 και 1993 της Horwath Consulting, η επιχειρηματική ζήτηση αντιπροσωπεύει το 16,8 % και 17,7 % αντιστοίχως της συνολικής ξενοδοχειακής ζήτησης.

Η επιχειρηματικής ζήτηση προέρχεται από ξένες εταιρείες (κυρίως ευρωπαϊκές) εδραιωμένες στην Ελλάδα και αντιπροσώπους διεθνών πρακτορείων που ταξιδεύουν κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου.

ZHTHSH AΠO TOUR OPERATORS

Παράγοντας που επηρεάζει σημαντικά τον τύπο του τουρισμού που δέχεται η Ελλάδα είναι και η πολιτική των εταιρειών (Tour Operator) που ελέγχουν τη ζήτηση και σημαντικό μέρος της προσφοράς. Οι εταιρείες αυτές στήριξαν σε μια πρώτη φάση την ανάπτυξή τους στην πώληση οργανωμένων ταξιδιών στις χώρες με μαζικό τουρισμό και αναπτυγμένη τουριστική υποδομή. Οι T.O. πουλάνε στον αγοραστή - τουρίστα ένα ταξίδι που περιλαμβάνει: α) Μεταφορά, β) διαμονή σε ξενοδοχείο, γ) διατροφή, δ) ξεναγήσεις.

Η συνεχής ανάπτυξη των εταιρειών αυτών και η κάθετη και οριζόντια οργάνωσή τους τις κατέστησε σύντομα κυρίαρχες της τουριστικής ζήτησης (κυριότερες χώρες αποστολής τουριστών). Σ' αυτή τη δεύτερη φάση οι εταιρείες αναζητούν στις τουριστικές χώρες μακροχρόνια συμβόλαια με τους ξενοδόχους και χαμηλές τιμές.

Η αποδοχή αυτή της πολιτικής οδηγεί ουσιαστικά και σε έμμεσο έλεγχο της τουριστικής προσφοράς. Έτσι, σε περιοχές όπως η Μεσόγειος με υψηλό ποσοστό αλλοδαπών τουριστών, η πολιτική των εταιρειών αυτών έχει επιπτώσεις τόσο στην τουριστική όσο και ευρύτερα στη συνολική οικονομική ανάπτυξη ολόκληρων περιοχών.

Οι βασικές τάσεις της πολιτικής των Tour Operators είναι οι εξής: α) η εξασφάλιση μιας ισορροπημένης σχέσης ανάμεσα στην τουριστική ζήτηση και την τουριστική προσφορά που εξασφαλίζεται μέσα από μακροχρόνια συμβόλαια μίσθωσης ξενοδοχείων και προβολή - διαφήμιση της περιοχής, β) η αναζήτηση νέων αγορών που θα επιτρέψει την επέκταση των εργασιών τους, γ) η μέσω της τουριστικής διαφήμισης δημιουργία μιας δελεαστικής εικόνας του τόπου υποδοχής με κυρίαρχα στοιχεία την τιμή και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Εκτός από τον διεθνή τουρισμό, τη μετακίνηση δηλαδή τουριστών από τη χώρα τους σε άλλη χώρα, έχουμε και τον εσωτερικό τουρισμό, δηλαδή τη μετακίνηση τουριστών (ημεδαπών) μέσα στα όρια της ίδιας του της χώρας.

Ο εσωτερικός (ημεδαπός) τουρισμός αναπτύσσεται ταχύτατα στην Ελλάδα. Η ανάπτυξη αυτή δεν φαίνεται στις στατιστικές κίνησης στα τουριστικά καταλύματα γιατί μεγάλο μέρος του εσωτερικού τουρισμού εξυπηρετείται σε ιδιόκτητη δεύτερη και τρίτη κατοικία, σε σπίτια συγγενών και φίλων ή αποτελεί εκδρομική δραστηριότητα χωρίς διανυκτερεύσεις σε κατάλυμα και έτσι δεν διαγράφεται.

Ο εσωτερικός τουρισμός συμβάλει σημαντικά στην περιφερειακή ανάπτυξη. Διασπείρεται πιο λεπτομερώς στο χώρο σε περιοχές που ο εξωτερικός τουρισμός δεν προτιμά (ορεινή ενδοχώρα, περιοχές βυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, περιοχές συνδεδεμένες με την ελληνική ιστορία), αλλά και στο χρόνο, προβαίνει σε δωρεές ή ενισχύσεις στους τόπους επίσκεψης για συναισθηματικούς ή θρησκευτικούς λόγους, επενδύει σε εξοχικές κατοικίες και ενισχύει επιχειρηματικές πρωτοβουλίες

2.4. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Η τουριστική δραστηριότητα εμφανίζει σημαντικές διαφοροποιήσεις στο χώρο, ως προς τον αριθμό των διανυκτερεύσεων που πραγματοποιούνται από αλλοδαπούς αλλά και από ημεδαπούς - όπως ήδη έχει αναφερθεί - τόσο ως προς τον αριθμό όσο και ως προς το είδος των καταλυμάτων και άλλης τουριστικής υποδομής και ως προς τη χρήση διάφορων τουριστικών πόρων.

Παρατηρώντας τον τρόπο κατανομής της τουριστικής δραστηριότητας, διαπιστώνουμε ότι:

- ◆ Η κυριαρχία της πρωτεύουσας φαίνεται να έχει μειωθεί την τελευταία δεκαετία με την ανάπτυξη των περιφερειών ή των περιοχών εκείνων (νησιωτικών κυρίως), οι οποίες έχουν απευθείας διασυνδεθεί με τα μητροπολιτικά κέντρα που είναι πηγές διεθνούς και οργανωμένου τουρισμού (ΚΕΠΕ, Ιούνιος 1997).
- ◆ Η "άνιση" ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στο χώρο δεν δικαιολογείται από την κατανομή των τουριστικών πόρων ή τη διάρθρωση των άλλων, εκτός του τουρισμού, τομέων και χρήσεων γης των διαφόρων περιοχών.
- ◆ Η αναλογία δημόσιων και ιδιωτικών τουριστικών επενδύσεων δεν είναι η κατάλληλη στις περισσότερες περιφέρειες. Παρατηρείται μεγάλη υστέρηση στην κατασκευή έργων τουριστικής υποδομής.
- ◆ Οι κατηγορίες και το είδος καταλυμάτων και γενικής τουριστικής υποδομής δεν παρουσιάζουν καμία σημαντική διαφοροποίηση και προσαρμογή στην ιδιαιτερότητα των πόρων που χαρακτηρίζουν κάθε περιφέρεια ή περιοχή.

Γενικά, παρατηρείται ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί ικανοποιητικά και στις κατάλληλες περιοχές οι σημαντικότεροι και ποικίλοι τουριστικοί πόροι των περιφερειών, δεν έχει προβλεφθεί η σχετική υποδομή, δεν έχουν αξιοποιηθεί τα πλεονεκτήματα θέσης ορισμένων περιφερειών για υποδομή διασύνδεσης τέτοιων περιφερειών, με το εσωτερικό και το εξωτερικό και γενικά δεν έχουν αξιοποιηθεί ή δεν έχουν κινητοποιηθεί ικανοποιητικά οι τοπικές δυνάμεις για ανάπτυξη του τομέα. (ΚΕΠΕ, Αθήνα 1981, 1997).

Έτσι, **βασική επιδίωξη** της πολιτικής τουριστικής ανάπτυξης σε διαπεριφερειακό επίπεδο προτείνεται να είναι η κατανομή της τουριστικής δραστηριότητας σε μεγαλύτερο αριθμό περιοχών που διαθέτουν αξιόλογους τουριστικούς πόρους και κατά προτεραιότητα σε αυτές που έχουν χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και, επιπλέον δεν διαθέτουν άλλους αξιόλογους "φυσικούς - πολιτιστικούς" πόρους. Παράλληλα αποτελεί **βασική επιδίωξη** η συνεκτίμηση των υφιστάμενων προβλημάτων στις ήδη ανεπτυγμένες περιοχές σαν προϋπόθεση για εγκατάσταση νέων τουριστικών μονάδων σ' αυτές που έχουν ακόμα δυνατότητες ή η βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας στις υπόλοιπες που δεν έχουν άλλες δυνατότητες.

Η πολιτική τουριστικής ανάπτυξης¹ διαφοροποιείται κατά περιοχή ανάλογα με το βαθμό αναπτύξεως, τις ειδικές συνθήκες - προβλήματα, δυνατότητες, προοπτικές - και τις ιδιαίτερες επιδιώξεις του προγράμματος - ανάπτυξη προβληματικών περιοχών, αξιοποίηση παραδοσιακών οικισμών κ.λπ. Ειδικότεροι **στόχοι** είναι οι ακόλουθοι:

1. Η εφαρμογή πολιτικής δραστηριοποίησης και οργάνωσης στις περιοχές με υπερσυγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων και με δυνατότητες ή χωρίς δυνατότητες περαιτέρω αναπτύξεως.

Η πολιτική αυτή θα πρέπει να συνίσταται κύρια στη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής για την αποφυγή υποβάθμισης του περιβάλλοντος και στη σύνταξη χωροταξικών και ρυθμιστικών σχεδίων για τον έλεγχο και καθορισμό της περαιτέρω αναπτύξεως καθώς και στην αποθάρρυνση συγκέντρωσης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ορισμένες περιοχές.

2. Η εφαρμογή πολιτικής επεκτάσεως και ελέγχου στις περιοχές με σημαντικούς τουριστικούς πόρους και με αξιόλογη ή μικρή τουριστική δραστηριότητα.

Η πολιτική αυτή θα πρέπει να συνίσταται:

- α) στον πλήρη σχεδιασμό του τρόπου και της έκτασης ανάπτυξης του τομέα και,
- β) στην πραγματοποίηση των αναγκαίων έργων υποδομής και στη σχετική τουριστική προβολή.

¹ Προτάσεις ΚΕΠΕ - Έκθεση Τμήματος Τουρισμού (Αθήνα, 1981)

3. Η εφαρμογή παρεμβάσεων και ειδικών ενισχύσεων στις προβληματικές και παραμεθόριες περιοχές.

Η πολιτική αυτή θα συνίσταται:

- α) στην ενθάρρυνση μορφών τουρισμού που δεν απαιτούν μεγάλες επενδύσεις και παράλληλα προσαρμόζονται εύκολα στο περιβάλλον (ορεινός, χιονοδρομικός κλπ.).
- β) στη δημιουργία της κατάλληλης υποδομής για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (πολιτιστικός, περιπέτειας, αστικός).
- γ) στη διατήρηση και αξιοποίηση, για τουριστικούς σκοπούς, των παραδοσιακών οικισμών και των κτισμάτων που χαρακτηρίζονται σαν διατηρητέα.

Ο τουρισμός είναι ένα αναγκαίο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μοναδικό μέσο για την ανάπτυξη περιοχών με περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης, που είναι προικισμένες με φυσικές ομορφιές και με ιστορικές ή πολιτιστικές παραδόσεις. Στις περιπτώσεις αυτές ο τουρισμός είναι σχετικά ένας εύκολος δρόμος ανάπτυξης, δεν απαιτεί μεγάλες επενδύσεις και μπορεί εύκολα να προωθηθεί.

Η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων και ιδιαίτερα των τουριστικών που, στις περισσότερες περιπτώσεις προβληματικών περιοχών, εμφανίζονται σαν οι συγκριτικά σημαντικότερες, αποτελεί βασικό στόχο περιφερειακής πολιτικής και θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην εφαρμογή των σχετικών προγραμμάτων. Όμως, η ανεξέλεγκτη ανάπτυξή τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενείς επιδράσεις στο περιβάλλον και στην κοινωνική και οικονομική δομή της περιφέρειας.

Γενικά παρατηρείται ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί ικανοποιητικά και στις κατάλληλες περιοχές οι σημαντικότεροι και ποικίλοι τουριστικοί πόροι των περιφερειών, δεν έχει προβλεφθεί η σχετική υποδομή, δεν έχουν αξιοποιηθεί τα πλεονεκτήματα θέσης ορισμένων περιφερειών για υποδομή διασύνδεσης τέτοιων περιφερειών, με το εσωτερικό και το εξωτερικό και δεν έχουν αξιοποιηθεί ή δεν έχουν κινητοποιηθεί ικανοποιητικά οι τοπικές δημιουργικές δυνάμεις για ανάπτυξη του τομέα.

2.5. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η συμβολή της τουριστικής δραστηριότητας είναι ευεργετική κυρίως για την οικονομία μιας χώρας, γιατί επηρεάζει σημαντικούς της τομείς.

Ο τουρισμός είναι σημαντική πηγή εξευρέσεως **συναλλαγματικών πόρων** και βοηθά στην εξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών, και ιδιαίτερα στις μη επαρκώς ανεπτυγμένες χώρες.

Οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον αλλοδαπό τουρισμό συνήθως ταυτίζονται με το ποσό του λογαριασμού "ταξιδιωτικό συνάλλαγμα" των τραπεζικών στατιστικών.

Αυτό αποτελεί βέβαια το σημαντικότερο μέγεθος, της τάξεως του 60%, όπως αποδείχθηκε από σχετική έρευνα του ΕΟΤ, δεν καλύπτει όμως όλες τις δραστηριότητες. Για το έτος 1990 οι συναλλαγματικές εισπράξεις υπολογίστηκαν σε 4,5 δισ. δολ., αποτελούσαν το 35% των άδηλων πόρων και κατανέμονταν ως εξής:

1.	Ταξιδιωτικό συνάλλαγμα	2,6 δισ.δολ.	57,8%
2.	Προαγορές Tour Operators	0,7 " "	15,5 %
3.	Πιστωτικές κάρτες τουριστών	0,4 " "	8,9 %
4.	Θαλάσσια μέσα (κρουαζιερόπλοια - θαλαμηγά)	0,3 " "	6,7 %
5.	Λοιπές δραστηριότητες (παραξενοδοχία κ.λπ)	0,5 " "	11,1 %
	Σύνολο	4,5 δισ. δολ.	100,0 %

ΠΗΓΗ: ΚΕΠΕ 1997

Οι συναλλαγματικές εισπράξεις κατά την τελευταία δεκαετία ακολούθησαν τις διεθνείς εξελίξεις (οικονομικές, κοινωνικές, τουριστικής ζήτησης κ.λπ.), αντικατοπτρίζουν όμως και ειδικότερες εσωτερικές καταστάσεις. Έτσι σε περιόδους εσωτερικής αβεβαιότητας και δυσμενών προοπτικών (1982, 1983, 1989) παρατηρείται μείωση συναλλάγματος, που δεν δικαιολογείται από τις εξελίξεις της αλλοδαπής τουριστικής ζήτησης και συνιστά ουσιαστικά διαρροή συναλλάγματος, που επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της παραξενοδοχίας, ενώ σε περιόδους ελέγχου της αγοράς και δημιουργίας ευνοϊκών προοπτικών (π.χ περίοδος σταθεροποιητικού προγράμματος 1986 -1988 και 1990 -

1992) η εισροή τουριστικού συναλλάγματος προσδιορίζεται πλήρως από τις εξελίξεις στη ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών.

Σημαντική επίσης είναι και η συμβολή του τουρισμού στην **απασχόληση**. Ο τουρισμός είναι τομέας εντάσεως εργασίας και λόγω του μεγέθους και της ραγδαίας αναπτύξεώς του επηρεάζει σημαντικά την αγορά εργασίας.

Το γεγονός ότι οι τουριστικές δραστηριότητες από τη φύση τους είναι κατανεμημένες σε πολλές γεωγραφικές περιοχές δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της απασχόλησης, γιατί έτσι προσφέρονται ευκαιρίες απασχόλησης στις περιφέρειες, με άμεση συνέπεια τη συγκράτηση των πληθυσμών σε αυτές και την αναστολή της μεταναστευτικής τάσης που τις απειλεί.

Η συνολική απασχόληση στον τουρισμό είναι δύσκολο να υπολογιστεί λόγω ελλείψεως στοιχείων, μπορεί όμως να εκτιμηθεί. Έτσι η άμεση απασχόληση στον τουρισμό, με βάση την περίοδο αιχμής, εκτιμάται (για το έτος 1990) σε 380.000 χιλ. άτομα και η συνολική άμεση και έμμεση σε 390.000 χιλ. άτομα. Τα μεγέθη αυτά αποτελούν το 7,6 % και το 10,6 % της συνολικής απασχόλησης της χώρας.

Η εκτίμηση της απασχόλησης στον τουρισμό βασίστηκε στα εξής δεδομένα:

1. Την κατανομή των τουριστικών καταλυμάτων κατά κατηγορίες, χρόνο λειτουργίας, μέγεθος κ.λπ. Σε αυτά περιλαμβάνονται και τα μη δηλωμένα (παράνομα) καταλύματα των οποίων ο αριθμός και η κατανομή στο χώρο μπορεί να προσεγγιστεί από διάφορες πηγές (ΕΣΥΕ, τοπικούς φορείς κ.λπ) και εκτιμήσεις.
2. Τις έρευνες απασχόλησης κατά κλάδο της ΕΣΥΕ
3. Τα στοιχεία των ασφαλιστικών φορέων του ξενοδοχειακού κλάδου
4. Τον πολλαπλασιαστή απασχόλησης, με βάση τους πίνακες εισροών - εκροών της ελληνικής οικονομίας, καθώς και οικονομετρικά υποδείγματα.

Η άμεση απασχόληση στον τουρισμό κατά κλάδους το έτος 1990 δίδεται στη συνέχεια:

<i>Είδη καταλυμάτων, φορείς κ.λπ</i>	<i>Κλίνες</i>	<i>Απασχολούμενοι</i>
Ξενοδοχειακά καταλύματα	438.405	112.000
Ενοικιαζόμενα δωμάτια (νόμιμα και παράνομα)	100.000	90.000
Campings (Θέσεις)	75.000	4.000
Κρουαζιερόπλοια	12.200	7.500
Θαλαμηγά σκάφη	32.300	6.500
Μεταφορικά μέσα, Καταστήματα τουριστικών ειδών)	-	60.000
Σύνολο	1,557.905	280.000

Πηγή: ΕΣΥΕ, ΕΟΤ (εκτιμήσεις)

Με βάση το χρόνο λειτουργίας¹ των διαφόρων ειδών καταλυμάτων, αλλά και άλλα χαρακτηριστικά (κατηγορία, μέγεθος, περιοχή κ.λπ) υπολογίζεται ότι το 35 % των απασχολούμενων σε αυτά (77.000 άτομα περίπου) εργάζεται σε ετήσια βάση, το 40 % (88.000 άτομα περίπου) από 6 έως 8 μήνες και το υπόλοιπο 25 % (55.000 άτομα) 3 μήνες περίπου.

Η έντονη εποχικότητα της απασχόλησης στον τουρισμό αποτελεί μια σοβαρή εγγενή αδυναμία του τομέα, που μειώνει την ανταγωνιστικότητα του στην αγορά εργασίας. Με τη μεγέθυνση του τομέα το πρόβλημα εξασφάλισης ειδικευμένου, κυρίως, εργατικού δυναμικού θα γίνεται οξύτερο. Ενώ δεν φαίνεται ότι θα υπάρξει πρόβλημα, για αρκετό ακόμη χρόνο, εξασφάλισης ανειδίκευτου, εποχιακά απασχολούμενου προσωπικού τόσο από τον πρωτογενή τομέα, αφού οι περισσότερες γεωργικές δραστηριότητες στις τουριστικές ειδικά περιοχές δεν συμπίπτουν με την τουριστική αιχμή, όσο και από περιοχές (εντός και εκτός χώρας) όπου πλεονάζει εργατικό δυναμικό.

Σημαντική επίσης είναι και η συμβολή του τουρισμού στη **δημόσια οικονομία** γενικότερα αλλά και στην οικονομία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ειδικότερα. Υπολογίζεται ποσοστό 10 % περίπου του τουριστικού εισοδήματος που περιέχεται στα δημόσια ταμεία με τη μορφή φόρων και τελών και ότι οι περισσότεροι δήμοι ή άλλου δημοσίου χαρακτήρα οργανισμοί που εδρεύουν σε τουριστικές περιοχές,

¹ Τα στοιχεία για το χρόνο λειτουργίας των ξενοδοχειακών μονάδων ελήφθησαν από τον Τουριστικό Οδηγό του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου.

αντιμετωπίζουν τις δαπάνες του προϋπολογισμού τους κύρια από έσοδα που προέρχονται από τις πάσης φύσης τουριστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Η ανάπτυξη του τουρισμού είχε ιδιαίτερα ευνοϊκές επιπτώσεις και στην **περιφερειακή ανάπτυξη** της χώρας. Αποτέλεσε τη βασική δύναμη αντιστροφής των δυσμενών (πληθυσμιακών, οικονομικών κ.λπ) εξελίξεων της μεταπολεμικής περιόδου, στις διάφορες, κυρίως προβληματικές, περιοχές της χώρας. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 και ανάλογα με το βαθμό τουριστικής ανάπτυξης, οι περιοχές αυτές παρουσίαζαν βαθμιαία θετικές εξελίξεις και πολλές δημιούργησαν ήδη συνθήκες ευημερίας καλύτερες του μέσου χώρας (Πίνακας 10).

Πίνακας 10

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Περιοχές	Ρυθμός μεταβολής (%) πληθυσμού			Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν Ανα κάτοικο ως (%) μέσου χώρας			Ξενοδοχειακές κλίνες ανά 1000 κατοίκους		
	1961 - 71	1971 - 81	1981 - 91	1970	1980	1988	1971	1981	1990
Κέρκυρας	-0,90	0,68	0,55	82,5	86,5	102,6	57,7	184,9	283,8
Λευκάδας	-1,63	-1,48	-0,45	65,4	65,1	72,9	5,0	16,3	67,8
Ζακύνθου	-1,61	-0,06	0,87	78,8	75,7	95,6	17,9	93,2	196,3
Κεφαλληνίας	-2,29	-1,38	0,32	75,5	69,0	81,9	14,1	58,7	105,3
Λέσβου	-1,98	-0,92	-0,96	77,9	73,3	71,9	11,2	16,5	46,6
Δωδεκανήσου	-0,16	1,83	1,14	84,4	85,2	121,0	126,2	257,3	439,5
Σάμου	-2,18	-0,29	0,32	65,4	65,8	87,7	16,9	79,0	178,0
Χίου	-1,42	0,78	0,55	67,0	64,5	72,3	6,2	16,2	27,3
Κυκλάδων	-1,45	0,24	1,24	77,9	88,4	106,2	48,7	115,6	224,3
Κρήτης	-0,56	0,95	0,65	76,0	83,9	96,9	14,1	64,6	144,5
Χαλκιδικής	-0,88	0,69	1,48	90,6	121,9	124,8	30,8	108,1	157,1
Πιερίας	-0,63	1,47	0,90	76,8	85,8	89,4	30,8	43,2	58,3
Αργολίδας	-0,16	0,48	0,45	97,6	107,7	99,8	37,3	111,5	120,1
Σύνολο χώρας	0,44	1,06	0,52	100,0	100,0	100,0	15,4	29,4	42,7

Πηγή: ΕΣΥΕ (επεξεργασία στοιχείων)

Εκτός όμως από τη θετική συμβολή του τουρισμού στην εθνική αλλά και στην περιφερειακή ανάπτυξη υπάρχουν και οι **αρνητικές επιπτώσεις** του σε διάφορα επίπεδα.

♦ Στο επίπεδο της εθνικής οικονομίας

Το οικονομικό πρόβλημα που δημιουργεί ο τουρισμός μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

“μεγάλη δέσμευση ανθρωπίνων πόρων και κεφαλαίων σε τομέα υπηρεσιών χαμηλής τεχνολογίας, μεγάλη κατανάλωση και καταστροφή φυσικών πόρων, μικρή διακλαδική αναπτυξιακή ώθηση σε σχέση με άλλες παραγωγικές επενδύσεις, μεγάλη εποχικότητα δραστηριότητας (όπως ήδη αναφέρθηκε), μεγάλη ευαισθησία σε εσωτερικές και διεθνείς συγκυρίες” (ΚΕΠΕ, τόμος 15, πρόγραμμα 76 - 80)

Επίσης αύξηση της εξάρτησης της οικονομίας από ξένα κέντρα αφού είναι γνωστό ότι το είδος, ο τόπος, ο τρόπος, και η έκταση σημαντικού μέρους της διακίνησης των τουριστών αποφασίζεται από τους Tour Operators οι οποίοι επιβάλλουν τους όρους τους.

♦ Στο επίπεδο της τοπικής οικονομίας

Εξάρτηση της τοπικής ανάπτυξης από ένα μόνο κλάδο δραστηριότητας με αποτέλεσμα την μονοσήμαντη παραγωγή και την απορρόφηση του συνόλου των δραστηριοτήτων, υπαρκτών ή “εν δυνάμει” σε μια δραστηριότητα που δύσκολα λειτουργεί, με την πολιτική που ισχύει, συμπληρωματικά στο όλο παραγωγικό σύστημα.

♦ Στο περιβάλλον

Ανεπανόρθωτη καταστροφή του φυσικού τοπίου και των φυσικών αξιών λόγω ανεξέλεγκτης εγκατάστασης των τουριστικών δραστηριοτήτων πάνω ακριβώς στους φυσικούς πόρους.

♦ Στο κοινωνικό περιβάλλον

Εξαφάνιση της ιδιαιτερότητας και της ταυτότητας των τοπικών πληθυσμών λόγω της εισβολής σε παραδοσιακές κοινωνικές δομές και αξιακά συστήματα, ξένων προτύπων συμπεριφοράς, κατανάλωσης κ.λπ. τις περισσότερες φορές μάλιστα ανεπιθύμητα.

♦ Στην περιφερειακή ανάπτυξη

Παρά το γεγονός ότι ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα εκ' φύσεως αποκεντρωμένη, η τουριστική ανάπτυξη που παρατηρήθηκε για πολλές περιοχές δεν υπήρξε σύμμετρη, ισόρροπη, ολοκληρωμένη και ενδογενής. Αυτό οφείλεται σε μια σειρά από παράγοντες, όπως η ανισόρροπη ανάπτυξη των υποδομών, η ύπαρξη μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων υψηλής στάθμης, η διαφορά κλίματος, η πολιτική της τουριστικής

αποκέντρωσης, το σύστημα κινήτρων κ.λπ, που συγκεντρώσαν την τουριστική δραστηριότητα σε ορισμένες παραθαλάσσιες και νησιωτικές περιοχές έναντι των ηπειρωτικών περιοχών. Ο συγκεκριμένος τρόπος ανάπτυξης προκάλεσε σοβαρά προβλήματα στην τουριστική ανάπτυξη πολλών περιοχών.

Τα προβλήματα που εμφανίζονται σήμερα στον τουρισμό ξεκινάνε από την υποδομή, την οικονομία, τη χωροταξία, την περιφερειακή ανάπτυξη, τα παράνομα καταλύματα και φθάνουν μέχρι τις εργασιακές σχέσεις και τη σχέση της τουριστικής ανάπτυξης με την πολιτική των μεγάλων διεθνών ταξιδιωτικών οργανισμών.

Οι εξελίξεις αυτές αναμένεται να συνεχιστούν και να επεκταθούν σε περιοχές όπου η οικονομική τους βάση δεν είναι ο τουρισμός, έχουν όμως αξιόλογους τουριστικούς πόρους. Σε κάθε όμως περίπτωση απαιτείται μελέτη για την πλήρη αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων και αποφυγή των κινδύνων από τυχόν μονόπλευρη εξάρτηση.

3. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- 3.1. Εισαγωγή
- 3.2. Η τουριστική πολιτική μέχρι σήμερα
- 3.3. Ανάλυση θεσμικού πλαισίου χάραξης - εφαρμογής τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής
- 3.4. Αναπτυξιακοί νόμοι και οι τροποποιήσεις τους
- 3.5. Κατευθύνσεις πολιτικής και βασικές επιδιώξεις

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τουριστική πολιτική αποτελεί ένα χρήσιμο και κάτω από προϋποθέσεις αποτελεσματικό "εργαλείο" στη διάθεση των φορέων της πολιτικής εξουσίας, με το οποίο ασκείται εκ μέρους τους ρυθμιστική επέμβαση στην τουριστική οικονομία και κυρίως στο μηχανισμό της τουριστικής αγοράς. Η επέμβαση αυτή έχει σαν στόχο οι φορείς της πολιτικής εξουσίας να διορθώσουν τις ατέλειές του ή να αποτρέψουν ανεπιθύμητες, γενικά εξελίξεις που πιθανόν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις και σε άλλους κλάδους παραγωγικής δραστηριότητας, σε τελευταία δε ανάλυση και σε αυτήν ακόμα την εθνική οικονομία.

Τα βασικά συνθετικά στοιχεία της σύγχρονης τουριστικής πολιτικής είναι ουσιαστικά τέσσερα και συγκεκριμένα τα παρακάτω:

- α) **Οι φορείς της πολιτικής εξουσίας:** αποτελούν αναμφισβήτητα το κυριαρχικό στοιχείο της τουριστικής πολιτικής και τούτο γιατί αυτοί καθορίζουν τους στόχους της και ταυτόχρονα επιλέγουν τα μέτρα, με τα οποία θα επιχειρήσουν την επίτευξή τους.
- β) **Οι στόχοι της τουριστικής πολιτικής:** αποτελούν ορισμένες επιδιώξεις των φορέων της πολιτικής εξουσίας, που τυχαίνουν γενικής αποδοχής, δηλαδή είναι κοινωνικά επιθυμητές.
- γ) **Τα μέτρα της τουριστικής πολιτικής:** αποτελούν τα όργανα με τα οποία οι φορείς της πολιτικής εξουσίας επιχειρούν να πετύχουν τους στόχους που έχουν θέσει.
- δ) **Το πρόγραμμα της τουριστικής πολιτικής:** αποτελεί μια μέθοδο συνδυασμού στόχων και μέτρων για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων εκ' μέρους των φορέων της πολιτικής εξουσίας.

Για να είναι αποτελεσματική η τουριστική πολιτική που ασκούν σε δοσμένο τόπο και χρόνο οι φορείς της πολιτικής εξουσίας, είναι απαραίτητο οι στόχοι που κάθε φορά προσδιορίζονται εκ μέρους τους να είναι ρεαλιστικοί, δηλαδή πραγματοποιήσιμοι, μα πάνω απ' όλα να διατυπώνονται με ακρίβεια και σαφήνεια. Ακόμα θα πρέπει να εξετάζονται οι επιπτώσεις των εναλλακτικών μέτρων τουριστικής πολιτικής, η δυνατότητα λήψης τους, καθώς επίσης το κόστος τους γενικά.

Η εσκεμμένη επέμβαση των φορέων της πολιτικής εξουσίας στην τουριστική οικονομία μπορεί βασικά να γίνει με δύο τρόπους. Συγκεκριμένα είτε ασυνείδητα και χωρίς ενιαία συντονισμένη οργάνωση, δηλαδή απρογραμματίστα, είτε συνειδητά με μια συστηματική διαδικασία λήψης αποφάσεων, δηλαδή με την κατάρτιση και εφαρμογή ενός προγράμματος τουριστικής πολιτικής, μέσα από το οποίο θα καταβάλλεται προσπάθεια για το συντονισμό του κρατικού παρεμβατισμού στην τουριστική οικονομία.

Στους συνηθέστερους **στόχους** ενός ολοκληρωμένου προγράμματος τουριστικής πολιτικής περιλαμβάνονται (Αναγνωριστική Έκθεση Συμβούλου Διαχείρισης του Ε.Π. "Τ-Π", 1996, - Ορθολογική Ανάπτυξη Τουρισμού στα Ιόνια, 1996):

- ⇒ η αύξηση του τουριστικού εισοδήματος
- ⇒ η σταθερότητα της τουριστικής οικονομίας
- ⇒ η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της τουριστικής οικονομίας
- ⇒ η δικαιότερη διανομή του τουριστικού εισοδήματος και πλούτου
- ⇒ η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τουριστικής οικονομίας
- ⇒ η δικαιότερη διανομή του τουριστικού εισοδήματος
- ⇒ η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τουριστικής οικονομίας
- ⇒ η ορθολογική χωροταξική διάρθρωση των τουριστικών δραστηριοτήτων.

3.2. Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Βασικό ρόλο στην κατάσταση, στις εξελίξεις και στο επίπεδο ανάπτυξης του τομέα του τουρισμού στη χώρα μας, όμως σκιαγραφήθηκε στο πρώτο κεφάλαιο, έπαιξε η πολιτική που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα και η οποία μπορεί να περιγραφεί κατά περιόδους ως εξής:

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1973:

Η πολιτική κατά την περίοδο αυτή απέβλεπε στην ταχεία ανάπτυξη του τομέα και είχε σαν βασικό στόχο τη μεγιστοποίηση των συναλλαγματικών εσόδων. Αυτό επιχειρήθηκε με ένα σύστημα ευνοϊκών "χρηματοδοτικών κινήτρων" τα οποία πράγματι, οδήγησαν στην **ταχεία αύξηση της προσφοράς** κυρίως κλινών αλλά **μέχρι το 1967**, η χρηματοδότηση των τουριστικών επενδύσεων **με τραπεζικά κριτήρια** - όπως ίσχυε εκείνη την περίοδο - προκάλεσε συγκέντρωση των ξενοδοχειακών καταλυμάτων στα αστικά κυρίως κέντρα και τις ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές, γιατί σ' αυτές η αξία των οικοπέδων μπορούσε να καλύψει τις ζητούμενες εγγυήσεις από τις τράπεζες για χορήγηση δανείων.

Κατά την περίοδο 1968-1974 η τουριστική πολιτική, λόγω υψηλής χρηματοδότησεως, **χωρίς τραπεζικά κριτήρια**, με εγγύηση του Δημοσίου και με το συνυπολογισμό στη δαπάνη της αξίας του οικοπέδου, επηρέασε μεν ευνοϊκά την ευρύτερη κατανομή των ξενοδοχειακών καταλυμάτων στο χώρο και την ανάπτυξη τουριστικών περιοχών, που επελέγησαν γι' αυτό το σκοπό, συντέλεσε όμως στη δημιουργία μεγάλων μονάδων σε περιοχές με μικρές δυνατότητες (π.χ Χαλκιδική¹) επιτάχυνε την εγκατάσταση μονάδων σε περιοχές, όπου έλειπαν βασικά έργα υποδομής (π.χ Ερμιονίδα), και διευκόλυνε την είσοδο στον κλάδο ατόμων άσχετων, σε πολλές περιπτώσεις, με το τουριστικό επάγγελμα, κυρίως δε σε περιοχές αναπτυσσόμενες και νέες. Στις δύο μάλιστα παραπάνω περιοχές που επελέγησαν για ανάπτυξη, το Δημόσιο αθέτησε ανεπιλημμένες υποχρεώσεις για έργα υποδομής (έργα

¹ Με ανεπαρκή δίκτυα υποδομής, με μικρό έως ασήμαντο βαθμό τουριστικής ανάπτυξης, με έλλειψη αξιόλογων αστικών κέντρων κ.λπ.

ύδρευσης στη Χαλκιδική, αεροδρόμιο και λοιπά έργα προσπέλασης στην Ερμιονίδα), γεγονός που σχεδόν εξαφάνισε κάθε δυνατότητα επιβίωσης των μονάδων που δημιουργήθηκαν. Επίσης, ο υπέρμετρος δανεισμός οδήγησε την τουριστική πολιτική στη δημιουργία μη βιώσιμων μονάδων.

Έτσι και υπό ομαλές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς οι επιχειρήσεις, κατά το πλείστον δεν μπόρεσαν ακόμη να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις εξυπηρέτησεως του δανείου. Αυτό παρατηρήθηκε κυρίως στις αναπτυσσόμενες και νέες περιοχές, όπου ο υψηλότερος δανεισμός χρησιμοποιήθηκε και σαν κίνητρο περιφερειακής ανάπτυξης, παρά το ότι οι λοιποί όροι (διάρκεια δανείου, χαριστική περίοδος, επιτόκιο κ.λπ) ήταν πολύ ευνοϊκότεροι, και ισχύει γενικά για την πολιτική της περιόδου 1968 - 1974.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1972 -1980:

Από το 1972 ως το 1980 η πολιτική τουριστικής ανάπτυξης συνδυάστηκε με τη γενικότερη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης, ενίσχυσης προβληματικών περιοχών, περιορισμού των πιέσεων στις κορεσμένες περιοχές.

Πιο συγκεκριμένα, κατά την περίοδο αυτή επιχειρήθηκε η ορθολογική ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού και ειδικότερα η αυτοδύναμη ανάπτυξη (Ν.Δ 1313/1972 "Περί μέτρων ενίσχυσεως της τουριστικής αναπτύξεως" και Ν.Δ 1378/1973 "Περί τροποποίησης και συμπληρώσεως του Ν.Δ 1313/72 "Περί μέτρων ενίσχυσεως της τουριστικής ανάπτυξης"), η επίτευξη παράλληλα στόχων περιφερειακής πολιτικής (Ν. 849/78 "Περί παροχής κινήτρων για την ενίσχυση της περιφερειακής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας") και στόχων ενίσχυσης των προβληματικών περιοχών (Ν. 289/76 "Περί παροχής κινήτρων για την ανάπτυξη παραμεθόριων περιοχών και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων") χωρίς όμως σημαντικά αποτελέσματα.

Με το νόμο 289/76 επιχειρήθηκε να παρακαμφθεί η απροθυμία των ιδιωτών να επενδύσουν σε προβληματικές περιοχές, με την αύξηση του ποσοστού χρηματοδότησεως (μέχρι 85 % έναντι 65 % που ορίζει η απόφαση 95/75 της Νομισματικής Επιτροπής - Ν.Ε.), την επιδότηση του επιτοκίου με 7 ποσοστιαίες μονάδες κ.λπ.

Η προσπάθεια αυτή απέτυχε γιατί:

α) διατηρήθηκε η αρχή χρηματοδότησεως με τραπεζικά κριτήρια, επομένως απαιτούντο αυξημένες εγγυήσεις

β) καθορίστηκε διάρκεια χαριστικής περιόδου μικρότερη αυτής της αποφάσεως 95/75 της Ν.Ε.¹ (2 χρόνια αντί για 4) και

γ) δεν καθορίστηκε σαφώς η διαδικασία για την υλοποίηση των σχετικών με την επιδότηση επιτοκίου θέσεων του νόμου, γεγονός που δημιούργησε σύγχυση.

Γι' αυτό τα αποτελέσματα, σε διάστημα τριών ετών, ήταν εντελώς περιορισμένα. Για την άρση της αδυναμίας αυτής του νόμου 289/76 και ενισχύσεως της επενδυτικής δραστηριότητας και στις άλλες προβληματικές περιοχές, εγκρίθηκε με την απόφαση 242/6/1979 της Ν.Ε η παροχή εγγυήσεως του δημοσίου σε ποσοστό μέχρι 40 % της δαπάνης επενδύσεως, γεγονός που μείωνε τις εμπράγματες ασφάλειες που ζητούσαν οι τράπεζες αλλά και το ποσοστό ίδιας συμμετοχής του επενδυτή. Αυτό όμως οδηγεί στη δημιουργία μεγάλων, **μη βιώσιμων**, σε προβληματικές περιοχές, μονάδων, όπως συνέβη και την περίοδο 1968 -1974.

Επίσης και με το Ν. 849/1978 "περί παροχής κινήτρων περιφερειακής και οικονομικής ανάπτυξης" εξαιρέθηκε ο τουρισμός από τις δανειακές ενισχύσεις που παρέχονταν στη βιομηχανία.

Πέρα από την προσπάθεια επηρεασμού της ζήτησεως και προσφοράς (προβολή, ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησεως κ.λπ) και της περιφερειακής κατανομής της τουριστικής δραστηριότητας, η ανάπτυξη του τουρισμού ήταν σχεδόν "απρογραμματίστη και τυχαία". Δεν στηρίχθηκε σε χωροταξικά και ρυθμιστικά σχέδια, ούτε συμπορεύτηκε με την εκτέλεση των αναγκαίων έργων υποδομής. Έτσι σ' όλες τις περιοχές, και ιδιαίτερα στις ανεπτυγμένες, δημιουργήθηκαν πολλά και επείγοντα προβλήματα, όπως είναι της αποχέτευσης, της ύδρευσης, της προσπέλασης, καθώς και προβλήματα από την οικιστική επέκταση των αστικών κέντρων, κυκλοφοριακής συμφόρησης κ.λπ., τα οποία οδηγούν με γρήγορο ρυθμό στην τουριστική υποβάθμιση των περιοχών αυτών.

Αυτό το γεγονός είχε σαν αποτέλεσμα να χαρακτηρισθούν κορεσμένες αρκετές από αυτές τις περιοχές, να περιοριστούν τα κίνητρα και να αυξηθούν οι διοικητικοί

¹ Η 95/75 Ν.Ε καλύπτει όλες τις περιπτώσεις χρηματοδότησεως ξενοδοχειακών και λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιαζόμενα δωμάτια, επιπλωμένα διαμερίσματα - με βάση τη συμπληρωματική Ν.Ε 123/76 - κ.λπ)

περιορισμοί. Τα μέτρα όμως αυτά σε μια εποχή εντεινόμενης ζήτησης και ευνοϊκών προοπτικών προκάλεσαν την εμφάνιση και στη συνέχεια ραγδαία ανάπτυξη της "παραξενοδοχείας", που κάλυπτε μεν μια σημαντική ανάγκη σε βοηθητικά καταλύματα, αλλά κατά τρόπο ανεξέλεγκτο (ως προς τις προδιαγραφές κατασκευής, τον τρόπο λειτουργίας, τις παρεχόμενες υπηρεσίες κ.λπ) και επικίνδυνο (για το περιβάλλον, την επιβάρυνση των δικτύων υποδομής κ.λπ).

Άλλοι σημαντικοί νόμοι που εφαρμόστηκαν εκείνη την περίοδο είναι α) η Π.Υ.Σ 10/1978 (που ενεργοποίησε το άρθρο 13 παρ.2 Ν.Δ 1313/1972) "περί αξιοποίησης των κτιρίων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής μορφής με τη μετατροπή τους σε ξενώνες ή ξενοδοχεία" (περιοχή Δ), β) η Π.Υ.Σ 33/1976 (όπως συμπληρώθηκε με την Π.Υ.Σ 85/1976) "περί καθορισμού ορεινών ζωνών χειμερινού τουρισμού και χρηματοδότησεως κυρίων και βοηθητικών καταλυμάτων".

Εν κατακλείδι, θα λέγαμε ότι **τα κίνητρα** που προβλέφθηκαν αποδείχθηκαν αδύναμα να αποτρέψουν την παραπέρα συγκέντρωση στις αναπτυγμένες περιοχές και την εμφάνιση και ραγδαία ανάπτυξη της "παραξενοδοχείας" και της αυθαίρετης και ανεξέλεγκτης δόμησης. Επιπλέον δεν συνδυάστηκαν με κατασκευή της αναγκαίας υποδομής, με αποτέλεσμα την κρίσιμη υποβάθμιση του περιβάλλοντος στις αναπτυγμένες περιοχές και τον περιορισμό της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων στις νέες περιοχές.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1980:

Η διαπίστωση της αδυναμίας της πολιτικής να επηρεάσει αποτελεσματικά τον τρόπο ανάπτυξης του τομέα του τουρισμού έγινε έγκαιρα και από τις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Στις αρχές της δεκαετίας θεσπίστηκε **νέο σύστημα κινήτρων** (Ν. 1116/81 "Για την παροχή κινήτρων ενισχύσεως της περιφερειακής και οικονομικής αναπτύξεως της Χώρας και τη ρύθμιση συναφών θεμάτων" και Ν. 1262/82 "Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της Χώρας και τροποποίηση συναφών διατάξεων", - που αντικατέστησε τον προηγούμενο και για τον οποίο θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στη συνέχεια - όπως τροποποιήθηκαν με τους

N. 1360/83 "Προώθηση των επενδύσεων, οργάνωση των υπηρεσιών κρατικών προμηθειών και άλλες διατάξεις", 1479/84 και 1682/87.

Μέσω των νόμων αυτών δόθηκαν ισχυρά κίνητρα για την ενίσχυση της αποκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων, της περιφερειακής ανάπτυξης καθώς και για τη δημιουργία εξαρχής βιώσιμων μονάδων με την επιδότηση του κεφαλαίου. Οι πολλές όμως αδυναμίες και του νέου συστήματος κινήτρων που είχε προσαρμοστεί στη λειτουργία μιας κεντρικά ελεγχόμενης οικονομίας, η δυσμενής οικονομική εξέλιξη της χώρας και το ασαφές γενικά πολιτικό κλίμα (π.χ η θέση ως προς τον ιδιωτικό τομέα και τις μεγάλες επιχειρήσεις), καθυστέρησαν την εκδήλωση ενδιαφέροντος για επενδύσεις και **εμπόδισαν τη δημιουργία μεγάλων, υψηλής στάθμης μονάδων.**

Και κατά την περίοδο αυτή οι επιδοτούμενες επενδύσεις κατευθύνθηκαν στις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές, γιατί στις υπόλοιπες δεν υπήρχαν οι βασικές προϋποθέσεις (υποδομή, υπηρεσίες κ.λπ) και σε μονάδες μικρού μεγέθους και χαμηλών κατηγοριών αποτρέποντας την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς. Η αυθαίρετη και παράνομη δόμηση ενοικιαζόμενων δωματίων έφθασε σε επίπεδα αιχμής στην περίοδο αυτή.

Η μεγάλη έκταση της αυθαίρετης, γενικά υποβαθμισμένης και ανεξέλεγκτης τουριστικής προσφοράς (εγκαταστάσεις, εξυπηρετήσεις), ιδιαίτερα έντονη στις τουριστικά αναπτυγμένες και κορεσμένες περιοχές της χώρας, δημιουργεί ζημιές στο περιβάλλον, φυσικό και ανθρωπογενές, που θεωρείται ιδιαίτερα ελκυστικό και αποτελεί τη βάση για την προσέλκυση τουριστών στη χώρα.

Η κατάσταση αυτή με τη συνέργια και άλλων δυσμενών παραγόντων (παλαιωμένες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, γενικά κακή οργάνωση και διαχείριση, κρίσιμη ανεπάρκεια γενικής και ειδικής υποδομής, δυσλειτουργίες στις κορεσμένες περιοχές, παντός είδους ρύπανση και αλλοιώσεις) καθιστά το ελληνικό τουριστικό προϊόν μη ανταγωνιστικό, το περιορίζει στην αγορά του μαζικού, χαμηλού εισοδήματος τουρισμού και το εξαρτά απόλυτα από τη μονοαγοραστική δύναμη των διεθνών τουριστικών πρακτόρων, που πιέζουν τις τιμές κάτω του κόστους και εξαναγκάζουν

τους τουριστικούς επιχειρηματίες σε κρίσιμη υποβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών.

Έτσι σε μια περίοδο όπως η δεκαετία του 1980, διεθνούς οικονομικής άνθησης και εντεινόμενης τουριστικής ζήτησης, οι περιορισμοί στη δημιουργία μεγάλων μονάδων (Ν.1262/82) που θα μπορούσαν, ιδιαίτερα στις ανεπτυγμένες και κορεσμένες περιοχές, να αναβαθμίσουν την τουριστική σημασία τους και παράλληλα η αδυναμία του δημόσιου τομέα να διαθέσει τους αναγκαίους πόρους για κάλυψη των αναγκών υποδομής (βασικής και ειδικής) και υπηρεσιών, έστρεψε τις δυνάμεις της αγοράς (ιδιωτική πρωτοβουλία) κυρίως προς την ''παραξενοδοχία'', ενώ πριν (αρχές της δεκαετίας) ήταν μεν εμφανής η τάση προς την κατεύθυνση αυτή, όχι όμως σε βαθμό επικίνδυνο.

Τελικά, **το θεσμικό πλαίσιο της δεκαετίας του 1980** (κυρίως ο νόμος κινήτρων) για την ανάπτυξη του τουρισμού, όχι μόνο δεν πέτυχε τους στόχους του αλλά, αντίθετα, ευθύνεται για τη μετάπτωση του τομέα σε μορφή ''παραοικονομίας'' και στη συσσώρευση προβλημάτων που, λόγω της μεγέθυνσης του τομέα, τείνουν να περιορίσουν τη σημασία του στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Επίσης, κατά την περίοδο αυτή η διάθεση πόρων μέσω του *Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)* για την κάλυψη αναγκών σε υποδομή ήταν εντελώς ανεπαρκής, ενώ τα αυξημένα ποσά που διατέθηκαν από τα *Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ)* και το *Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ 1989 -1993)* δεν κατανεμήθηκαν σωστά, δηλαδή με βάση προτεραιότητες στην κάλυψη αναγκών. Έτσι κατά την περίοδο από της ισχύος του Ν. 1262/82, ενώ προστέθηκαν 53,4 χιλ. ξενοδοχειακές κλίνες μονάδων μικρού μεγέθους (36,5 κλινών μέχρι τέλους του 1986, 58,7 κλινών μέχρι τέλους του 1988 και 80,9 κλινών μέχρι τέλους του 1989) και χαμηλών κατηγοριών (ως επί το πλείστον Β' και Γ'), οι αντίστοιχες σε ενοικιαζόμενα δωμάτια (παράνομα) υπερέβησαν τις 700 χιλιάδες¹.

Αδήλωτες και παράνομες δραστηριότητες ασκούνται και σε κλάδους συναφείς προς τον τουρισμό (καταστήματα σίτισης, εμπορίας τουριστικών ειδών, κέντρα

¹ Έρευνα ΕΣΥΕ, ΕΟΤ και ΚΕΠΕ (ομάδες εργασίας κατάρτισης προγραμμάτων 1986-1990, 1989 - 1993, 1994 -1999).

διασκέδασης, υπηρεσίες μεταφορών κ.λπ.) με αποτέλεσμα το ποσοστό της "παραιοικονομίας" στον κλάδο να εκτιμάται σε 60 % και πάνω.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1990 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ:

Ο νέος αναπτυξιακός νόμος 1892/90 (ΦΕΚ 101, Α',31/7/1990) "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" - για τον οποίο θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στη συνέχεια του κεφαλαίου - περιέλαβε βελτιώσεις και τροποποιήσεις του προηγούμενου Ν.1262/82, αλλά δεν μπορούσε από μόνος του να αλλάξει το κλίμα της προηγούμενης δεκαετίας. Ήταν αναγκαίο να συνδυαστεί με μια γενικότερη αλλαγή πολιτικής, σε μια περίοδο μάλιστα που παρουσιάστηκαν δυνατότητες για παρεμβάσεις μέσω του ΠΔΕ.

Έτσι τα άρθρα του Ν. 1892/90, που αφορούσαν κίνητρα στον τουρισμό και ειδικότερα στις επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις επιτοκίου - αυξημένες αποσβέσεις, ανεστάλησαν το Μάιο του 1992¹ και παρέμειναν μόνο οι αφορολόγητες εκπτώσεις. Κίνητρα επιχορηγήσεων διατηρήθηκαν μόνο για εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων χρόνου λειτουργίας 10 ετών και άνω, δεν κρίνονται όμως αποτελεσματικά κυρίως στις υπεραναπτυγμένες περιοχές, δηλαδή εκεί που είναι έντονο το πρόβλημα λόγω της χαμηλής έντασής τους.

Από το 1990 μέχρι σήμερα ισχύει νέο θεσμικό πλαίσιο τουριστικής πολιτικής όπου ιδιαίτερης σημασίας είναι ο νέος τουριστικός νόμος 2160/93 που αφορά "ρυθμίσεις για τον τουρισμό και άλλες διατάξεις", και τα κοινοτικά προγράμματα των περιόδων 1989 -1993 και 1994 - 1999 .

Το υπό διαμόρφωση πρόγραμμα για την περίοδο 1994 -1999 - για το οποίο θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας - και το οποίο υλοποιεί συγκεκριμένους στόχους έχει ιδιαίτερη σημασία γι' αυτό το στάδιο ανάπτυξης του τουρισμού και της οικονομίας γενικότερα. Η σημασία και η διαφοροποίηση του έγκειται στο σημαντικό αριθμό των κοινοτικών πόρων που θα διατεθούν για την τουριστική ανάπτυξη της χώρας.

¹ Με το νόμο για την "Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας και άλλες διατάξεις", άρθρο 66 παρ. 2, Μάιος 1992.

Όμως, οι φορείς της πολιτικής εξουσίας οι οποίοι, όπως αναφέρθηκε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου, αποτελούν το κυρίαρχο στοιχείο της τουριστικής πολιτικής δεν έχουν διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής πολιτικής στο οποίο θα διατυπώνονται με σαφήνεια, τόσο οι σκοποί, όσο και οι στόχοι της τουριστικής πολιτικής και δεν έχουν προσδιορίσει σαφώς τη στρατηγική δηλαδή την επιλογή του συνδυασμού εξειδικευμένων στόχων και μέτρων με τον οποίο θα επιχειρηθεί η επίτευξη των μακροχρόνιων στόχων της τουριστικής πολιτικής.

Για τον προσδιορισμό στρατηγικής του τουρισμού επιχειρείται στην πρώτη φάση μελέτης με τίτλο "Προκαταρκτικό Εθνικό Οικονομικό και Χωροταξικό Σχέδιο Τουρισμού", που ανατέθηκε σε ομάδα δέκα ερευνητών του ΚΕΠΕ από τον ΕΟΤ (Φεβρουάριος 1994), διερεύνηση **3 εναλλακτικών σεναρίων** εξέλιξης του τουρισμού και η αξιολόγηση σε κάθε σενάριο των εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων, που επηρεάζουν τη ζήτηση των ελληνικών τουριστικών υπηρεσιών από τους αλλοδαπούς.

Κατά το πρώτο σενάριο το τουριστικό προϊόν στοχεύει στον "επιλεκτικό" τουρισμό, η αξιολόγηση, όμως, των θετικών και αρνητικών εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων, που θα επηρεάσουν το σενάριο αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, τουλάχιστον μέχρι το 1996, ο ελληνικός τουρισμός δεν μπορεί να είναι "επιλεκτικός".

Κατά το δεύτερο σενάριο ο ελληνικός τουρισμός αυξάνει την ανταγωνιστικότητα του στη διεθνή αγορά με ανανέωση, ποιοτική βελτίωση, αύξηση της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος, δηλαδή αναβάθμιση του περιβάλλοντος στη χώρα και βελτίωση της υποδομής και των τουριστικών υπηρεσιών, που αποτελούν στόχους, για τους οποίους υπάρχουν οι προϋποθέσεις αν γίνει ορθή αξιοποίηση των πόρων των κοινοτικών προγραμμάτων της περιόδου 1994 - 1999.

Κατά το τρίτο σενάριο, που είναι και το λιγότερο ελπιδοφόρο, συνεχίζονται οι δυσμενείς συνθήκες χαμηλής ανταγωνιστικότητας του ελληνικού προϊόντος, χαμηλών τιμών κάτω του κόστους και υποβαθμισμένων τουριστικών υπηρεσιών, που η αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων δείχνει ότι είναι το πιθανότερο να συμβεί.

Από τη διερεύνηση των σεναρίων προκύπτει ότι η **στρατηγική της αναβάθμισης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος** είναι ένα επιθυμητό και εφικτό σενάριο αν αξιοποιηθούν κατάλληλα οι πόροι του 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ 1994 - 1999).

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο όμως, δηλαδή ο τουριστικός νόμος 2160/93 κρίνεται ότι δεν είναι εναρμονισμένος με τους στόχους αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, δηλαδή: α) ανάπτυξη του τουρισμού σε ανταγωνιστική βάση, εξασφάλισης και διατήρησης υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και υψηλών αποδόσεων και β) άμβλυνση της χωρικής και χρονικής συγκέντρωσης με ανάπτυξη κατάλληλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Έτσι, η ανάπτυξη του τουρισμού σε ανταγωνιστική βάση αντιμετωπίζεται αποσπασματικά και δεν προβλέπεται κάποια συγκεκριμένη παρέμβαση για βελτίωση της κατάστασης στις κορεσμένες τουριστικά περιοχές, που αποτελούν πρώτη προτεραιότητα. Επίσης δεν προωθούνται κατάλληλα εναλλακτικές μορφές τουρισμού για άμβλυνση των φαινομένων αιχμής σε λίγους μήνες και σε λίγες περιοχές της χώρας.

Ανάλογα, μπορεί να ειπωθεί ότι και τα εργαλεία υλοποίησης της πολιτικής (κίνητρα, πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, αναδιάρθρωσης και καλύτερη οργάνωση φορέων) δεν διαμορφώνονται κατάλληλα για την επίτευξη του βασικού στόχου της αναβάθμισης.

Το υπάρχον μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης αδυνατεί να οδηγήσει τον ελληνικό τουρισμό στο δρόμο του διεθνούς ανταγωνισμού.

Το έτος 1995 το **“Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Τουρισμού”** έχει σαν στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος με τα ακόλουθα μέσα:

1. Διακοπή της χρηματοδότησης νέων ξενοδοχειακών κλινών. Νέες κλίνες προβλέπονται μόνο σε παραδοσιακούς οικισμούς, σε μεμονωμένες μονάδες, σε περιοχές με ανεπαρκή ξενοδοχειακή προσφορά, σε μονάδες υψηλών κατηγοριών και σε νέες τουριστικές περιοχές.
2. Βελτίωση της υπάρχουσας υποδομής
3. Υλοποίηση έργων ειδικής τουριστικής υποδομής

4. Αξιοποίηση της περιουσίας του ΕΟΤ

5. Επimήκυνση της τουριστικής περιόδου

Σαν κύριες πηγές χρηματοδότησης προβλέπονται αυτές που προωθούνται από τον Α.Ν. 2234/94 - για τον οποίο θα γίνει αναφορά στη συνέχεια - που αφορά "Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν. 1892/90 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από το Β' ΚΠΣ.

3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΑΡΑΞΗΣ - ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3.3.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η αναφορά σε βασικές διατάξεις που αφορούν σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης και λειτουργίας των εμπλεκόμενων σ' αυτήν φορέων είναι απαραίτητη για λόγους πληρότητας και κατανόησης του πλαισίου εντός του οποίου διαμορφώνεται η τουριστική πολιτική.

Λόγω της φύσης του, ο τουρισμός περιγράφεται και προωθείται από ένα πολυσχιδές θεσμικό πλαίσιο, το οποίο αποτελείται από:

1. Θεσμικό πλαίσιο σύνδεσης του τουρισμού με την ανάπτυξη, που περιγράφεται μέσα από την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία και εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων και εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής. Τα σχετικά νομοθετήματα, ακολουθούν την ίδια λογική κινήτρων και, μάλιστα, με χωροταξική εξειδίκευση παρεχομένων των κινήτρων.
2. Θεσμικό πλαίσιο χάραξης εφαρμογής της τουριστικής αναπτυξιακής διαδικασίας από την Πολιτεία.
3. Λοιπές Υπουργικές Αποφάσεις και Εγκύκλιοι, Αποφάσεις Γενικών Γραμματέων ΕΟΤ ή του Δ.Σ του ΕΟΤ, συνήθως διοικητικού ή ερμηνευτικού χαρακτήρα, που διαμορφώνουν ένα συνολικό κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των δραστηριοτήτων του τουριστικού τομέα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, διαπιστώνεται η συμπλήρωση ή τροποποίηση "υπερκείμενων" νομοθετημάτων, μέσω των οποίων πολλές φορές παραβιάζεται η φιλοσοφία και το περιεχόμενο των τελευταίων.
4. Λοιπά Νομοθετήματα που αφορούν έμμεσα τον τουρισμό.

Πρόσφατα εκπονήθηκε για λογαριασμό του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) μελέτη με τίτλο *Μηχανογράφηση Κωδικοποίηση της Τουριστικής*

*Νομοθεσίας και Προτάσεις για Βελτίωσή της και Εναρμόνισή της με τα Κοινοτικά Δεδομένα*¹.

Σύμφωνα με αυτή, τα νομοθετήματα διακρίνονται σε:

- * Κυρίως Αφορώντα τον Τουρισμό
- * Αμέσως ή Εμμέσως Αφορώντα τον Τουρισμό.

Στο περιεχόμενο της μελέτης κωδικοποιείται σχετική κατάσταση των (τότε) Ισχυόντων Νομοθετημάτων.

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία, σημαντικότερο εν ισχύ νομοθέτημα που αναφέρεται σε θέματα ανάπτυξης είναι ο Ν. 1892/90 (ΦΕΚ 101, Α', 31/7/1990) "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις".

Η ύπαρξη και προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου με βάση τις υπάρχουσες κάθε φορά ανάγκες, αποτελεί τη βάση για την χάραξη συνεπούς (με τους στρατηγικούς στόχους) αναπτυξιακής πολιτικής και, ειδικότερα, της τουριστικής πολιτικής της χώρας μας.

Η Τουριστική νομοθεσία αποτελείται από πλήθος νόμους και προεδρικά διατάγματα. Το βασικότερο εγχειρίδιο που αφορά στον τουρισμό αναφέρεται στον Διαρκή Κώδικα Νομοθεσίας (τόμος 18 περί "Τύπου και Τουρισμού").

Επειδή, από τη μια πλευρά, είναι αδύνατο να αναφερθούμε στο σύνολο της τουριστικής νομοθεσίας και, από την άλλη, μία τέτοια λεπτομερής καταγραφή δεν θεωρείται σκόπιμη στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα επιχειρηθεί στο παρόν κεφάλαιο, καταγραφή και παρουσίαση της σημαντικότερης νομοθεσίας που αφορά στους φορείς οι οποίοι ασκούν την τουριστική πολιτική όπως είναι ο Ε.Ο.Τ. - Υπουργείο Τουρισμού και ορισμένων νόμων και προεδρικών διαταγμάτων που κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν.

¹ INTRASOFT, Ιούλιος '95, ανατέθηκε στην συγκεκριμένη εταιρεία από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠ.ΕΘ.Ο), στο πλαίσιο του Α' ΚΠΣ και χρηματοδοτήθηκε από την Τεχνική Βοήθεια

Πάντως, η κωδικοποίηση, σε βάση δεδομένων, συνεχής παρακολούθηση ή επικαιροποίηση των νομοθετημάτων που αναφέρονται στην ανάπτυξη και διαχείριση του τουρισμού, αποτελεί αδήριτη ανάγκη για τη χάραξη και την εφαρμογή τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής.

ΧΑΡΑΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

3.3.2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΟΤ

Ο ΕΟΤ αποτελεί θεσμικά τον κύριο φορέα χάραξης και εφαρμογής τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας μας.

Εξετάζοντας διαχρονικά το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στον **Ε.Ο.Τ.**, η βασικότερη νομοθεσία είναι η εξής:

- * Αναγκ. Νόμος υπ' αριθ. 1565/1950 "Περί συστάσεως του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού".
- * Ν. υπ' αριθ. 1624/1951 "Περί κυρώσεως, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Αναγκ. Νόμου 1565/50 "Περί συστάσεως του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού".
- * Ν.Δ 4109/1960 "Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της περί Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού νομοθεσίας και άλλων τινών διατάξεων".
- * Ν. 2160/93 που αφορά "ρυθμίσεις για τον τουρισμό και άλλες διατάξεις".

Σύμφωνα με το κεφάλαιο Α' του άρθρου 1 του Ν. 2160/93 "ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ), νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με έδρα την Αθήνα, τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας".

Σημειώνεται ότι σήμερα, με βάση το Π.Δ υπ' αριθ. 27/1996, έχει γίνει συγχώνευση των Υπουργείων Τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας Τεχνολογίας και Εμπορίου, στο Υπουργείο Ανάπτυξης.

Η διάρθρωση των υπηρεσιών του ΕΟΤ εξειδικεύεται στο ΠΔ 884/76 (ΦΕΚ Α' 325) και αναλύεται διεξοδικά στην συνέχεια του παρόντος κεφαλαίου (ενότητα 3.3.3).

Μέρος της νομοθεσίας που αφορά το **Υπουργείο Τουρισμού** προσδιορίζεται από τους ακόλουθους νόμους και Προεδρικά Διατάγματα:

- * Ν.1835/14.3.89 που αφορά τη "Σύσταση του Υπουργείου Τουρισμού και τη ρύθμιση θεμάτων Δημόσιας Διοίκησης".
- * Π.Δ 207/18.4.89 "Καθορισμός του Υπουργείου Τουρισμού".
- * Π.Δ 296/26.5.89 "Περί Οργανισμού Υπουργείου Τουρισμού".
- * Π.Δ 459/15.11.93 "Περί ανασύστασης του Υπουργείου Τουρισμού και καθορισμός των αρμοδιοτήτων του".
- * Π.Δ 10/31.1.94 "περί καθορισμού εποπτείας του Υπουργού Τουρισμού στον Ε.Ο.Τ".
- * Π.Δ 93 "Κατάργηση του Π.Δ 10/1994 "Καθορισμός εποπτείας του Υπουργού Τουρισμού στον ΕΟΤ".
- * Ν. 2414/25.6.1996 για τον "Εκσυγχρονισμό των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και άλλες διατάξεις".

Σύμφωνα με το άρθρο 1 (παρ.3) του Ν. **2160/93** "κύριος σκοπός του ΕΟΤ είναι η οργάνωση, ανάπτυξη, και προώθηση του τουρισμού στην Ελλάδα με την αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων δυνατοτήτων της χώρας.

Προς το σκοπό αυτό ο Ε.Ο.Τ :

- α) Υποβάλλει προτάσεις στην κυβέρνηση για τη χάραξη της τουριστικής πολιτικής.
- β) Υλοποιεί την τουριστική πολιτική που χαράσσει η Κυβέρνηση.
- γ) Συντονίζει τις ενέργειες των συναρμόδιων φορέων για την εξυπηρέτηση των τουριστικών σκοπών.
- δ) Μελετά, εκτελεί, και εποπτεύει έργα τουριστικής υποδομής και ανάπτυξης και καταρτίζει σχετικά προγράμματα περιλαμβανομένης της τουριστικής αξιοποίησης λουτροπόλεων και ιαματικών πηγών.
- ε) Καταρτίζει και εκτελεί προγράμματα τουριστικής προβολής της χώρας στο εσωτερικό και εξωτερικό και μεριμνά για την ανάπτυξη της τουριστικής συνείδησης.

- στ) Κατασκευάζει και εκμεταλλεύεται κάθε κατηγορίας τουριστικές εγκαταστάσεις και άλλες εγκαταστάσεις τουριστικής υποδομής.
- ζ) Έχει την ευθύνη της τουριστικής επιμόρφωσης.
- η) Εποπτεύει και ελέγχει τις τουριστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες οποιασδήποτε κατηγορίας.
- θ) Ενισχύει δημόσιες υπηρεσίες, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), φυσικά ή νομικά πρόσωπα των οποίων οι ενέργειες αποβλέπουν στην προώθηση των στόχων του ΕΟΤ.
- ι) Διοργανώνει περιηγήσεις, εορτές και παραστάσεις για την τόνωση του τουρισμού''.
- ια) Αναλαμβάνει κάθε άλλη δραστηριότητα ή ενέργεια που αποβλέπει στην οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού, μεταξύ των οποίων και οι αναφερόμενες στο άρθρο 2 του ν.δ 4109/1960 (ΦΕΚ 153 Α').

Ειδικότερα στο Ν. 2160/93 αναφέρονται και άλλες διατάξεις που αφορούν:

1. "Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος και την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων" (Άρθρο 7 κεφ Α').
2. "Ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και έλεγχος καζίνων", (κεφ. Β)
3. "Τη δημιουργία και λειτουργία τουριστικών λιμένων", (κεφ. Γ).
4. "Εταιρείες αναπτύξεως έργων υποδομής" (κεφ. Δ').

3.3.3. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΟΤ

3.3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η εσωτερική οργάνωση του Ε.Ο.Τ καθορίζεται με το Π.Δ. 884 της 2/8 Δεκ. 1976 (ΦΕΚ. Α' 325) "Περί Κανονισμού Διαρθρώσεως των Υπηρεσιών και Καταστάσεως του Προσωπικού του Ε.Ο.Τ", όπως τροποποιήθηκε με:

- Το ΠΔ 461/1983 (ΦΕΚ Α' 179)
- Το ΠΔ 475/1990 "Σύσταση Γενικών Διευθύνσεων στον ΕΟΤ",
- Το ΠΔ 199/1995 περί "Κανονισμού Διαρθρώσεως των Υπηρεσιών και Καταστάσεως του Προσωπικού του ΕΟΤ".

Με βάση τα παραπάνω Προεδρικά Διατάγματα, η εσωτερική οργάνωση του ΕΟΤ, έχει ως εξής:

- α) Κεντρική Υπηρεσία
- β) Περιφερειακές Υπηρεσίες Εσωτερικού
- γ) Υπηρεσίες Εξωτερικού.

3.3.3.2. ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 884/76 η Κεντρική Υπηρεσία του Ε.Ο.Τ διαρθρώνεται, ως ακολούθως:

- α) Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Ανάπτυξης
- β) Υπηρεσία Διοίκησης και Διαχείρισης
- γ) Γραφείο Μελετών και Προγραμματισμού¹
- δ) Γραφείο Νομικού Συμβούλου.
- ε) Γραφείο Διεθνών Σχέσεων²
- στ) Γραφείο Τύπου

Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Ανάπτυξης (άρθρο 3).

Βασική Διάρθρωση

Την Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Ανάπτυξης απαρτίζουν:

¹ Τμήμα Β1 Προγράμματος Έργων. Οι αρμοδιότητες του ανωτέρω τμήματος σύμφωνα με το Π.Δ. 884/76 είναι οι εξής:

- * Κατάρτιση λεπτομερών προγραμμάτων των αναπτυξιακών κ.λπ. έργων του Ε.Ο.Τ., είτε εκτελουμένων δι' αυτεπιστασίας από τον ΕΟΤ, είτε από άλλους φορείς με επιχορηγήσεις.
- * Μελετά την έγκριση των προγραμμάτων, την παρακολούθηση, την εκτέλεση και την έγκαιρη αναπροσαρμογή αυτών.
- * Συντονισμός των προγραμμάτων με τους λοιπούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.
- ² Η αρμοδιότητα του γραφείου Διεθνών Σχέσεων ανάγεται σε θέματα που αφορούν την ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων του Οργανισμού με τα συναφή προς τον ΕΟΤ ιδρύματα και οργανώσεις της αλλοδαπής. (άρθρο 4 Ν.Δ 3864/1958), ειδικότερα:
 - * Τη σχεδίαση και προγραμματισμό των ενεργειών για την ανάπτυξη διακρατικών σχέσεων και συνεργασίας στον τουριστικό τομέα προς όφελος του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης.
 - * Την οργάνωση διεθνών συνεδρίων, σε συνεργασία με το αρμόδιο τμήμα για να προβληθεί ο ελληνικός τουρισμός και η συμμετοχή σε αυτά τα συνέδρια οργανωμένα από άλλα κράτη ή αλλοδαπά ιδρύματα και οργανισμούς, σύμφωνα με τις οδηγίες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του Γενικού Γραμματέα.
 - * Την εξυπηρέτηση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, για ν' ασκήσει τις αρμοδιότητες του ως εκπρόσωπος του Οργανισμού, στις σχέσεις του με τις οργανώσεις και τα ιδρύματα της αλλοδαπής, κατά τις κείμενες διατάξεις.

1. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης συγκροτούμενη ως κάτωθι:

- α) Διεύθυνση Α' Έρευνας και Ανάπτυξης
- β) Διεύθυνση Β' Εφαρμογής Προγραμμάτων και Χωροταξίας
- γ) Διεύθυνση Γ' Τεχνική.

2. Η Υπηρεσία Προβολής και Διαφήμισης, συγκροτούμενη ως εξής:

- α) Διεύθυνση Δ' Δημοσίων Σχέσεων
- β) Διεύθυνση Ε' Διαφήμισης
- (γ) Τμήμα Υπηρεσιών Εξωτερικού
- δ) Τμήμα Τουριστικών Εκδηλώσεων.

3. Η Υπηρεσία Εποπτείας, συγκροτούμενη ως κάτωθι:

- α) Διεύθυνση ΣΤ' Εγκαταστάσεων Διαμονής και Εστίασης
- β) Διεύθυνση Ζ' Τουριστικών Επαγγελμάτων.
- γ) Διεύθυνση Η' Εσωτερικού Κοινωνικού Τουρισμού.
- δ) Διεύθυνση Θ' Επιθεώρησης
- ε) Διεύθυνση Ι Εκπαίδευσης
- (στ') Τμήμα Περιφερειακών Υπηρεσιών Εσωτερικού.

Τα ως άνω Τμήματα Υπηρεσιών Εξωτερικού και Περιφερειακών Υπηρεσιών Εσωτερικού τροποποιήθηκαν από το αρθρ. 1 του Π.Δ 461/1983 (ΦΕΚ Α' 176), **κατωτ. αριθ. 99.**

Το δεύτερο μέρος του παρόντος νόμου αφορά τη διάρθρωση του προσωπικού.

Το Π.Δ 884/76 τροποποιήθηκε ως ακολούθως:

Στην παρ. 1 της Φ. 670/541539 Ειδ.163/23-31 Δεκ.1987 (ΦΕΚ Β'772) που αφορά τη "Σύσταση νέων τμημάτων στη Διεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης" οι Υπουργοί Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εθνικής Οικονομίας αποφασίζουν:

Την σύσταση τριών νέων τμημάτων στην **Διεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης** του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού για την εξυπηρέτηση των οργανωτικών αναγκών του, με συμπλήρωση των διατάξεων του Π/Δ 884/1976 (ΦΕΚ 325 Α') ως ακολούθως:

Στο άρθρο 4 του ΠΔ 884/1976 στην παρ.1 στη Διεύθυνση Α' Έρευνας και Ανάπτυξης προστίθενται τρία τμήματα πέραν των δύο ήδη υφισταμένων (τμήμα Ερευνών και Μελετών, ρυθμίσεων και Μέτρων) ως εξής:

- γ) Τμήμα Α3 ΕΟΚ*
- δ) Τμήμα Α4 Επενδύσεων και*
- ε) Τμήμα Α5 Υποστήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης*.

Στην παρ.2 του ίδιου άρθρου καθορίζονται οι αρμοδιότητες των ανωτέρω τμημάτων.

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ 1 του Π.Δ. 475/90 "Σύσταση Γενικών Διευθύνσεων στον Ε.Ο.Τ" στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού συνιστώνται οι ακόλουθες Γενικές Διευθύνσεις:

α) 1η Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Ανάπτυξης, που συγκροτείται από τις Διευθύνσεις:

- i) Διεύθυνση Α - Τουριστικής Ανάπτυξης
- ii) Διεύθυνση Β Εφαρμογής Προγραμμάτων και Χωροταξίας
- iii) Διεύθυνση Γ - Τεχνική
- iv) Διεύθυνση ΣΤ' - Εγκαταστάσεων, διαμονής και εστίασεως
- v) Διεύθυνση Ζ Τουριστικών καταστημάτων και
- vi) Διεύθυνση ΙΓ - Περιουσίας.

β) 2η Γενική Διεύθυνση διαφήμισης και προβολής που συγκροτείται από τις Διευθύνσεις:

- i) Διεύθυνση Δ - Δημοσίων Σχέσεων
- ii) Διεύθυνση Ε - Διαφήμισης
- iii) Διεύθυνση Υπηρεσιών Εσωτερικού - Εξωτερικού
- iv) Διεύθυνση Θ - Επιθεωρήσεως και
- v) Υπηρεσία Τουριστικών Εκδηλώσεων.

* Τα άνω τρία τμήματα γ, δ και ε προστέθηκαν από την παρ.Ι της Φ 670/541539 Ειδ. 163/23-31 Δεκ.1987 (ΦΕΚ Β' 772) αποφ. Υπ. Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εθν.Οικονομίας.

γ) **3η Γενική Διεύθυνση Διοίκησης και Εκμετάλλευσης** που συγκροτείται από τις Διευθύνσεις:

- i) Διεύθυνση ΙΑ - Διοικητικού
- ii) Διεύθυνση ΙΒ - Οικονομικού
- iii) Διεύθυνση ΙΔ- Εκμετάλλευσης
- iv) Διεύθυνση Ι - Εκπαίδευσης
- v) Διεύθυνση Η - Εσωτερικού και Κοινωνικού Τουρισμού.

Στις Γενικές Διευθύνσεις της προηγούμενης παραγράφου, προΐστανται Γενικοί Διευθυντές υπάλληλοι του κλάδου ΠΕΙ Διοικητικού - Οικονομικού (παρ.2).

Σύμφωνα με το ΠΔ 199/1995 που αφορά στην Τροποποίηση και συμπλήρωση του ΠΔ/τος 884/76 “ **Περί Κανονισμού Διαρθρώσεως των Υπηρεσιών και Καταστάσεως του Προσωπικού του Ε.Ο.Τ**”, και συγκεκριμένα στο άρθρο 1 αποφασίζεται:

Στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού συνιστώνται οι ακόλουθες Διευθύνσεις:

- Διεύθυνση Πληροφορικής
- Διεύθυνση Καλλιτεχνικών και Τουριστικών Εκδηλώσεων.

Σύμφωνα με το **άρθρο 2 του Π. Δ/τος 199/1995**, οι ανωτέρω Διευθύνσεις υπάγονται στην Διοικητική Εποπτεία των Γενικών Διευθύνσεων που προβλέπονται στο άρθρο 1 του Π/Δ 475/90 “Σύσταση Γενικών Διευθύνσεων στον Ε.Ο.Τ” (ΦΕΚ Α/183) ως ακολούθως:

- α) Διεύθυνση Πληροφορικής στην **3η Γενική Διεύθυνση “Διοίκησης και Εκμετάλλευσης”** (άρθρο 1 παρ.1 περ.γ π.δ. 475/90).
- β) Διεύθυνση Καλλιτεχνικών και Τουριστικών Εκδηλώσεων στη **2η Γενική Διεύθυνση “Διαφήμισης και Προβολής”**, (άρθρο 1 παρ. 1 περ.γ π.δ. 475/90).

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 37 - παραγρ.5 του Ν.2160/93 “Γραμματεία Στήριξης Τουριστικών Λιμένων του ΥΠ.ΕΘ.Ο και Διεύθυνση Θαλάσσιου Τουρισμού του Ε.Ο.Τ.” στην παρ. 5 στην βασική διάρθρωση του Ε.Ο.Τ προστίθεται η Διεύθυνση Θαλάσσιου Τουρισμού. Συγκεκριμένα αναφέρεται:

“ Δημιουργείται στον Ε.Ο.Τ. Διεύθυνση Θαλάσσιου Τουρισμού, η οποία έχει την ευθύνη του ελέγχου της λειτουργίας των τουριστικών λιμένων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες που αφορούν στη σύνθεση και στις αρμοδιότητες της Διευθύνσεως Θαλάσσιου Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. τροποποιούμενων αναλόγως των σχετικών ισχυουσών διατάξεων ”.

3.3.3.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Προεδρικού Δ/τος 461/1983 (ΦΕΚ Α' 176), αρ. 99, Τροποποίηση του Π.Δ/τος 884/76 “Περί κανονισμού Διαρθρώσεως των Υπηρεσιών και Καταστάσεως του Προσωπικού του ΕΟΤ”, αποφασίζεται:

“Σύσταση, διάρθρωση και αρμοδιότητες Διευθύνσεως Εποπτείας Υπηρεσιών Εξωτερικού και Περιφερειακών Υπηρεσιών Εσωτερικού του ΕΟΤ”.

α) Συνίσταται Διεύθυνση Εποπτείας Υπηρεσιών Εξωτερικού και Περιφερειακών Υπηρεσιών Εσωτερικού, που συγκροτείται από τα εξής Τμήματα:

- i) Τμήμα Διοικητικής και Οικονομικής Εποπτείας Υπηρεσιών Εξωτερικού
- ii) Τμήμα Διοικητικής και Οικονομικής Εποπτείας Περιφερειακών Υπηρεσιών Εσωτερικού.

3.4. ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Σύμφωνα με το Ν. 1835/89 που αφορά τη “Σύσταση Υπουργείου Τουρισμού και ρύθμιση θεμάτων δημόσιας διοίκησης” το Υπουργείο Τουρισμού εποπτεύει, συντονίζει και υποστηρίζει τα παρακάτω νομικά πρόσωπα:

- ⇒ Τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ)
- ⇒ Τη σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών.
- ⇒ Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.)

⇒ Τις εταιρείες στις οποίες ο Ε.Ο.Τ είναι αποκλειστικός ή κύριος μέτοχος, (π.χ ΞΕΝΙΑ Λαγονησίου, η οποία διελύθη το 1993 και ΝΠΙΔ).

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΠΔ/τος 10/1994 "Καθορισμός εποπτείας του Υπουργού Τουρισμού στον Ε.Ο.Τ" προβλέπονται τα εξής:

"Οι πράξεις των οργάνων του Ε.Ο.Τ. και των υπηρεσιών του που μνημονεύονται στο Ν. 2160/93 και στο ΠΔ 884/76 υπόκεινται στην έγκριση του Υπουργού Τουρισμού".

3.5. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Ξ.Ε.Ε)

Αναγκ. Νόμος της 12/26 Ιουν. 1935 Περί συστάσεως (Οργανισμού Πανελληνίου Ενώσεως Τουριστικών Ξενοδοχείων) "Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Τουριστικών Ξενοδοχείων".

Ο "Οργανισμός Πανελληνίου Ενώσεως Τουριστικών Ξενοδοχείων" μετονομάστηκε αρχικά εις "Επαγγελματικόν Επιμελητήριον Τουριστικών Ξενοδοχείων" (άρθρο 19 Α.Ν 16/19 -11- 35), στη συνέχεια σε "Επιμελητήριο Τουριστικών Ξενοδοχείων της Ελλάδος" (1 Ν.Δ 866/1941); και, τέλος σε "Ξενοδοχειακόν Επιμελητήριον της Ελλάδος" (αρθρ. 1 Β.Δ. 17/30-10-46).

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νομοθετικού Διατάγματος 688 της 7/8 Μαΐου 1948 "Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της κείμενης νομοθεσίας περί σχολής Τουριστικών Επαγγελματών και Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος", το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, παραμένει ως αυτοτελές Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Περιλαμβάνει δε τρία τμήματα:

1. Το καθαρά Επιμελητηριακό
2. Το Ταμείο Προνοίας Ξενοδόχων και
3. Το Ξενοδοχειακό Πρατήριο

Άπαντα τα κατόπιν αδείας της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού λειτουργούντα εν τη χώρα ξενοδοχεία ύπνου, ύπνου και φαγητού και οικοτροφεία είναι και υποχρεωτικώς μέλη του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.

Σκοποί του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος

Σκοποί του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος είναι:

- α) Η μελέτη, η υπόδειξη και εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην πρόοδο, τη βελτίωση, την αναδιοργάνωση των ξενοδοχείων της χώρας και στην εξύψωση του ξενοδοχειακού επαγγέλματος (επιμελητηριακό τμήμα)
- β) Προστασία και περίθαλψη των ξενοδόχων, του προσωπικού του Επιμελητηρίου και των οικογενειών αυτού (Ταμείο Προνοίας Ξενοδόχων).
- γ) Η εξυπηρέτηση των επαγγελματικών αναγκών των ξενοδόχων (Ξενοδοχειακό Πρατήριο).

Επιτροπές Τουριστικής Προβολής

Για τις (Νομαρχιακές) Επιτροπές Τουριστικής Προβολής (NETΠ) γίνεται λόγος στις διατάξεις του Ν.υπ' αριθ. 2160/93, άρθρο 1 στην παρ. 13α. Συγκεκριμένα αναφέρεται: *''Στην έδρα κάθε νομού συνίσταται **Επιτροπή Τουριστικής Προβολής**, σκοπός της οποίας είναι η κατάρτιση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της περιοχής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, καθώς και η εκτέλεσή τους, ύστερα από έγκριση του Ε.Ο.Τ. Η Επιτροπή Τουριστικής Προβολής συνίσταται με απόφαση του Νομάρχη, είναι επταμελής και αποτελείται από εκπροσώπους της Δημόσιας Διοίκησης, των Ο.Τ.Α. και των τουριστικών παραγωγικών τάξεων''*.

Τα προγράμματα τουριστικής προβολής του προηγούμενου εδαφίου **χρηματοδοτούνται μέχρι ποσοστού 50% από τον Ε.Ο.Τ και κατά το υπόλοιπο από υποχρεωτικές εισφορές των Ο.Τ.Α** και όλων των παραγωγικών τάξεων της περιοχής του νομού, που καθορίζονται κάθε χρόνο με απόφαση του οικείου νομάρχη, ανάλογα με τις απαιτήσεις ανάγκης χρηματοδότησης των περιφερειακών προγραμμάτων προβολής και πάντως μέσα στα όρια προϋπολογισμού της δαπάνης των προγραμμάτων που εγκρίνει ο Ε.Ο.Τ''.

3.6. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η τουριστική νομοθεσία που αφορά στη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων αποτελεί μέρος του ενημερωτικού εντύπου που διανέμεται στο κοινό από το τμήμα Α4 - Επενδύσεων της Διεύθυνσης Έρευνας & Ανάπτυξης που ανήκει στην 1η Γενική Διεύθυνση του ΕΟΤ. Το έντυπο αυτό παρουσιάζεται στο οικείο παράρτημα, στο τέλος του κεφαλαίου.

3.4. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

3.4.1. ΓΕΝΙΚΑ

Είναι γνωστό ότι όλες οι χώρες είτε είναι αναπτυγμένες είτε είναι υπό ανάπτυξη χρησιμοποιούν κατά καιρούς, μεταξύ άλλων **κίνητρα** για την (ή την περαιτέρω) οικονομική τους ανάπτυξη¹. Τα κίνητρα αυτά, όπως είναι ευνόητο ποικίλλουν και κάθε φορά καταβάλλεται προσπάθεια να είναι τα πλέον ενδεδειγμένα για την συγκεκριμένη περίπτωση, γιατί υπάρχει στενή σχέση μεταξύ αιτίου και αποτελέσματος, μεταξύ επιδιωκόμενου σκοπού και λαμβανόμενων μέτρων.

Ένας από τους βασικούς στόχους της κυβερνητικής πολιτικής που ακολουθήθηκε μέχρι τώρα στην Ελλάδα ήταν η επιδίωξη και επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής γενικά ανάπτυξης της.

Τα χρηματοδοτικά κίνητρα, είναι τα κίνητρα τα οποία θεσπίζονται για να προκαλέσουν και να υποβοηθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τους γνωστούς λόγους. (ανάπτυξη ή περαιτέρω ανάπτυξη περιφερειών, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας).

Ένα από τα χρηματοδοτικά μέσα που διαθέτει η χώρα μας, εκτός από τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) και τις τράπεζες, που παρεμβαίνουν ήδη με διάφορους τρόπους στην αναπτυξιακή διαδικασία, είναι και οι **αναπτυξιακοί νόμοι**.

Η σημασία των αναπτυξιακών νόμων είναι πολύ μεγάλη για την αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας και γι' αυτό γίνεται και εκτενής αναφορά σε αυτούς στη συνέχεια. Επίσης αναφορά σε βασικές διατάξεις τους - ανάλογα με την περίπτωση - θα γίνεται και στα επόμενα κεφάλαια.

¹ Υπενθυμίζεται ότι ο όρος οικονομική ανάπτυξη αναφέρεται στην οικονομική πρόοδο των αναπτυσσόμενων Χωρών (όπως π.χ η Ελλάδα), ενώ ο όρος οικονομική μεγέθυνση στην οικονομική πρόοδο των αναπτυγμένων Χωρών (όπως π.χ οι Η.Π.Α).

Για τη χορήγηση κινήτρων που προβλέπονται από τους αναπτυξιακούς νόμους, η χώρα έχει διαιρεθεί σε τέσσερις ευρείες περιοχές ανάπτυξης, με στόχο την ενίσχυση της αποκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων και της περιφερειακής ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα προβλέπεται επίσης από το νόμο η δυνατότητα καθορισμού, με Υπουργικές Αποφάσεις, ζωνών ανάπτυξης μέσα σε κάθε επιχορηγούμενη περιοχή, οι οποίες θα απολαμβάνουν τις ενισχύσεις άλλων περιοχών που βρίσκονται σε ευνοϊκότερη θέση από άποψη κινήτρων. Αυτό μπορεί να συμβεί εφόσον τμήματα μιας περιοχής που επιχορηγείται εμφανίζουν εντονότερο αναπτυξιακό πρόβλημα, σε σχέση με την υπόλοιπη περιοχή.

Επιπλέον, είναι δυνατόν να ορίζονται, πάντα με Υπουργικές Αποφάσεις, ζώνες για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης κ.λπ., οπότε στις επιχειρήσεις που εγκαθίστανται σε αυτές ή μέσα στις ζώνες της ΕΤΒΑ ή βιοτεχνικά κέντρα του Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. ή βιοτεχνικά κέντρα ή κτίρια επιχειρήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Συνεταιρισμών, δίδονται οι ενισχύσεις της επόμενης ευνοϊκότερης από άποψη κινήτρων περιοχής.

Οι τέσσερις ευρείες περιοχές ανάπτυξης στις οποίες έχει κατανεμηθεί, όπως είπαμε, η επικράτεια έχουν καθορισθεί χωριστά για τις τουριστικές επενδύσεις και χωριστά για τις υπόλοιπες. Εμείς θα αναφερθούμε στην παράθεση αυτών μόνο που αφορούν τις τουριστικές επενδύσεις.

3.4.2. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 1262/82

Ο πρώτος αναπτυξιακός νόμος είναι ο Ν. 1262/82 "Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Χώρας και τροποποίηση συναφών διατάξεων".

Για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1262/82 σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ξενώνες, ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, κατασκηνωτικά κέντρα, campings, και επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρων χειμερινού τουρισμού, η Επικράτεια έχει κατανεμηθεί σε τέσσερις περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν όλους τους νομούς, τις επαρχίες και τα νησιά της Ελλάδος και είναι οι ακόλουθες:

α) Περιοχή Α'

- β) Περιοχή Β'
- γ) Περιοχή Γ'
- δ) Περιοχή Δ'

Η παραπάνω κατανομή σε ευρύτερες περιοχές έγινε με σκοπό να διαχωριστούν οι **αναπτυγμένες περιοχές** (Α' και Β') από τις **περιοχές δυναμικής ανάπτυξης** (Γ') και τις **παραμεθόριες περιοχές** (Δ'), ώστε να εφαρμοσθούν τα πλέον πρόσφορα κίνητρα για κάθε κατηγορία.

Τα κίνητρα που παρέχει ο αναπτυξιακός νόμος για την προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων είναι τεσσάρων κατηγοριών: Συγκεκριμένα πρόκειται για:

- α) την επιχορήγηση
- β) την επιδότηση επιτοκίου
- γ) τις αφορολόγητες εκπτώσεις
- δ) τις αυξημένες αποσβέσεις

α) Επιχορήγηση

Οι επιχορηγήσεις παρέχονται από το Δημόσιο σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων (άρθρο 2 του Ν. 1262/82), για την προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων και συνίστανται σε κεφαλαιακή ενίσχυση εκ μέρους του Δημοσίου.

Το ποσό της επιχορήγησης **διαφέρει** ανάλογα με το ύψος της επένδυσης.

Προϋπόθεση για να καταβληθεί η επιχορήγηση του Δημοσίου, απαραίτητο είναι να διαθέτει και η επιχείρηση ένα ποσοστό του κόστους της επένδυσης, του οποίου το ελάχιστο είναι πάντα καθορισμένο και το οποίο καλείται ποσοστό **ιδίας συμμετοχής**. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 35 % του συνολικού κόστους της επένδυσης στην περιοχή Β' από 25 % στην περιοχή Γ' και από 15 % στην περιοχή Δ'.

Η εκταμίευση της επιχορήγησης του Δημοσίου στην επένδυση γίνεται αφού προηγουμένως έχει καταβληθεί και δαπανηθεί για την πραγματοποίηση της επένδυσης, τόσο η υποχρεωτική ίδια συμμετοχή του επενδυτή σε ποσοστό 50 % όσο

και το 25 % της τυχόν συμμετοχής τράπεζας που χρηματοδοτεί. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται με βάση τη σχετική έκθεση των αρμοδίων οργάνων ελέγχου.

Η επιχορήγηση και επιδότηση των επενδύσεων παρέχεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που λαμβάνεται μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής. Περίληψη της απόφασης αυτής που πρέπει να περιέχει στοιχεία του φορέα της επένδυσης, το αντικείμενο, το συνδεδειγμένο και παραγωγικό κόστος, το ποσοστό και το ποσό της επιχορήγησης και επιδότησης, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Μεταβολή με οποιονδήποτε τρόπο, των όρων της απόφασης επιτρέπεται μόνο με τη συγκατάθεση του επενδυτή.

Η καταβολή του ποσού της επιχορήγησης από το Δημόσιο πραγματοποιείται σε δόσεις, ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών της επένδυσης και μετά από πιστοποίηση των αρμοδίων οργάνων ελέγχου, εφόσον έχει διαπιστωθεί ότι ο επενδυτής συμμορφώθηκε με τους όρους και τις προϋποθέσεις της εγκριτικής πράξης.

Το ύψος της επιχορήγησης εξαρτάται από την περιοχή στην οποία λειτουργεί η επιχείρηση και από κάποια κριτήρια. Επίσης προσδιορίζεται με βάση κριτήρια που εκφράζουν τις επιδιώξεις και τους στόχους της Οικονομικής Πολιτικής και της Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Για την αξιολόγηση των επενδυτικών προγραμμάτων του τουριστικού τομέα λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

- α) Τα χαρακτηριστικά του φορέα της επένδυσης
- β) Οι συνθήκες της τουριστικής αγοράς που επικρατούν στην περιοχή που πρόκειται να εγκατασταθεί ή είναι εγκατεστημένη η τουριστική μονάδα.
- γ) Η βιωσιμότητα και οι προοπτικές της μονάδας που θα δημιουργηθεί ή της ήδη υφισταμένης, στο βαθμό που επηρεάζεται από την προτεινόμενη επένδυση.
- δ) η αναπτυξιακή σκοπιμότητα της επένδυσης.

β) **Επιδότηση Επιτοκίου**

Για επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς των επιχορηγήσεων του αναπτυξιακού νόμου, παρέχεται επίσης επιδότηση του επιτοκίου τραπεζικών δανείων, που εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση. Το ίδιο ισχύει και για τα επιτόκια των ομολογιακών δανείων που εκδίδονται σε δημόσια εγγραφή ή των δανείων από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Προϋπόθεση, βέβαια, είναι τα δάνεια αυτά να έχουν ληφθεί για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων επενδύσεων.

Το ποσοστό επιδότησης είναι ίσο προς το ποσοστό επιχορήγησης που εγκρίθηκε και παρέχεται για τα τρία πρώτα χρόνια εξυπηρέτησης των δανείων που έχουν συναφθεί με εξαίρεση ορισμένες συγκεκριμένες κατηγορίες επενδύσεων.

γ) **Αφορολόγητες εκπτώσεις**

Στις επιχειρήσεις που υπάγονται στο νόμο αυτό και είναι εγκατεστημένες ή μεταφέρονται ή ιδρύονται στις περιοχές Β', Γ' και Δ', παρέχονται **εκπτώσεις από τα καθαρά τους κέρδη που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος**, εφόσον πραγματοποιούν νέες παραγωγικές επενδύσεις. Αυτό ισχύει για το διάστημα από την έναρξη ισχύος του νόμου, δηλαδή τις 16/6/1982 μέχρι την 31/12/1992.

Σε ειδικό πίνακα καθορίζονται τα ποσοστά των νέων αφορολόγητων εκπτώσεων επί της αξίας των νέων παραγωγικών επενδύσεων, καθώς επίσης και τα ποσοστά των ετησίων καθαρών κερδών, μέχρι τα οποία μπορεί να φθάσει η αφορολόγητη έκπτωση. Εάν όμως μία επένδυση έτυχε επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου, δεν μπορεί να υπαχθεί στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων.

Σε κάποιες ειδικές περιπτώσεις το ευεργέτημα των αφορολόγητων εκπτώσεων παρέχεται και για επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην περιοχή Α'.

Τέλος, για την πραγματοποίηση των αφορολόγητων εκπτώσεων υπάρχουν προϋποθέσεις.

δ) **Αυξημένες αποσβέσεις**

Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, που ισχύουν κάθε φορά, των επιχειρήσεων οι οποίες υπάγονται στον αναπτυξιακό νόμο,

αυξάνονται ανάλογα με τις περιοχές στις οποίες εγκαθίστανται και ανάλογα με τις βάρδιες εργασίας, σύμφωνα με τον πίνακα που περιέχεται στον αναπτυξιακό νόμο. Πρέπει να σημειώσουμε ότι η αύξηση αυτή γίνεται όταν πρόκειται για πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 1262/82.

Για τον υπολογισμό των τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων, αφαιρείται από την αξία κτήσης των πάγιων στοιχείων το ποσό των δωρεάν επιχορηγήσεων που λαμβάνει η επιχείρηση από το δημόσιο.

3.4.3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 1892/90

Οι κυριότερες διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου 1262/82 τροποποιήθηκαν με τους Ν.1360/1983, Ν. 479/84, Ν. 1515/85, Ν. 1563/85, Ν. 1682/87 και Ν.1880/90.

Από τις 31/7/1990 οι διατάξεις του Ν. 1262/82 καταργήθηκαν, εκτός των διατάξεων του άρθρου 3 και των άρθρων 18, 21 έως και 29 Α (Ν. 1892/90).

Ο νόμος 1892/90 (ΦΕΚ 101, Α', 31/7/90) "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" είναι ο δεύτερος αναπτυξιακός νόμος που αντικατέστησε τον προηγούμενο (Ν. 1262/82) και εφαρμόστηκε κατά την τριετία 1990 - 1993.

Οι βασικές ρυθμίσεις του Ν. 1892/90 περιλαμβάνουν 23 άρθρα αρχικά και δύο άρθρα τα οποία προστέθηκαν αργότερα από το Ν. 2234/94 (ΦΕΚ, 142, Α', 31/8/91) που αφορά. "Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν. 1892/90 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις".

Τα κίνητρα που παρέχει αυτός ο αναπτυξιακός νόμος για την προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων είναι τα ίδια που ίσχυαν και για τον προηγούμενο αναπτυξιακό νόμο δηλαδή δύο ειδών:

- α) Επιχορηγήσεις, επιδότηση επιτοκίου και αυξημένες αποσβέσεις και
- β) φορολογικές απαλλαγές και αυξημένες αποσβέσεις τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαζευκτικά

Τα κίνητρα αυτά κατά περιοχή είναι:

α. Επιχορήγηση, επιδότηση επιτοκίου, αυξημένες αποσβέσεις

Περιοχή	Ποσοστό % επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου	Αυξημένες αποσβέσεις %
A	-	-
B	10	20
Γ	15	35
Δ	25	50
Θράκη	35	50

β. φορολογικές απαλλαγές και αυξημένες αποσβέσεις

Περιοχή	Ποσοστό % αφορολόγητης έκπτωσης	Ποσοστό % κερδών μέχρι του οποίου μπορεί να φθάσει η αφορολόγητη έκπτωση	Αυξημένες αποσβέσεις %
A	-	-	-
B	40	60	20
Γ	55	75	35
Δ	70	90	50
Θράκη	100	100	50

Τα άρθρα του Ν. 1892/90, - όπως αναφέρθηκε και στην παράγραφο 3.2 αυτού του κεφαλαίου - που αφορούσαν στον τουρισμό και ειδικότερα στις επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις επιτοκίου - αυξημένες αποσβέσεις, ανεστάλησαν το Μάιο του 1992¹ και παρέμειναν μόνο οι αφορολόγητες εκπτώσεις.

Κίνητρα επιχορηγήσεων διατηρήθηκαν μόνο για εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων χρόνου λειτουργίας 10 ετών και άνω.

Με το εν λόγω νομοθέτημα επεδιώκετο τόσο η πραγματοποίηση των θεσμικών εκείνων αλλαγών που κρίνονται εκ των πραγμάτων απαραίτητες για τον

¹ Με το νόμο για την "Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας και άλλες διατάξεις", άρθρο 66 παρ. 2, Μάιος 1992.

εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη, όσο και η ριζική αναμόρφωση του συστήματος των αναπτυξιακών κινήτρων.

Με το τελευταίο νομοθέτημα καταβλήθηκε προσπάθεια βελτίωσης του νόμου και παράλληλης εξασφάλισης συνέχειας και συνέπειας στη αναπτυξιακή διαδικασία της Χώρας'. (Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΑΘΗΝΑ 1995).

Οι θεσμικές αλλαγές σε γενικότερο επίπεδο αφορούσαν τον τρόπο λειτουργίας και τις διαδικασίες εκσυγχρονισμού των τραπεζών, μεταβολές όσον αφορά την αγορά εργασίας, τον επαναπροσδιορισμό των παραμεθωρίων περιοχών, τις διαδικασίες αποκρατικοποίησης της οικονομίας. Επίσης οι θεσμικές αλλαγές αφορούσαν διατάξεις και μέτρα διαφόρων Υπουργείων με κοινό γνώμονα και στόχο την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας.

Σε σχέση με τα **αναπτυξιακά κίνητρα**, οι εν λόγω ρυθμίσεις είχαν ως αντικειμενικό σκοπό τη βελτίωση της σύνθεσης και της χωροταξικής κατανομής των παραγωγικών επενδύσεων, τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού δυναμικού της χώρας με την αξιοποίηση των επιτευγμάτων της νέας τεχνολογίας, τη δημιουργία ανταγωνιστικών μονάδων και γενικώς τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Οι διατάξεις περί αναπτυξιακών κινήτρων διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

- α) Δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στα φορολογικά κίνητρα έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη συσχέτιση των ενισχύσεων με τα οικονομικά αποτελέσματα της κάθε επένδυσης
- β) Όσον αφορά το ύψος των ποσοστών των επιχορηγήσεων σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις διαμορφώνονταν σε ορθολογικότερη βάση, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα σε επενδυτικές δραστηριότητες νέων φορέων και υγιών επιχειρήσεων.
- γ) Επιδιώχθηκε να αυξηθεί ο αριθμός της συνυπευθυνότητας των επενδυτών, ανάλογα με το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής τους στη χρηματοδότηση της επένδυσης, παράλληλα με την παροχή κρατικών ενισχύσεων.
- δ) Δόθηκαν κίνητρα σε επενδύσεις που είναι σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος σε όλες τις περιοχές

- ε) Ενισχύθηκαν τα κίνητρα που αναφέρονται στη μεταφορά των ρυπογόνων δραστηριοτήτων έξω από τις δύο μεγαλύτερες αστικές περιοχές της χώρας.
- ζ) Έγινε μια αναδιάρθρωση των κινήτρων που αφορούσαν τις επενδύσεις στον κλάδο της ξενοδοχείας, έτσι ώστε να προωθηθούν τουριστικές υπηρεσίες υψηλότερης στάθμης, ποιοτικού επιπέδου και μεγαλύτερου συναλλαγματικού οφέλους όπως για παράδειγμα κίνητρα για τη βελτίωση της τουριστικής υποδομής που έχουν σαν στόχο την προσέλκυση τουριστών υψηλής εισοδηματικής στάθμης, κατασκευή σύγχρονων ξενοδοχειακών μονάδων κ.λπ.
- η) Αναμορφώθηκε σε νέα πλαίσια ο μηχανισμός υποβολής, αξιολόγησης, έγκρισης και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά του.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί τέλος, ότι, μέσα στο **Φεβρουάριο του 1998** αναμένεται αναμόρφωση του Αναπτυξιακού Νόμου (Α.Ν).

Οι προωθούμενες ενισχύσεις τουριστικών επενδύσεων μέσω του Νέου Α.Ν. είναι οι ακόλουθες:

Υπαγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες - ενισχυόμενες δαπάνες
τουριστικές επιχειρήσεις

- ◆ Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, τουλάχιστον Β' τάξης
- ◆ Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων, τουλάχιστον Γ' τάξης
- ◆ Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερων της Γ' τάξης σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε Γ' τάξη.
- ◆ Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ' τάξης.
- ◆ Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τουλάχιστον Γ' τάξης.
- ◆ Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός:
 1. Λιμένων Αναψυχής (Μαρινών)
 2. Συνεδριακών Κέντρων

3. Γηπέδων Γκόλφ

4. Αξιοποίησης ιαματικών πηγών
5. Κέντρων θαλασσοθεραπείας
6. Κέντρων τουρισμού υγείας
7. Χιονοδρομικών κέντρων
8. Κέντρων προπονητικού - αθλητικού τουρισμού

Μη ενισχυόμενες δαπάνες

- ◆ Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοξυπηρετούμενων καταλυμάτων, ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων ανεξαρτήτως τάξης
- ◆ Η ανέγερση και επέκταση οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (camping) ανεξαρτήτως τάξης.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι, ο αναπτυξιακός νόμος 1892/90 είχε σαν στόχο πρώτον, την προώθηση υγιών και ανταγωνιστικών μονάδων στον διεθνή χώρο, σε κλάδους που θα εμπλουτίζουν την οικονομία και δεύτερον, την υποβοήθηση των τομέων εκείνων στους οποίους διαπιστώνεται η ανάγκη σημαντικής προσαρμογής στις νέες συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και την ιδιαίτερη σημασία που έχει η περιφερειακή ανάπτυξη στη γενικότερη προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής οικονομίας.

Την φιλοσοφία αυτή του Ν. 1892/90 διατήρησαν και τα μεταγενέστερα νομοθετήματα (Ν.2093/1992 και Ν. 2234/1994) με τα οποία τροποποιήθηκαν ή βελτιώθηκαν οι ρυθμίσεις του.

3.5. ΝΟΜΟΣ 2234/1994

Ο νόμος αυτός είχε σαν στόχο την αναμόρφωση του συστήματος των αναπτυξιακών κινήτρων του Ν. 1892/1990 και καταβλήθηκε προσπάθεια βελτίωσης του νόμου και παράλληλης εξασφάλισης συνέχειας και συνέπειας της αναπτυξιακής διαδικασίας της Χώρας, προϋπόθεση που κρίνονταν απαραίτητη για τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης από την πλευρά των επενδυτών σύμφωνα με την Εισηγητική του Έκθεση.

Οι αλλαγές που εισάγονται στο νόμο αυτό είναι προσαρμοσμένες στα νέα δεδομένα που δημιουργούνται από την πορεία της Χώρας μας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Επίσης δημιουργούν μια νέα αναπτυξιακή κατεύθυνση, η οποία ανταποκρίνεται στο νέο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Οι θεσμικές αλλαγές που εισάγονται με τον εν λόγω νόμο δεν αφορούν μόνο το πλαίσιο των παρεχόμενων ενισχύσεων, αλλά επεκτείνονται και στις διαδικασίες εφαρμογής του συστήματος των κινήτρων, ώστε να το καταστήσουν περισσότερο αποτελεσματικό.

Οι αλλαγές συνδέονται τόσο με το νέο είδος των παραγωγικών επενδύσεων που μπορούν να υπαχθούν στον νόμο, τις προϋποθέσεις υπαγωγής τους ή το ύψος και τον τρόπο καταβολής των ενισχύσεων που παρέρχονται, όσο και με θέματα καθορισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ των συναρμόδιων Υπουργείων για ζητήματα διαδικαστικά, όπως τον τρόπο υποβολής, αξιολόγησης και έκδοσης υπουργικών αποφάσεων υπαγωγής και καταβολής των επιχορηγήσεων, αναλόγως του είδους και του ύψους των επενδυτικών σχεδίων.

Στόχος των νέων ρυθμίσεων είναι η αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, με την ταυτόχρονη δημιουργία σταθερών και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας, η ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας και η προστασία του περιβάλλοντος.

3.5. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

3.5.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η σημερινή “κρίση” του ελληνικού τουρισμού, όπως παρουσιάζεται ή “αποκαλύπτεται” σε ορισμένα σημαντικά στατιστικά μεγέθη και στοιχεία ή στις δηλώσεις επώνυμων τουριστικών παραγόντων δεν φαίνεται να είναι μόνο συγκυριακή και παροδική αλλά θεωρείται **δομικού χαρακτήρα**: αποτέλεσμα ή επακόλουθο της όλης δομής και τρόπου ανάπτυξης του ελληνικού τουρισμού τα τελευταία 20 - 25 χρόνια.

Η Ελλάδα δεν έχει διαμορφώσει ακόμα στη διεθνή αγορά ένα υψηλού ποιοτικού επιπέδου διαφοροποιημένο (diversified) και μοναδικό τουριστικό προϊόν που ν’ ανταποκρίνεται στις εξαιρετικές δυνατότητες και συγκριτικά πλεονεκτήματα των φυσικών και πολιτιστικών πόρων που διαθέτει. Για παράδειγμα, ο τύπος εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα παραμένει ο παραθεριστικός. Παρόλα τα μνημεία και τον πολιτισμό δεν αποτελεί ελκυστικό στοιχείο περιήγησης ο πολιτισμός και η ιστορία της Ελλάδας, αλλά κυρίως ο ήλιος και οι παραλίες. Αντίθετα στην Ιταλία διαπιστώνεται και είναι ευρύτερα διαδεδομένος ο αστικού τύπου (ιστορικών πόλεων) τουρισμός, μέσω του οποίου το τουριστικό προϊόν της Ιταλίας είναι έντονα διαφοροποιημένο από εκείνο των λοιπών Μεσογειακών Χωρών.

Για να μπορέσει ο ελληνικός τουρισμός να εισέλθει σε μια νέα φάση ανάπτυξης, όπως απαιτούν οι συνθήκες που τείνουν να διαμορφωθούν στη διεθνή αγορά, είναι πρωτίστως ανάγκη να καταστρωθεί μια νέα **στρατηγική** που να μην περιορίζεται στα παραδοσιακά πλαίσια, αλλά να περιλαμβάνει και την αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Διότι η τελευταία, όπως άλλωστε και τα φυσικά πλεονεκτήματα της χώρας μας, αποτελεί ισχυρό λόγο προσελκύσεως τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου.

Αλλά και στον καθαρά τουριστικό τομέα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ένα **ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης** που να καλύπτει όχι μόνο την επενδυτική, αλλά και την εκπαιδευτική πλευρά.

Περισσότερο από κάθε άλλη φορά υπάρχει άμεση επιτακτική ανάγκη για το σχεδιασμό μιας σταθερής, αλλά συγχρόνως ρεαλιστικής τουριστικής πολιτικής που να είναι και ευέλικτη αλλά και να ανταποκρίνεται στο κάλεσμα του 2.000.

Βασική κατεύθυνση της πολιτικής στον τουρισμό σε εθνικό επίπεδο παραμένει και πρέπει να είναι η δημιουργία ανταγωνιστικού και αποδοτικού τομέα, η ανάπτυξη του οποίου θα εναρμονίζεται με την ανάπτυξη άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων της οικονομίας, θα στηρίζεται όμως, σε ένα πρότυπο ανάπτυξης που θα έχει ως βάση του τον **“επιλεκτικό τουρισμό”**.

Η χώρα έχει τις προϋποθέσεις να αποτελέσει επίκεντρο εντονότερου ενδιαφέροντος μιας συνεχώς διευρυνόμενης διεθνούς τουριστικής αγοράς. Επομένως ο **“επιλεκτικός τουρισμός”** αποτελεί αναγκαία, επιθυμητή και επιτεύξιμη επιδίωξη για τη χώρα.

Για λόγους πληρότητας της παρούσας εργασίας παραθέτουμε στη συνέχεια προτάσεις¹ σχετικά με τις βασικές επιδιώξεις μακρόχρονης και ορθολογικής τουριστικής πολιτικής.

Ειδικότερα κατά θέμα, **οι επιδιώξεις** της τουριστικής πολιτικής προτείνονται να είναι οι εξής:

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

1. Η αναβάθμιση σε εθνικό επίπεδο της **ποιότητας του τουριστικού προϊόντος** και η ανάπτυξη της **τουριστικής υποδομής** αποτελούν τις βασικές επιδιώξεις της αναπτυξιακής τουριστικής πολιτικής. Βασικός στόχος της είναι να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ποιότητας στον τουρισμό, κυρίως λόγω της εξάρτησης της Ελλάδας από τον μαζικό τουρισμό χαμηλής συναλλαγματικής απόδοσης. Η ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών για να είναι ουσιαστική πρέπει αφενός να συνοδεύεται με αλλαγή νοοτροπίας και επαγγελματική συνείδηση, αφετέρου να είναι συνολική και επεκτείνεται σε όλη την κλίμακα των προσφερομένων υπηρεσιών.

¹ Στοιχεία κυρίως από: α) Η Ανάπτυξη της Ελλάδας, Παρελθόν, Παρόν και Προτάσεις Πολιτικής. (ΚΕΠΕ, Δεκέμβριος 1990), β) Τουρισμός: Πολιτική, Εξελίξεις, Προοπτικές και Συμβολή στην Οικονομία. (ΚΕΠΕ, Α. Μυλωνάς, Ιούνιος 1997) γ) Αναγνωριστική Έκθεση Συμβούλου Διαχείρισης Υ/τος **“Τουρισμός”** - ΕΟΤ) δ) Λοιπές παραπομπές στο κείμενο.

2. Η καταγραφή και ο έλεγχος όλων των μη νόμιμα λειτουργούντων

καταλυμάτων και ένταξη εκείνων που πληρούν τις προϋποθέσεις στο τουριστικό δυναμικό. Με αυτόν τον τρόπο θα διαπιστωθεί το υφιστάμενο δυναμικό κατά περιοχή, η σύνθεσή του κατά κατηγορίες καταλυμάτων καθώς και η ανάγκη για προσθήκες νέων κλινών ή η μετατροπή υφισταμένων σε άλλες κατηγορίες, ώστε να επιτυγχάνεται η ενδεδειγμένη αναλογία μεταξύ τους, καθώς και μεταξύ κύριων και συμπληρωματικών καταλυμάτων.

3. Προτεραιότητα στην ανάπτυξη και στην προώθηση επενδυτικών σχεδίων σε μη ανεπτυγμένες και **προβληματικές περιοχές**. Ο αγροτουρισμός αποτελεί μέσο εναλλακτικής προσέγγισης της ανάπτυξης των μειονεκτικών αγροτικών χωρών αλλά και ένα πολλά υποσχόμενο τομέα δράσης στο χώρο της αγροτικής περιφέρειας.

4. Η διαπίστωση κατά περιοχή του βαθμού συγκέντρωσης δραστηριοτήτων σε σχέση με την υπάρχουσα υποδομή και άλλους παράγοντες και ο χαρακτηρισμός τους ανάλογα, με σκοπό να επιδιωχθεί η **ανάσχεση της παραπέρα συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων** που εμφανίζουν έντονα σημεία κορεσμού αποτελεί άμεση προτεραιότητα παρεμβάσεων σε κορεσμένες περιοχές.

Σ' αυτές τις περιοχές οι οποίες πρέπει να επισημανθούν αμέσως, πρέπει να επιδιωχθεί η δημιουργία της αναγκαίας υποδομής και των απαραίτητων υπηρεσιών για να αποφευχθεί η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και η μείωση της τουριστικής τους σημασίας.

5. Βασική επιδίωξη της αναπτυξιακής πολιτικής στον τομέα του τουρισμού θα πρέπει να είναι επίσης και η **αξιοποίηση της τεράστιας περιουσίας του ΕΟΤ**, πρόγραμμα το οποίο θα περιλαμβάνει προσκλήσεις επενδυτικού ενδιαφέροντος για εκμετάλλευση σημαντικών εκτάσεων, ιδιωτικοποιήσεις μέσω πωλήσεων ή μακροχρόνιων εκμισθώσεων ξενοδοχειακών και τουριστικών εγκαταστάσεων ακόμα και παραχωρήσεις προς αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, μιας περιουσίας της οποίας η αξία ορίζεται, βάσει συντηρητικών υπολογισμών, στα, περίπου, 3 - 3,5 τρισ., όπως έχει ήδη αναφερθεί. Μέσα στο πλαίσιο αυτό προωθείται η παραχώρηση, με το καθεστώς της μακροχρόνιας μίσθωσης, μέρους των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ΕΟΤ (μαρίνες, ξενία, καζίνο κ.λπ.). Με την εκμίσθωση σε ιδιώτες μονάδων που διαχειρίζεται με αυτεπιστασία ο ΕΟΤ, αναμένεται να προχωρήσει το σχέδιο

αξιοποίησης της τουριστικής περιουσίας (Αναγνωριστική Έκθεση Συμβούλου Διαχείρισης Υ/τος "Τουρισμός", 1996)

6. Η **προγραμματισμένη ανάπτυξη επιλεγμένων περιοχών** για δημιουργία, νέων, υψηλών προδιαγραφών, κέντρων τουριστικής ανάπτυξης. Οι προτεινόμενες στο νέο τουριστικό νόμο (Ν. 2160/93) πέντε περιοχές μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα ανάπτυξης προσαρμοσμένα στις σύγχρονες απαιτήσεις του διεθνούς τουρισμού. Απαιτείται, όμως, συγκεκριμένη προγραμματική πρόταση ανάπτυξης που να καθορίζει τις υποχρεώσεις του δημόσιου τομέα και τη χρονική τους εκπλήρωση. (Οι συνέπειες υπαναχώρησης του Δημοσίου σε ανάλογες περιπτώσεις στο παρελθόν, όπως π.χ σε Ερμιονίδα και Χαλκιδική, είχαν δυσμενείς επιπτώσεις όχι μόνο στην ανάπτυξη των περιοχών αυτών αλλά και στον τουρισμό της χώρας γενικότερα).

Τα τοπικά προγράμματα ανάπτυξης της μορφής αυτής αποτελούν ενδεδειγμένη λύση στην παρούσα φάση ανάπτυξης του τομέα, που μπορεί να επιτύχει το στόχο στροφής προς τον ποιοτικό (επιλεκτικό) τουρισμό, ο οποίος αρμόζει στο ευαίσθητο φυσικό περιβάλλον της χώρας, με τη δημιουργία εξ' αρχής των κατάλληλων συνθηκών και παροχής υψηλού επιπέδου τουριστικών υπηρεσιών. Το μέτρο αυτό της επιλογής χώρων ή περιοχών και η οργανωμένη ανάπτυξή τους φαίνεται να πλεονεκτεί έναντι οποιασδήποτε άλλης, τυχαίας κατά κάποιο τρόπο, επιλογής από τους ιδιώτες χώρων για δημιουργία μονάδων, γιατί με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η σύνδεση των τοπικών αυτών προγραμμάτων με τα αντίστοιχα της ευρύτερης περιοχής και το εθνικό και κατ' επέκταση η ένταξη των αναγκαίων έργων υποδομής σε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα προτεραιοτήτων. Κατ' αυτό τον τρόπο αντιμετωπίζονται συνολικά οι αναπτυξιακές δυνατότητες και τα προβλήματα των επιμέρους περιοχών και αποφεύγεται η κατασπατάληση πόρων για μεμονωμένες και ασύνδετες επενδυτικές παρεμβάσεις.

7. Η **αξιοποίηση των παραδοσιακών κτισμάτων και οικισμών** για τουριστικούς σκοπούς. Η επιδίωξη αυτή αποτελεί το δεύτερο σκέλος μέτρου του Υ/τος "Τουρισμός" του Επιχειρησιακού Προγράμματος Τουρισμός - Πολιτισμός (Ε.Π. "Τ-Π") που αφορά τη "Μετατροπή διατηρητέων παραδοσιακών κτισμάτων σε ξενοδοχειακά καταλύματα". Οι περιοχές όπου βρίσκονται παραδοσιακά είναι στη πλειονότητά τους, προβληματικές, έτσι μπορεί η αξιοποίησή τους να συνδυαστεί

με διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα (όπως αγροτουρισμού, κοινωνικού τουρισμού κ.λπ).

8. **Ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού** ο οποίος ως σημειωθεί ότι ευνοείται ιδιαίτερα από τη γεωγραφική διαμόρφωση της χώρας, τις κλιματικές συνθήκες, και την πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας. Η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού μπορεί να συμβάλει στην προσέλκυση τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου.
9. **Αναβάθμιση όλων των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον τουρισμό** όχι μόνο του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα. Πιο συγκεκριμένα:

Ο δημόσιος τομέας, πέρα από τη βασική παρέμβαση μέσω του Π.Δ.Ε (περιβαλλοντικής αναβάθμισης, μεταφορών και επικοινωνιών, ειδικής τουριστικής υποδομής, προβολής κ.λπ) για την ανάπτυξη του τομέα θα πρέπει, να δώσει ιδιαίτερη σημασία στους τομείς που προβάλλουν άμεσα τον τουρισμό της χώρας, όπως την εμφάνιση και λειτουργία των πυλών εισόδου και εξόδου τουριστών (αεροδρόμια και λιμάνια), διότι εκεί δημιουργούνται οι πρώτες θετικές ή αρνητικές εντυπώσεις των τουριστών, των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων, της συνεχούς λειτουργίας υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των τουριστών ειδικότερα στις περιόδους αιχμής, στην καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων, και γενικότερα διάφορες οργανωτικές κυρίως παρεμβάσεις οι οποίες είναι μικρού κόστους μεγάλης όμως σημασίας για την τουριστική προβολή της χώρας μας που θα στοχεύουν στη δημιουργία της πρώτης θετικής εντύπωσης για τον τουρίστα.

Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών κυρίως μέσω του εκσυγχρονισμού των ξενοδοχειακών μονάδων και της οργάνωσης και εκπαίδευσης του απασχολούμενου προσωπικού.

Το πρόβλημα της στελέχωσης των τουριστικών ελληνικών επιχειρήσεων με υψηλής στάθμης στελέχη όλων των ειδικοτήτων δεν είναι καινούργιο. Έχει δε την αφετηρία του στη διαπίστωση ότι η οργάνωση της τουριστικής παιδείας στον τόπο μας δεν υπήρξε ουδέποτε προϊόν μελέτης και έρευνας, αλλά διαδικασία που

επιβλήθηκε αναπόφευκτα κάτω από τις πιεστικές ανάγκες εξεύρεσης προσωπικού των διάφορων τουριστικών εκμεταλλεύσεων¹.

Στις υπεραναπτυγμένες και προβληματικές περιοχές το πρόβλημα αυτό είναι εντονότερο, αφού σε αυτές, οι μεγάλες κυρίως μονάδες, που στηρίζουν τον τουρισμό τους, έχουν παλαιωθεί και αδυνατούν να συμβάλουν στην επιθυμητή αναβάθμιση.

10. Η οργάνωση των μεταφορών και ειδικότερα:

- * Του εθνικού αερομεταφορέα (Ο.Α). Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο κεφάλαιο περίπου το 75% των τουριστών που διακινούνται προς τη χώρα μας χρησιμοποιούν αεροπλάνο. Αυτό επιβάλλει της διαμόρφωσης μιας πολιτικής μεταφορών ώστε να καταστεί ανταγωνιστική αλλά και αποδοτική δραστηριότητα που θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της τουριστικής πολιτικής.
- * Των θαλάσσιων μεταφορών, έτσι ώστε να υπάρξει γρήγορη εξυπηρέτηση των τουριστών και να αντιμετωπιστεί ο εξωτερικός ανταγωνισμός.
- * Των εσωτερικών χερσαίων μεταφορών, κυρίως των τουριστικών λεωφορείων, έτσι ώστε να εκσυγχρονισθούν και να μπορέσουν ν' αντεπεξέλθουν στα ευρωπαϊκά δεδομένα.

11. Η προώθηση μέσω του ΠΔΕ και του Κ.Π.Σ 1994 -1999 **προγραμμάτων ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού** (για τις οποίες θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στο επόμενο κεφάλαιο) και ειδικότερα:

- * Ενίσχυση θαλάσσιου τουρισμού, μέσω της δημιουργίας βασικής λιμενικής υποδομής και λοιπών λιμενικών έργων μικρής κλίμακας.
- * Ανάπτυξη Ορεινού, Οικολογικού, Πολιτιστικού και θεραπευτικού τουρισμού μέσω της ανάδειξης πολιτισμικών και φυσικών πόρων, της αποκατάστασης κτιρίων ιστορικής και αρχιτεκτονικής μνήμης, η ανάπτυξη ορεινών διαδρομών και η δημιουργία ειδικών υποδομών φιλικών προς το περιβάλλον.

12. Επιμόρφωση του στελεχιακού δυναμικού και εισαγωγή της σύγχρονης τεχνολογίας πληροφορικής στο τουριστικό κύκλωμα.

13. Η αναδιοργάνωση των γραφείων τουρισμού και των γραφείων του ΕΟΤ στο εξωτερικό έτσι ώστε να μπορούν αποτελεσματικότερα να αντιμετωπίζουν

¹ Βλέπε σχετικά στα κεφάλαια 8.3 και 8.4 στο βιβλίο του Μ. Λογοθέτη "Τουριστική Πολιτική", εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σελ.126 - 205

προβλήματα εσωτερικών μεταφορών, κόστους λειτουργίας, συνεχούς βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των μέσων και άλλες δραστηριότητες.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

1. **Βασική επιδίωξη** όσον αφορά την πολιτική ζήτησης αναφέρεται ο επηρεασμός της έτσι ώστε να γίνει δυνατή η **προσέλκυση τουριστών εκτός της περιόδου αιχμής** και η χρονική ανακατανομή της τουριστικής κίνησης προκειμένου να **αμβλυνθεί η εποχικότητα**.

Η σοβαρή αυτή αδυναμία του τομέα που επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα του στην αγορά εργασίας, την αποδοτικότητα του κεφαλαίου και γενικά την απόδοσή του μπορεί να αντιμετωπιστεί, σε μεγάλο βαθμό με την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού που αναφέρθηκαν παραπάνω και οι οποίες αποτελούν μορφές ζήτησης, σε μεγάλο βαθμό κατευθυνόμενης.

2. Ο επηρεασμός της ζήτησης με στόχο την προσέλκυση **τουριστών υψηλής εισοδηματικής στάθμης**. Στην κατηγορία αυτή τουριστών αποβλέπει η προώθηση του θαλάσσιου τουρισμού ο οποίος προωθείται μέσω του Υ/τος "Τουρισμός" του Ε.Π "Τ-Π". Προϋπόθεση όμως για την ανάπτυξη αυτής της μορφής του τουρισμού ("επιλεκτικός") είναι η ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών του τουριστικού προϊόντος και των υπηρεσιών.
3. Η βελτίωση και η επέκταση του **προγράμματος κοινωνικού τουρισμού** που εφαρμόζεται, έτσι ώστε να γίνει θεσμός με την ευρύτερη συμμετοχή φορέων σε αυτό. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να δοθεί η δυνατότητα σε νέους, ηλικιωμένους, πολύτεκνους, αγρότες και άτομα με ειδικές ανάγκες να κάνουν φθηνές διακοπές και να γνωρίσουν την Ελλάδα.

Γενικά ο επηρεασμός της ζήτησης θα επιτευχθεί με την ενίσχυση όλων των στοιχείων εκείνων που θα εμπλουτίσουν και θα προβάλλουν το ελληνικό τουριστικό προϊόν και θα αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά του. Αυτός ο στόχος θα πρέπει να επιτευχθεί τόσο σε συνολικό επίπεδο όσο και κατά περιοχή, σε διάφορες τουριστικές αγορές, σε συνδυασμό με μια οργανωμένη προσπάθεια διευκολύνσεων και εξυπηρέτησης, κυρίως κατά τις περιόδους εκτός αιχμής.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ

Βασική επιδίωξη προτείνεται να είναι ο επηρεασμός των τιμών προς την κατεύθυνση των τιμών εκείνων, που διαμορφώνονται σε μια ελεύθερη ανταγωνιστική αγορά και που θα είναι ανώτερες αυτών που διαμορφώνονται σήμερα κάτω από συνθήκες υποβαθμισμένου τουριστικού προϊόντος και γενικότερων οργανωτικών αδυναμιών. Εκείνο που είναι αναγκαίο να γίνει είναι μια οργανωμένη προσπάθεια όλων των φορέων του τουρισμού, κατά περιοχή, πώλησης του τουριστικού προϊόντος.

Σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή θα παίζει ο ΕΟΤ, τόσο στην οργάνωση όσο και στην ενίσχυση των τοπικών φορέων. Πάντως οι τάσεις διαμόρφωσης των διεθνών τιμών, και ιδιαίτερα των ανταγωνιστριών χωρών, πρέπει να εξετάζονται συνεχώς να αξιολογούνται και να αξιοποιούνται κατάλληλα. Αυτό όμως απαιτεί άμεση και ταχεία ενημέρωση που πρέπει να εξασφαλίζεται.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μια από τις βασικές επιδιώξεις που προτείνονται είναι ότι η επαγγελματική τουριστική εκπαίδευση θα πρέπει να πάρει καθολικό χαρακτήρα και να καλύψει όλους τους τομείς της τουριστικής δραστηριότητας, τόσο εκείνους οι οποίοι εξυπηρετούν βασικές ανάγκες των τουριστών (ξενοδοχεία, κάμπινγκς κ.λπ), όσο και εκείνους οι οποίοι εξυπηρετούν δευτερεύουσες ανάγκες (εστιατόρια, καταστήματα τουριστικών ειδών κ.λπ).

Η προώθηση προγραμμάτων επιμόρφωσης απασχολούμενων και επιχειρηματιών, καθώς και η ταχύρυθμη εκπαίδευση των εποχιακά απασχολούμενων ατόμων θα οδηγήσει στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας.

Επίσης η εξασφάλιση των εποχιακά απασχολούμενων με την κατοχύρωση του επαγγέλματος, την ασφάλιση κ.λπ. αποτελεί βασική επιδίωξη στον τομέα της απασχόλησης. Η εποχικότητα της τουριστικής δραστηριότητας αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην προσέλκυση ικανών στελεχών, αλλά και στην προσπάθεια εκπαίδευσης - επιμόρφωσης. Η παροχή, όμως, κινήτρων όπως τα παραπάνω μπορεί να ενισχύσει την τουριστική αγορά εργασίας βραχυχρόνια, και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μακροχρόνια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.1.

**ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**

(ΠΗΓΗ: Δ/ση Α' Έρευνας & Ανάπτυξης, Τμήμα Α4 - Επενδύσεων)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
1η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Δ/ΝΣΗ Α' ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α4 - ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3223111-19
FAX : 3223488
Email : gnto@aurora.eexi.gr

ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

• Ν. 1892/1990

"Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις"
όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και ισχύει σήμερα.

- Τουριστική Νομοθεσία
- Γενική πληροφόρηση
- Παράρτημα

2 Οκτωβρίου 1997

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 1892/90 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ)

- 1.1. ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ Ν.1892/90
- 1.2. ΜΗ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- 1.3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ - ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
- 1.4. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
- 1.5. ΥΨΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
- 1.6. ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
- 1.7. ΥΨΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
- 1.8. ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
- 1.9. ΣΗΜΕΙΩΣΗ
- 1.10. ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ
- 1.11. ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
- 1.12. ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
- 1.13. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ
- 1.14. ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ
- 1.15. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟΝ Ν.1892/90

2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

3. ΓΕΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ Ν.1892/90 (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ)
- ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΙΔΡΥΣΗΣ - ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
- ΦΘΙΝΟΥΣΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
- ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 1892/90 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ)

1.1. ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ) ΣΤΟΝ Ν.1892/90

- * Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός **ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων**.
- * Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης **Λιμένων Αναψυχής (Μαρινών)**, **Συνεδριακών Κέντρων** και **Γηπέδων Γκόλφ**.
- * Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις κατασκευής, επέκτασης και εκσυγχρονισμού **Λιμένων Αναψυχής (Μαρίνες)**, κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμού **Συνεδριακών Κέντρων**, κατασκευή επέκταση και εκσυγχρονισμού **Γηπέδων Γκόλφ** και των απαραίτητων εγκαταστάσεων τους καθώς και η αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού τους, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ε.Ο.Τ.
- * Η δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων αξιοποίησης **ιαματικών πηγών, κέντρων θαλασσοθεραπείας, κέντρων τουρισμού υγείας και χιονοδρομικών κέντρων** καθώς και η αγορά εξοπλισμού τους μετά από σύμφωνη γνώμη του Ε.Ο.Τ. και με βάση τις προδιαγραφές που θα ορισθούν με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Τουρισμού.
- * Επιχειρήσεις παροχής αποκλειστικά υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας στους τομείς τουρισμού κ.λ.π.
- * Οι δαπάνες επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής **παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων** σε ξενοδοχειακές μονάδες, ανεξάρτητα εάν βρίσκονται εντός ή εκτός οικισμών που χαρακτηρίζονται παραδοσιακοί ή διατηρητέοι. Η ανακαίνιση παραδοσιακού χαρακτήρα ξενοδοχειακών μονάδων, που κρίνονται διατηρητέες και που προστατεύονται από ειδικό νομικό καθεστώς όρων δόμησης.
- * Οι δαπάνες ανακαίνισης διατηρητέων, παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων από μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα με σκοπό τη μετατροπή τους σε αναγκαίους χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

1.2. ΜΗ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ)

Δεν θεωρούνται παραγωγική επένδυση:

- * Η ανέγερση και επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων κάθε λειτουργικής μορφής, τάξης κατώτερης της Β.
- * Οι επενδύσεις επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων ή παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατώτερης της Γ' τάξης.
- * Ο εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κάθε λειτουργικής μορφής, τάξης κατώτερης της Γ'.
- * Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοξυμνητούμενων καταλυμάτων, ενοικιαζομένων δωματίων και ενοικιαζομένων επιπλωμένων διαμερισμάτων ανεξαρτήτως τάξης.
- * Η ανέγερση και επέκταση οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (camping).

1.4. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ≥ Γ' ΤΑΞΗΣ

Τα αφορώντα τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού Ξενοδοχειακών μονάδων δημοσιεύονται στα **ΦΕΚ 922/Β/14.12.1994** περί "Καθορισμού του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων, που περιλαμβάνονται στις επενδύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των Ξενοδοχειακών μονάδων για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του Ν.1892/90 και **ΦΕΚ 853/Β/16.11.1994**, περί "Τροποποίησης και συμπλήρωσης της αριθμ.22488/9.1.1991 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας "Στοιχεία αξιολόγησης επενδύσεων, βαθμολόγηση και τρόπος λειτουργίας - εφαρμογής των κριτηρίων υπαγωγής τουριστικών επενδύσεων στις διατάξεις του Ν.1892/90 "(ΦΕΚ 30/Β/91, όπως ισχύει). Επίσης θέματα επενδύσεων εκσυγχρονισμού Ξενοδοχειακών μονάδων ρυθμίζονται και με διάταξη του Ν.2324/95 (**ΦΕΚ 146/Α/17.7.1995**).

1.6. ΥΨΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

1.6.1. Για επενδύσεις ύψους **μικρότερου ή ίσου των 5 δισ.δρχ.**

<u>ΠΕΡΙΟΧΕΣ</u>	<u>ΠΟΣΟΣΤΑ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ</u>
Α'	40%
Β'	40%
Γ'	40%
Δ'	30%
ΘΡΑΚΗ	20%

1.6.2. Για επενδύσεις ύψους **μεγαλύτερου των 5 δισ. δρχ και μικρότερου ή ίσου των 25 δισ. δρχ.**

ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ Α', Β', Γ' , Δ' , ΘΡΑΚΗ 33%

1.6.3. Για ποσοστά ίδια συμμετοχής στις επενδύσεις επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής **διατηρητέων ή παραδοσιακών** οικιών ή κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες βλ. 1.8.4.

1.7. ΥΨΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

1.7.1. Παρέχεται κατ'ανώτατο όριο επιχορήγηση 3 δισ. δρχ. για παραγωγικές επενδύσεις ύψους μέχρι 5 δισ.δρχ.

Προκειμένου για παραγωγικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην Θράκη, το ανώτατο όριο της παρεχόμενης επιχορήγησης ορίζεται στο ύψος των τεσσάρων (4) δισεκατομμυρίων δραχμών .

1.7.2. Για επενδύσεις βιομηχανικές και **τουριστικές** ύψους τουλάχιστον 25 δισ.δρχ. είναι δυνατόν να επιτρέπεται παρέκκλιση από την επιχορήγηση των 3 δισ.δρχ. με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας - Βιομηχανίας και συναρμοδίων Υπουργών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η κύρωση των αποφάσεων από τη Βουλή.

1.8.4. ΜΕΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΠΟΣ.ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΔ.		ΠΟΣΟΣΤΑ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
		ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΕΙΔ.ΖΩΝΕΣ Δ'ΠΕΡΙΟΧΗΣ	
Α'	35%	-		40%
Β'	40%	+5%		30%
Γ'	40%	+5%		30%
Δ'	40%	+5%	45% (40+5)	30%
ΘΡΑΚΗ	50%	+5%		20%

=====

1.9. ΣΗΜΕΙΩΣΗ

- 1.9.1.** Παρέχεται επιπλέον επιχορήγηση μέχρι **τρεις (3)** ποσοστιαίες μονάδες για τις περιοχές **Α'** και **Β'**, μέχρι **τέσσερις (4)** ποσοστιαίες μονάδες για την περιοχή **Γ'**, μέχρι **πέντε (5)** ποσοστιαίες μονάδες για την περιοχή **Δ'** και μέχρι **επτά (7)** ποσοστιαίες μονάδες για τη Θράκη, στις επενδύσεις ύψους μέχρι (5) δισ. δρχ. που πραγματοποιούνται με ίδια συμμετοχή μεγαλύτερη από την προσαυξημένη κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες ελάχιστη προβλεπόμενη κατά περιοχή.
- Στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται **μόνο με την ίδια συμμετοχή** του επενδυτή και την επιχορήγηση του Δημοσίου, **παρέχεται ολόκληρη** η ως άνω επιπλέον **επιχορήγηση**.
- Στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται και με χρήση μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού, παρέχεται τμήμα των επιπλέον αυτών μονάδων επιχορήγησης, ανάλογο του ποσοστού κατά το οποίο είναι μειωμένος ο δανεισμός, λόγω της μεγαλύτερης, πέραν της αυξημένης κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες ελάχιστης προβλεπόμενης κατά περιοχή ίδιας συμμετοχής.
- 1.9.2.** Στις επενδύσεις ύψους μέχρι πέντε (5) δισ. δρχ. που πραγματοποιούνται στις **φθίνουσες βιομηχανικές περιοχές** και υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου μετά την 1η Μαΐου 1995, παρέχεται ποσοστό επιχορήγησης και επιδότησης του επιτοκίου μέχρι σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) του κόστους της παραγωγικής επένδυσης κατά περίπτωση.
- 1.9.3.** Σύμφωνα με τον Ν.2240/1994 (ΦΕΚ 153/Α/16.9.1994), στις ιδιωτικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις περιφέρειες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Επαρχιών, των ΟΤΑ (όπως οι ανωτέρω καθορίζονται από την παράγραφο 3, του άρθρου 3, του Ν.2240/1994), οι επιχορηγήσεις που προβλέπονται από τους αναπτυξιακούς νόμους, αυξάνονται κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της επιχορήγησης δεν ξεπερνά το 65% του ύψους της επένδυσης.

1.12. ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

1.12.1. Η έναρξη εκταμίευσης της επιχορήγησης του Δημοσίου για την επένδυση γίνεται, αφού προηγουμένως με βάση την έκθεση των κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 8 οργάνων ελέγχου, έχει αποδεδειγμένα καταβληθεί και δαπανηθεί για την πραγματοποίηση της επένδυσης η ελάχιστη κατά περιοχή ίδια συμμετοχή του επενδυτή σε ποσοστό 50% και το 25% της τυχόν συμμετοχής της χρηματοδοτούσας τράπεζας.

Στην περίπτωση που για την πραγματοποίηση της επένδυσης δεν έχει χρησιμοποιηθεί δανεισμός, η εκταμίευση της επιχορήγησης του Δημοσίου γίνεται σύμφωνα με τα παραπάνω, αφού θα έχει καταβληθεί και δαπανηθεί στα επενδυτικά έργα η ελάχιστη κατά περιοχή ίδια συμμετοχή του επενδυτή σε ποσοστό 50% και το 25% του υπολοίπου, πέραν της ελάχιστης κατά περιοχή ίδιας συμμετοχής, ποσού.

1.12.2. Η επιχορήγηση για επενδύσεις ύψους μέχρι πεντακοσίων (500) εκατομμυρίων δραχμών ή ανεξαρτήτως ποσού για επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην Θράκη, καταβάλλεται σε τρεις φάσεις ως εξής: (1) τμήμα της ίσο με το 60% καταβάλλεται κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης σε δόσεις που καθορίζονται με την εγκριτική απόφαση και με τρόπο ώστε να δαπανηθεί παράλληλα το υπόλοιπο της ίδιας συμμετοχής και του δανείου, (2) τμήμα ίσο με το 20% καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση ολοκλήρωσης της επένδυσης και έκδοσης της σχετικής απόφασης ολοκλήρωσής της και (3) το υπολοιπό 20% καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και έκδοσης της σχετικής απόφασης έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας.

1.12.3. Η επιχορήγηση για επενδύσεις ύψους άνω των πεντακοσίων (500) εκατομμυρίων δραχμών καταβάλλεται σε τρεις φάσεις ως εξής: (1) τμήμα της ίσο με το 40% καταβάλλεται κατά την διάρκεια της υλοποίησης της επένδυσης σε δόσεις που καθορίζονται με την εγκριτική απόφαση και με τρόπο ώστε να δαπανηθεί παράλληλα το υπόλοιπο της ίδιας συμμετοχής και του δανείου, (2) τμήμα ίσο με το 40% καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση ολοκλήρωσης της επένδυσης και έκδοσης της σχετικής απόφασης ολοκλήρωσής της και (3) το υπολοιπό 20% καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και έκδοσης της σχετικής απόφασης έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της ως άνω περιπτώσεως 1.12.2.

2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ : Η Νομοθεσία για την δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων κλπ, είναι η εξής:

- 2.1. ΦΕΚ 797/Β/86 " Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς περιοχών της χώρας. Καθορισμός περιοχών Ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης".**
- 2.2. ΦΕΚ 550/Β/91 "Τροποποίηση της 2647 ΥΠΕΘΟ 538866/ ΕΙΔ.135/ΕΟΤ 14.11.1986 απόφασης (ΦΕΚ 797/Β/86) με την οποία καταργείται η παράγραφος 8 (β) αυτής. Με την ανωτέρω τροποποίηση δεν υφίσταται πλέον η δυνατότητα δημιουργίας τουριστικών καταλυμάτων (εκτός παραδοσιακών) με τον χαρακτηρισμό τους ως "μείζονος τουριστικής σημασίας" σε κορεσμένες περιοχές. (βλ. 2.35. επαναφορά)**
- 2.3. ΦΕΚ 557/Β/87 "Τεχνικές προδιαγραφές Τουριστικών Εγκαταστάσεων".**
- 2.4. ΦΕΚ 61/Δ/88 "Όροι δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε εκτός σχεδίου γήπεδα".**
- 2.5. ΦΕΚ 474/Δ/91 "Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης για την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων σε γήπεδα εντός σχεδίων πόλεως και εκτός ορίων οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων καθορισθέντων βάσει του 24.4.1985 Π.Δ/τος (Δ'181) ως ισχύει, των νήσων Κρήτης, Ρόδου και Κερκύρας καθώς και του νομού Χαλκιδικής.**
- 2.6. ΦΕΚ 678/Β/90 υπ' αριθ. 69267/5387/90 ΚΥΑ " Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελέτων και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν 1650/86". (βλ. 2.7. & 2.28.).**
- 2.7. ΦΕΚ 786/Α/20.10.1994, υπ' αριθ. 1661/20.10.94 ΚΥΑ "Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων της υπ' αριθ. 69269/5387 Κοινής Απόφασης Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων και Τουρισμού".(βλ. 2.28.)**
- 2.8. ΦΕΚ 691/Β/90 "Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησης τους για το περιεχόμενο της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 5 του Ν.1650/86".**
- 2.9. ΦΕΚ 208/Β/91 & ΦΕΚ 298/Β/91 "Τεχνικές προδιαγραφές για τη δημιουργία Συνεδριακών Κέντρων".**
- 2.10. Εγκύκλιος Γ.Γ. ΕΟΤ ΑΠ 513790/13.5.91 "Για τη διαδικασία έγκρισης Συνεδριακών Κέντρων". (ΕΟΤ Τμήμα Α4).**
- 2.11. ΦΕΚ 10/Α/1979, Π.Δ. 33/1979 "Περί τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων".**
Πληροφοριακό έντυπο Δ/σεως Β/Β4 ΕΟΤ, για τις διαδικασίες ελέγχου και απαιτούμενων δικαιολογητικών, όσον αφορά στη θεώρηση σχεδίων αναστήλωσης ή μετασκευής παραδοσιακών κτισμάτων σε Τουριστικά καταλύματα, με βάση το Π.Δ. 33/79.
- 2.12. ΦΕΚ 101/Α/90 ,Νόμος 1892/90," Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (περί κινήτρων).**

- 2.27. ΦΕΚ 146/17.7.1995. Νόμος 2324/17.7.1995 "Τροποποίηση της νομοθεσίας για Χρηματιστήρια Αξιών, Οργάνωση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων και άλλες διατάξεις".
- 2.28. ΦΕΚ 755/Β/318.1995, η υπ' αριθ. 24635/23.8.1995 Απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων που αφορά στην "Ανάθεση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ορισμένες δραστηριότητες της πρώτης (α') κατηγορίας του άρθρου 3 του ν. 1650/1986 στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών της Χώρας, εξαιρουμένης της Περιφέρειας Αττικής".
- 2.29. ΠΡΑΚΤΙΚΟ (ΕΝΙΑΙΟ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ) ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (ΑΠ ΕΟΤ 54936/20.11.1995, ΤΜΗΜΑ Α4).
- 2.30. ΦΕΚ 984/Β/29.11.1995, η υπ' αριθ. 29106/29.11.95 Απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας "Καθορισμός επενδύσεων που ανεξαρτήτως ύψους επένδυσης, εξετάζονται από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 7 του άρθρου 6 του Ν. 1892/90, όπως ισχύει".
- 2.31. ΦΕΚ 984/Β/29.11.1995, η υπ' αριθ. 29105/29.11.95 Απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας " Συμπλήρωση της 1651/31.1.1995 απόφασης του Υπουργού Εθν. Οικονομίας - Καθορισμός κονδυλίων επιχορήγησης έτους 1995 σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του Ν.1892/90, όπως ισχύει".
- 2.32. ΦΕΚ 986/Β/30.11.1995, η υπ' αριθ. 2356/24.11.1995 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων και Τουρισμού, "Προδιαγραφές Κέντρων Θαλασσοθεραπείας για την υπαγωγή τους στο καθεστώς των κινήτρων του Ν.1892/90, όπως ισχύει.
- 2.33. ΦΕΚ 1041/Β/20.12.1995, η υπ' αριθ. 406912/4660/7.11.1995 Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας "Καθορισμός λεπτομερειών εφαρμογής του προγράμματος αγροτουρισμού - αγροτοβιοτεχνίας στα πλαίσια του ΚΑΝ (ΕΚ) 2328/91".
- 2.34. ΦΕΚ 1074/Β/29.12.1995 η υπ' αριθ. 29773/30.11.95 Κοινή Απόφαση των Υπουργών, Εθνικής Οικονομίας, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων "Καθορισμός των Φθινουσών Βιομηχανικών Περιοχών για την εφαρμογή των κινήτρων των άρθρων 1 έως και 11 του Ν. 1892/90 όπως ισχύει, καθώς και των ποσοστών επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου που παρέχονται στις επενδύσεις ύψους μέχρι 5 δισ. δρχ. που πραγματοποιούνται εντός των περιοχών αυτών".
- 2.35. ΦΕΚ 1094/Β/29.12.1995, Τροποποίηση της 520971/20.12.1994 Απόφασης Υπουργού Τουρισμού (ΦΕΚ 977/Β/1994). (Ρυθμίσεις για την "συμπλήρωση 1.000 κλινών ΑΑ' τάξης" στον Δ.Θεσσαλονίκης).
- 2.36. ΦΕΚ 1094/Β/29.12.1995 Τροποποίηση και συμπλήρωση της 2647 ΥΠΕΘΟ/538866/ΕΙΔ.135 ΕΟΤ/19.11.86 Απόφασης Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας "Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς περιοχών της χώρας - Καθορισμός περιοχών ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης".
- 2.37. ΦΕΚ 269/Α/29.12.1995, Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 456/29.12.1995 " Περί κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο των κειμένων διατάξεων που αφορούν στην παροχή επενδυτικών κινήτρων".
- 2.38. ΦΕΚ 408/Β/27.5.1996, Τροποποίηση και συμπλήρωση της απόφασης 22488/9.1.1991 (ΦΕΚ 30/Β/91) "Στοιχεία αξιολόγησης επενδύσεων, βαθμολόγηση και τρόπος λειτουργία - εφαρμογής των κριτηρίων υπαγωγής τουριστικών επενδύσεων στις διατάξεις του Ν.1892/90", όπως ισχύει.
- 2.39. ΦΕΚ 135/Α/25.6.1996 Νόμος υπ' αριθ. 2414 /96 "Εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και άλλες διατάξεις".
- 2.40. ΦΕΚ 107/Α/30.5.1997 Νόμος υπ' αριθ. 2503/97 «Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις».
- 2.41. ΦΕΚ 882/Β/2.10.1997 " Καθορισμός των Ζωνών της Επικράτειας στις οποίες δεν έχουν εφαρμογή τα κίνητρα επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου του Ν.1892/90, για τις επενδύσεις ανέγερσης ή επέκτασης Ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του ίδιου Νόμου.

3.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Συνοπτικά αναφέρουμε τις απαιτούμενες από την Ελληνική Νομοθεσία διαδικασίες για τη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων.

3.3.1. Προέγκριση "χωροθέτησης" της εγκατάστασης και "έγκριση περιβαλλοντικών όρων" από το Υπουργείο Περιβαλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Αμαλιάδος 17 τηλ 6431461), σύμφωνα με το από 20.1.88 ΠΔ (ΦΕΚ 61/δ/88) και την 69269/5387 Κοινή Υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 678/Β/90), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την υπ' αριθ. 1661/5.10.1994 Απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΦΕΚ 786/Β/20.10.1994 (όπου προβλέπεται).

3.3.2. Έγκριση καταλληλότητας οικοπέδου και αρχιτεκτονικής μελέτης από τον ΕΟΤ (Δ/νσεις Β/Β5 και ΣΤ/ΣΤ1), Αμερικής 2, 105 64 Αθήνα. Οι εγκρίσεις Ξενοδοχείων κάτω των 200 κλινών στη Μακεδονία, Δωδεκάνησα, Ιονίους Νήσους, Ηπειρο, Κρήτη και Πελοπόννησο χορηγούνται από τις περιφερειακές Δ/νσεις του ΕΟΤ.

3.3.3. Σε περίπτωση που η ξενοδοχειακή εγκατάσταση συνδυάζεται με **Συνεδριακό Κέντρο**, απαιτείται επιπλέον **έγκριση σκοπιμότητας** δημιουργίας του, η οποία χορηγείται από τον Γενικό Γραμμα-τέα του ΕΟΤ μετά από εισήγηση της Δ/νσης Α, Α4. Τα Συνεδριακά Κέντρα εξετάζονται από την Κεντρική Υπηρεσία του ΕΟΤ ανεξαρτήτως δυναμικότητας.

3.3.4. Οικοδομική άδεια για την ανέγερση της εγκατάστασης από τα κατά τόπους Γραφεία Πολεοδομίας.

3.3.5. Ειδικό σήμα λειτουργίας που αντικαθιστά την άδεια λειτουργίας επιχειρήσεως που χορηγεί ο ΕΟΤ.

3.3.6. Οι εγκρίσεις δημιουργίας έργων ειδικής τουριστικής υποδομής δίδονται από την Κεντρική Υπηρεσία του ΕΟΤ.

3.4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

3.4.1. Στοιχεία για τις αφίξεις - διανυκτερεύσεις - πληρότητα των τουριστικών καταλυμάτων κλπ. ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
Δημητρακοπούλου 77 - 117 42 Κουκάκι, τηλ.: 9221963, FAX: 9215060

3.4.2. Στοιχεία για την τουριστική προσφορά της Ελλάδος (αριθμό λειτουργουσών τουριστικών καταλυμάτων, κατά είδος και κατηγορία, αριθμό κλινών κλπ, κατά Νομό, περιοχές κλπ) ΑΠΟ ΕΟΤ, Δ/νση ΣΤ, Εγκαταστάσεων, Διαμονής και Εστιάσεων.

3.4.3. Βασικά τουριστικά μεγέθη, τουριστικό συνάλλαγμα, επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, μελετών κλπ.
ΑΠΟ ΕΟΤ, Δ/νση Α, Τμήμα Α1 Έρευνών και Μελετών.

ΤΜΗΜΑ Α4 ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

- 4.1. Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα του τουρισμού
- 4.2. Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ)
- 4.3. Ε.Π. "Τ- Π". Υ/μα "Τουρισμός". Περιγραφή, στόχοι και στρατηγική
- 4.4. Το Υ/μα "Τουρισμός"
 - 4.4.1. Συνοπτική παρουσίαση κατά μέτρο και ενέργεια (χρηματοοικονομική ανάλυση στόχοι, περιεχόμενα, δείκτες)
 - 4.4.2. Πορεία υλοποίησης του Υ/τος "Τουρισμός" ανά μέτρο και έργο/ενέργεια. (πορεία υλοποίησης - προβλήματα - άμεσες ενέργειες - προτάσεις)
 - 4.4.3. Συμπεράσματα

4.1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Παρά τη μεγάλη σημασία που έχει ο τουρισμός για την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση, το διεθνή ανταγωνισμό και την ευρωπαϊκή ενοποίηση, το ενδιαφέρον της Ε.Ε. άργησε να εκδηλωθεί σ' αυτόν τον τομέα.

Μετά από 30 χρόνια περίπου κοινοτικής ζωής και στην προοπτική της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς άρχισε να διαμορφώνεται ένα συγκροτημένο γενικό πλαίσιο τουριστικής πολιτικής που, σε καμία περίπτωση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένο. Όμως παρέχει το πρώτο βήμα για μια συντονισμένη δράση όλων των επιμέρους πολιτικών των κρατών μελών της Ε.Ε. που στοχεύει στο να συμβάλλει ουσιαστικά στην προώθηση των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Μεταξύ των κυριότερων κοινοτικών δράσεων που αφορούν τον τουρισμό, θα πρέπει να σημειωθούν εκείνες που αποσκοπούν:

1. Στη διευκόλυνση της διέλευσης των εσωτερικών συνόρων της Κοινότητας
2. στη βελτίωση της πληροφόρησης και την προστασία των τουριστών ως καταναλωτών
3. στην προώθηση του τουρισμού ως μέσο κοινωνικής ένταξης.

Διαχρονικά, η τουριστική πολιτική στα πλαίσια της Ε.Ε. διαμορφώνεται ως εξής:

- ⇒ Μέχρι το τέλος του 1981 το ενδιαφέρον της ΕΟΚ για τον τουρισμό ήταν περιορισμένο και εκδηλωνόταν αποσπασματικά με τη λήψη διαφόρων μέτρων.
- ⇒ Το 1982 δημιουργείται χαρτοφυλάκιο Τουρισμού¹ (αναφορά σε θέματα τουριστών και εργαζομένων στον κλάδο, μεταφορών, περιφερειακής ανάπτυξης και περιβάλλοντος).
- ⇒ Στις 27-10-83 η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ), γνωμοδοτώντας τάχθηκε υπέρ της δημιουργία κοινής αγοράς στον τομέα του τουρισμού.

¹ Επίσημη Εφημερίδα Αριθ. C 115/2-27, 30-4-1984

- ⇒ Στις 16-12-83 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ψήφισμά του τάχθηκε υπέρ της ενίσχυσης του τουρισμού εγγράφοντας ειδικό κονδύλι στον κοινοτικό τουρισμό¹ με αναφορά σε δράσεις περιφερειακής ανάπτυξης, ανάπτυξης συμπληρωματικών με τις αγροτικές δραστηριοτήτων σε ορεινές μειονεκτικές περιοχές, διαφυλάξεις πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, προστασίας περιβάλλοντος).
- ⇒ Στις αρχές του 1986 η ΕΟΚ εγκαινίασε μια νέα συντονισμένη δράση στον τομέα του τουρισμού. Οι κύριοι άξονες στους οποίους στηρίζεται η δράση αυτή είναι² :
- α) Η δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για τον τουρισμό, β) Ο βελτιωμένος προσανατολισμός των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων, γ) Η βελτίωση της ενημέρωσης και της προστασίας των τουριστών, δ) Η βελτίωση των συνθηκών ζωής των ατόμων που εργάζονται στον τουριστικό τομέα, ε) Η βελτιωμένη γνώση του τομέα και η οργάνωση της συνεργασίας.
- ⇒ Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Απόφασή του της 21-12-1988, κήρυξε το 1990 Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού (ΕΕΤ).
- ⇒ Στις 13-7-1992 υιοθετείται σχέδιο κοινοτικών δράσεων για τον τουρισμό 1993 - 1995³ Οι κοινοτικές δράσεις υπέρ του τουρισμού είναι οι ακόλουθες: α) βελτίωση των γνώσεων στον τομέα του τουρισμού και ενίσχυση της συνοχής των δράσεων, β) χρονικός καταμερισμός των διακοπών, γ) Διεθνικές δράσεις, δ) οι τουρίστες ως καταναλωτές, ε) πολιτιστικός τουρισμός, στ) Τουρισμός και περιβάλλον, ζ) αγροτικός τουρισμός, η) κοινωνικός τουρισμός, θ) τουρισμός των νέων ι) κατάρτιση και κ) προβολή σε τρίτες χώρες.
- Στο πλαίσιο των δράσεων αυτών θα εφαρμοστεί η δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού βραβείου "Τουρισμός και Περιβάλλον" το οποίο θα στοχεύει στη βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με το θέμα αυτό σε ολόκληρο τον τουριστικό τομέα.
- ⇒ Στις 1-9-1993 η Επιτροπή ενέκρινε την τελική έκθεση⁴ για την εφαρμογή του διετούς προγράμματος (1991 - 1992) για τις κοινοτικές στατιστικές στον τομέα του τουρισμού.
- ⇒ Στις 6-4-1994 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρώτη Έκθεση⁵ για τις κοινοτικές δράσεις που επηρεάζουν τον τουρισμό. Η Έκθεση αυτή παρέχει μια

¹ Επίσημη Εφημερίδα Αριθ. 115/1, 30-4-1984

² Επίσημη Εφημερίδα Αριθ. C 340/31-12-1986

³ Επίσημη Εφημερίδα Αριθ. 92/421/ΕΟΚ, 13-7-1992

⁴ ΕΕ L 358 της 21-12-1990 και Εικοστή Τέταρτη Γενική Έκθεση αριθ. 246

⁵ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αριθ. 92/421/ΕΟΚ, 6/4/1994.

πλήρη εικόνα του ευρέως φάσματος δράσεων που αναλήφθηκαν μέχρι το Δεκέμβριο του 1993 στα πλαίσια των κοινοτικών πολιτικών, προγραμμάτων και μέτρων που επηρεάζουν τον τουρισμό: περιφερειακές πολιτικές, ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, περιβαλλοντικές πολιτικές, πολιτική έρευνας και ανάπτυξης, κατάρτιση και εκπαίδευση, πολιτιστικές δράσεις, συνεργασία για την ανάπτυξη και εξωτερικές σχέσεις.

Την ίδια περίοδο, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση¹ της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Συγκεκριμένα: *''Πρόταση απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθιέρωσης κοινοτικού συστήματος πληροφόρησης σχετικά με τα οικιακά ατυχήματα και τα ατυχήματα κατά τις δραστηριότητες αναψυχής''*. Η ΟΚΕ ανέθεσε στο τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, την προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

- ⇒ Στις 6-1-1995² το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε οδηγία σχετικά με τη συλλογή στατιστικών στοιχείων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την καθιέρωση συστήματος πληροφόρησης για στατιστικές τουρισμού σε κοινοτικό επίπεδο.
- ⇒ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν προτάσεως του κ. Χρήστου Παπουτσή, επιτρόπου αρμόδιου για τον τουρισμό, υιοθέτησε στις 4-4-1995 μια **Πράσινη Βίβλο**³ για το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του τουρισμού. Η εν λόγω Πράσινη Βίβλος, που απευθύνεται στα κράτη μέλη, στα ευρωπαϊκά όργανα, στους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς που λειτουργούν σε περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο, καθώς και σε επαγγελματικούς φορείς του τομέα του τουρισμού, έχει ως στόχο τη διευκόλυνση και την προώθηση του γενικού προβληματισμού όσον αφορά το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του τουρισμού. Η Πράσινη Βίβλος εντάσσεται στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 1996, κατά τη διάρκεια της οποίας θα εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπεριληφθεί και ο τουρισμός στις κοινές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹ Έγγραφο COM (94) 17 Τελικό

² COM (94) 582 Τελικό - 95/002 (CNS) 6-1-1995

³ COM (95) 97 και Δελτίο 4-1995, σημείο 1.3.62

- ⇒ Στις **3-4-96** η Επιτροπή ενέκρινε στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διάσκεψης, έκθεση προς το Συμβούλιο σχετικά με την πολιτική άμυνα, τον τουρισμό και την ενέργεια (αριθ. 8).
- ⇒ Στις **30-4-1996** η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση απόφασης του Συμβουλίου αναφορικά με ένα πρώτο πολυετές πρόγραμμα υπέρ του ευρωπαϊκού τουρισμού (1997-2000) με τίτλο "**Philoxenia**" του οποίου στόχος είναι να βελτιώσει την ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τουρισμού εντάσσοντάς τον στα πλαίσια μιας στρατηγικής προσέγγισης με προσανατολισμό την αύξηση της απασχόλησης.
- ⇒ Η Επιτροπή εξέδωσε στις **27-11-96** ανακοίνωση για την καταπολέμηση του παιδεραστικού σεξουαλικού τουρισμού, που προβλέπει διάφορες δράσεις με σκοπό, αφενός, να αποθαρρυνθεί η ζήτηση και, αφετέρου, να καταπολεμηθεί η προσφορά του σεξουαλικού αυτού τουρισμού¹.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η επιτυχία του τουρισμού έγκειται σε μεγάλο βαθμό στην ποιότητα του περιβάλλοντος. Όσο επηρεάζεται ο τουρισμός από το περιβάλλον άλλο τόσο επηρεάζεται και το περιβάλλον από τον τουρισμό. Χωρίς τον κατάλληλο σχεδιασμό και την κατάλληλη διαχείριση η βιομηχανία του τουρισμού μπορεί να βλάψει τους πόρους από τους οποίους εξαρτάται η επιτυχία της.

Το 1973 η Επιτροπή ανέπτυξε το 1^ο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης. Από τότε έχουν ολοκληρωθεί 4 προγράμματα τα οποία οδήγησαν στη θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων σε δύο βασικούς τομείς: την καταπολέμηση της ρύπανσης και την καλύτερη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Τον Ιανουάριο του 1993 άρχισε το 5^ο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης "Προς την αειφορία", και παρέχει ένα πλαίσιο πολιτικής και δράσεων μέχρι το τέλος του αιώνα. Το πρόγραμμα βασίζεται στις αρχές της αειφορίας και της κοινής ευθύνης που αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της ανάληψης δράσεων από διάφορους παράγοντες

¹ COM (96) 547 και Δελτίο 11-96, σημείο 1.3.78

συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών, του ιδιωτικού τομέα και του κοινού. Στόχος επίσης του προγράμματος είναι να διασφαλιστεί ότι η αρχή της προληπτικής δράσης "ο ρυπαίνων πληρώνει" και η αρχή της επικουρικότητας εφαρμόζονται στη βάση της αμοιβαίας συνεργασίας.

Υπάρχουν δύο χρηματοδοτικά μέσα και προγράμματα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα και σχετίζονται με τον τουρισμό. Αυτά είναι:

Το **Envireg** (συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης κυρίως στις παράκτιες περιοχές του στόχου 1).

Το **Life** (θεσπίστηκε το 1992). Το 1993 οι ειδικές προτεραιότητες ήταν οι εξής:

- ⇒ Προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και ποιότητα του περιβάλλοντος
- ⇒ Προστασία των οικοτόπων και της φύσης
- ⇒ Καθιέρωση διοικητικών δομών και περιβαλλοντικών υπηρεσιών
- ⇒ Εκπαιδευτική άσκηση και πληροφόρηση.

4.2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ)

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) αποτελεί ένα μεγάλο πακέτο οικονομικής βοήθειας της Ένωσης προς τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη - μέλη, έτσι ώστε να τα βοηθήσει να αναπτυχθούν με ταχύτερους ρυθμούς για να μπορέσουν να προσεγγίσουν τις πιο προηγμένες χώρες - μέλη. Στόχος του ΚΠΣ είναι η εξάλειψη ή τουλάχιστον η άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων και η επίτευξη της απαραίτητης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Στο ΚΠΣ προγραμματίζεται η υλοποίηση διαφόρων έργων, δράσεων ή λοιπών διαρθρωτικών παρεμβάσεων μεγάλου ή μεσαίου βεληνεκούς που είναι αναγκαίες για τη βελτίωση των υποδομών του κράτους - μέλους και προβλέπεται η χρηματοδότηση για την πραγματοποίησή τους.

Το ΚΠΣ διακρίνεται σε δύο επιμέρους τμήματα:

Το **Εθνικό Σκέλος**, περιλαμβάνει την ανάπτυξη 10 συγκεκριμένων τομέων της εθνικής οικονομίας (Μεταφορές, Ανθρώπινοι Πόροι, Περιβάλλον, Ενέργεια - Βιομηχανία, Γεωργία, Υγεία - Πρόνοια, Τηλεπικοινωνίες, Τουρισμός - Πολιτισμός, Έρευνα και Τεχνολογία). Ο κάθε τομέας, περιλαμβάνει Μεγάλα Έργα, που θα δημιουργήσουν την απαραίτητη υποδομή ανάπτυξης για τη Χώρα και Επιχειρησιακά Προγράμματα που αφορούν ομάδες συγκεκριμένων παρεμβάσεων.

Το **Περιφερειακό Σκέλος**, αποτελείται από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, που αντιπροσωπεύουν ολοκληρωμένες αναπτυξιακές δράσεις στο επίπεδο κάθε μιας από τις περιφέρειες της Χώρας. Περιλαμβάνει ένα Περιφερειακό Πρόγραμμα για κάθε Περιφέρεια. (ΠΕΠ).

Το Α' ΚΠΣ της περιόδου 1989 - 1993 είχε βασικούς στόχους τον εκσυγχρονισμό των βασικών υποδομών, την ανάπτυξη των γεωργικών διαρθρώσεων, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την ορθολογική ανάπτυξη του τουρισμού, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Το Β' ΚΠΣ της περιόδου 1994 - 1999 αποτελεί τον σημαντικότερο αναπτυξιακό μοχλό που γνώρισε η χώρα μας στη σύγχρονη της ιστορία.

Ένα ποσό που προβλέπεται σε σύνολο όλων των πηγών χρηματοδότησης να ξεπεράσει τα 17 δισ. ECU (5,1 τρις δρχ. τιμές 1995) θα εισρεύσει στη χώρα μας την περίοδο 1994-1999 με προσανατολισμό να κατευθυνθεί σε μεγάλες επενδύσεις υποδομής, στην ενίσχυση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας, στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ιδιαίτερα στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης.

Αναλυτικά οι στόχοι του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) 1994 -1999 για την Ελλάδα αναλύονται στους ακόλουθους άξονες:

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1994 - 1999 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ			
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΑ ΑΞΟΝΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ			
(τα ποσά σε εκατ. ECU)			
Αναπτυξιακοί Άξονες	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτικός Τομέας
ΑΞΟΝΑΣ 1	8.272,20	4.891,70	3.380,5
Μείωση της Περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης με την ανάπτυξη των μεγάλων δικτύων υποδομής			
* Αυτοκινητόδρομοι, λιμάνια, αεροδρόμια	5.212,40	2.212,40	3.000,00
* Σιδηρόδρομοι	490,1	490,1	
* Επικοινωνίες	452,2	452,2	
* Ενέργεια	1.163,90	850,5	313,4
* Φυσικό αέριο	953,6	886,5	67,1
ΑΞΟΝΑΣ 2	2.690,90	2.549,10	141,8
Βελτίωση της ποιότητας ζωής			
* Αστική ανάπτυξη (Μετρό Αθήνας και Θεσ/κης)	1.849,30	1.707,4	141,8
* Υγεία και πρόνοια	339,4	339,4	
* Περιβάλλον	502,3	502,3	

Αναπτυξιακοί Άξονες	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτικός Τομέας
ΑΞΟΝΑΣ 3	7.526,10	4.065,40	3.460,70
<u>Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού</u>			
* Βιομηχανία και υπηρεσίες	3.318,20	1.188,30	2.129,90
* Έρευνα και τεχνολογία	579,3	421,6	157,7
* Τουρισμός και πολιτισμός	517,7	411,7	106
* Γεωργία (Στόχοι 1 και 5α)	2.822,80	1.843,80	979,1
Αλιεία (Στόχοι 1 και 5α)	288,1	200	88,1
Αναπτυξιακοί Άξονες	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτικός Τομέας
ΑΞΟΝΑΣ 4	3.716,30	3.488,90	227,4
<u>Ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων και ενίσχυση της απασχόλησης</u>			
* Εκπαίδευση και αρχική κατάρτιση	1.847,60	1.847,60	
* Συνεχιζόμενη κατάρτιση και ενίσχυση της απασχόλησης (Στόχοι 1 και 3, 4)	1.235,40	1.008,00	227,4
* Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας	328,1	328,1	
* Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης (Δράσεις για τους ανθρώπινους πόρους που υποστηρίζουν τους άλλους άξονες)	305,3	305,3	
Αναπτυξιακοί Άξονες	Συνολικό Κόστος	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτικός Τομέας
ΑΞΟΝΑΣ 5	7.426,90	5.965,90	1.461,00
<u>Μείωση των Περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών</u>			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ			
* Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	823,5	659,1	164,4
* Κεντρικής Μακεδονίας	977,4	784,7	192,7
* Δυτικής Μακεδονίας	348	289,4	58,6
* Ηπείρου	376,1	315,3	60,8
* Θεσσαλίας	609,9	501,1	108,8
* Ιονίων Νήσων	274,4	227,6	46,8
* Δυτικής Ελλάδας	501,6	402	99,6
* Στερεάς Ελλάδας	623	495,6	127,3
* Αττικής	1.098,00	914,3	183,8
* Πελοποννήσου	440,3	381,4	58,9
* Νήσων Βορείου Αιγαίου	366,5	280,3	86,2

Για την εφαρμογή του ΚΠΣ εφαρμόζονται αρχές και διαδικασίες που διέπουν την εκ των προτέρων εκτίμηση, την παρακολούθηση, τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις και την εκ των υστέρων αξιολόγηση.

4.3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τουρισμός - Πολιτισμός" (Ε.Π. "Τ-Π"), εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και αφορά ένα σύνολο πολυετών μέτρων σχετικών με τον **άξονα προτεραιότητας "Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού"** του ΚΠΣ 1994 - 1999 για την Ελλάδα.

Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης με στόχο την διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και, πιο συγκεκριμένα, προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης σε αυτό του πολιτισμού, αλλά και την ορθολογική και αρμονική ανάπτυξη του τουρισμού σε σχέση με το περιβάλλον.

Η διασύνδεση -στην πράξη- του Τουρισμού με τον Πολιτισμό, αποτελούν το μέσο για την επίτευξη των παραπάνω στρατηγικών στόχων, καθιστώντας το Ε.Π. "Τ-Π", ένα ιδιαίτερα καινοτόμο εγχείρημα, με εξαιρετικά διευρυμένες προεκτάσεις, σε σχέση με τα προβλεπόμενα σε αυτό έργα και ενέργειες, αλλά και σε σχέση με τα επενδύμενα κεφάλαια.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί αναλυτικά το Πρόγραμμα, οι στόχοι του και οι στρατηγικές του κατευθύνσεις, η υφιστάμενη κατάσταση των έργων, ενεργειών και Μέτρων του Υποπρογράμματος και γενικά θα παρουσιαστεί η συνολική, μέχρι το χρονικό σημείο αναφοράς, πορεία υλοποίησης του.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το **Ε.Π. "Τ-Π"**, διαρθρώνεται σε δύο αντίστοιχα Υποπρογράμματα, μέσω των οποίων προβλέπονται ειδικές παρεμβάσεις ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος και οργανική σύνδεση του τελευταίου με τον Πολιτισμό. **Το συνολικό κόστος του Ε.Π. ανέρχεται σε 795.605,46 MECU ή 245,5 δις. δραχμές.**

Ειδικότερα, το συνολικό κόστος του **Υποπρογράμματος "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"** ανέρχεται σε **518.004,46 MECU ή 159,8 δις δραχμές** (65,6% του συνολικού Ε.Π.), ενώ **το συνολικό κόστος του Υποπρογράμματος "Πολιτισμός"** ανέρχεται σε **271.334,00 MECU ή 83,7 δις. δραχμές** (34,4% του συνολικού Ε.Π.).

Η **Δημόσια Δαπάνη** (Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή) του Ε.Π. διαμορφώνεται σε ύψος 479.333,1 MECU ή 147,9 δις δραχμές (60,4% του συνόλου)*. Το υπολοιπόμενο ποσό των 316.270 MECU, αναφέρεται στην **Ιδιωτική Συμμετοχή**, μέσω της οποίας στοχεύεται ουσιαστική συμβολή στην υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Ε.Π.

Η **Εθνική Συμμετοχή** του Ε.Π. καλύπτει το 52,2% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π., δηλαδή 250.234,72 MECU ή 77,2 δις. δραχμές (36% για το Υποπρόγραμμα Τουρισμός και 64% για το Υποπρόγραμμα Πολιτισμός). Από τα 229.100,3 MECU της Κοινοτικής Συμμετοχής (ή 47,9% του συνόλου της Δημόσιας Χρηματοδότησης του Ε.Π.), ποσό 219.100,57 MECU προέρχεται από χρηματοδότηση

του ΕΤΠΑ, ενώ τα υπόλοιπα 9.999,75 MECU, αντιστοιχούν σε χρηματοδότηση του Ε.Κ.Τ. (σημειώνεται ότι 3.447 MECU του ΕΤΠΑ αναφέρονται στην Τεχνική Βοήθεια των δύο Υποπρογραμμάτων). Πάντως, **το ΕΤΠΑ καλύπτει το 45,8 της Δημόσιας Χρηματοδότησης (56,3% του Υποπρογράμματος ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ και 41,3% του Υποπρογράμματος ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ). Το Ε.Κ.Τ. συνεισφέρει κατά 4,4% στην**

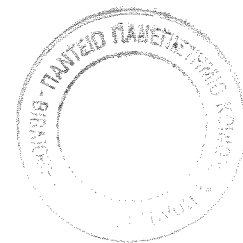
* Ποσό 6.267 MECU ή 1,88 δις της δημόσιας δαπάνης (ή το % 1,3 του συνόλου αυτής, ή το 0,8% του συνόλου του Ε.Π.), αναφέρεται στην Τεχνική Βοήθεια, μέσω της οποίας προβλέπονται ενέργειες υποστήριξης για την απρόσκοπτη και εντός των προβλεπομένων χρονικών ορίων υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Δημόσια Χρηματοδότηση του Ε.Π. (ή 8,8% του Υποπρογράμματος ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ).

Σύμφωνα με το Ε.Π. φορείς κατάρτισης του Ε.Π. "Τ-Π" είναι το Υπουργείο Πολιτισμού, ο Ε.Ο.Τ. και συνεπικουρούμενοι από το ΥΠ.ΕΘ.Ο., το ΚΕΠΕ και συνεργαζόμενοι με τις Περιφέρειες.

Φορείς εκτέλεσης του Ε.Π. είναι το Υπ. Πολιτισμού, ο Ε.Ο.Τ. και το ΥΠ.ΕΘ.Ο. καθώς και οι Περιφέρειες, οι Νομαρχίες, οι Ο.Τ.Α. και οι ιδιώτες.

Φορείς υλοποίησης του Ε.Π. είναι το Υπ. Πολιτισμού, ο Ε.Ο.Τ. και το ΥΠ.ΕΘ.Ο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

(σε ECU)

Πηγή Χρηματοδότησης	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"	%	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"	%	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ"	%	Σύνολο '95 -'96	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	201.734,04	38,9	271.334,00	100,0	6.267,00	100,0	479.335,04	60,2
1. Εθνική Συμμετοχή	88.113,72	43,7	159.301,00	58,7	2.820,00	45,0	250.234,72	52,2
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	113.620,32	56,3	112.033,00	41,3	3.447,00	55,0	229.100,32	47,8
(ΕΚΤ)	103.620,57	91,2	112.033,00		3.447,00		219.100,57	95,6
	9.999,75	8,8					9.999,75	4,4
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	316.270,42	61,06					316.270,42	39,75
ΣΥΝΟΛΟ	518.004,46	100,0	271.334,00	100,0	6.267,00	100,0	795.605,46	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυμετακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

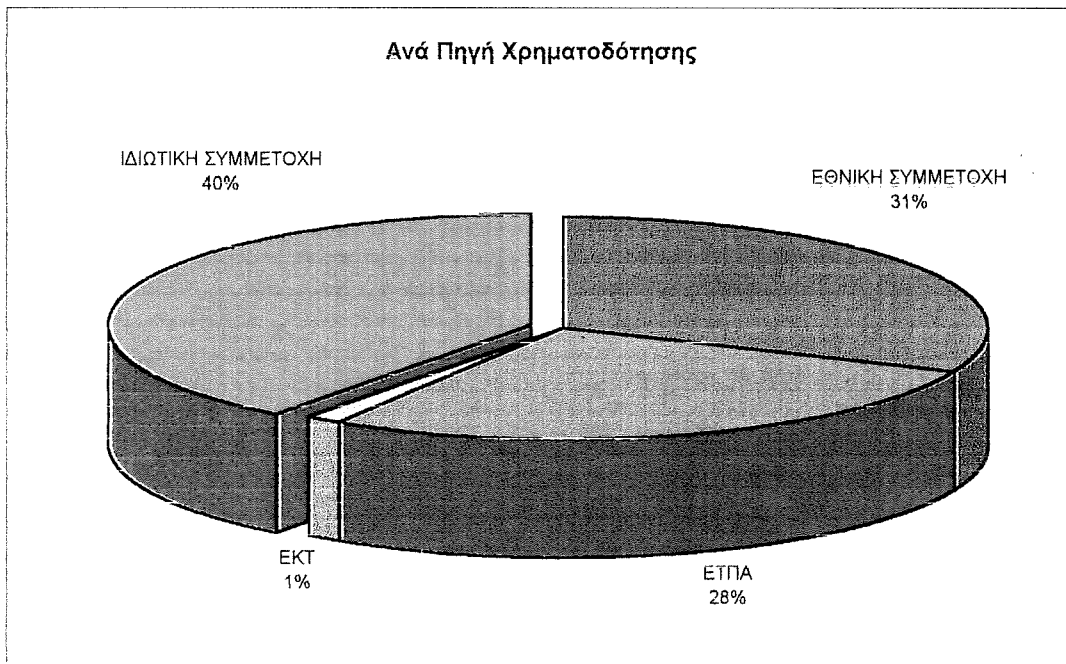
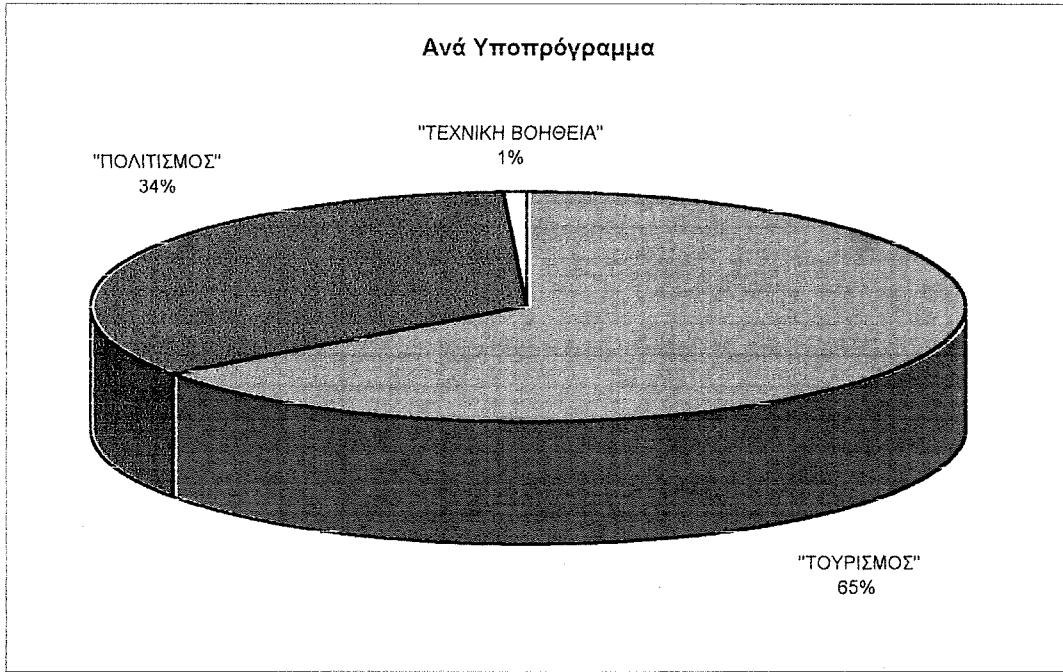
Πίνακας Β

(σε Δρχ.)

Πηγή Χρηματοδότησης	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"	%	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"	%	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ"	%	Σύνολο '95 -'96	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	62.255.124,74	38,9	83.733.672,40	100,0	1.933.996,20	100,0	147.922.793,34	60,2
1. Εθνική Συμμετοχή	27.191.893,99	43,7	49.160.288,60	58,7	870.252,00	45,0	77.222.434,59	52,2
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	35.063.230,75	56,3	34.573.383,80	41,3	1.063.744,20	55,0	70.700.358,75	47,8
(ΕΚΤ)	31.977.307,90	91,2					31.977.307,90	45,2
	3.085.922,85	8,8					3.085.922,85	4,4
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	97.601.051,61	61,06			0,00		97.601.051,61	39,75
ΣΥΝΟΛΟ	159.856.176,36	100,0	83.733.672,40	100,0	1.933.996,20	100,0	245.523.844,96	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η ισοτιμία Δραχμής - ECU διαμορφώνεται σύμφωνα με την ισοτιμία του Ιουλίου 1996 (1 ECU = 308,6 Δρχ.) - Πληροφο. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο
Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ Ε. Π. "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ" (σε ΕCU)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

(σε ECU)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	3.016,67	34,3	49.891,68	38,1	49.225,02	38,7	42.558,34	36,7	57.042,33	42,2	201.734,04	38,9
1. Εθνική Συμμετοχή	1.257,50	41,7	21.831,26	43,8	21.531,26	43,7	18.531,25	43,5	24.962,45	43,8	88.113,72	43,7
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	1.759,17	58,3	28.060,42	56,2	27.693,76	56,3	24.027,09	56,5	32.079,88	56,2	113.620,32	56,3
(ΕΚΤ)	1.384,17	78,7	25.735,42	91,7	25.368,79	91,6	21.702,09	90,3	29.430,13	91,7	103.620,60	91,2
	375,00	21,3	2.325,00	8,3	2.325,00	8,4	2.325,00	9,7	2.649,75	8,3	9.999,75	8,8
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.783,33	65,7	80.967,62	61,9	77.967,61	61,3	73.461,43	63,3	78.090,43	57,8	316.270,42	61,1
ΣΥΝΟΛΟ	8.800,00	100,0	130.859,30	100,0	127.192,63	100,0	116.019,77	100,0	135.132,76	100,0	518.004,46	100,0

ΠΗΓΗ: Πολιτισμικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Πίνακας Β

(σε Δρχ.)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	930.944,36	34,3	15.396.572,45	38,1	15.190.841,17	38,7	13.133.503,72	36,7	17.603.263,04	42,2	62.255.124,74	38,9
1. Εθνική Συμμετοχή	388.064,50	41,7	6.737.126,84	43,8	6.644.546,84	43,7	5.718.743,75	43,5	7.703.412,07	43,8	27.191.893,99	43,8
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	542.879,86	58,3	8.659.445,61	56,2	8.546.294,34	56,3	7.414.759,97	56,5	9.899.850,97	56,2	35.063.230,75	56,2
(ΕΚΤ)	427.154,86	78,7	7.941.950,61	91,7	7.828.799,34	91,6	6.697.264,97	90,3	9.082.138,12	91,2	31.977.307,91	91,2
	115.725,00	21,3	717.495,00	8,3	717.495,00	8,4	717.495,00	9,7	817.712,85	8,3	3.085.922,85	8,8
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.784.735,64	65,7	24.986.607,53	61,9	24.060.804,45	61,3	22.670.197,30	63,3	24.098.706,70	57,8	97.601.051,61	61,1
ΣΥΝΟΛΟ	2.715.680,00	100,0	40.383.179,98	100,0	39.251.645,62	100,0	35.803.701,02	100,0	41.701.969,74	100,0	159.856.176,36	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η ισότητα διαμορφώνεται σύμφωνα με την ισότητα του Ιουλίου 1996 (1 ECU = 308,6 Δρχ.) - Πληροφ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο

Επεξεργασία σ' οχλείων από Ε.Π. "Τ-Π"

4.4. ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Το Υποπρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ", αναφέρεται στην δημιουργία ενός εργαλείου Σχεδιασμού/Πολιτικής και συγκεκριμένων ενεργειών - θεσμών - χρηματοδοτικών σχημάτων/επενδύσεων για την άσκηση συνολικής και μακροπρόθεσμης τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής, με τακτικούς στόχους την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού και, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος, στα πλαίσια των τάσεων και των προοπτικών του καταμερισμού της τουριστικής αγοράς, σε διεθνές επίπεδο.

Καινοτόμο στοιχείο, τόσο στην δράση, όσο και στην εφαρμογή-διαχείριση των έργων και ενεργειών του Υποπρογράμματος "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ", αποτελεί η συνέργεια του ιδιωτικού Τομέα.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι βασικοί **στόχοι** του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι :

1. Όσον αφορά το Υποπρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

- ◆ η εξασφάλιση υψηλής ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος στη διεθνή αγορά
- ◆ η ποιοτική βελτίωση του τουριστικού προϊόντος
- ◆ η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας στον τομέα του Τουρισμού και Πολιτισμού
- ◆ η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου

2. Όσον αφορά το Υποπρόγραμμα "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ" οι βασικοί **στόχοι** του είναι:

- ◆ προστασία, συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση των μνημείων και των καλλιτεχνικών επιτευγμάτων του αρχαίου, βυζαντινού και νεώτερου ελληνικού πολιτισμού
- ◆ ενίσχυση και αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής ώστε να υποστηριχθεί η δυναμική ελληνική πολιτιστική δημιουργία.

Με βάση τα δρώμενα της τουριστικής αγοράς, τις διαγνώσεις οι οποίες προέκυψαν από την ανάλυση της πορείας του Ελληνικού Τουρισμού και τους στόχους της

πολιτιστικής και τουριστικής ανάπτυξης οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς - όπως ήδη έχει αναφερθεί - επικεντρώνουν τις πολιτικές τους στα ακόλουθα σημεία:

- ◆ Αρμονική ανάπτυξη του Τουρισμού στην Ελλάδα.
- ◆ Αύξηση της ευαισθησίας για την διαφύλαξη του περιβάλλοντος.
- ◆ Ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών δραστηριοτήτων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα
- ◆ Ανανέωση - εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.
- ◆ Μείωση της εποχικότητας του τουριστικού φαινομένου.

Οι **στρατηγικές**, που θα ακολουθηθούν, προκειμένου να επιτευχθούν οι ανωτέρω, στόχοι είναι:

- ◆ Συστηματική αποφυγή δημιουργίας τουριστικών φορτισμένων περιοχών, με την βελτίωση των υπαρχουσών, μέσω των έργων γενικής και ειδικής υποδομής που θα πραγματοποιηθούν. Προβλέπεται -ειδικότερα- η τουριστική ανάπτυξη να είναι εναρμονισμένη με το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
- ◆ Αύξηση της εγρήγορσης και της ευαισθητοποίησης για αποφυγή παρεμβάσεων που μπορεί να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Θα προωθηθούν έργα περιβαλλοντικής αξιοποίησης βιότοπων, εθνικών δρυμών, ορεινών όγκων, χώρων πρασίνου κ.λπ.
- ◆ Δημιουργία αναγκαίων έργων για την βελτίωση της υποδομής και της ανωδομής.
- ◆ Εντατικοποίηση της προσπάθειας για την καλύτερη σχέση ποιότητας και τιμής πώλησης του προϊόντος για τις βασικές τουλάχιστον υπηρεσίες που προσφέρονται. Η επίτευξη της προσπάθειας αυτής θα πραγματοποιηθεί μέσω της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, του εκσυγχρονισμού των Τουριστικών Σχολών και των κύκλων επαγγελματικής μετεκπαίδευσης.
- ◆ Ανανέωση του τουριστικού προϊόντος μέσω των εναλλακτικών μορφών του υπάρχοντος κλασσικού τουρισμού - μαζικού παραθεριστικού - προκειμένου να επιτευχθεί η προσέλκυση νέας πελατείας, η χρονική διεύρυνση και η μείωση της εποχικότητας.

Στην μείωση της εποχικότητας θα συντελεστούν οι νέες υποδομές υψηλότερων προδιαγραφών, οι εξειδικευμένες συμπληρωματικές ανωδομές, ο εκσυγχρονισμός των μονάδων, η δημιουργία συνεδριακών κέντρων και διαφόρων μορφών εγκαταστάσεων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (τουρισμός υγείας, αθλητικός, συνεδριακός, θρησκευτικός τουρισμός, κοινωνικός κ.λπ.).

Διατήρηση της Εθνικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και ανάγκη για περαιτέρω αναβάθμιση και αξιοποίησή της.

- ◆ Διάδοση και προβολή στο εξωτερικό του αρχαίου και νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού.
- ◆ Δημιουργία πολιτιστικών θεσμών που καλύπτουν το σύνολο της χώρας, αποσαφηνίζοντας την πολιτιστική ταυτότητα της Ελλάδας στο σύνολό της, αλλά και της κάθε γεωγραφικής ενότητας χωριστά, με ταυτόχρονη συμμετοχή στην δημιουργία τουριστικής ζήτησης.
- ◆ Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε κάθε επίπεδο.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ το Υποπρόγραμμα "Τουρισμός" καλύπτει το 65,6% του συνόλου του Ε.Π., ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην κατά 60,7% συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην διαμόρφωση του κόστους του ως άνω Υποπρογράμματος (40% του συνόλου του Ε.Π.).

Γίνεται φανερό ότι, πέρα από την αναμφισβήτητη βαρύτητα του Υποπρογράμματος του ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ στην ποιοτική αναβάθμιση και πολυπαραμετρική ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις που εντάσσονται σε αυτό (και που ομαδοποιούνται σε Μέτρα, τα οποία θα αναφερθούν στη συνέχεια), δεν αποτελούν πανάκεια, ούτε πρόκειται να λύσουν τα προβλήματα του τουρισμού χωρίς να συνοδεύονται από συμπληρωματικά μέτρα ορθολογικής διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος.

**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑΚΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"**

Η (τρίτη) Έκθεση της Επιτροπής για την κατάσταση του περιβάλλοντος αναδεικνύει ορισμένες τάσεις, οι οποίες εάν δεν ελεγχθούν ικανοποιητικά, ενδέχεται να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του περιβάλλοντος ως συνόλου. Για παράδειγμα, προβλέπεται (3^ο Πρόγραμμα - Πλαίσιο για το Περιβάλλον, Επιτροπή Ε.Ε., 1994):

- ◆ *Ενέργεια*: αύξηση κατά 25% ως το έτος 2010 αν δεν αλλάξει ο σημερινός ρυθμός αύξησεως της ενεργειακής ζήτησεως με αποτέλεσμα την αύξηση κατά 20% των εκπομπών άνθρακα στην Ε.Κ (έτος αναφοράς 1987)
- ◆ *Μεταφορές*: αύξηση ως το έτος 2000 κατά 25% τόσο των ιδιόκτητων αυτοκινήτων όσο και 17% των διανυομένων χιλιομέτρων (έτος αναφοράς 1990)
- ◆ *Γεωργία*: αύξηση κατά 63% στη χρήση λιπασμάτων μεταξύ 1970 και 1988
- ◆ *Απόβλητα*: αύξηση κατά 13% των αστικών αποβλήτων κατά τα 5 τελευταία χρόνια, (παρά την αυξανόμενη ανακύκλωση του χαρτιού, του γυαλιού και των πλαστικών
- ◆ *Υδατα*: αύξηση κατά 35% του μέσου ρυθμού υδροληψίας στην Κοινότητα μεταξύ του 1979 και του 1985
- ◆ *Τουρισμός*: αύξηση κατά 60% του τουρισμού στη ζώνη της Μεσογείου κατά την επόμενη δεκαετία (έτος αναφοράς 1990).

Απώτερος στόχος της περιβαλλοντικής στρατηγικής σε Ευρωπαϊκή κλίμακα είναι η αλλαγή των αναπτυξιακών σχημάτων στην Ε.Ε, ώστε τελικά να ακολουθηθεί ο δρόμος που οδηγεί στην **αειφόρο ανάπτυξη**. Αυτό συνεπάγεται μεταξύ άλλων ότι η Ε.Ε παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των πόλεων. Ο σκοπός της κοινοτικής πολιτικής πρέπει συνεπώς να είναι να ενθαρρύνουν οι τοπικές αρχές να αντιμετωπίσουν την πρόκληση που αποτελούνται περιβαλλοντικά προβλήματα σε πολλές από τις πόλεις και τις κωμοπόλεις σήμερα και να τους δοθεί η βοήθεια ώστε να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα αυτά κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η υποδοχή στις παράκτιες πόλεις (μικρές και μεγάλες) "κυμάτων" τουριστών, θα εντείνει το πρόβλημα, σε διαφορετική "χρoιά" από εκείνη των "κομβικών" αστικών

συγκροτημάτων. Ο αστικός τουρισμός, δεν χαρακτηρίζεται από εποχικότητα, αποτελεί ελκυστικό στόχο αναπτυξιακής τουριστικής πολιτικής, αλλά συνοδεύεται από αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και πολιτισμικό (αρχιτεκτονικό, ιστορικό, κοινωνικό) περιβάλλον.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την ''Αρχή της αειφορίας'' (όπως περιγράφεται στο Πράσινο Βιβλίο για το Αστικό Περιβάλλον), προτείνεται ένα φάσμα ενεργειών που θα ήταν δυνατόν να αναληφθούν, μεταξύ άλλων στους εξής τομείς:

- ◆ χωροταξικός σχεδιασμός πόλεων και υπαίθρου,
- ◆ βέλτιστη διαχείριση της βιομηχανικής και της οικονομικής ανάπτυξης, της κατανάλωσης ενέργειας και των αποβλήτων,
- ◆ εξορθολογισμός της κυκλοφορίας στις αστικές περιοχές και βελτίωση των δημοσίων μέσων μεταφοράς,
- ◆ προστασία και βελτίωση της ιστορικής κληρονομιάς των πόλεων και των κομποπόλεων και δημιουργία χώρων πρασίνου.

Το Ε.Π ''ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ'', δίδει βαρύτητα στον εξορθολογισμό του εξωαστικού τουρισμού, στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, ενώ εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του αστικού τουρισμού.

Μπροστά στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση είναι ανάγκη οι στόχοι της τουριστικής πολιτικής και στρατηγικής να επαναπροσδιοριστούν σε τέτοια κατεύθυνση, ώστε η χώρα μας να εκμεταλλευτεί το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει σε σχέση με τις άλλες μεσογειακές χώρες, να αναβαθμίσει την τουριστική της υποδομή και να προσελκύσει τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Σε αυτό το πνεύμα κινούνται και οι στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) ''Τ - Π''. Συγκεκριμένα στο Ε.Π., αναφέρεται ότι, μία από τις βασικές **στρατηγικές** τις οποίες θα ακολουθήσει ο αρμόδιος Φορέας που θα εφαρμόσει τα σκέλη του Ε.Π που αφορούν τόσο τον τουρισμό όσο και τον πολιτισμού επικεντρώνεται στη **αύξηση**

της ευαισθησίας για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Έτσι όλες οι προτάσεις που θα εντάσσονται σταδιακά στο Ε.Π., θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από την προϋπόθεση της εξασφάλισης της βιώσιμης διαχείρισης του περιβάλλοντος.

Τέλος, στο Ε.Π τονίζεται ότι προκειμένου η Ελλάδα να αντέξει στον Διεθνή ανταγωνισμό θα πρέπει με προβληματισμό και συνέπεια να εξασφαλίσει περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά αναγνωρισμένης ποιότητας στο τουριστικό προϊόν.

4.4.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ, ΣΤΟΧΟΙ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ, ΔΕΙΚΤΕΣ)

Μέτρο 1.1: Θαλάσσιος Τουρισμός, Μαρίνες - Λιμενικές Βελτιώσεις, Αγκυροβόλια Τουριστικών Πλοίων.

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	33.330.000	72,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	15.000.000	45,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	18.333.000	55,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	13.000.000	28,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	46.330.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	18.333.000	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	18.333.000	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) ως υπεύθυνος φορέας υλοποίησης του Μέτρου αναφέρεται ο Ε.Ο.Τ.¹

Σύμφωνα με το Ε.Π., "κύρια ωφελούμενοι από το Μέτρο είναι οι διακινούμενοι τουρίστες (ημεδαποί και αλλοδαποί), οι ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων, οι επιχειρηματίες και οι εργαζόμενοι του κλάδου και γενικότερα οι κάτοικοι της περιοχής πραγματοποίησης - εκτέλεσης του έργου".

¹ Σύμφωνα όμως με τον Ν. 2160/19-7-1993 την διοίκηση, διαχείριση, εκμετάλλευση και τον έλεγχο των τουριστικών λιμένων και των αγκυροβολίων έχει η Γραμματεία Στήριξης Τουριστικών Λιμένων του Υπουργείου Ανάπτυξης και η Διεύθυνση Θαλάσσιου Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. (άρθρα 30 - 37)

Βασικός **στόχος** του Ε.Ο.Τ., αποτελεί η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού η οποία βρίσκεται στην αιχμή των προτεραιοτήτων της τουριστικής πολιτικής αφού η μορφή αυτή προσφέρεται για την *“αύξηση των συναλλαγματικών εσόδων και την προσέλκυση τουριστών υψηλής εισοδηματικής τάξης”*.

Η στρατηγική σχεδιασμού του Μέτρου αναφέρεται κύρια:

- ♦ Στην ισόρροπη κατανομή - ανάπτυξη των λιμένων σκαφών αναψυχής, με την ολοκλήρωση συμπλήρωση - εκσυγχρονισμό του συμπλέγματος των μαρινών και, με την δημιουργία νέων, τόσο από ιδιωτικούς όσο και από δημόσιους φορείς, σε ολόκληρη την χώρα.

Βάση της στρατηγικής αυτής, αποτελούν οι οκτώ **Ζώνες Ναυσιπλοΐας Αναψυχής (ΖΝΑ) ή Υποσυστήματα¹**, σύμφωνα με την μελέτη **Σ.Ε.ΣΥ.Λ.Α. (Σχέδιο Εθνικού Συστήματος Λιμένων Αναψυχής)²**.

- ♦ Σε δεύτερη φάση, στην κατασκευή **δικτύου λιμένων** σε προστατευόμενους όρμους, δηλαδή λιμένων χωρητικότητας μέχρι 100 σκάφη, όπου με ελάχιστα έργα υποδομής, θα μπορούσε να εξασφαλισθεί ο ελλιμενισμός σκαφών αναψυχής.

1. Αναμενόμενοι Φυσικοί Δείκτες:

Ποσοτικοί : Δημιουργία περιορισμένου αριθμού μαρινών (4) και καταφυγίων (18).

Επιπτώσεων : Αύξηση άμεσης και έμμεσης απασχόλησης.

2. Συνέργεια του Μέτρου με άλλα:

Το Μέτρο συνδυάζεται και συμπληρώνεται με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του Β' Κ.Π.Σ. τα οποία προβλέπουν, τόσο την ολοκλήρωση των έργων του Α' Κ.Π.Σ., όσο και την δημιουργία νέων λιμενικών εγκαταστάσεων.

¹ Ιόνιο Πέλαγος - Πάτρα, Αν Αιγαίο - Δωδεκάνησα, Κρήτη, Ν. Πελοπόννησος, Σαρωνικός - Κορινθιακός, Ν. Ευβοϊκός - Ν. Β. Αιγαίο, Β. Ευβοϊκός - Σποράδες - Παγασητικός και Θρακικό - Θερμαϊκό.

² Εκπονήθηκε από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο το 1982 και επικαιροποιήθηκε εν μέρει το 1991 από Ομάδα Εργασίας αποτελούμενη από υπαλλήλους του Ε.Ο.Τ. και ειδικούς εξωτερικούς συνεργάτες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Μέτρο 1.1: Φαλίσσιος Τουρισμός - Μαρτίνες Αιμενικές Βελτιώσεις Αγροοβόλια Τουριστικών Πλοίων

ΑΝΑΔΥΞΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

(σε ΕCΥ)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'96	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	100,00	100,0	8.400,00	73,7	8.400,00	62,7	5.400,00	51,9	11.033,00	100,0	33.333,00	71,9
1. Εθνική Συμμετοχή	45,00	45,0	3.780,00	45,0	3.780,00	45,0	2.430,00	45,0	4.965,00	45,0	15.000,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	55,00	55,0	4.620,00	55,0	4.620,00	55,0	2.970,00	55,0	6.068,00	55,0	18.333,00	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			3.000,00	26,3	5.000,00	37,3	5.000,00	48,1			13.000,00	28,1
ΣΥΝΟΛΟ	100,00	100,0	11.400,00	100,0	13.400,00	100,0	10.400,00	100,0	11.033,00	100,0	46.333,00	100,0

ΠΗΓΗ: Πολιτιστικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

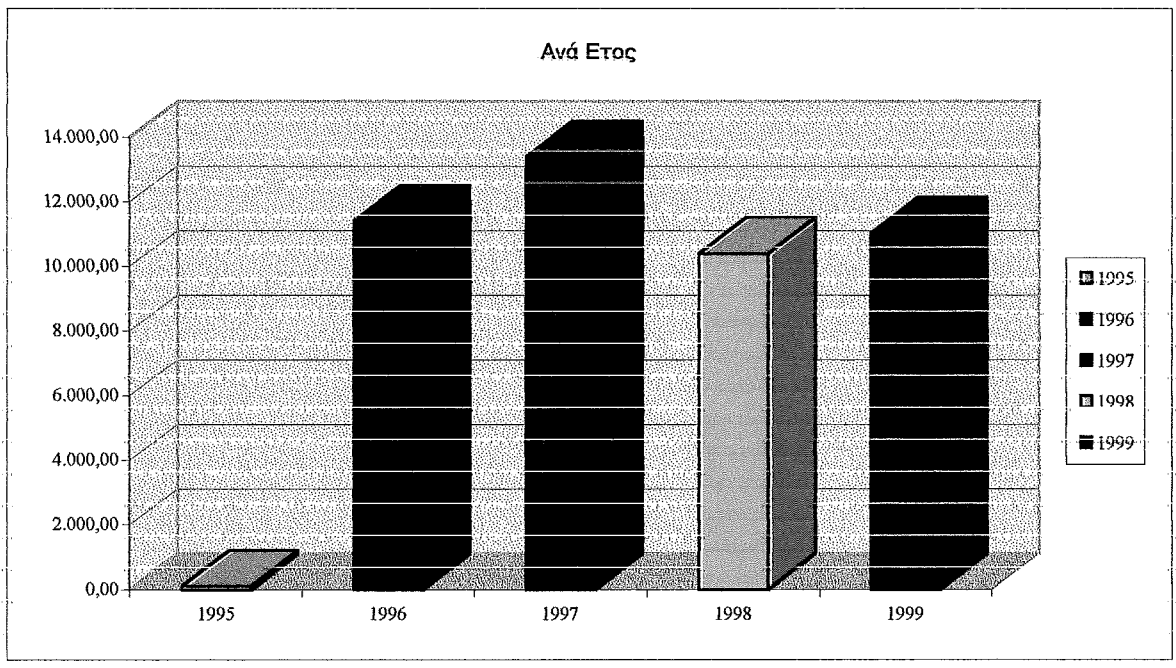
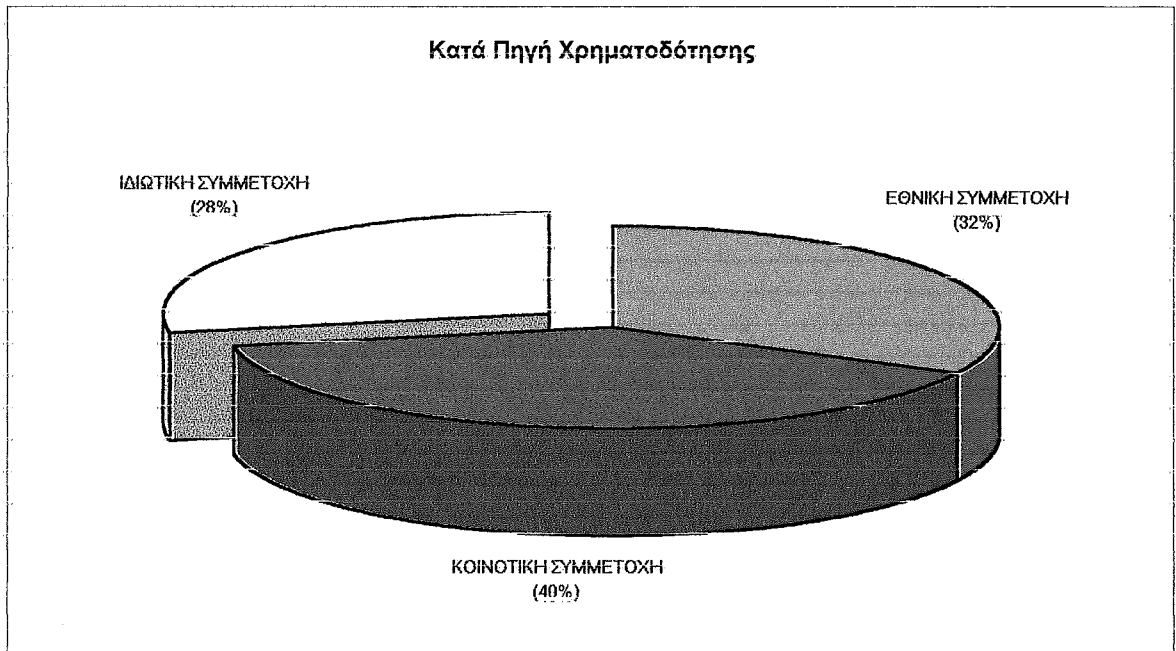
Πίνακας Β

(σε Δρχ.)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'96	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	30.860,00	100,0	2.592.240,00	73,7	2.592.240,00	62,7	1.666.440,00	51,9	3.404.783,80	100,0	10.286.563,80	71,9
1. Εθνική Συμμετοχή	13.887,00	45,0	1.166.508,00	45,0	1.166.508,00	45,0	749.898,00	45,0	1.532.199,00	45,0	4.629.000,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	16.973,00	55,0	1.425.732,00	55,0	1.425.732,00	55,0	916.542,00	55,0	1.872.584,80	55,0	5.657.563,80	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			925.800,00	26,3	1.543.000,00	37,3	1.543.000,00	48,1			4.011.800,00	28,1
ΣΥΝΟΛΟ	30.860,00	100,0	3.518.040,00	100,0	4.135.240,00	100,0	3.209.440,00	100,0	3.404.783,80	100,0	14.298.363,80	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η ιστιομίσια Δραχίτης - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την ιστιομίσια του Ιεωλίου 1995 (1 ΕCΥ = 308,6 Δρχ.) - Πληρωφ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο
 Ελεγχόρσια στοιχεία από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.1 (σε ECU)

Μέτρο 1.2: Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός, & Θεραπευτικός Τουρισμός.

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	40.000.000	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	18.000,000	45,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	22.000.000	55,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	40.000.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	22.000.000	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	22.000.000	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Υπεύθυνος φορέας για την υλοποίηση του μέτρου είναι ο Ε.Ο.Τ., **άμεσα** για έργα που μελετώνται και εκτελούνται από τις υπηρεσίες του, σε περιοχές ή χώρους που του έχουν εκχωρηθεί ή παραχωρηθεί σχετικά, ή **έμμεσα**, για έργα που προτείνονται από τρίτους φορείς (ΟΤΑ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κ.λπ.), οι οποίοι έχουν την ευθύνη υλοποίησης του έργου. Στην περίπτωση αυτή ο Ε.Ο.Τ. συντονίζει, παρακολουθεί και ελέγχει την πρόοδο του έργου και, μεριμνά για την χρηματοδότηση και υλοποίηση του. Όμως "κύριος" του έργου παραμένει ο φορέας - χρήστης.

Στο Ε-Π "Τ-Π" αναφέρονται ως "ωφελούμενοι" από το Μέτρο :

- Οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών.
- Οι εργαζόμενοι στο τουριστικό κύκλωμα, με άμεση ή έμμεση απασχόληση.
- Τα άτομα που χρειάζονται τις υπηρεσίες των θεραπευτικών πηγών.
- Οι διακινούμενοι τουρίστες στο σύνολό τους, είτε πρόκειται για άμεσα ενδιαφερόμενους είτε για περαστικούς.

Στα πλαίσια του μέτρου επιδιώκονται:

- αξιοποίηση των τουριστικών πόρων της χώρας μας και, ιδιαίτερα αυτών που αναφέρονται στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, φιλικών προς το περιβάλλον,
- διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος,
- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, μέσω της βελτίωσης των προσφερόμενων υπηρεσιών,
- ανάδειξη συγκριτικών (τουριστικών) πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής με σκοπό την ανάπτυξη του τουρισμού,
- επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, ιδίως σε περιοχές που μειονεκτούν τουριστικά.

1. Αναμενόμενοι Φυσικοί Δείκτες:

Οι Φ.Δ. που αναμένονται συνολικά σε επίπεδο Μέτρου στο Ε.Π., είναι οι ακόλουθοι:

– Ποσοτικοί Δείκτες

- Ανάδειξη ορεινών μονοπατιών με έργα διευθέτησης και σήμανσης.
- Δημιουργία καταλυμάτων σε παραδοσιακούς οικισμούς (συνολική δυναμικότητα 350 κλίνες).
- Δημιουργία συμπληρωματικών υπηρεσιών (μονάδες εστίασης, αναψυχής, κ.λπ.) στους παραπάνω οικισμούς.
- Έργα σε εγκαταστάσεις θεραπευτικού τουρισμού

– Δείκτες Επιπτώσεων

- Αύξηση της απασχόλησης άμεσης και έμμεσης (κατά 400 άτομα).
- Αύξηση της πληρότητας των καταλυμάτων.

2. Συνέργεια του Μέτρου με άλλα:

Σύμφωνα με το Ε.Π. “διατυπώνεται άμεση σχέση του Μέτρου 1.2 με τα υπόλοιπα Μέτρα του Υποπρογράμματος, αλλά και με το Πρόγραμμα στο σύνολό του, αφού συντελεί στην αναβάθμιση του τουρισμού, την αξιοποίηση τουριστικών πόρων και στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος”.

ΕΠΙΧΕΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Μέτρο 1.2: Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός, Θεραπευτικός, Τουρισμός

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

(σε ΕCΥ)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	200,00	100,0	8.733,33	100,0	9.733,33	100,0	8.400,00	100,0	12.933,34	100,0	40.000,00	100,0
1. Εθνική Συμμετοχή	90,00	45,0	3.930,00	45,0	4.380,00	45,0	3.780,00	45,0	5.820,00	45,0	18.000,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	110,00	55,0	4.803,33	55,0	5.353,33	55,0	4.620,00	55,0	7.113,34	55,0	22.000,00	55,0
(ΕΤΠΑ)												
Β. ΙΑΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ												
ΣΥΝΟΛΟ	200,00	100,0	8.733,33	100,0	9.733,33	100,0	8.400,00	100,0	12.933,34	100,0	40.000,00	100,0

ΠΗΓΗ: Πολιτισμικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Πίνακας Β

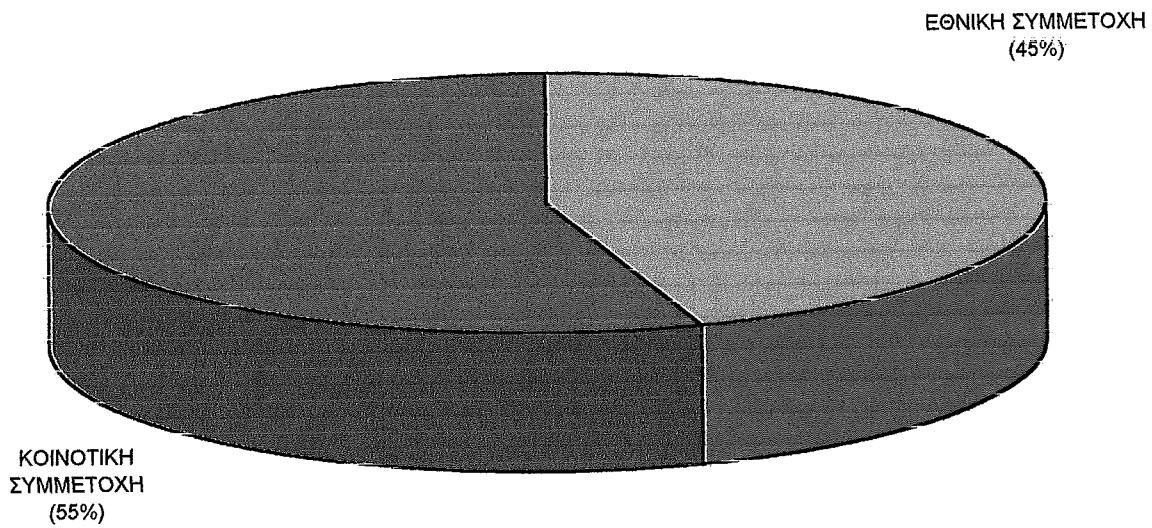
(σε ΔΡΓ)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	61.720,00	100,0	2.695.105,64	100,0	3.003.705,64	100,0	2.592.240,00	100,0	3.991.228,72	100,0	12.344.000,00	100,0
1. Εθνική Συμμετοχή	27.774,00	45,0	1.212.798,00	45,0	1.351.668,00	45,0	1.166.508,00	45,0	1.796.052,00	45,0	5.554.800,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	33.946,00	55,0	1.482.307,64	55,0	1.652.037,64	55,0	1.425.732,00	55,0	2.195.176,72	55,0	6.789.200,00	55,0
(ΕΤΠΑ)												
Β. ΙΑΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ												
ΣΥΝΟΛΟ	61.720,00	100,0	2.695.105,64	100,0	3.003.705,64	100,0	2.592.240,00	100,0	3.991.228,72	100,0	12.344.000,00	100,0

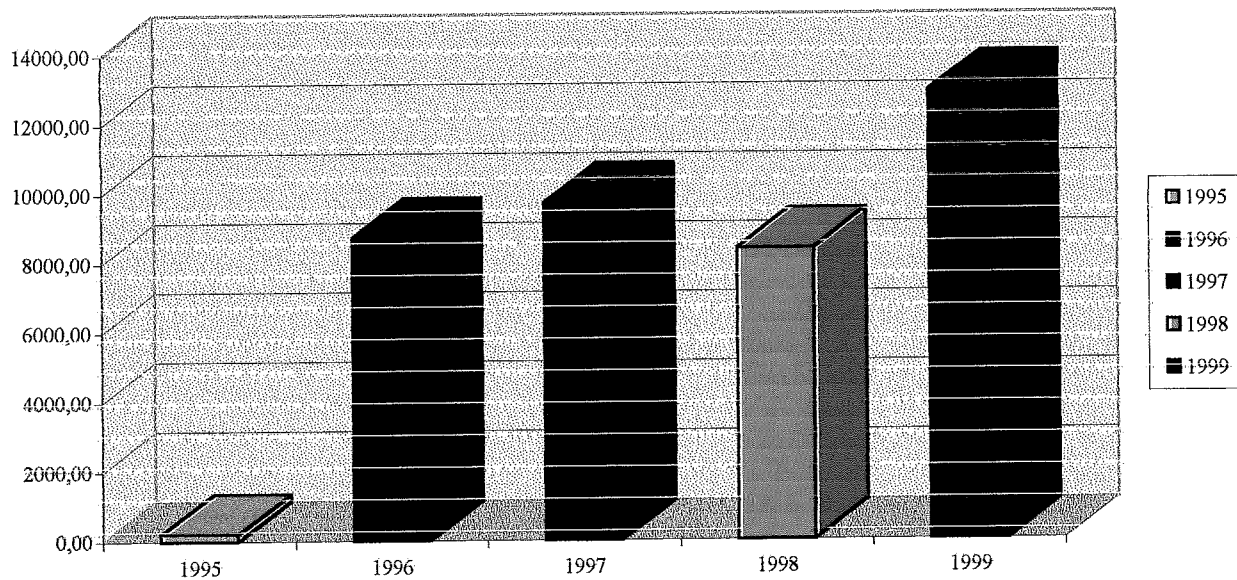
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοτιμία Αρχικής - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την ισοτιμία του Ιουλίου 1995 (1 ΕCΥ = 308,6 Δρχ.) - Πληροφ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο
 Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.2 (σε ECU)

Κατά Πηγή Χρηματοδότησης

Ανά Έτος

Μέτρο 1.3: Ενίσχυση Επενδύσεων ποιοτικού εκσυγχρονισμού υφιστάμενων ξενοδοχειακών Μονάδων ή μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών κτισμάτων σε ξενοδοχειακά καταλύματα.

(σε Ecu)

A.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	46.666,99	25,00
	1.1 Εθνική συμμετοχή	21.000,15	45,00
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	25.666,84	55,00
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	140.001,00	75,00
	Σύνολο Προϋπολογισμού μέτρου (1 + 2)	186.667,99	100,00
B.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	25.666,84	55,00
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	25.666,84	55,00

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του μέτρου είναι το ΥΠΕΘΟ και ο ΕΟΤ.

Ωφελούμενοι από το μέτρο είναι οι υφιστάμενες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και οι ιδιώτες επενδυτές.

Το μέτρο 1.3, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο Ενέργειες:

Ενέργεια 1.3.1: "Ενίσχυση Επενδύσεων ποιοτικού Εκσυγχρονισμού υφιστάμενων Ξενοδοχειακών Μονάδων" και,

Ενέργεια 1.3.2: "Επενδύσεις Μετατροπής Διατηρητέων Παραδοσιακών Κτισμάτων σε ξενοδοχειακά καταλύματα".

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη ποσόστωση μεταξύ των δύο ενεργειών.

Το μέτρο αυτό **στοχεύει** στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων για:

1. την **αναβάθμιση** της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς της χώρας σε εθνικό επίπεδο
2. τη **διαφοροποίηση** του τουριστικού προϊόντος.

Στην πρώτη περίπτωση, η στοχευόμενη “**αναβάθμιση**” μπορεί να επιτευχθεί μέσω παρεμβάσεων στην ποιότητα του υφιστάμενου ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας, με τη χορήγηση χρηματοπιστωτικών και φορολογικών κινήτρων για:

- * Τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων ΑΑ-Γ τάξης (άρθρο 1 παρ. 1 εδ. θ. Ν.1892/90, όπως αντικαταστάθηκε με εδ. λβ της παρ.2 του άρθρου 1 του Ν. 2234/94).
- * Τη μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτισμάτων σε ξενοδοχειακές μονάδες. (Ν. 1892/90 άρθρο 1 παρ.1 εδ. ι και άρθρο 2 παρ. 1 εδ. ιε).

Στη δεύτερη περίπτωση, δίνεται η δυνατότητα για διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με τη δημιουργία καταλυμάτων εντός κτιρίων που αποτελούν αξιόλογα δείγματα της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και, που λόγω του ειδικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος και της κλίμακάς τους, προσφέρονται για την εξυπηρέτηση των ήπιων ιδίως μορφών τουρισμού (ορεινός, περιηγητικός, οικοτουρισμός, φυσιολατρία, πολιτιστικός τουρισμός).

Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρήσεις μπορούν να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους, με την προσφορά ενός πλουσιότερου και καλύτερης ποιότητας τουριστικού προϊόντος.

Τα βασικά θεσμικά εργαλεία των ως άνω παρεμβάσεων αποτελούν οι αναπτυξιακοί νόμοι 1892/90 και 2234/94.

Τα κίνητρα εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς και τα κίνητρα που αφορούν **μετασκευή παραδοσιακών και διατηρητέων κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα που σήμερα** ισχύουν περιγράφονται στους ακόλουθους πίνακες:

Εκσυγχρονισμοί ξενοδοχειακών μονάδων

Περιοχές	Ποσοστά Επιχορήγησης	Ειδικές Ζώνες Δ' περιοχής	Ειδικές Ζώνες Θράκης
Α'	25 %		
Β'	25 %		
Γ'	25 %		
Δ'	25 %	30 % (25 +5)	
Θράκη	25 %		32 % (25+7)

Μετασκευή παραδοσιακών και διατηρητέων κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα

Περιοχές	Ποσοστά Επιχορήγησης	Αξιόλογοι παραδοσιακοί οικισμοί	Ειδικές Ζώνες Δ' περιοχής	Ειδικές Ζώνες Θράκης
Α'	15 %	-		
Β'	30 %	+5 %		
Γ'	30 %	+5 %		
Δ'	30 %	+5 %	35 % (30+5)	
Θράκη	35 %	+5 %		42 % (35+7)

Σύμφωνα με το Ε.Π., ορίζονται οι ακόλουθοι δείκτες:

* Φυσικοί Δείκτες:

1. Εκσυγχρονισμός 40.000 κλινών υφισταμένων ξενοδοχειακών μονάδων.
2. Δημιουργία 3.000 νέων κλινών σε παραδοσιακά κτίσματα δηλαδή συνολική προσθήκη ποσοστού 0,59% του υφιστάμενου ξενοδοχειακού δυναμικού.

* Δείκτες επιπτώσεων:

1. Αμβλυνση της εποχικότητας
2. Αύξηση της κατά κεφαλήν δαπάνης κατά 10%.

* Συνέργεια του μέτρου με τα λοιπά μέτρα:

Το Μέτρο υποστηρίζει και συμπληρώνει τις ενέργειες των λοιπών μέτρων ενισχύοντας ιδιωτικές επενδύσεις για αναβάθμιση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Μέτρο 1.3: Ενίσχυση Επενδύσεων Εκσυγχρονισμού Υφιστάμενων Ξενοδοχειακών Μονάδων ή μετατροπής Παραδοσιακών Κτισμάτων σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

Πηγή Χρηματοδότησης	1995		1996		1997		1998		1999		Σύνολο '95 - '99	%
	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%		
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	1.750,00	25,0	12.000,00	25,0	10.333,33	25,0	10.333,33	25,0	12.250,33	25,0	46.666,99	25,0
1. Εθνική Συμμετοχή	787,50	45,0	5.400,00	45,0	4.650,00	45,0	4.650,00	45,0	5.512,65	45,0	21.000,15	45,0
2. Κοινωνική Συμμετοχή (ΕΠΠΑ)	962,50	55,0	6.600,00	55,0	5.683,33	55,0	5.683,33	55,0	6.737,68	55,0	25.666,84	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.250,00	75,0	36.000,00	75,0	31.000,00	75,0	31.000,00	75,0	36.751,00	75,0	140.001,00	75,0
ΣΥΝΟΛΟ	7.000,00	100,0	48.000,00	100,0	41.333,33	100,0	41.333,33	100,0	49.001,33	100,0	186.667,99	100,0

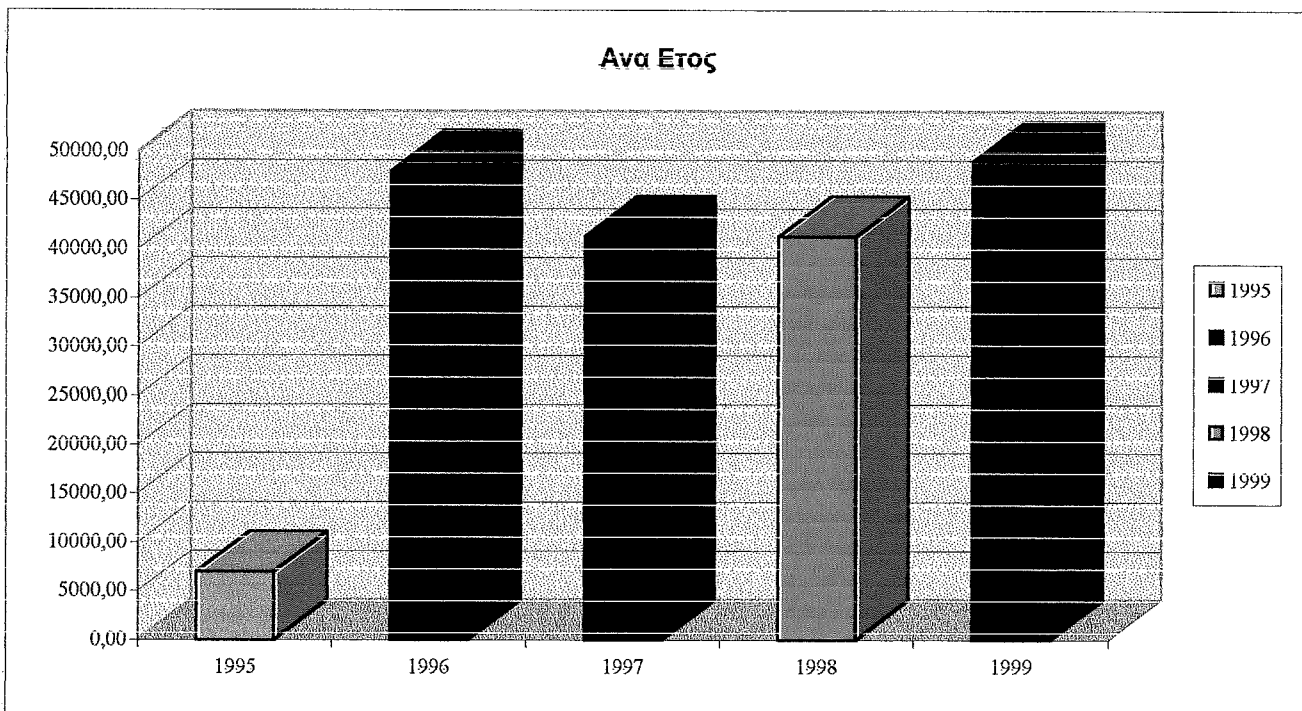
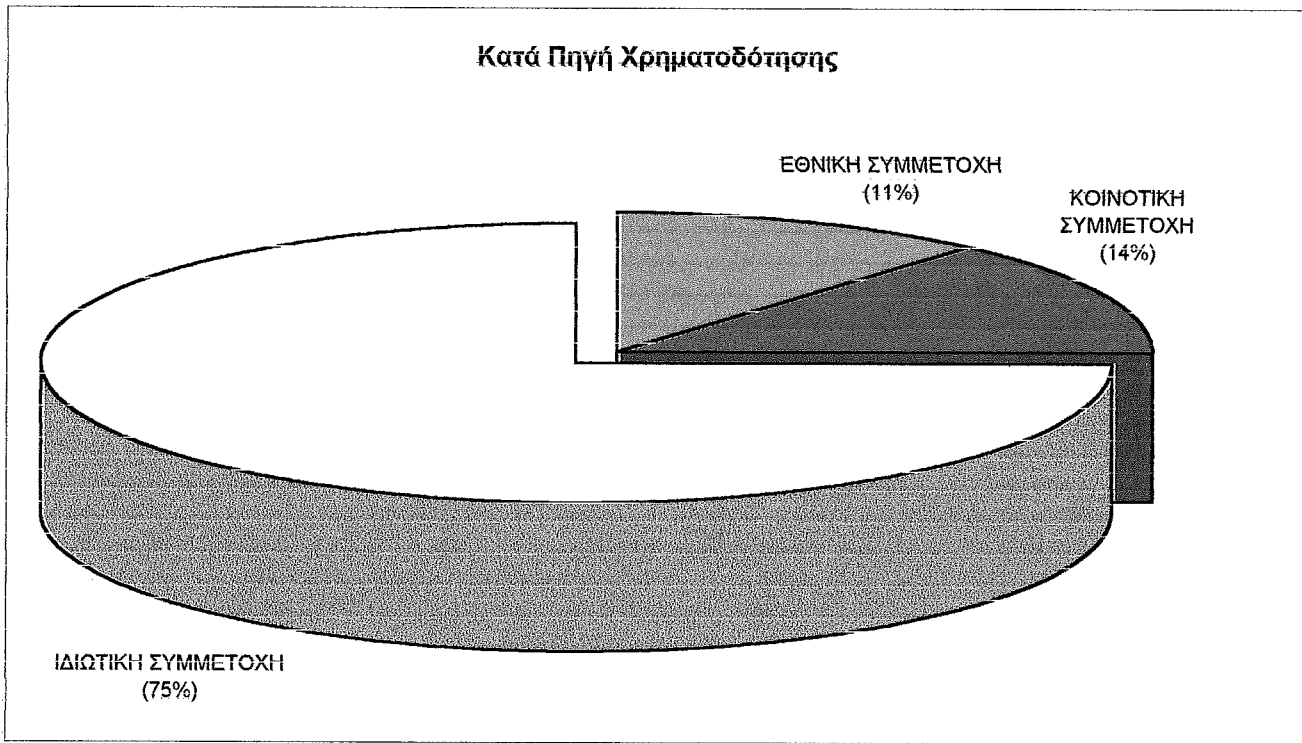
ΠΗΓΗ: Πολιτισιακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΜΟΣ"

Πίνακας Β

Πηγή Χρηματοδότησης	1995		1996		1997		1998		1999		Σύνολο '95 - '99	%
	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%		
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	540.050,00	25,0	3.703.200,00	25,0	3.188.865,64	25,0	3.188.865,64	25,0	3.780.451,84	25,0	14.401.433,11	25,0
1. Εθνική Συμμετοχή	243.022,50	11,3	1.666.440,00	45,0	1.434.990,00	45,0	1.434.990,00	45,0	1.701.203,79	11,3	6.480.646,29	45,0
2. Κοινωνική Συμμετοχή (ΕΠΠΑ)	297.027,50	13,8	2.036.760,00	55,0	1.753.875,64	55,0	1.753.875,64	55,0	2.079.248,05	13,7	7.920.786,82	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.620.150,00	75,0	11.109.600,00	75,0	9.566.600,00	75,0	9.566.600,00	75,0	11.341.358,60	75,0	43.204.308,60	75,0
ΣΥΝΟΛΟ	2.160.200,00	100,0	14.812.800,00	100,0	12.755.465,64	100,0	12.755.465,64	100,0	15.121.810,44	100,0	57.605.741,71	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοτιμία Δραχμής - ECU διαμορφώνεται σύμφωνα με την ισοτιμία του Ιουλίου 1996 (1 ECU = 308,6 Δρχ.) - Πληροφορ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο. Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.3 (σε ECU)

Μέτρο: 1.4: Δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστική Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α) και Εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής.

(Σε Ecu)

A₁	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	59.401.03	27,00
	1.1 Εθνική συμμετοχή	26.730.47	45,00
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	32.670.56	55,00
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	160.602.75	73,00
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	220.003.78	100,00
A₂	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	32.670.56	100,00
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	32.670.55	100,00

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του μέτρου ορίζονται το ΥΠΕΘΟ και ο ΕΟΤ.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σαν **ωφελοόμενοι** από το μέτρο αναφέρονται οι "Ιδιώτες επενδυτές - Επιχειρηματίες του κλάδου". Στην πραγματικότητα, και, σύμφωνα με την "αναπτυξιακή λογική" των Π.Ο.Τ.Α από το Μέτρο, πέραν των προηγούμενων, διαπιστώνονται θετικές διαχυτικές επιδράσεις στην τοπική οικονομία, εντός της οποίας διαχέονται οι άμεσες θετικές επιπτώσεις από την εγκατάσταση μιας Π.Ο.Τ.Α

Το φυσικό αντικείμενο του Μέτρου διακρίνεται σε δύο ενέργειες:

Ενέργεια 1.4.1: "Δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστική Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α)"

Ενέργεια 1.4.2: “Εγκαταστάσεις Ειδικής Τουριστικής Υποδομής” (Ε.Τ.Υ.)

Δεν υπάρχει αντίστοιχη κατανομή του προϋπολογισμού του Μέτρου ανά Ενέργεια.

Στόχος του μέτρου αυτού είναι η δημιουργία ολοκληρωμένων (λειτουργικά και επιχειρηματικά) τουριστικών συνόλων, καθώς και εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής .

Σύμφωνα με το Ε-Π “Τ-Π” στοχεύεται να δημιουργηθεί αρχικά μία Π.Ο.Τ.Α., πιλοτικού χαρακτήρα, σε έκταση του ΕΟΤ, έτσι ώστε να μελετηθούν και να αξιοποιηθούν τα αποτελέσματά της. Στη συνέχεια, προβλέπεται να δημιουργηθεί άλλη μία. (δεν διευκρινίζεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς της δεύτερης Π.Ο.Τ.Α).

Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις Ειδικής Τουριστικής Υποδομής, σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα υπ’ αριθ. 456/95, το οποίο αποτελεί κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των κειμένων διατάξεων που αφορούν την παροχή επενδυτικών κινήτρων, προβλέπεται η δημιουργία, επέκταση, και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων αξιοποίησης στις ακόλουθες κατηγορίες:

- * Λιμένες σκαφών αναψυχής (Μαρίνες)
- * Συνεδριακά κέντρα
- * Γήπεδα γκολφ
- * Κέντρα Θαλασσοθεραπείας
- * Χιονοδρομικά Κέντρα

Είναι αυτονόητο ότι το μέτρο αυτό υλοποιείται μέσω των κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου και απευθύνεται εξ’ ολοκλήρου στον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος και θα αναλάβει τη λειτουργία και εκμετάλλευση των δημιουργούμενων τουριστικών εγκαταστάσεων ειδικής υποδομής.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναφέρονται οι ακόλουθοι **δείκτες**:

- * Φυσικοί Δείκτες: Δημιουργία 1 - 2 Π.Ο.Τ.Α και 15 - 18 έργων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής.

* Δείκτες επιπτώσεων: Αύξηση της κατά κεφαλή δαπάνης κατά 15%.

Συνέργεια του μέτρου με τα λοιπά μέτρα:

Το μέτρο υποστηρίζει και συμπληρώνει τις ενέργειες των λοιπών μέτρων ενισχύοντας ιδιωτικά επενδύσεις για διαφοροποίηση - εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Μέτρο 1.4: Δημιουργία Π.Ο. Τ. Α. & Εγκριτάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α

(σε ΕCΥ)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	15.325,01	27,0	15.325,01	27,0	13.658,34	27,0	15.092,67	27,0	15.092,67	27,0	59.401,03	27,0
1. Εθνική Συμμετοχή	6.896,26	45,0	6.896,26	45,0	6.146,25	45,0	6.791,70	45,0	6.791,70	45,0	26.730,47	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	8.428,75	55,0	8.428,75	55,0	7.512,09	55,0	8.300,97	55,0	8.300,97	55,0	32.670,56	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	41.434,28	73,0	41.434,28	73,0	36.928,10	73,0	40.806,09	73,0	40.806,09	73,0	160.602,75	73,0
ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	56.759,29	100,0	56.759,29	100,0	50.586,44	100,0	55.898,76	100,0	220.003,78	100,0

ΠΗΓΗ: Πολιτισμικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Πίνακας Β

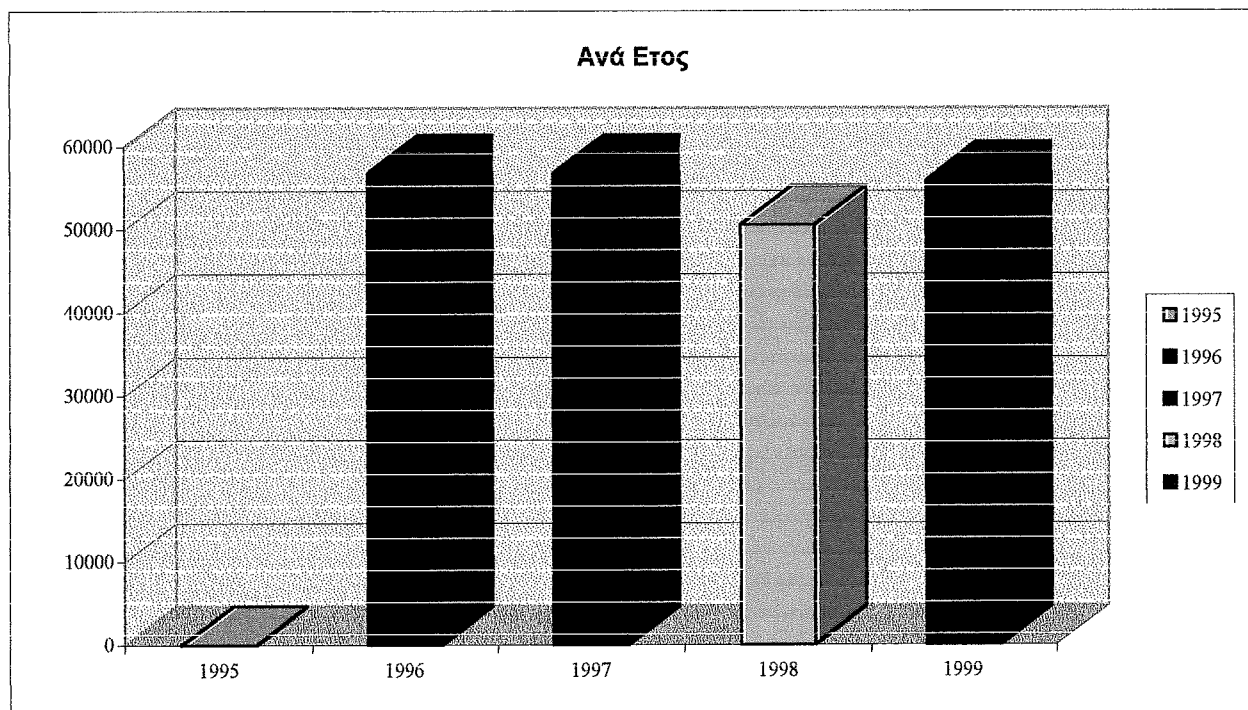
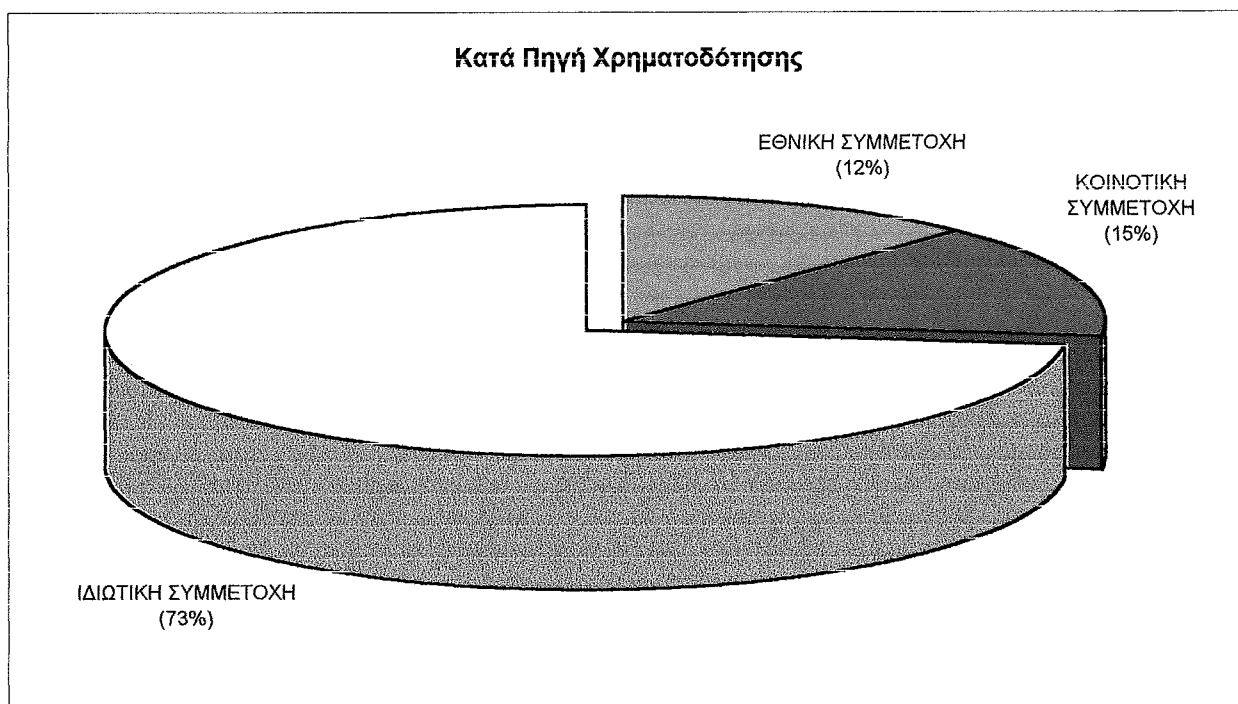
(σε Δρχ.)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'96	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	4.729.298,09	27,0	4.729.298,09	27,0	4.214.963,72	27,0	4.657.597,96	27,0	4.657.597,96	27,0	18.331.157,86	27,0
1. Εθνική Συμμετοχή	2.128.185,84	45,0	2.128.185,84	45,0	1.896.732,75	45,0	2.095.918,62	45,0	2.095.918,62	45,0	8.249.023,04	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	2.601.112,25	55,0	2.601.112,25	55,0	2.318.230,97	55,0	2.561.679,34	55,0	2.561.679,34	55,0	10.082.134,82	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.786.618,81	73,0	12.786.618,81	73,0	11.396.011,96	73,0	12.592.799,37	73,0	12.592.799,37	73,0	49.562.008,65	73,0
ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	17.515.916,89	100,0	17.515.916,89	100,0	15.610.975,38	100,0	17.250.357,34	100,0	67.893.166,51	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοτιμία Δραχμής - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την Ισοτιμία του Ιουλίου 1996 (1 ΕCΥ = 308,6 Δρχ.) - Πληροφορ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο

Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.4 (σε ECU)

Μέτρο 1.5: Υπηρεσίες προς ΜΜΕ και Δίκτυο Πληροφορικής.

(Σε Ecu)

A.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	9.000.000	77,14
	1.1 Εθνική συμμετοχή	4.050.000	45,00
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	4.950.000	55,00
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	2.666.670	22,86
	Σύνολο Προϋπολογισμού μέτρου (1 + 2)	11.666.670	100,00
B.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	4.950.000	100,00
2	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	4.950.000	100,00

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Αν και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π), μνημονεύεται ως υπεύθυνος Φορέας του Μέτρου μόνο ο ΕΟΤ, επισημαίνεται ότι, στην ανάδειξη του "Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης" της Ενέργειας 1.α, (υπηρεσίες προς ΜΜΕ), εμπλέκεται άμεσα το ΥΠΕΘΟ και, ίσως, το Υπ. Ανάπτυξης, το οποίο έχει καταρτίσει ειδικό Π.Δ. για την ανάθεση σε ενδιάμεσους φορείς ορισμένων Μέτρων του Ε.Π. "ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ" και του Ε.Π. "ΕΝΕΡΓΕΙΑ".

Στο Ε.Π., αναφέρονται ως "ωφελούμενοι" από τις δράσεις του Μέτρου, οι "Ιδιοκτήτες καταλυμάτων και λοιποί επιχειρηματίες του κλάδου, εργαζόμενοι στον κλάδο με άμεση και έμμεση σχέση".

Στους στόχους του Μέτρου, περιλαμβάνονται:

- * η υποβοήθηση των ξενοδοχειακών και άλλων επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου και, ειδικότερα, των ΜΜΕ
- * η συστηματοποίηση των πληροφοριών, προς όφελος των ιδιωτών επιχειρηματιών, κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του Τομέα.
- * η δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος μηχανοργάνωσης και μηχανογράφησης όλων των υπηρεσιών του ΕΟΤ
- * Η δικτύωση όλων των υπηρεσιών αυτών μεταξύ τους, "λαμβάνοντας υπόψη την απόλυτη ασφάλεια στη μετάδοση των πληροφοριών καθώς και την ασφάλεια των προς επεξεργασία αποθηκευμένων δεδομένων"; όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται.
- * η δημιουργία κεντρικής **DATA BANK** και σύνδεσή της με τα γραφεία ΕΟΤ (εσωτερικού - εξωτερικού), με τις κατά τόπους Περιφερειακές Διοικήσεις, Νομαρχίες και ΟΤΑ της χώρας, το Υπουργείο Τουρισμού με τις πύλες εισόδου (λιμάνια, αεροδρόμια, Μεθοριακοί σταθμοί), με την τουριστική αστυνομία, και καθώς και αξιοποίηση των ήδη λειτουργούντων συστημάτων πληροφορικής, στις υπηρεσίες του ΕΟΤ.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναφέρονται οι ακόλουθοι δείκτες:

- * Φυσικοί Δείκτες: Δημιουργία 1 DATA BANK και δικτύου που θα καλύπτει Κεντρική Υπηρεσία, Περιφερειακές Υπηρεσίες, στρατηγικά σημεία πληροφόρησης και γραφεία ΕΟΤ εξωτερικού. Σύστημα μηχανοργάνωσης 15 οργανικών μονάδων Κεντρικής Υπηρεσίας και 55 Περιφερειακών.
- * Δείκτες επιπτώσεων: Σύνδεση με 55 γραφεία ΕΟΤ.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"
Μέτρο 1.5 Υπηρεσίες προς Μ.Μ.Ε. και Δίκτυο Πληροφορικής**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

(σε ΕCΥ)

Πίνακας Α							Σύνολο	%				
Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	'95-'99	
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	466,67	46,7	2.333,34	81,4	2.333,34	81,4	1.666,67	75,8	2.200,00	80,5	9.000,02	77,1
1. Εθνική Συμμετοχή	210,00	45,0	1.050,00	45,0	1.050,00	45,0	750,00	45,0	990,00	45,0	4.050,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	256,67	55,0	1.283,34	55,0	1.283,34	55,0	916,67	55,0	1.210,00	55,0	4.950,02	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	533,33	53,3	533,33	18,6	533,33	18,6	533,33	24,2	533,33	19,5	2.666,65	22,9
ΣΥΝΟΛΟ	1.000,00	100,0	2.866,67	100,0	2.866,67	100,0	2.200,00	100,0	2.733,33	100,0	11.666,67	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμιακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

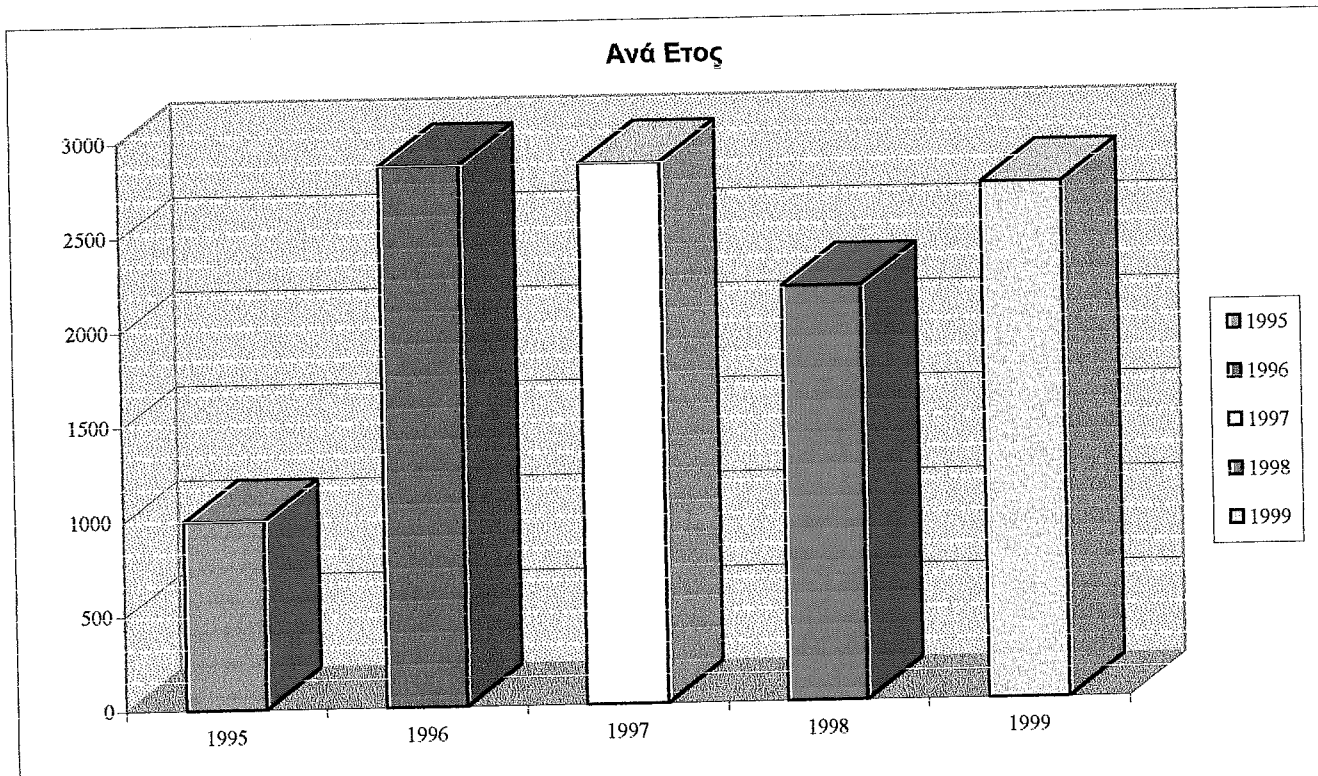
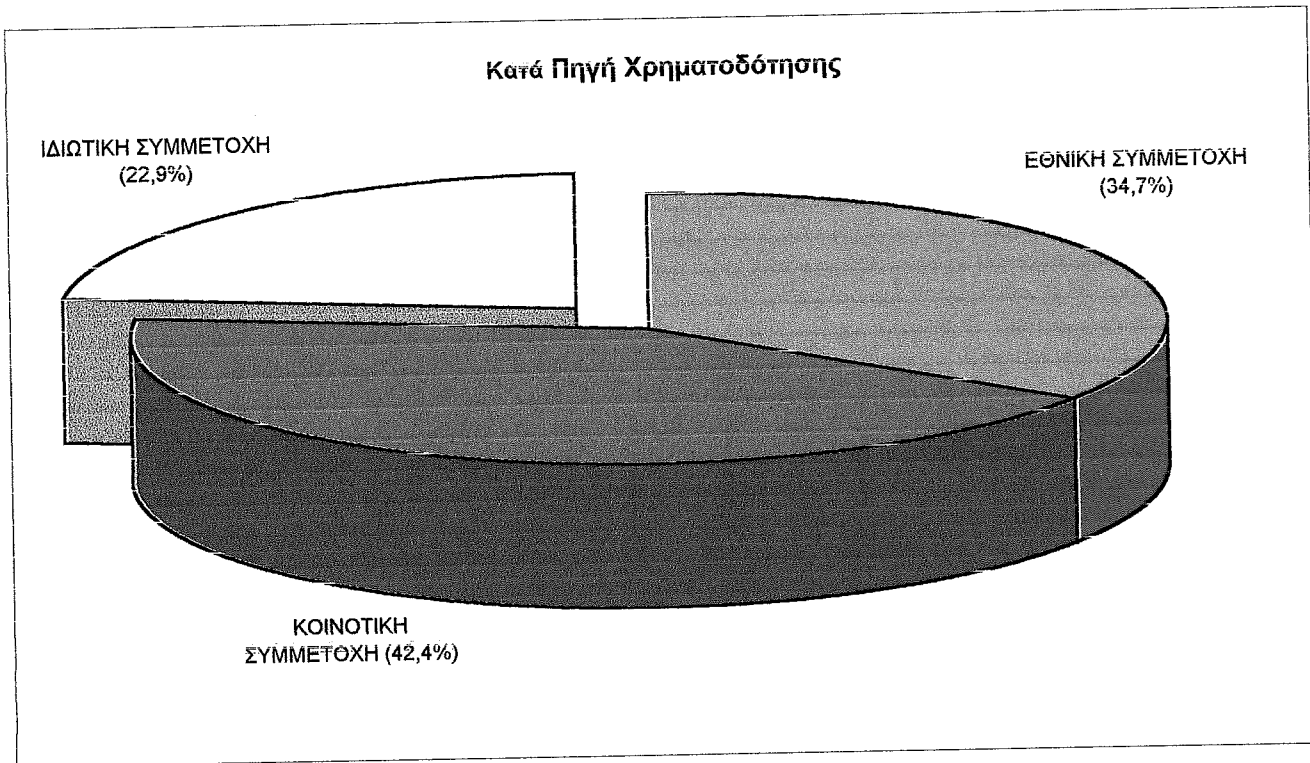
(σε Δρχ.)

Πίνακας Β							Σύνολο	%				
Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	'95-'99	
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	144.014,36	46,7	720.068,72	81,4	720.068,72	81,4	514.334,36	75,8	678.920,00	80,5	2.777.406,17	77,1
1. Εθνική Συμμετοχή	64.806,00	45,0	324.030,00	45,0	324.030,00	45,0	231.450,00	45,0	305.514,00	45,0	1.249.830,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	79.208,36	55,0	396.038,72	55,0	396.038,72	55,0	282.884,36	55,0	373.406,00	55,0	1.527.576,17	55,0
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	164.585,64	53,3	164.585,64	18,6	164.585,64	18,6	164.585,64	24,2	164.585,64	19,5	822.928,19	22,9
ΣΥΝΟΛΟ	308.600,00	100,0	884.654,36	100,0	884.654,36	100,0	678.920,00	100,0	843.505,64	100,0	3.600.334,36	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοπλμία Δραχμής - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την ισοπλμία του Ιουλίου 1996 (1 ΕCΥ = 308,6 Δρχ.) - Πληρωφ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο

Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.5 (σε ECU)

ΜΕΤΡΟ 1.6: Επιμόρφωση

(σε Ecu)

A.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	13.333.010	100,00
	1.1 Εθνική συμμετοχή	3.330.25	25,00
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	9.999.75	75,00
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού μέτρου (1 + 2)	13.333.010	100,00
B.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	-	-
2.	ΕΚΤ	9.999.75	100,00
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	9.999.75	100,00

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Υπεύθυνος Φορέας για την υλοποίηση του Μέτρου ορίζεται ο ΕΟΤ. Τον ΕΟΤ συνδράμουν το Υπ. Εργασίας και ο Εθνικός Φορέας Πιστοποίησης.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναφέρονται ως "ωφελούμενοι" το ανθρώπινο δυναμικό των Φορέων που θα υλοποιήσουν το Υποπρογράμμα του Τουρισμού.

Στην πραγματικότητα, ως ωφελούμενοι από το Μέτρο προκύπτουν:

- οι 6500-7000 περίπου άνεργοι, στελέχη του ΕΟΤ, μέσω των οποίων θα αναβαθμισθούν και εκσυγχρονισθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες στον Τουρισμό,
- οι Φορείς - Χρήστες/όχι μόνο του "προϊόντος" του Ε.Π., αλλά στο σύνολο των υπηρεσιών του τουρισμού (με έμφαση στις ειδικές μορφές αυτού).
- οι τουρίστες, οι οποίοι θα αναλαμβάνουν καλλίτερης ποιότητας υπηρεσίες
- οι πολίτες και επαγγελματίες που συνεργάζονται ή ζητούν τις υπηρεσίες του ΕΟΤ, λόγω της (συνδυασμένης με άλλες ενέργειες του Ε.Π.) αναβάθμισης και αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών του.

Στρατηγικό **στόχο** του Μέτρου, σύμφωνα με το Ε.Π., αποτελεί η κατάρτιση του στελεχιακού δυναμικού των Φορέων που θα αναλάβουν την υλοποίηση του Υποπρογράμματος. Εκτός από τους Φορείς αυτούς, μέσω του Μέτρου στοχεύεται η επιμόρφωση των δημόσιων φορέων αλλά και των ιδιωτών που θα συμμετέχουν στην υλοποίηση των υπόλοιπων Μέτρων του Υποπρογράμματος.

Στο Ε.Π αναφέρεται επίσης, ότι μέσω του Μέτρου, θα χρηματοδοτηθούν ενέργειες στήριξης και παρακολούθησης του Υποπρογράμματος και, ειδικότερα, ειδικές διαγνωστικές μελέτες-έρευνες για την ανάλυση της αγοράς εργασίας του τουρισμού, την θέσπιση προδιαγραφών εκπαιδευτικών πακέτων σε ειδικά θεματικά αντικείμενα του τουρισμού (συνεδριακός τουρισμός, σχεδιασμός και προώθηση σύγχρονων μέσων τουριστικής προβολής κλπ).

Η διαδικασία υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης προβλέπεται να γίνει μέσω πιστοποιημένων Κ.Ε.Κ. (περιφερειακής ή εθνικής εμβέλειας)

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναφέρονται οι ακόλουθοι **δείκτες**:

1. Αναμενόμενοι Φυσικοί Δείκτες

* Ποσοτικοί

Κατά την διάρκεια του Προγράμματος, στοχεύεται να πραγματοποιηθούν περίπου 250 προγράμματα σε όλη την χώρα, ανάλογα με την χωροθέτηση των εντασσόμενων έργων του Υποπρογράμματος, το συγκριτικό πλεονέκτημα και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

Η μέση διάρκεια των ως άνω προγραμμάτων προβλέπεται να είναι 200 ώρες. Κάθε πρόγραμμα αναμένεται να παρακολουθήσουν 25 άτομα. Συνάγεται ότι, στοχεύεται να καταρτισθούν συνολικά 6.250 άτομα

Τέλος, προβλέπεται η εκπόνηση 10 μελετών, ανάμεσα στις οποίες θα περιλαμβάνεται και η διαμόρφωση ορισμένων εκ των **εκπαιδευτικών πακέτων** των προγραμμάτων επιμόρφωσης.

* Δείκτες επιπτώσεων:

Ποιοτική αύξηση των τουριστικών υπηρεσιών, αύξηση της παραγωγικότητας.

2. *Συνέργεια του Μέτρου με τα λοιπά μέτρα:*

Το Μέτρο έχει σαν στόχο να υποστηρίξει και συμπληρώνει τις υπόλοιπες παρεμβάσεις του τομεακού προγράμματος. Εξυπηρετεί την τουριστική στρατηγική και πολιτική της διαφοροποίησης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, συμβάλλοντας στην βιώσιμη (αειφόρο) ανάπτυξη του τουρισμού.

Η γεωγραφική κάλυψη που θα λάβει το Μέτρο, είναι ευθέως συναρτημένη με την εκτέλεση έργων στα πλαίσια του Ε.Π.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"
Μέτρο 1.6: Επιμόρφωση

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας Α (σε ΕCΥ)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	500,00	100,0	3.100,00	100,0	3.100,00	100,0	3.100,00	100,0	3.533,00	100,0	13.333,00	100,0
1. Εθνική Συμμετοχή	125,00	25,0	775,00	25,0	775,00	25,0	775,00	25,0	883,25	25,0	3.333,25	25,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	375,00	75,0	2.325,00	75,0	2.325,00	75,0	2.325,00	75,0	2.649,75	75,0	9.999,75	75,0
(ΕΚΤ)												
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ												
ΣΥΝΟΛΟ	500,00	100,0	3.100,00	100,0	3.100,00	100,0	3.100,00	100,0	3.533,00	100,0	13.333,00	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμιακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Πίνακας Β

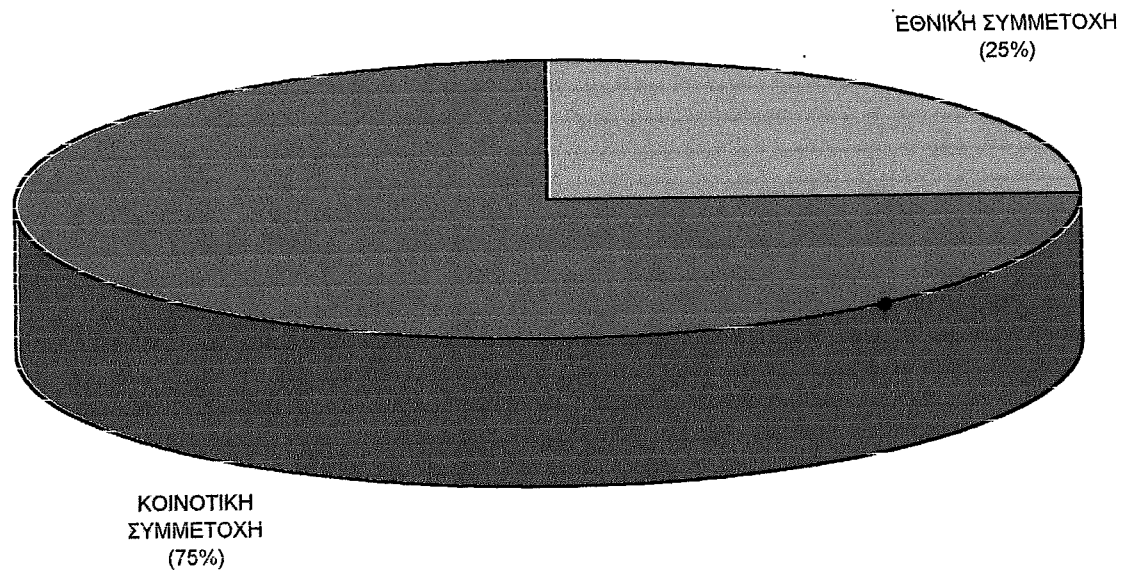
(σε ΔΡΧ.)

Πηγή Χρηματοδότησης	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%	Σύνολο '95-'99	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	154.300,00	100,0	956.660,00	100,0	956.660,00	100,0	956.660,00	100,0	1.090.283,80	100,0	4.114.563,80	100,0
1. Εθνική Συμμετοχή	38.575,00	25,0	239.165,00	25,0	239.165,00	25,0	239.165,00	25,0	272.570,95	25,0	1.028.640,95	25,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	115.725,00	75,0	717.495,00	75,0	717.495,00	75,0	717.495,00	75,0	817.712,85	75,0	3.085.922,85	75,0
(ΕΚΤ)												
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ												
ΣΥΝΟΛΟ	154.300,00	100,0	956.660,00	100,0	956.660,00	100,0	956.660,00	100,0	1.090.283,80	100,0	4.114.563,80	100,0

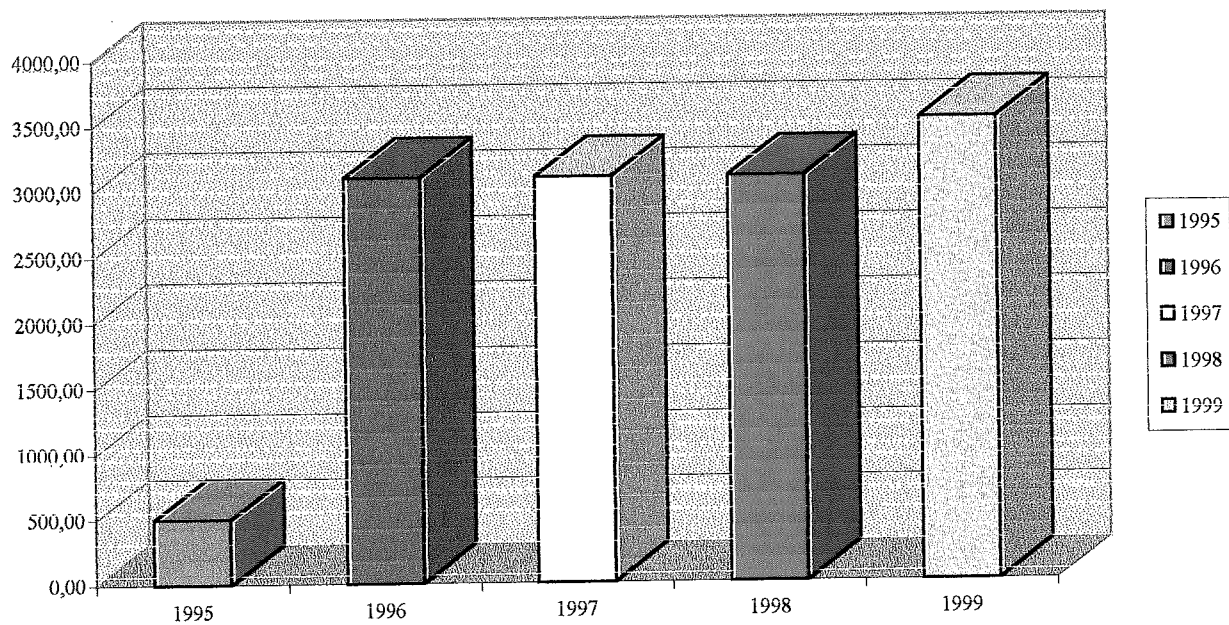
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοτιμία Δραχμής - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την Ισοτιμία του Ιουλίου 1996 (1 ΕCΥ = 308,6 ΔΡΧ.) - Πληροφ. Σύστημα ΥΠ.ΙΕΘ.Ο
 Επιμέτρηση στοιχεία από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.6 (σε ECU)

Κατά Πηγή Χρηματοδότησης

Ανά Έτος

Μέτρο 3.1: "Τεχνική Βοήθεια Υποπρογράμματος Τουρισμός"

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	2.600.000	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	1.170.000	45,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	1.430.000	55,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού μέτρου (1 + 2)	2.600.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	1.430.00	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	1.430.000	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το Ε.Π. το ΥΠ.ΕΘ.Ο. και ο Ε.Ο.Τ.

Ωφελούμενοι από το μέτρο είναι το σύνολο των Μέτρων του Υποπρογράμματος "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Στόχος του Μέτρου είναι η χρηματοδότηση των ενεργειών που απαιτούνται για την εκτέλεση - υλοποίηση του συνόλου των μέτρων και των έργων, που ήδη έχουν προαναφερθεί, του Υποπρογράμματος "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ".

Η Τεχνική Βοήθεια καλύπτει δαπάνες που αφορούν:

1. Μελέτες Εφαρμογής ή υποβοήθησης της εφαρμογής των μέτρων
2. Διαχείριση - Αξιολόγηση.
3. Λειτουργία Επιτροπής Παρακολούθησης.

4. Προβολή - Ενημέρωση - Διαφήμιση θεμάτων που αφορούν το Υποπρόγραμμα
“ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ”

Η διαχείριση των κονδυλίων της Τεχνικής Βοήθειας έχει ανατεθεί σε Ενδιάμεσο Φορέα, την Εταιρεία Διαχείρισης Τεχνικής Βοήθειας Ε.Π.Ε.

Συνέργεια του μέτρου

Το μέτρο έχει άμεση σχέση με την εφαρμογή και την υλοποίηση όλων των μέτρων του Υποπρογράμματος “ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ”.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 "ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ"
Μέτρο 3.1: Τεχνική Βοήθεια - Τουρισμός

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

(σε ΕCΥ)

Πίνακας Α	1995		1996		1997		1998		1999		Σύνολο '95-'99	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
Πηγή Χρηματοδότησης												
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	500,00	100,0	500,00	100,0	600,00	100,0	500,00	100,0	500,00	100,0	2.600,00	100,0
1. Εθνική Συμμετοχή	225,00	55,0	225,00	45,0	270,00	45,0	225,00	45,0	225,00	45,0	1.170,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	275,00	55,0	275,00	55,0	330,00	55,0	275,00	55,0	275,00	55,0	1.430,00	55,0
(ΕΤΠΑ)												
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	500,00	0,0	500,00	100,0	600,00	100,0	500,00	100,0	500,00	100,0	2.600,00	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	500,00	0,0	500,00	100,0	600,00	100,0	500,00	100,0	500,00	100,0	2.600,00	100,0

ΠΗΓΗ: Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

(σε Δρχ.)

Πίνακας Β

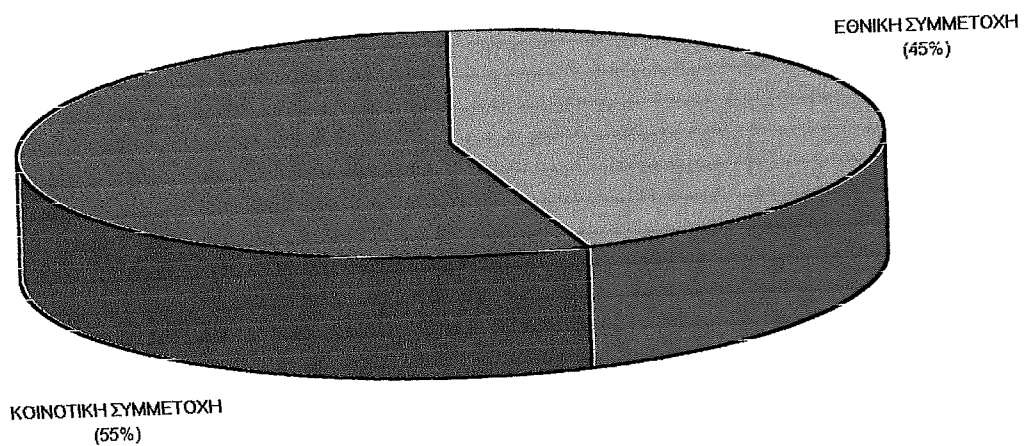
Πηγή Χρηματοδότησης	1995		1996		1997		1998		1999		Σύνολο '95-'99	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ												
1. Εθνική Συμμετοχή	69.435,00	45,0	69.435,00	45,0	83.322,00	45,0	69.435,00	45,0	69.435,00	45,0	361.062,00	45,0
2. Κοινοτική Συμμετοχή	84.865,00	55,0	84.865,00	55,0	101.838,00	55,0	84.865,00	55,0	84.865,00	55,0	441.298,00	55,0
(ΕΤΠΑ)												
Β. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ												
ΣΥΝΟΛΟ	154.300,00	100,0	154.300,00	100,0	185.160,00	100,0	154.300,00	100,0	154.300,00	100,0	802.360,00	100,0

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η Ισοτιμία Δραχμής - ΕCΥ διαμορφώνεται σύμφωνα με την Ισοτιμία του Ιουλίου 1996 (1 ΕCΥ = 308,6 Δρχ.) - Πληροφ. Σύστημα ΥΠ.ΕΘ.Ο

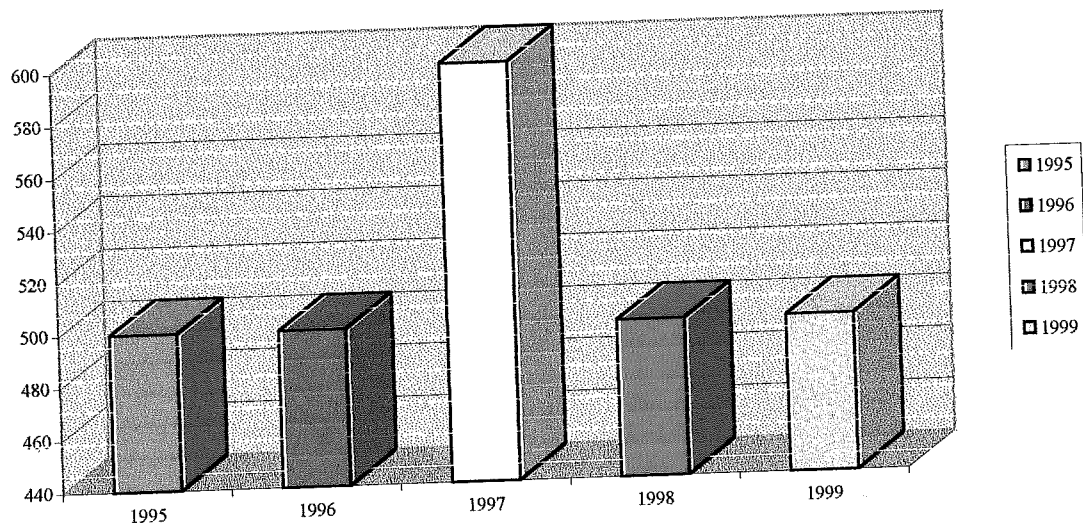
Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Π. "Τ-Π"

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΟΥ 3.1 (σε ECU)

Κατά Ήγηχ Χρηματοδότησης

Ανα Έτος

4.4.2. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ" ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΡΓΟ/ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ)

Μέτρο 1.1: Θαλάσσιος Τουρισμός, Μαρίνες - Λιμενικές Βελτιώσεις, Αγκυροβόλια Τουριστικών Πλοίων.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η συνολική εικόνα που διαμορφώνεται για το Μέτρο είναι η ακόλουθη:

Σύμφωνα με την απόφαση της 1ης Επιτροπής Παρακολούθησης στις 12 Ιουλίου του 1996 ο ΕΟΤ, υπέβαλε **συνολικό** σχεδιασμό για τα προτεινόμενα έργα του μέτρου. Ο εγκεκριμένος "Σχεδιασμός" του Μέτρου (που υποβλήθηκε από τον ΕΟΤ) προβλέπει:

- ♦ την ολοκλήρωση 2 (δύο) συνεχιζόμενων Μαρίνων (Θάσου, Ζακύνθου),
- ♦ την δημιουργία 2 (δύο) νέων (Ικαρίας, Αργοστολίου) και
- ♦ την δημιουργία 12 (δώδεκα) "μικρών λιμενικών εγκαταστάσεων" (καταφύγια), οι οποίες θα λειτουργούν συμπληρωματικά με τις υπάρχουσες Μαρίνες.
- ♦ Στην 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης εντάχθηκαν 5 (πέντε) έργα [από τα οποία 4 με αρχική ένταξη (ΑΕ) και ένα με οριστική (ΟΕ)] που αφορούν την κατασκευή 4 Μαρίνων συνολικού Προϋπολογισμού 7.108.000.000 δρχ. (τιμές Γ/94), που καλύπτουν το 50,73% του συνολικού προϋπολογισμού του Μέτρου και το 70,46% της Δημόσιας Δαπάνης αυτού.
- ♦ Προωθήθηκαν για ένταξη, στην 3^η Επιτροπή Παρακολούθησης, δώδεκα (12) Καταφύγια Τουριστικών Πλοίων, συνολικού Προϋπολογισμού 3.350.000.000 δρχ (τιμές Γ/94), που καλύπτουν το 24% του συνολικού Προϋπολογισμού του Μέτρου και το 33% της Δημόσιας Δαπάνης αυτού.

Πιο αναλυτικά, κατά την 3^η Επιτροπή Παρακολούθησης, αποφασίστηκαν τα εξής:

- ♦ Αρχική ένταξη των 12 (δώδεκα) Καταφυγίων τουριστικών πλοίων (που είχαν προταθεί).

- ◆ Οριστική ένταξη της Μαρίνας Ικαρίας
- ◆ Οριστική ένταξη της Μαρίνας Αργοστολίου
- ◆ Η οριστική ένταξη της Μαρίνας Θάσου θα πραγματοποιηθεί δια της γραπτής διαδικασίας με τη μεταβίβαση της απόφασης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μπορούν να επισημανθούν τα εξής:

- ◆ Βασικό γενικό πρόβλημα είναι η χερσαία ζώνη (γη) και έκταση, καθώς και το καθεστώς ιδιοκτησίας και εκμετάλλευσης.
- ◆ Η οριστική ένταξη των τεσσάρων (4) αρχικά ενταγμένων Μαρίνων θα πραγματοποιηθεί:
 - α) Με την τελική έγκριση των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.). Θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι βάσει της ελληνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, **καμία δημοπράτηση έργου δεν μπορεί να γίνει πριν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων και την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης.** Οι περιβαλλοντικοί όροι των Μαρίνων της Ικαρίας και του Αργοστολίου έχουν εγκριθεί (βάσει των Κ.Υ.Α. 83354/24-4-97 αντίστοιχα). Για την Μαρίνα Θάσου βρίσκονται στο τελικό στάδιο έκδοσης της απόφασης έγκρισης: Αύγουστος 1997. Όσον αφορά στην Μ.Π.Ε. της Ζακύνθου, η εκπόνησή της ανατέθηκε στις 18/6/97. Προβλεπόμενος χρόνος τελικής της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων: Φεβρουάριος 1998.
 - β) Με την έγκριση των απαιτούμενων μελετών Κ- Ω και της Έρευνας Πεδίου¹, για την ανάδειξη "Φορέα Διαχείρισης", όπως ρητά αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και απαιτεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (όλες οι μελέτες έχουν παραδοθεί).

Βάσει των παραπάνω στοιχείων, ώριμες για οριστική ένταξη (όσον αφορά τις εργολαβίες των λιμενικών έργων) θεωρούνται οι Μαρίνες της Ικαρίας και Αργοστολίου, που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, ενώ οι Μαρίνες Θάσου

¹ Εγκρίθηκαν από την 3^η Επ.Πα.

και Ζακύνθου θα ενταχθούν οριστικά, όταν υπάρξει τελική έγκριση των περιβαλλοντικών όρων.

Όσον αφορά στις εργολαβίες των κτιριακών εγκαταστάσεων των Μαρίνων, αλλά και την εξασφάλιση των όρων διακήρυξης για την ανάδειξη Φορέα Διαχείρισης, και κατ'έπекταση την εξασφάλιση της Ιδιωτικής Συμμετοχής στο Μέτρο (ποσοστό 28% του συνολικού προϋπολογισμού), απαιτούνται:

- ♦ **Έγκριση των όρων δόμησης** της χερσαίας ζώνης. Η Μαρίνα Ζακύνθου είναι η μόνη με εγκεκριμένους όρους δόμησης, αφού έχει χωροθετηθεί βάσει του Ν. 2160/93. Από τις τεχνικές υπηρεσίες του Ε.Ο.Τ έχουν εκπονηθεί μελέτες (Master Plan) για το χερσαίο τμήμα των Μαρίνων, οι οποίες θα προωθηθούν στην Γ.Σ.Τ.Α. για να δρομολογηθούν οι διαδικασίες έγκρισης των όρων δόμησης.
- ♦ **Καθορισμός κυριότητας χερσαίας ζώνης των Μαρίνων.**
- ♦ ενεργοποίηση της διαδικασίας ανάδειξης **“Φορέα Διαχείρισης” των Μαρίνων**, μετά από δημόσιο διαγωνισμό που θα διενεργηθεί στο πλαίσιο του Ν.2160/93 (άρθρα 29-31).

Οι παραπάνω ενέργειες - που θα εξασφαλίζουν τη δυνατότητα του Αναδόχου να κατασκευάσει και να διαχειριστεί τις εγκαταστάσεις που ο διαγωνισμός θα προβλέπει (και όπως αυτές θα καθορίζονται από τις αντίστοιχες μελέτες) - πρέπει να υλοποιηθούν στο συντομότερο χρονικό διάστημα, διαφορετικά θα υπάρξει μεγάλος κίνδυνος τα έργα του Μέτρου να μην ολοκληρωθούν μέσα στα χρονικά όρια του Υ/τος.

Τα καταφύγια Τουριστικών Πλοίων, προωθήθηκαν για αρχική ένταξη αφού απαιτείται η χωροθέτηση των θέσεων των “καταφυγίων” και η υποβολή του απαιτούμενου “Φακέλου Χωροθέτησης” στην Γ.Σ.Τ.Α., προκειμένου να διατυπωθούν πιθανά προβλήματα χωροθέτησης π.χ. από το ΓΕΝ ή Υπ.Πο. (ανεξάρτητα από την μη ύπαρξη πλήρους σχετικού θεσμικού πλαισίου - ήδη για το θέμα αυτό προωθείται σχετική νομοθετική ρύθμιση).

Τέλος, επιτακτική είναι η ανάγκη για μία όσο το δυνατό γρηγορότερη συνεργασία Ε.Ο.Τ, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Υπ. Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας για την προώθηση

των σχετικών διαδικασιών όπως επίσης και τον καθορισμό αρμοδιοτήτων στις Μαρίνες (Λιμένες), που βάσει της νέας διοργάνωσης του Ελληνικού Χώρου (σχέδιο Καποδίστριας), υπάγονται (σύμφωνα με πληροφορίες) στα περιφερειακά και νομαρχιακά όργανα και όχι στον Ε.Ο.Τ.

Μέτρο 1.2: Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός, & Θεραπευτικός Τουρισμός.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η συνολική εικόνα που διαμορφώνεται για το Μέτρο, μετά την 1^η και την 2^η Επ.Πα, είναι η ακόλουθη:

- * Εντάχθηκαν (μέσα από τις δύο Επ.Πα.) **11 (έντεκα) έργα** (6 με ΟΕ και 5 με ΑΕ) συνολικού προϋπολογισμού 5.786.000.000 δρχ., που καλύπτουν το **48%** του συνολικού προϋπολογισμού του Μέρου.
- * Μέχρι τις 30/6/97 οι συνολικές εκταμιεύσεις ανέρχονται σε 2.129.566.557 δρχ. ή 6.933.335,50 ECU, που αντιστοιχούν σε ποσοστό απορρόφησης **18%** επί του συνολικού προϋπολογισμού του Μέρου.
- * Οι εκταμιεύσεις για το πρώτο εξάμηνο του 1997 ανέρχονται σε 607.317.006 δρχ. ή 1.973.179,87 ECU.
- * Προωθήθηκαν για ένταξη, στην 3^η Επ.Πα., 23 (εικοσιτρία) νέα έργα, που αναφέρονται σε μονοπάτια - ορειβατικά καταφύγια, αναπλάσεις - αξιοποιήσεις περιοχών (κυρίως στο νησιωτικό χώρο) και σπήλαια, συνολικού προϋπολογισμού 2.515.680.000 δρχ. (Γ/94), που καλύπτουν το 21% του συνολικού προϋπολογισμού του Μέρου.
- * Κατά την 3^η Επιτροπή Παρακολούθησης, αποφασίστηκαν τα εξής:
- * Ένταξη **20** (είκοσι) νέων έργων, εκ των οποίων 5 με οριστική και 15 με αρχική ένταξη.
- * Οριστική ένταξη **3** (τριών) έργων με αρχική ένταξη από την 2^η Επ.Πα..
Αναλυτικά:
 - α) Μονοπάτια περιοχής Πηλίου
 - β) Μονοπάτια - Ορεινά Καταφύγια Περιοχής Χελμού.
 - γ) Μονοπάτια - Καταφύγιο Περιοχής Αετομηλίτσας / Γράμμου.
- * Η οριστική ένταξη του Χ/Κ Παρνασσού θα πραγματοποιηθεί με την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων και τον καθορισμό Φορέα Υλοποίησης.
- * Στα πλαίσια της Τεχνικής Βοήθειας και προκειμένου να υλοποιηθεί το Μέτρο έχουν εγκριθεί οι ακόλουθες Μελέτες:

1. Μελέτη για τον "Σχεδιασμό αξιοποίησης με στόχο την ήπια - οικολογική τουριστικά ανάπτυξη του τμήματος της ενδοχώρας που ορίζεται από τον άξονα της οροσειράς της Πίνδου και από τις Πρέσπες μέχρι την Ναύπακτο" και "Αναγνώριση Ορεινών και Χιονοδρομικών όγκων". Οι προδιαγραφές και το ακριβές κόστος της μελέτης ορίστηκαν μετά από σχετική εμπειρογνωμοσύνη, η οποία ήδη έχει ανατεθεί. Η μελέτη ανατέθηκε (με διαγωνισμό) στις 27/2/97 με ημερομηνία παράδοσης την 1/3/98.
2. Μελέτη Βιωσιμότητας Κόστους - Ωφέλειας Χιονοδρομικού Κέντρου Παρνασσού¹
3. Μελέτη "Κόστους - Ωφέλειας Χιονοδρομικού Κέντρου Σελίου - Ανάλυση και τεκμηρίωση κατάλληλου Φορέα Διαχείρισης".
4. Επιχειρησιακό Σχέδιο Οργάνωσης και Λειτουργίας του Υδροθεραπευτηρίου Κυλλήνης, συμπεριλαμβανομένων των ξενοδοχειακών μονάδων και του περιβάλλοντος χώρου".

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την ωρίμανση των έργων και την προώθηση της υλοποίησής τους, στο Μέτρο 1.2 απαιτούνται:

- * Οριστικοποίηση - Έγκριση καταλληλότητας του "Φορέα διαχείρισης" των αρχικά ενταγμένων έργων στο μέτρο 1.2 (για τα έργα στο Πήλιο, τα Άγραφα, το Χελμό και τον Γράμμο).
- * Άμεση εκπόνηση των προβλεπόμενων Μελετών των έργων, οι οποίες αποτελούν και τις προϋποθέσεις τόσο για την οριστική ένταξή τους (Σέλι, Παρνασσός, Άγραφα), όσο και για την ολοκλήρωσή τους (Υ/Θ Κυλλήνης).
- * Η εξειδίκευση του Μέρους σε επώνυμα και ώριμα (πλήρες Τεχνικό Δελτίο, ολοκληρωμένες μελέτες, αξιόπιστος Φορέας Διαχείρισης) προς ένταξη έργα έτσι ώστε να επιτευχθεί απευθείας η οριστική τους ένταξη και η άμεση έναρξη εργασιών.

¹ η μελέτη έγινε αποδεκτή από την 3^η Επ.Πα.

Μέτρο 1.3: Ενίσχυση Επενδύσεων ποιοτικού εκσυγχρονισμού υφιστάμενων ξενοδοχειακών Μονάδων ή μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών κτισμάτων σε ξενοδοχειακά καταλύματα.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο Αναπτυξιακός Νόμος, όπως ισχύει σήμερα αναφέρεται σε **ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμό**.

Ως απαραίτητοι όροι για την ένταξη στο Μέτρο επενδύσεων ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμού υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων έχουν προσδιοριστεί δύο κριτήρια:

1. Το ύψος της επένδυσης να υπερβαίνει τα 500.000.000 δρχ.
2. Να ικανοποιούνται τα κριτήρια που αναφέρονται στο Μέτρο.

Το περιεχόμενο της ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμού θεσπίζεται με την απόφαση 43965/30.11.94 των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Τουρισμού (ΦΕΚ 922/Β/94). Η απόφαση αυτή εισάγει ένα σύστημα αξιολόγησης του είδους και του εύρους των προτεινόμενων από τον επενδυτή εργασιών και προμηθειών.

Το σύστημα αυτό συνίσταται στη διάκριση των προτεινόμενων εργασιών - προμηθειών - επεμβάσεων σε ομάδες έργων, ανάλογα με τις κτιριακές ή λειτουργικές ανάγκες που προορίζονται να καλύψουν, αλλά και με την πρόβλεψη να υπάρχουν "υποχρεωτικά ανοίγματα" της μονάδας σε τομείς, που σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, θεωρούνται καθοριστικοί της "ποιότητας", με την πλέον σύγχρονη έννοια του όρου, όπως ήδη αναφέρθηκαν.

Σύμφωνα με την **απόφαση της 2^{ης} Συνεδρίασης της Επ.Πα.** (23/1/97) έχουν ενταχθεί στο Μέτρο 39 (τριάντα εννέα) επενδύσεις, ως εξής:

- ◇ 21 (εικοσιμία) επενδύσεις Εκσυγχρονισμού Ξενοδοχειακών Μονάδων (Ενέργεια 1.3.1), και
- ◇ 18 (δεκαοκτώ) επενδύσεις Μετατροπής Παραδοσιακών - Διατηρητέων Κτισμάτων σε Τουριστικά Καταλύματα (Ενέργεια 1.3.2.)

Υπεβλήθησαν πρόσθετα δια της γραπτής διαδικασίας (έγγραφο Ε.Ο.Τ. προς D.G. XVI από 20/2/97 Α.Π. 502658) 25 (είκοσι πέντε) επενδύσεις¹ ως εξής:

- ◇ 16 (δεκαέξι) επενδύσεις Εκσυγχρονισμού Ξενοδοχειακών Μονάδων (Ενέργεια 1.3.1), συνολικού προϋπολογισμού 11.307.487.000 δρχ. και
- ◇ 9 (εννέα) επενδύσεις Μετατροπής Παραδοσιακών - Διατηρητέων Κτισμάτων σε Τουριστικά Καταλύματα (Ενέργεια 1.3.2.) συνολικού προϋπολογισμού 1.630.682.000.

Η Ε.Ε. με έγγραφό της, στις 27/6/97, συμφώνησε με την ένταξη των επενδύσεων που είχαν υποβληθεί δια της γραπτής διαδικασίας εκτός τριών, διότι είναι πολύ μικρότερες των 500 εκ. δρχ. και δεν πληρούν το πρώτο κριτήριο για την ένταξη των επενδύσεων στο Υ/μα "Τουρισμός". Προτάθηκε από την Ε.Ε. να γίνει εισήγηση για τις επενδύσεις αυτές στα αντίστοιχα Περιφερειακά Προγράμματα του Κ.Π.Σ.

Όσον αφορά την ένταξη νέων επενδύσεων θα υποβληθεί σχετικός κατάλογος επενδύσεων δια της γραπτής διαδικασίας.

Το χρηματοδοτικό σχήμα, ο συνολικός προϋπολογισμός, η Δημόσια Δαπάνη (επιχορήγηση) και η Ιδιωτική Συμμετοχή, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις εγκρίσεων τους (υπαγωγή στον Αναπτυξιακό Νόμο 1892/90) από το ΥΠ.ΕΘ.Ο., των επενδύσεων που έχουν ενταχθεί οριστικά (2^η Επ.Πα. και με την γραπτή διαδικασία 27/6/96, συμπεριλαμβανομένων και των τριών που δεν συμφωνεί η Ε.Ε.) στο Υ/μα "Τουρισμός", αναλύονται στον παρακάτω πίνακα.

¹ Οριστική ένταξη από την 3^η Επ.Πα.

Προϋπολογισμός Ενταγμένων Επενδύσεων

	Δημόσια Δαπάνη (Επιχορήγηση) (1)	Ιδιωτική Συμμετοχή (2)	Συνολικός Προϋπολογισμός (3) = (1 + 2) σε δρχ.
Π/Υ Μέτρου 1.3	14.111.864.441	42.335.602.395	56.447.466.836
Οριστική ένταξη (2^η Επ.Πα.)	4.619.153.200	13.464.597.800	18.083.751.000
Ενέργεια 1.3.1 (21 επενδύσεις)	4.003.468.000	12.066.505.000	16.069.973.000
Ενέργεια 1.3.2 (18 επενδύσεις)	615.685.200	1.398.092.800	2.013.778.000
Οριστική Ένταξη (Γραπτή διαδικασία)	3.355.656.000	9.582.513.000	12.938.169.000
Ενέργεια 1.3.1 (16 επενδύσεις)	2.853.401.000	8.454.086.000	11.307.487.000
Ενέργεια 1.3.2 (9 επενδύσεις)	502.255.000	1.128.427.000	1.630.682.000
Σύνολο Μέτρου 1.3	7.974.809.200	23.047.110.800	31.021.920.000
Ενέργεια 1.3.1 (39 επενδύσεις)	6.856.869.000	20.520.591.000	27.377.460.000
Ενέργεια 1.3.2 (9 επενδύσεις)	1.117.940.200	2.526.519.800	3.644.460.000
% Κάλυψης Μέτρου	56,51%	54,43%	55,95%

Μετατροπή Π/Υ Μέτρο με ισοτιμία Νοεμβρίου 1996 1 ECU = 302,395 δρχ

Μετά από τις παραπάνω εντάξεις επενδυτικών σχεδίων (τόσο των οριστικά από την 2^η Επ.Πα. όσο και μέσω της γραπτής διαδικασίας), οι Φυσικοί Δείκτες κατανέμονται σε:

- ◇ 47,34% για την Ενέργεια 1.3.1, που προκύπτει από τον εκσυγχρονισμό 18.937 κλινών (έναντι 40.000 προβλεπόμενων κλινών σύμφωνα με το Ε.Π.) σε υφιστάμενες ξενοδοχειακές μονάδες,
- ◇ 19,96% για την Ενέργεια 1.3.2, που προκύπτει από τη δημιουργία 599 νέων κλινών (έναντι 3.000 προβλεπόμενων κλινών σύμφωνα με το Ε.Π.) σε παραδοσιακά κτίσματα.

◇ Οι συνολικές εκταμιεύσεις (μέχρι 30/6/97) ανέρχονται σε 8.369.935.691 δρχ. (27.290.739,19 ECU), δηλαδή 1.763.679.030 δρχ. Δημόσια Δαπάνη (5.687.072,73 ECU) και 6.606.256.661 δρχ. Ιδιωτική Συμμετοχή (21.603.666,46 ECU), που αντιστοιχούν σε ποσοστό απορρόφησης της τάξης του 14,62%.

- ◇ Οι εκταμιεύσεις το πρώτο εξάμηνο του 1997 ανέρχονται σε 1.172.305.800 δρχ. (3.827.253,29 ECU), δηλαδή 163.192.000 δρχ. Δημόσια Δαπάνη (532.848,81 ECU) και 1.009.113.800 δρχ. Ιδιωτική Συμμετοχή (3.294.404,48 ECU).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προκειμένου να επιταχυνθεί η πορεία ολοκλήρωσης των Μέτρων προτείνονται αρμοδίως τα ακόλουθα:

- ◇ Οποιαδήποτε τροποποίηση του κόστους να τίθεται υπόψη της Επ.Πα., συνοδευόμενη από την "Απόφαση Ολοκλήρωσης της Επένδυσης".
- ◇ Αποδέσμευση της Δημόσιας Δαπάνης από τις επενδύσεις που δεν πρόκειται να υλοποιηθούν.
- ◇ Επειδή αρκετοί επενδυτές καθυστερούν να καλέσουν το "Όργανο Ελέγχου" του Υ.Π.ΕΘ.Ο, για το σχετικό έλεγχο και την καταβολή της επιχορήγησης και επειδή οι εργασίες υλοποιούνται κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εκάστοτε ξενοδοχείου, πρέπει να γίνει εντατικοποίηση της πιστοποίησης των επενδύσεων από τις επιτροπές ελέγχου του ΥΠ.ΕΘ.Ο.

Είχε προταθεί από το Σύμβουλο Διαχείρισης του Υ/τος να υπάρχει τήρηση "Φακέλου Έργου". Πιο συγκεκριμένα είχε προταθεί:

1. η Απόφαση Υπαγωγής να αποτελεί το Τεχνικό Δελτίο για κάθε επένδυση και,
 2. η τήρηση ενός "Συνοπτικού και Αναλυτικού Φακέλου Έργου".
- Ο "Αναλυτικός Φάκελος Υλοποίησης" των ιδιωτικών επενδύσεων του Μέτρου 1.3 προτάθηκε να περιλαμβάνει 9 κατηγορίες στοιχείων και (αντιγράφων) παραστατικών και εγγράφων ως εξής:

Είδος Εγγράφου ή Παραστατικού	Σκοπός - Χρήση
1. Αίτηση Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο	Πληροφορίες σχετικά με αιτούμενο ύψος επιχορήγησης
2. Εισήγηση - Τεκμηρίωση Δ/σης Ιδιωτικών Επενδύσεων ΥΠ.ΕΘ.Ο. - Γνωμοδότηση Κεντρικής Επιτροπής	Πληροφορίες σχετικά με περικοπή απαιτούμενου ύψους
3. Απόφαση Υπαγωγής	Τεχνικό Δελτίο Έργου
4. Απόφαση Ολοκλήρωσης - Οριστικοποίηση Κόστους	Παραλαβή Έργου (φυσικό αντικείμενο και οριστικοποίηση δημόσιας και ιδιωτικής συμμετοχής. Στην ουσία πρόκειται για τροποποίηση του ως άνω "Τεχνικού Δελτίου".
5. Οικονομοτεχνική Μελέτη Σκοπιμότητας - Βιωσιμότητας	Business Plan έργου - συμφωνημένο προαπαιτούμενο με Ε.Ε.
6. Εκθέσεις Οργάνου Ελέγχου - Πρακτικά - Διαβίβαση δικαιολογητικών πληρωμής επιχορήγησης	Πιστοποίησης Εκτέλεσης φυσικού αντικειμένου - Εκταμίευση δημόσιας δαπάνης και πιστοποίηση συμμετοχής Ιδιώτη.
7. Φωτοαντίγραφο Χρηματοοικονομικού Εντάλματος	Πιστοποίησης ύψους και μηνός δημόσιας δαπάνης
8. Φωτοαντίγραφο Επιταγής ΥΠ.ΕΘ.Ο.	"Ομοίως"
9. Λοιπή σχετική αλληλογραφία	Κατά περίπτωση

Μέτρο: 1.4: Δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστική Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α) και Εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ενέργεια 1.4.1

Όσον αφορά την πρώτη Ενέργεια του Μέτρου (Ενέργεια 1.4.1) έχουν πραγματοποιηθεί τα ακόλουθα:

Κατά τη Συνεδρίαση της 2^{ης} Επ.Πα. (22/1/97), αποφασίστηκε να προκηρυχθεί "Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για τις **Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α)**", (σχετική προκήρυξη στις 5-2-97), προκειμένου να διαπιστωθεί το ενδιαφέρον των Ιδιωτών Επενδυτών για την δημιουργία των περιοχών αυτών. Η κατάθεση των επενδυτικών σχεδίων ολοκληρώθηκε στις 2/5/97, όπου και κατατέθηκαν 2 (δύο) προσφορές. Ο στόχος που έχει τεθεί είναι να επιλεγούν μία ή δύο μεγάλες ιδιωτικές εκτάσεις για Π.Ο.Τ.Α, οι οποίες στη συνέχεια θα προταθούν για υπαγωγή στον Αναπτυξιακό Νόμο. Οι δύο αυτές προτάσεις αφορούν:

1. Τη δημιουργία Π.Ο.Τ.Α στην Αγριλιά Μύτικα Αιτωλοακαρνανίας, Π/Υ 45 δις δρχ., συνολικού εμβαδού 1.415 στρέμματα.
2. Τη δημιουργία Π.Ο.Τ.Α στην περιοχή Πύλου - Ρωμανού - Κυνηγού στην Μεσσηνία, Π/Υ 40,5 δις. δρχ., συνολικού εμβαδού 5.595 στρέμματα.

Ενέργεια 1.4.2

Όσον αφορά την πρόοδο υλοποίησης της Ενέργειας 1.4.2 σύμφωνα με την **Απόφαση της 2^{ης} Επ.Πα. (22/1/97)** εντάχθηκαν στην Ενέργεια 1.4.2: **6 (έξι) επενδύσεις** Ειδικής Τουριστικής Υποδομής (δύο Γκόλφ, δύο Συνεδριακά Κέντρα, ένας Λιμένας Αναψυχής και ένα Κέντρο Θαλασσοθεραπείας).

Υπεβλήθησαν δια της γραπτής διαδικασίας (έγγραφο ΕΟΤ προς D.G. VXI από 20/2/97), **8 (οκτώ) επενδύσεις**, (ειδικότερα πέντε Συνεδριακά Κέντρα, ένας Λιμένας

Αναψυχής ένα Κέντρο Θαλασσοθεραπείας και ένα Υδροθεραπευτήριο)¹, συνολικού προϋπολογισμού 9.126.567.000 δρχ.

Ειδικότερα ο Π/Υ των επενδύσεων που έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα έχει ως εξής:

	Δημόσια Δαπάνη (Επιχορήγηση) (1)	Ιδιωτική Συμμετοχή (2)	Συνολικός Προϋπολογισμός (3) = (1 + 2)
Π/Υ Μέτρου 1.4	17.962.574.467	48.565.468.586	66.528.043.053
Ενέργεια 1.4.2 / 2 ^η Επ.Πα (6 επενδύσεις)	2.236.595.500	4.629.294.500	6.531.390.000
Ενέργεια 1.4.2 / Γραπτή Διαδικασία (8 επενδύσεις)	3.425.898.000	5.700.669.000	9.126.567.000
Σύνολο Ενέργειας 1.4.2	5.662.493.500	10.329.963.500	15.657.957.000
Ποσοστό Κάλυψης Μέτρου	31,52%	21,27%	23,53%

Μετατροπή Π/Υ Μέτρο με ισοτιμία Νοεμβρίου 1996, 1 ECU = 302,395 δρχ.

Από τις 6 (έξι) πρώτες επενδύσεις (ένταξη στην 2^η Επ.Πα.) κίνηση πληρωμών παρουσιάζουν οι 5 (πέντε). Μόνο η "ΟΛΥΜΠΙΚ ΜΑΡΙΝ Α.Ε" ζήτησε αύξηση Π/Υ και θα πρέπει να ληφθεί απόφαση από την Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του ΥΠ.ΕΘ.Ο.

Οι συνολικές εκταμιεύσεις ανέρχονται σε 3.217.768.317 δρχ. (10.573.037,32 ECU), δηλαδή Δημόσια Δαπάνη 715.154.900 δρχ. (2.347.309,00 ECU) και Ιδιωτική Συμμετοχή 2.502.613.417. δρχ. (8.225.728,32 ECU). Ποσοστό απορρόφησης 4,84%.

¹ Εντάχθηκαν οριστικά στην 3^η Επ.Πα.. Επίσης:

α) Εντάχθηκαν κατ' αρχήν η Π.Ο.Τ.Α. Μεσσηνίας (περιοχή Πύλου - Ρωμανού - Κυνηγού) συνολικού προϋπολογισμού 40,5 δις. δρχ., με βάση τη μελέτη - εμπειρογωμοσύνη του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, σχετικά με τις προοπτικές της συγκεκριμένης περιοχής ως Π.Ο.Τ.Α. και τις συγκεκριμένες υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει.
β) Εγκρίθηκε και θα ενσωματωθεί στο κείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος κατά την προσεχή τροποποίησή του η νέα διατύπωση του κειμένου του Μέτρου 1.4.

Οι εκταμιεύσεις το πρώτο εξάμηνο του 1997 ανέρχονται σε 1.381.644.714 δρχ. (ή 4.525.545,90 ECU) δηλαδή 163.192.000 δρχ. Δημόσια Δαπάνη (532.848,81 ECU) και 1.218.452.714 δρχ Ιδιωτική Συμμετοχή (3.992.697,09 ECU)

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προτείνεται:

- ◇ Οποιαδήποτε τροποποίηση του κόστους να τίθεται υπόψη της Επ.Πα., συνοδευόμενης από την "Απόφαση Ολοκλήρωσης της Επένδυσης".
- ◇ Τυχόν Αποδέσμευση της Δημόσιας Δαπάνης από τις επενδύσεις που δεν πρόκειται να υλοποιηθούν.
- ◇ Ήδη, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, σε συνέχεια της πρότασης για την τήρηση "Φακέλου Έργου" είχε προταθεί:

1. η Απόφαση Υπαγωγής να αποτελεί Τεχνικό Δελτίο για κάθε επένδυση και,
2. η τήρηση του "Συνοπτικού και Αναλυτικού Φακέλου Έργου".

Ο "Αναλυτικός Φάκελος Υλοποίησης" των ιδιωτικών επενδύσεων του Μέτρου 1.4 προτάθηκε να περιλαμβάνει 9 κατηγορίες στοιχείων, καθώς και παραστατικών και εγγράφων (σε αντίγραφα), όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Μέτρο 1.3.

Μέτρο 1.5: Υπηρεσίες προς ΜΜΕ και Δίκτυο Πληροφορικής.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η εικόνα που έχει διαμορφωθεί για το Μέτρο είναι η ακόλουθη:

⇒ Έχει εγκριθεί **σχεδιασμός του Μέτρου** (πίνακας 5.1) σύμφωνα με τον οποίο το Μέτρο αναλύεται σε 3 ενέργειες:

1. **Ενέργεια 1.5.1Α:** "Μελέτες και Συμβουλευτικές Υπηρεσίες προς ΜΜΕ".
Δημόσια Δαπάνη: 5.129.400 ECU (1.551.104.913 δρχ.), Ιδιωτική Συμμετοχή:
4.734.831 ECU (1.431.789.220 δρχ).
2. **Ενέργεια 1.5.1B:** "Πληροφοριακό Σύστημα Υποστήριξης Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων: Β' Φάση: Περιφερειοποίηση - Ολοκλήρωση".
Δημόσια Δαπάνη: 829.085 ECU (250.711.000 δρχ).
3. **Ενέργεια 1.5.2.:** "Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων - Ολοκληρωμένη Μηχανοργάνωση Υπηρεσιών & Εκμεταλλεύσεων του ΕΟΤ". και Δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριών.
Δημόσια Δαπάνη: 3.041.515 ECU (919.739.094 δρχ).

⇒ Για την Ενέργεια 1.5.1 προτείνεται αύξηση της Ιδιωτικής Συμμετοχής κατά 2.068.181 ECU (625.405.520 δρχ). Αναμένεται σχετική εισήγηση, η οποία θα εντάσσεται στη συνολικότερη αναγκαία τροποποίηση του χρηματοδοτικού σχήματος του Υποπρογράμματος (τροποποίηση φυσικού αντικείμενου Μέτρων και τροποποίηση / επικαιροποίηση χρηματοδοτικών πινάκων κατά Μέτρο και Ενέργεια).

Στα πλαίσια των στόχων του Μέτρου προτείνονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις του ΕΟΤ οι ακόλουθες πρόσθετες ενέργειες προς ένταξη:

- α) Δημιουργία "Σύγχρονων Χώρων Υγιεινής σε Κέντρα Εστίασης και Αναψυχής".
- β) Δημιουργία Βιβλιοθηκών σε Ξενοδοχεία.

Πίνακας 5.1.: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 1.5.

σε ECU

ΔΑΠΑΝΕΣ	Ενέργεια 1α:		Ενέργεια 1β:		Ενέργεια 2:		%	Ποσό	%	Ποσό
	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες προς Μ.Μ.Τουριστικές Επιχειρήσεις και διάχυση αυτών μέσω Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης	Πληροφοριακό Σύστημα Υποστήριξης Μ.Μ.Τουριστικών Επιχειρήσεων	Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων - Ολοκληρωμένη Μηχανοργάνωση των υπηρεσιών και των εκμεταλλεύσεων του ΕΟΤ	Σύνολο						
Δημόσια Δαπάνη	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1. Εθνική Συμμετοχή	2.308.230 45,50%	23,40%	373.462 45,00%	0,45	1.368.682 45,00%	45,00%	4.050.000 45,00%	29,48%		
2. Κοινοτική Συμμετοχή	2.821.170 55%	28,60%	455.997 55,00%	55,0%	1672833 55,00%	55,00%	4.950.000 55,00%	36,04%		
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	5.129.400	52,00%	829.085	100%	3041515	100,00%	9.000.000	65,52%		
Ιδιωτική Συμμετοχή	4.734.831	48,00%	-	-	-	-	4734831	34,84%		
Σύνολο	9.864.231	100,00%	829.085	100,00%	3.041.515	100,00%	13734831	100,00%		

Το συγκεκριμένο Σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης της ενέργειας (α) εμπεριέχει και την αμοιβή του Ε.Φ.Δ. (4% επί του συνολικού ποσού της 1ης Ενέργειας ήτοι 394.570 ECU).

Ο Σχεδιασμός του Έργου, όπως προτάθηκε από τους Υπεύθυνους του Μέτρου και έγινε αποδεκτός από την 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης είναι ο ακόλουθος:

A/A	Ομάδες Δράσεων Εθνικού Επιπέδου	Μέγιστο Κόστος ανά ενέργεια (σε εκ.δρχ.)
1.	Έρευνα αγοράς, εκπόνηση μελετών Marketing	5.0
2.	Προβολή ΜΜΕ (διαφημίσεις, έντυπο υλικό κ.λ.π.)	5.0
3.	Μελέτη εφαρμογών μηχανογράφησης και εγκατάστασης ειδικού εξοπλισμού	5.0
4.	Βελτίωση και πιστοποίηση υπηρεσιών τουριστικών επιχειρήσεων	10.0
5.	Ανάπτυξη τεχνογνωσίας όσον αφορά την ανάπτυξη και διαχείριση ειδικών μορφών τουρισμού	8.0
6.	Ένταξη σε δίκτυα συνεργασίας για την επίτευξη οικονομικών κλίμακας	8.0
7.	Δημιουργία κοινών τουριστικών πακέτων, συνδυασμένες ενέργειες ένταξης σε ορισμένα πακέτα εναλλακτικών μορφών τουρισμού	10.0
8.	Προώθηση της οργάνωσης και συμμετοχή σε θεματικές εκθέσεις του τουριστικού κλάδου	10.0

Σε ορισμένες από τις ενισχυόμενες δράσεις, είναι δυνατόν να λαμβάνουν μέρος ομάδες τουριστικών ΜΜΕ (π.χ τουριστικά πακέτα, δίκτυα συνεργασίας κλπ).

Ως δικαιούχοι του Έργου (Μικρομεσαίες Τουριστικές Επιχειρήσεις) προσδιορίζονται:

⇒ Κύρια Ξενοδοχειακά Καταλύματα δυναμικότητας μέχρι 300 κλίνες.

⇒ Τουριστικά γραφεία

⇒ Επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτοκινήτων Ι.Χ

⇒ Ναυλομεσιτικά γραφεία

⇒ Επιχειρήσεις εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής

Το Έργο υλοποιείται μέσω Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) κατά τα προβλεπόμενα από το Π.Δ 114/92 "Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την εφαρμογή κοινοτικών προγραμμάτων ή μέτρων του ιδιωτικού φορέα".

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Έργου ανέρχεται σε 9,864 MECU (2.982.894.133 δρχ.), κατανέμεται δε:

- α) Στην αμοιβή του Ε.Φ.Δ. (max 4% του συνολικού κόστους του Έργου), που προσδιορίζεται σε 394.570 ECU (119.315.600 δρχ), συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.
- β) στην ενίσχυση Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων, η οποία κατανέμεται ανά 50% σε Δημόσια και Ιδιωτική Χρηματοδότηση, συνολικού προϋπολογισμού 9.469.966,2 ECU (2.863.578.500 δρχ.).

Η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για τις ΜΜΕ του Τουρισμού έχει ολοκληρωθεί (18/6/97).

Ο προϋπολογισμός των προτάσεων προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 8.438.475.043 δρχ. (27.905.000 ECU). Το ποσό αυτό υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της ενέργειας και γι' αυτό τον λόγο η αρμόδια διεύθυνση του ΕΟΤ προτείνει αύξηση του προϋπολογισμού της Ενέργειας κατά 3 δισ. (9.920.798 ECU) δηλ. 1.5 δισ. Δημόσια Δαπάνη (4.960.000 ECU) και 1.5 δισ. Ιδιωτική Συμμετοχή (4.960.000 ECU). Ο κύκλος των αξιολογήσεων των προτάσεων σχεδιάζεται να ολοκληρωθεί σε χρονικό διάστημα δύο μηνών (Οκτ. 97), μέσω της δημιουργίας Εθνικού Μητρώου Αξιολογητών, που θα απαρτίζεται από στελέχη του Δημοσίου, του Ιδιωτικού και του Τραπεζικού Τομέα σε πανελλήνια κλίμακα.

Η συνοπτική παρουσίαση της διαδικασίας αξιολόγησης γίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί στο τέλος του Μέτρου.

Κατά την Συνεδρίαση της **3^η Επιτροπή Παρακολούθησης** αποφασίστηκαν τα εξής:

Ενέργεια 1.Α: "Μελέτες και Συμβουλευτικές Υπηρεσίες προς ΜΜΕ"

- ⇒ Ο ΕΟΤ θα καταρτίσει κατάλογο εγκεκριμένων επενδύσεων που θα υποβληθούν για ένταξη στο συγκεκριμένο Μέτρο, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία αξιολόγησης. Η Επιτροπή Παρακολούθησης θα τηρείται ενήμερη για την πορεία υλοποίησης των ενταχθέντων έργων.
- ⇒ Εγκρίθηκε η τροποποίηση του χρηματοδοτικού σχήματος του Μέρου και η αύξηση της Ιδιωτικής Συμμετοχής.
- ⇒ Εντάχθηκε αρχικά η πρόταση για τη δημιουργία "Σύγχρονων Χώρων Υγιεινής σε Κέντρα Εστίασης και Αναψυχής":
- ⇒ Εντάχθηκε αρχικά η πρόταση για τη δημιουργία "Βιβλιοθηκών στα Ξενοδοχεία"

Ενέργεια 2: "Πληροφορική"

Η Επ.Πα. ενημερώθηκε για την εγκατάσταση του εμπειρογνώμονα, που ορίστηκε από τη Γεν. Δ/ση XVI, για την ανάλυση αναγκών του συστήματος πληροφορικής του ΕΟΤ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Έχουν αρμοδίως προταθεί τα παρακάτω μέτρα:

- ⇒ Αναθεώρηση του προϋπολογισμού του Μέρου προκειμένου να αντιμετωπιστούν ορθολογικά οι ενέργειες υποστήριξης προς τις ΜΜΕ του Τουριστικού τομέα. Βάσει του σχεδιασμού του Μέρου προκύπτει ότι ο προς αναθεώρηση Συνολικός Προτεινόμενος προϋπολογισμός του Μέρου ανέρχεται σε 13.734.831 ECU / 4.153.344.200 δρχ. (Το ύψος της Δημόσιας Χρηματοδότησης παραμένει αμετάβλητο, προτείνεται αύξηση της Ιδιωτικής Συμμετοχής κατά 2.068.181 ECU/625.405.529 δρχ.).
- ⇒ Αύξηση του προϋπολογισμού της ενέργειας έτσι ώστε να καλυφθεί ο προϋπολογισμός των προτάσεων των ΜΜΕ επιχειρήσεων.
- ⇒ Ένταξη του ΕΟΤ στην Τεχνική Γραμματεία που έχει συσταθεί για τον συντονισμό του συνόλου των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

⇒ Επιλογή στελεχών του ΕΟΤ που θα αναλάβουν την αξιολόγηση των προτάσεων που αφορούν τον Τουρισμό.

Ενέργεια 1.Β. "Πληροφοριακό Σύστημα Υποστήριξης Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων: Β' Φάση - Περιφερειοποίηση - Ολοκλήρωση"

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η 2^η Επ.Πα. στην συνεδρίασή της 22/1/97 ενέκρινε την Οριστική Ένταξη (ΟΕ) του Έργου στο Υποπρόγραμμα "Τουρισμός".

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Έργου ανέρχεται τα 829.085 ECU / 250.711.000 δρχ, εκ των οποίων περίπου 20% θα δαπανηθεί για την αγορά εξοπλισμού. Το έργο προβλέπεται να προκηρυχθεί βάσει διεθνή διαγωνισμού, η προκήρυξη του οποίου αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Νοέμβριο του 1997.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την προώθηση της υλοποίησης του Μέτρου απαιτούνται:

⇒ Ολοκλήρωση της σύνταξης προδιαγραφών για την προκήρυξη του Έργου.

Ενέργεια 2. "Πληροφορική"

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο της δεύτερης Ενέργειας και σύμφωνα με το Ε.Π. προβλέπονται:

⇒ Η δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος μηχανοργάνωσης και μηχανογράφησης όλων των υπηρεσιών του ΕΟΤ

⇒ Η δημιουργία κεντρικής τράπεζας πληροφοριών και σύνδεση της με τα γραφεία του ΕΟΤ, με τις περιφερειακές Διευθύνσεις, Νομαρχίες και ΟΤΑ της χώρας και με την Τουριστική Αστυνομία.

Σε συνέχεια της 2^{ης} Επ.Πα. απεστάλησαν δια της γραπτής διαδικασίας στην Γενική Διεύθυνση XVI:

⇒ Ο οριστικός σχεδιασμός της ενέργειας

⇒ Οι προδιαγραφές για τον εμπειρογνώμονα που είναι απαραίτητος για την υλοποίηση της ενέργειας.

Ύστερα από σχετικές συνεννοήσεις ορίστηκε εμπειρογνώμονας από την Γενική Διεύθυνση XVI. Η πρώτη συνάντηση με τον εμπειρογνώμονα έγινε στις 11/7/97.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

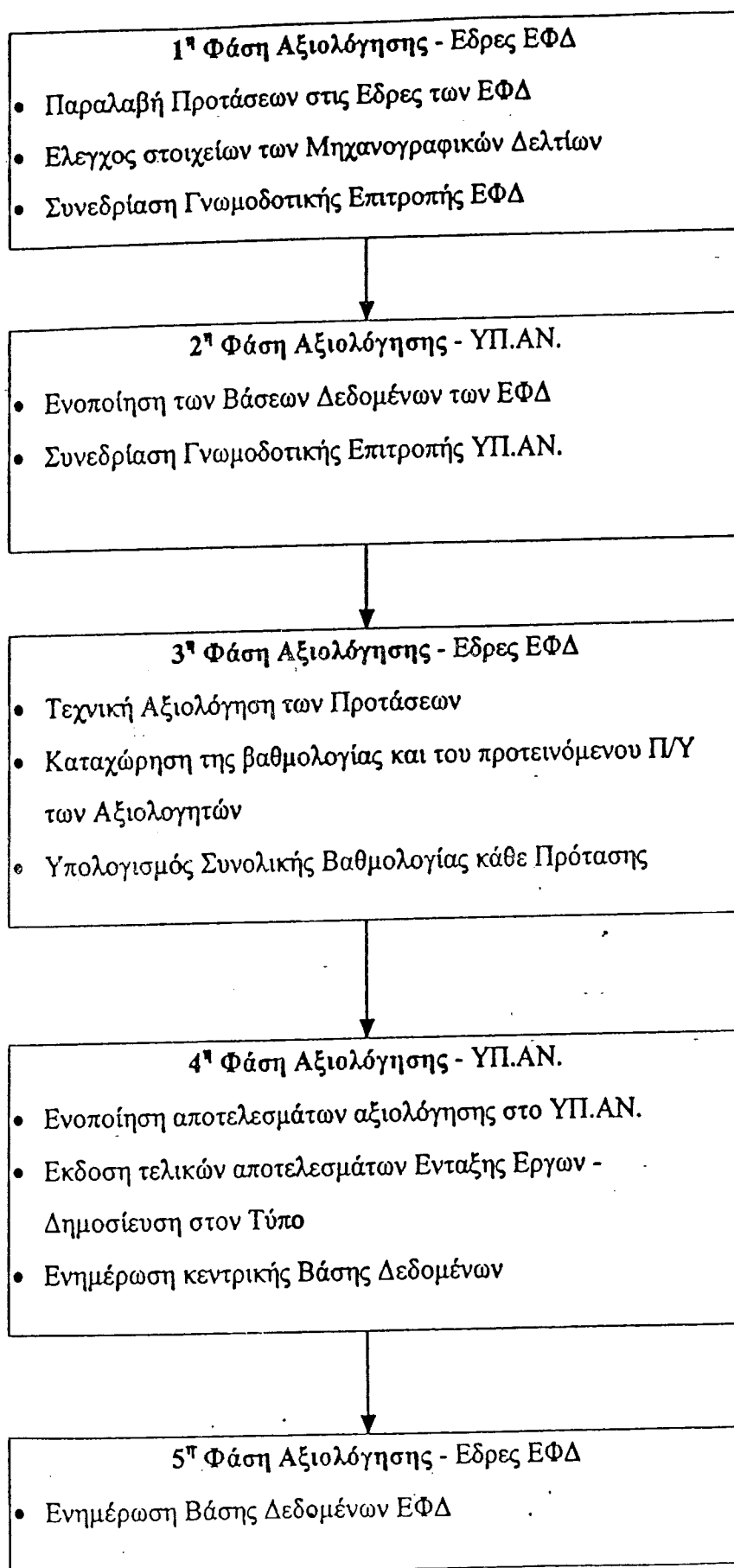
Για την ταχύτερη υλοποίηση της ενέργειας προτείνονται:

⇒ Επίσπευση των διαδικασιών ανάλυσης και σχεδιασμού της ενέργειας

⇒ Δημιουργία Τεχνικού Δελτίου

⇒ Προδιαγραφές για την επιλογή Project Manager που θα αναλάβει την υλοποίηση της ενέργειας μετά το πέρας των εργασιών του εμπειρογνώμονα.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1 : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΜΕΤΡΟ 1.5 ΕΝΕΡΓΕΙΑ 1.Α «ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ
ΜΜΕ»**

ΜΕΤΡΟ 1.6: Επιμόρφωση

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Στην Μεταβατική περίοδο¹ 1997 εντάσσονται καινοτόμα προγράμματα όπως Γαστρονομία, Αγωγή Τουριστικής Συνείδησης, Γευσιγνωσία - Οινογνωσία κτλ.

Για την υλοποίηση των προγραμμάτων ο ΕΟΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας ετοίμασε αναλυτικό σχέδιο προγραμμάτων. Ο σχεδιασμός αφορά την υλοποίηση 61 ενεργειών κατάρτισης, συνολικού προϋπολογισμού 366.000.000 δρχ., μέσω των οποίων προβλέπεται η κατάρτιση 1.990 ατόμων.

Τα προγράμματα προβλέπεται να υλοποιηθούν σε χρονικό διάστημα 4 μηνών (9/97-12/97).

- Προωθείται για υπογραφή "Κοινή Υπουργική Απόφαση για την εγκαθίδρυση Συστήματος Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και ελέγχου ενεργειών Συνεχιζόμενης Κατάρτισης που υλοποιούνται στα πλαίσια του Ε.Π. "Τ-Π" Υποπρόγραμμα "Τουρισμός" "Μέτρο 1.6" και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ) στα πλαίσια του 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) και διαδικασία εφαρμογής τους για το 1997".

Η Κ.Υ.Α καθορίζει σαν φορέα υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης την Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών (ΣΤΕ), Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου εποπτευόμενο από το Υπουργείο Ανάπτυξης. Η ΣΤΕ αποτελεί θεσμοθετημένη δομή επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία έχει ως κύριο και αποκλειστικό σκοπό την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης σε θέματα του Τουριστικού τομέα.

Παράλληλα με την υλοποίηση των ενεργειών προβλέπεται και η εκπόνηση μελέτης αξιολόγησης του προγράμματος (on going αξιολόγηση) για το 1997.

¹ Ορίζεται η περίοδος κατά την οποία τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) δεν έχουν πιστοποιηθεί.

Για την κάλυψη των δαπανών της μελέτης και ύστερα από συμφωνία με τις Γενικές Διευθύνσεις XVI και V, θα διατεθούν πόροι από την Τεχνική Βοήθεια του Υποπρογράμματος "Τουρισμός" ύψους 5.000.000 δρχ.

Κατά την 3^η Επιτροπή Παρακολούθησης αποφασίστηκαν τα εξής:

1. Εγκρίθηκε η υλοποίηση των προγραμμάτων για τη μεταβατική περίοδο του 1997 με φορέα υλοποίησης την ΣΤΕ.
2. Εγκρίθηκε το Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Ελέγχου Ενεργειών Συνεχιζόμενης κατάρτισης, οι οποίες θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του Ε.Π. "Τουρισμός - Πολιτισμός" κατά την μεταβατική περίοδο 1997, σύμφωνα με το κείμενο της Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Ανάπτυξης.
3. Εγκρίθηκαν οι προδιαγραφές για την on - Going Αξιολόγηση των Ενεργειών Κατάρτισης που θα υλοποιηθούν κατά τη μεταβατική περίοδο 1997.
4. Εγκρίθηκε η μεταφορά του ποσού 1 MECU στο Υποπρόγραμμα 3 για την δημιουργία νέου Μέτρου 3.3 "Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ - Τουρισμός".

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την ταχύτερη υλοποίηση του προγράμματος προτείνονται:

- Τροποποίηση του χρηματοδοτικού σχήματος του Μέτρου και δημιουργία Μέτρου 3.3 "Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ".
- Αναμόρφωση του χρηματοδοτικού πίνακα του Μέτρου και επίσπευση των διαδικασιών αναμόρφωσης των χρηματοδοτικών πινάκων του Υ/τος "Τουρισμός".
- Υπογραφή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που αφορά το σύστημα διαχείρισης παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου των ενεργειών που πρόκειται να υλοποιηθούν κατά την Μεταβατική Περίοδο 1997.
- Ολοκλήρωση των νομοθετικών ρυθμίσεων που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση προγραμμάτων από την ΣΤΕ.
- Προώθηση της on - going αξιολόγησης της Μεταβατικής Περιόδου.

- Αναγκαιότητα σύνδεσης του ΕΟΤ με το Σύστημα Παρακολούθησης του Υπουργείου Εργασίας.
- Προετοιμασία και προώθηση για υπογραφή Κ.Υ.Α, για την περίοδο 1998 - 2000, που να περιγράφει το σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Ελέγχου των Ενεργειών Συνεχιζόμενης Κατάρτισης με Φορείς Υλοποίησης τα Κ.Ε.Κ.

Μέτρο 3.1: "Τεχνική Βοήθεια Υποπρογράμματος Τουρισμός"**Πορεία υλοποίησης**

Στα πλαίσια της διεξαγωγής της 2^{ης} Επ.Πα. επικαιροποιήθηκε ο Προϋπολογισμός της Τεχνικής Βοήθειας του Υ/τος "Τουρισμός", σύμφωνα με τον οποίο περιλαμβάνονται μεταφερόμενα ανεκτέλεστα ή αναπορρόφητα ποσά του Β' εξαμήνου 1996, καθώς και νέες ενέργειες για το 1997.

Ο συνολικός προϋπολογισμός που συντάχθηκε ανέρχεται σε 452.240.000 δραχμές, διαρθρώνεται σε 5 (πέντε) κατηγορίες δαπανών, ως εξής:

1. Παγίες Δαπάνες	9.000.000 δρχ.
2. Μελέτες - Εμπειρογνωμοσύνες - Υπηρεσίες	421.240.000δρχ
3. Δημοσιότητα - Πληροφόρηση	12.000.000 δρχ
4. Λειτουργικές Δαπάνες	7.000.000 δρχ.
5. Λοιπές Δαπάνες	3.000.000 δρχ
Σύνολο Α' εξάμηνο 1997	452.240.000 δρχ

Επίσης στις 13-5-97 αποφασίστηκε η ένταξη 2 (δύο) Εμπειρογνωμοσυνών για το Υ/μα "Τουρισμός", συνολικού προϋπολογισμού 4 εκ.δρχ..

Συνεπώς μέχρι 30 - 6- 97 ο συνολικός προϋπολογισμός της Τεχνικής Βοήθειας για το Α' εξάμηνο του 1997 ανέρχεται σε 456.240.000 δρχ.

Οι συνολικές εκταμιεύσεις του Μέρους 3.1 ανέρχονται σε 75.825.642 δρχ. (ή 247.499,76 ECU). Ο βαθμός ολοκλήρωσης των ενταχθέντων μελετών, εμπειρογνωμοσυνών, υπηρεσιών και λοιπών δαπανών ανέρχεται σε 16,66 %, ενώ το ποσοστό απορρόφησης βάσει του συνολικού προϋπολογισμού του Μέρους ανέρχεται σε 9,52%.

Δεδομένων των ανειλημμένων υποχρεώσεων και των αναγκών που προβλέπονται για την εύρυθμη υλοποίηση του Υ/τος "Τουρισμός", η αναγκαιότητα του συνολικού

σχεδιασμού του Υ/τος 3: Τεχνική Βοήθεια - Μέτρο 3.1: "Τουρισμός", κρίνεται ως επιτακτική.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των υποχρεώσεων του Υ/τος μέχρι τη λήξη του, δηλαδή μέχρι το 2001 (π.χ υπηρεσίες, λειτουργικές δαπάνες, απρόβλεπτα κ.λπ.).

Συνεπώς για το Μέτρο 3.1

- συνολικού προϋπολογισμού 786.227.000 δρχ. (2.600.000,00 ECU), έχουν δεσμευθεί (B' εξάμηνο '96 και A' εξάμηνο 1997) 460.240.000 δρχ., (1.521.982,80 ECU), δηλαδή ποσοστό 58,53%.
- μέχρι 30-6-97 είχαν εκταμιευθεί 75.825.642. δρχ. (247.499,76 ECU), δηλαδή ποσοστό απορρόφησης 9,52%.
- υπόλοιπο προς εκταμίευση (εκταμιεύσεις μείον δεσμεύσεις) 710.401.358 δρχ. (1.274.483,10 ECU),
- υπόλοιπο για δέσμευση (συνολικός προϋπολογισμός μείον δεσμεύσεις B' εξάμηνο '96 και A' εξάμηνο '97), δηλαδή 325.987.000 δρχ. (1.078.017,20 ECU).

Κατά την Απόφαση της 3^{ης} Ε.Π. του Ε.Π., όσον αφορά το Μέτρο 3.1, αποφασίστηκαν μεταξύ των άλλων και τα εξής:

- * μεταφορά όλων των Εμπειρογνωμοσυμών από την κατηγορία 2.2 (Μικρές Μελέτες) στην κατηγορία 2.3 (Υπηρεσίες),
- * Μελέτη για την "Αναπροσαρμογή του Εθνικού Συστήματος Λιμένων Αναψυχής στις περιοχές Τουριστικής Ναυσιπλοΐας (ΕΣΥΛΑ)", να παραμείνει με τον ίδιο προϋπολογισμό (56.640.000 δρχ.),
- * εκπόνηση της μελέτης "Market Study του Ελληνικού Τουρισμού", με προϋπολογισμό 146.320.000 δρχ.,
- * εκπόνηση του "Επιχειρηματικού Σχεδίου του ΕΟΤ", με μειωμένο προϋπολογισμό από 147.500.000 δρχ. σε 80.000.000 δρχ.,
- * εκπόνηση εμπειρογνωμοσύνης για την σύνταξη Μελέτης επί των "Ειδικών Τουριστικών Υποδομών" στα πλαίσια του Υ/τος "Τουρισμός", προϋπολογισμού 2.000.000 δρχ.

- * εκπόνηση "on going Αξιολόγησης Προγραμμάτων Εκπαίδευσης για το μεταβατικό στάδιο 1997", προϋπολογισμού 6.000.000 δρχ.,
- * Απόρριψη της μελέτης "Απεικόνισης σε G.I.S. των δικτύων δραστηριοτήτων ειδικών μορφών τουρισμού ολοκληρωμένων σε γεωγραφική βάση των ενεργειών που αναφέρονται σε μονοπάτια (ορεινός - οικολογικός τουρισμός)", προϋπολογισμού 6.000.000 δρχ.
- * απόρριψη των δαπανών διενέργειας ελέγχων εκτός έδρας αποζημιώσεων κ.λπ. προϋπολογισμού 6.000.000 δρχ.
- * Έτσι ο συνολικός προϋπολογισμός της Τεχνικής Βοήθειας, με τα μεταφερόμενα ή ανεκτέλεστα ή αναπορρόφητα του Α' εξαμήνου 1997 και νέες ενέργειες για το Β' εξάμηνο 1997 ανέρχεται σε 509.870.000 δρχ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- * Θα πρέπει να προβλεφθεί η κάλυψη των αναγκών του Υ/τος 1: "Τουρισμός", τόσο για τα έτη 1998 - 1999, όσο και μέχρι τη λήξη του Ε.Π., δηλαδή το 2001.
- * Θα πρέπει στην απαιτούμενη τροποποίηση του Π/Υ του Υ/τος 3 να προβλεφθεί Τεχνική Βοήθεια για το Μέτρο 1.6 ύψους 1 MECU. Προτείνεται η προσθήκη νέου Μέτρου 3.3: "Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ".

Θα πρέπει να αναφερθεί η επιτακτική ανάγκη ορισμού υπευθύνου για την παρακολούθηση / διαχείριση του Υ/τος 3: Τεχνική Βοήθεια". Επίσης προτείνεται η τήρηση "Φακέλου Έργου", για όλες τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην Τεχνική Βοήθεια.

Τέλος, καθυστερήσεις στη σύνθεση Επιτροπών Αξιολόγησης, Παραλαβής Έργων / Μελετών, στη σύνταξη σχετικών Αποφάσεων κ.λπ. καθυστερούν την υλοποίηση των έργων που έχουν ήδη ενταχθεί (οριστικά ή αρχικά) στο Υ/μα, τόσο από άποψη φυσικού (π.χ για το Μέτρο 1.1. - Μαρίνες), όσο και οικονομικού αντικειμένου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΩΝ/ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ Υ/ΤΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

Στον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε την περιφερειακή κατανομή των έργων και των ενεργειών του υποπρογράμματος "Τουρισμός" ανά μέτρο.

Ο συνολικός αριθμός των έργων/ενεργειών του υποπρογράμματος κατά περιφέρεια είναι 159. Στο σύνολο των περιφερειών τα Μέτρα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό έργων ή επενδύσεων είναι τα 3, 6 και 2.

Η περιφέρειες που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό έργων/ενεργειών είναι οι περιφέρειες Ν. Αιγαίου, Κρήτης, Αττικής, Ηπείρου και Ιονίων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΩΝ/ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ Υ/ΤΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ								
Α/Α	Περιφέρειες	Μέτρο 1	Μέτρο 2	Μέτρο 3 επενδύσεις	Μέτρο 4 επενδύσεις	Μέτρο 5*	Μέτρο 6 προγράμματα	Σύνολο
1.	Αν. Μακεδονία και Θράκη	1	1				2	4
2.	Κ. Μακεδονία		3	4	1		8	16
3.	Δ. Μακεδονία							0
4.	Ήπειρος		12	4				16
5.	Θεσσαλία		2	5				7
6.	Ιόνια Νησιά	5		5	1		3	14
7.	Δ. Ελλάδα		3					3
8.	Στ. Ελλάδα		1	4	1		1	7
9.	Αττική	1	1	13	2		11	28
10.	Πελοπόννησος	1	3	4			1	9
11.	Β. Αιγαίο	4		1	2			7
12.	Ν. Αιγαίο	2	4	16	3		3	28
13.	Κρήτη	3		8	4		5	20
	Σύνολο	17	30	64	14	0	34	159

*Για το Μέτρο υπάρχει μόνο ένας ενδεικτικός αριθμός προτάσεων ανά Ειδικό Φορέα Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.). Δεν έχει γίνει κατανομή τους ανά περιφέρεια γιατί δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησής τους. Οι Ε.Φ.Δ. δεν έχουν ανακοινώσει τα αναλυτικά στοιχεία τους. Το σύνολο των προτάσεων που έχουν κατατεθεί είναι 367.

4.4.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Η σημερινή εικόνα του Υποπρογράμματος "Τουρισμός", είναι συνολικά η ακόλουθη:

- ◆ Ο "Σχεδιασμός" (δηλαδή η εξειδίκευση των Μέτρων σε "επώνυμα" έργα, στο πλαίσιο της ευρύτερης αναπτυξιακής λογικής) του Υ/τος έχει προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό.
- ◆ Στο Υ/μα "Τουρισμός" έχουν ενταχθεί, μέχρι 30 - 6- 97, αρχικά και οριστικά **97 έργα / ενέργειες.**
- ◆ Δημοσιεύθηκε η διακήρυξη για την ενίσχυση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης - Γεν. Γραμματέα του ΕΟΤ, από πενταμελή Ομάδα Έργου, που θα οριστεί μέσω των διαδικασιών της Μ.Ο.Δ Α.Ε. (Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης)
- ◆ Ολοκληρώθηκε ο έλεγχος και προωθήθηκαν προς την 3^η Επ.Πα. 35 Τεχνικά Δελτία.
- ◆ Από τον ΕΟΤ ολοκληρώθηκε η εκδήλωση ενδιαφέροντος για τις Π.Ο.Τ.Α και ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση των προτάσεων που κατατέθηκαν.
- ◆ Μετά από πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για τις ΜΜΕ του Τουρισμού (καταληκτική ημερομηνία 17 - 6 - 97) κατατέθηκαν 367 προτάσεις. Η αξιολόγησή ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 1997.

Έτσι το πρόγραμμα, έχοντας περάσει από τη φάση σχεδιασμού, έχει εισέλθει σε μια συγκεκριμένη πορεία υλοποίησης.

Όσον αφορά τη συνολική χρηματοοικονομική παρακολούθηση του Υ/τος:

1. Το σύνολο των δεσμεύσεων του Υ/τος "Τουρισμός" και της Τεχνικής Βοήθειας ανέρχεται σε **233,7 MECU** (13.793.096.207 δρχ.) και έχει δεσμευθεί το 44,9% του συνολικού Υ/τος.

2. Από τα 53 έργα / ενέργειες που έχουν ενταχθεί οριστικά, μόνο τα 30 παρουσιάζουν κίνηση πληρωμών.
3. Η απορρόφηση του Υ/τος σε σχέση με τις δεσμεύσεις της περιόδου 1995 - 30 / 6 / 1997 ανέρχεται σε 16,78%.
4. Το ποσοστό της απορρόφησης του Υ/τος "Τουρισμός" (συμπεριλαμβανομένης και της Τεχνικής Βοήθειας), ανέρχεται σε 8,65%. Το ως άνω ποσοστό απορρόφησης προκύπτει από εκταμιεύσεις 45,04 MECU.
5. Η απορρόφηση, ως σημειωθεί, θα παραμένει χαμηλή μέχρι το τέλος του Υποπρογράμματος, αφού εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τη διαδικασία πιστοποίησης των ιδιωτικών επενδύσεων.

Σημαντικό γεγονός για την δυναμική πορεία υλοποίησης του Υ/τος "Τουρισμός" αποτέλεσε η διεξαγωγή της 3^{ης} Συνεδρίασης της Επ.Πα., που πραγματοποιήθηκε στο διήμερο 28 - 29/7/97. Η 3^η Συνεδρίαση στέφθηκε από εξαιρετική επιτυχία και έδωσε μια αποφασιστική ώθηση στο Υ/μα εντάσσοντας, οριστικά και αρχικά έργα / ενέργειες ύψους 74,65 δισ. δρχ. (246,86 MECU).

Το Υ/μα "Τουρισμός" εξαρτάται 60% από Ιδιωτικές Επενδύσεις, ενώ 40% αφορά τη Δημόσια Δαπάνη, από την οποία 22% αποτελεί την Εθνική Συμμετοχή και 18% την Κοινοτική Συμμετοχή, άρα τα οποιαδήποτε περιθώρια αναμόρφωσης του Υ/τος προϋποθέτουν συμμετοχή του Ιδιώτη και οποιεσδήποτε περικοπές αφορούν και τους ιδιώτες επενδυτές.

Λόγω του υψηλού βαθμού συμμετοχής των Μέτρων 1.3 και 1.4, στην διαμόρφωση του συνολικού προϋπολογισμού του Υ/τος, (78% του συνόλου, ή 42% του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης) και, τόσο λόγω της σταδιακής ένταξης επενδύσεων σε αυτά, όσο και της καθυστέρησης ενεργοποίησης της Ενέργειας που αφορά τις Π.Ο.Τ.Α, ο ρυθμός ολοκλήρωσης του Υ/τος θα συναρτάται σε μεγάλο βαθμό από αυτά.

Τέλος, προτείνεται από τους υπεύθυνους των Μέτρων και των Υπηρεσιών του ΕΟΤ η "ανακατανομή" των αναπορρόφητων ποσών στα έτη 1997, 1998 και 1999. Η κατανομή των αναπορρόφητων ποσών δεν ήταν εφικτή για τα Μέτρα 1.3 και 1.4, διότι δεν υπάρχει η πληρέστερη δυνατή εικόνα για τις απορροφήσεις του Μέτρου και

γιατί το κόστος των περισσότερων επενδύσεων αυξάνει, ως επί το πλείστον το ανώτερο μέχρι 25%. Η τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων έγινε το Σεπτέμβριο του 1997 αφού ολοκληρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι ήδη ενταγμένες επενδύσεις και ολοκληρώθηκε και η διαδικασία των εκταμιεύσεων.

Με βάση την προτεινόμενη "αναδιάταξη" των κονδυλίων των Χρηματοδοτικών Πινάκων για τα Μέτρα 1.1, 1.2, 1.5 και 1.6, η προτεινόμενη ανακατανομή των κονδυλίων παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

<i>Μέτρο</i>	<i>1995</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>Σύνολο</i>
1.1	0,00	0,00	1.200,00	21.100,00	24.033,00	46.333,00
1.2	1.504,18	3.455,97	8.733,33	13.373,18	12.933,34	40.000,00
1.5	0,00	0,00	3.157,69	8.547,07	2.030,07	13.734,83
1.6	0,00	0,00	1.733,33	5.299,84	5.299,84	12.333,01

ΕΝΤΑΧΘΕΝΤΑ ΕΡΓΑ, ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ, ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΤΑΞΗ

α) Ενταχθέντα Έργα

Στο Υ/μα "Τουρισμός" έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα - στις δύο Επιτροπές Παρακολούθησης και δια της "Γραπτής Διαδικασίας" - 97 έργα / ενέργειες, [με οριστική ένταξη (ΟΕ) και αρχική (ΑΕ)] τα οποία κατανέμονται στα αντίστοιχα Μέτρα του Υ/τος, ως εξής:

- ◆ Στο Μέτρο 1.1 "Θαλάσσιος Τουρισμός, Μαρίνες, Λιμενικές Βελτιώσεις, Αγκυροβόλια Τουριστικών Πλοίων", **πέντε (5) έργα** (4 αρχικά, και 1 οριστικά).
- ◆ Στο Μέτρο 1.2 "Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός και Θεραπευτικός Τουρισμός", **έντεκα (11) έργα** (5 αρχικά και 6 οριστικά),
- ◆ Στο Μέτρο 1.3 "Ενίσχυση Επενδύσεων Εκσυγχρονισμού Υφιστάμενων Ξενοδοχειακών Μονάδων ή μετατροπής Παραδοσιακών Κτισμάτων σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα", **εξήντα τέσσερα (64) έργα** (24 οριστικά ενταγμένα δια της γραπτής διαδικασίας)
 - ◇ 37 επενδύσεις **εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων** (16 οριστικά ενταγμένα δια της γραπτής διαδικασίας) (Ενέργεια 1.3.1), και,
 - ◇ 27 επενδύσεις **μετατροπής παραδοσιακών / διατηρητέων κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα** (9 οριστικά ενταγμένα δια της γραπτής διαδικασίας) (Ενέργεια 1.3.2).
- ◇ στο Μέτρο 1.4 "Δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης και Εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής", **δέκα τέσσερα (14) έργα Ειδικής Τουριστικής Υποδομής** (8 οριστικά ενταγμένα δια της γραπτής διαδικασίας),
- ◇ στο Μέτρο 1.5 "Υπηρεσίες προς ΜΜΕ και Δίκτυο Πληροφορικής", έχει ενταχθεί οριστικά (ΟΕ) η Ενέργεια 1.5.1.Β: "Πληροφοριακό Σύστημα Υποστήριξης Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων - Β' Φάση: Περιφερειοποίηση -

Ολοκλήρωση'' και αρχικά (ΑΕ) οι Ενέργειες 1.5.1.Α: ''Μελέτες και Συμβουλευτικές Υπηρεσίες προς ΜΜΕ'' και 1.5.2: ''Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων - Ολοκληρωμένη μηχανοργάνωση Υπηρεσιών και Εκμεταλλεύσεων του ΕΟΤ και Δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριών''.

◇ στο Μέτρο 1.6 δεν έχουν ακόμη ενταχθεί έργα τόσο οριστικά όσο και αρχικά.

β) Δεσμεύσεις και συνολικές εκταμιεύσεις

Όσον αφορά την χρηματοοικονομική παρακολούθηση του Υ/τος:

Μέχρι 30 - 6- 97 έχουν δεσμευθεί με αρχική και οριστική ένταξη έργων / ενεργειών:

- 70,25 δισ. δρχ., δηλαδή ποσοστό 44,84% του συνόλου του προϋπολογισμού του Υποπρογράμματος,
- 36,41 δισ. δρχ., δηλαδή ποσοστό 59,68% του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης και,
- 33,83 δισ. δρχ. δηλαδή ποσοστό 35,37% του συνόλου της Ιδιωτικής Συμμετοχής.

Ειδικότερα:

- στην 1^η Επ.Πα. δεσμεύθηκαν 29,65 δισ. δρχ. (11,90 δισ. δρχ. Δημόσια Συμμετοχή και 17,75 δισ. δρχ. Ιδιωτική Συμμετοχή) και,
- στην 2^η Επ.Πα. δεσμεύθηκαν 18,53 δισ. δρχ. (17,73 δισ. δρχ. Δημόσια Συμμετοχή και 0,806 δισ. δρχ. Ιδιωτική Συμμετοχή).
- δια της γραπτής διαδικασίας (20 -2- 97), δεσμεύθηκαν 22,06 δισ. δρχ. (6,78 δισ. δρχ. Δημόσια Συμμετοχή και 15,28 δισ. δρχ. Ιδιωτική Συμμετοχή).

Οι συνολικές εκταμιεύσεις ανέρχονται σε 13.793.096.207 δισ. δρχ. (45.044.611,77 ECU), με ποσοστό απορρόφησης του Υ/τος ''Τουρισμός'' 8,65%.

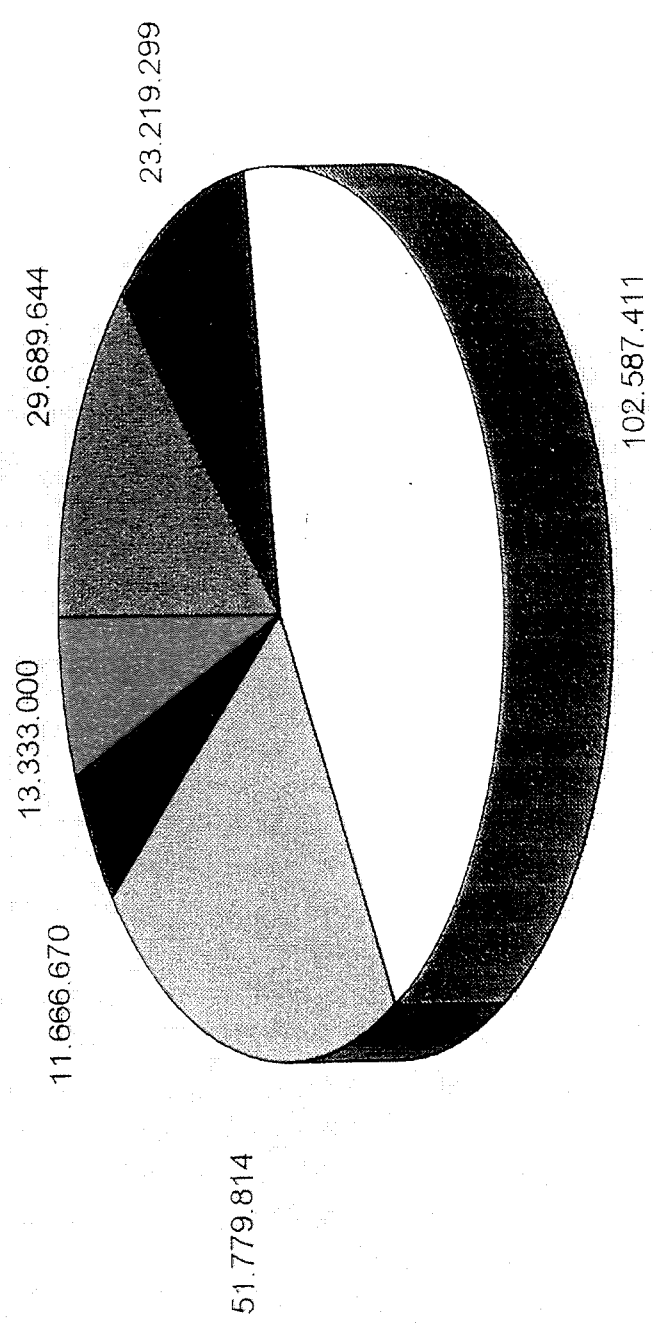
Οι πληρωμές για το 1^ο εξάμηνο του 1997 ανέρχονται σε 3.530.633.638 δρχ.

Ο πίνακας 1 που ακολουθεί παρουσιάζει συγκεντρωτικά τις δεσμεύσεις και τις εκταμιεύσεις μέχρι 30-6-97 σε χιλιάδες δραχμές.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται διαγράμματα όπου βλέπουμε:

- √ τις συνολικές δεσμεύσεις του Υ/τος "Τουρισμός"
- √ τον προϋπολογισμό των μέτρων του Υ/τος "Τουρισμός" και τις δεσμεύσεις
- √ τον Π/Υ των Μέτρων του Υ/τος "Τ" και τις εκταμιεύσεις και τέλος,
- √ τις εκταμιεύσεις της δημόσιας δαπάνης του Υ/τος κατά έτος.

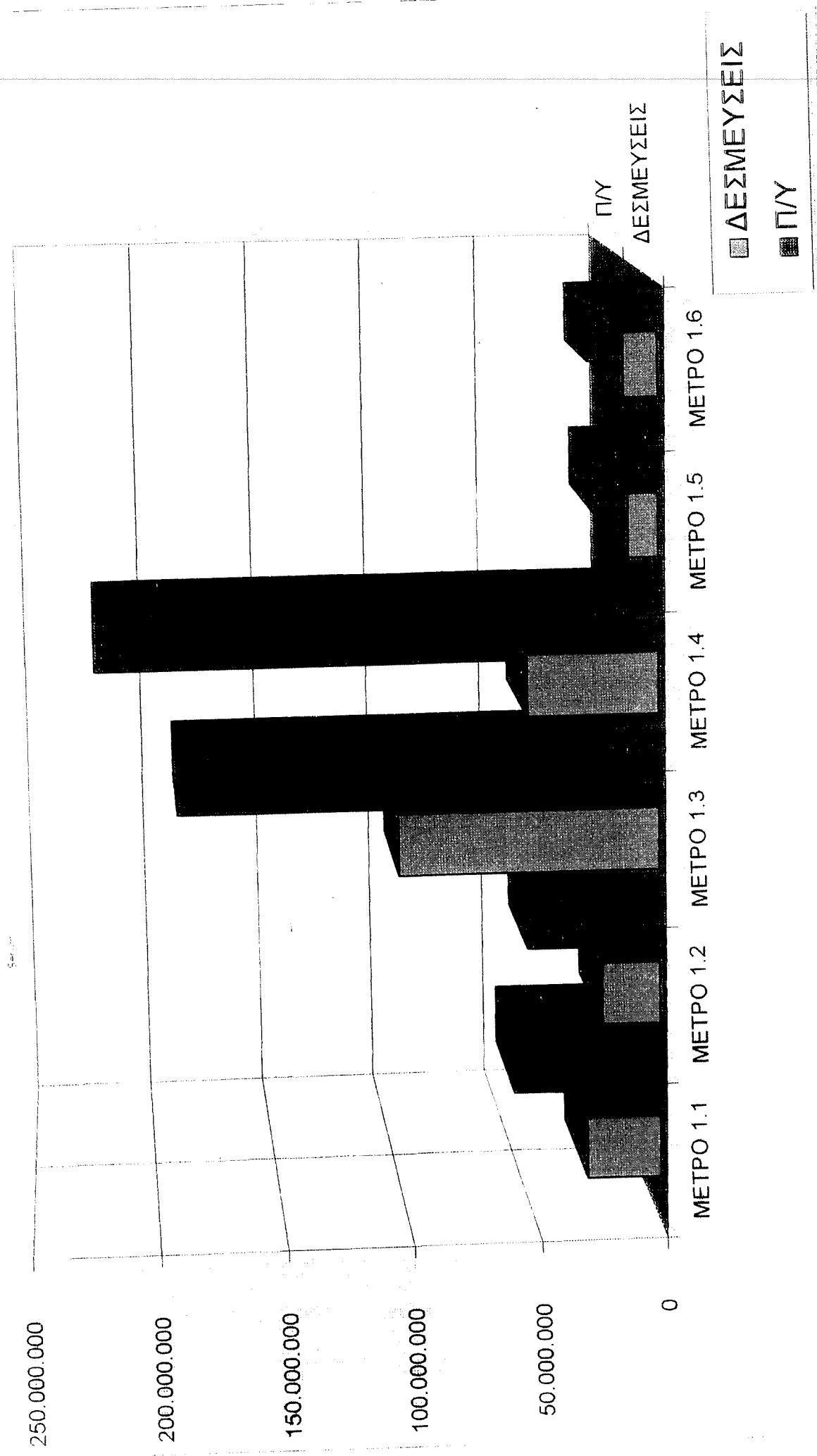
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΥΠΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

- METPO 1.1
- METPO 1.2
- METPO 1.3
- METPO 1.4
- METPO 1.5
- METPO 1.6

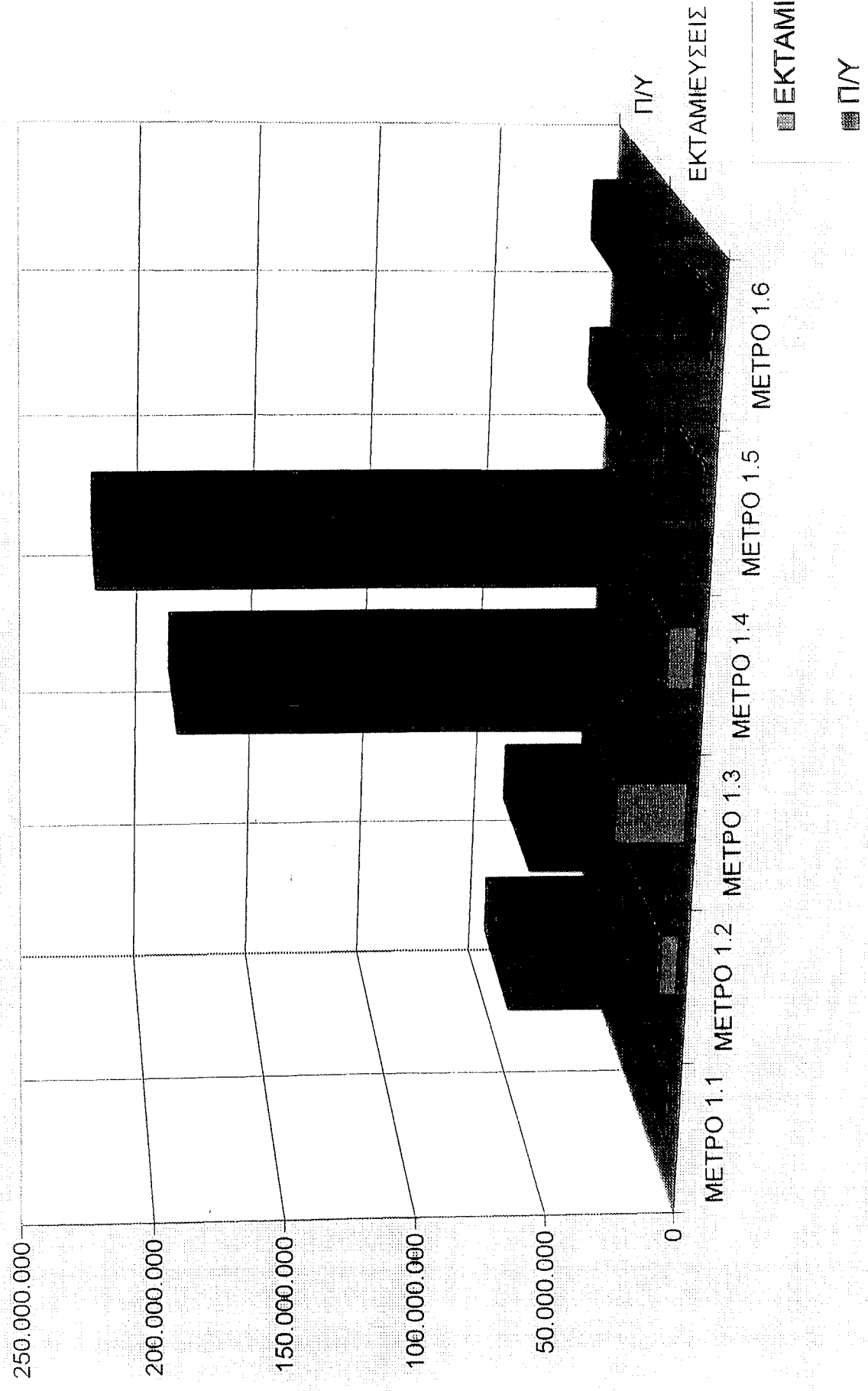
ECU

Π/Υ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΥΙΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ" ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

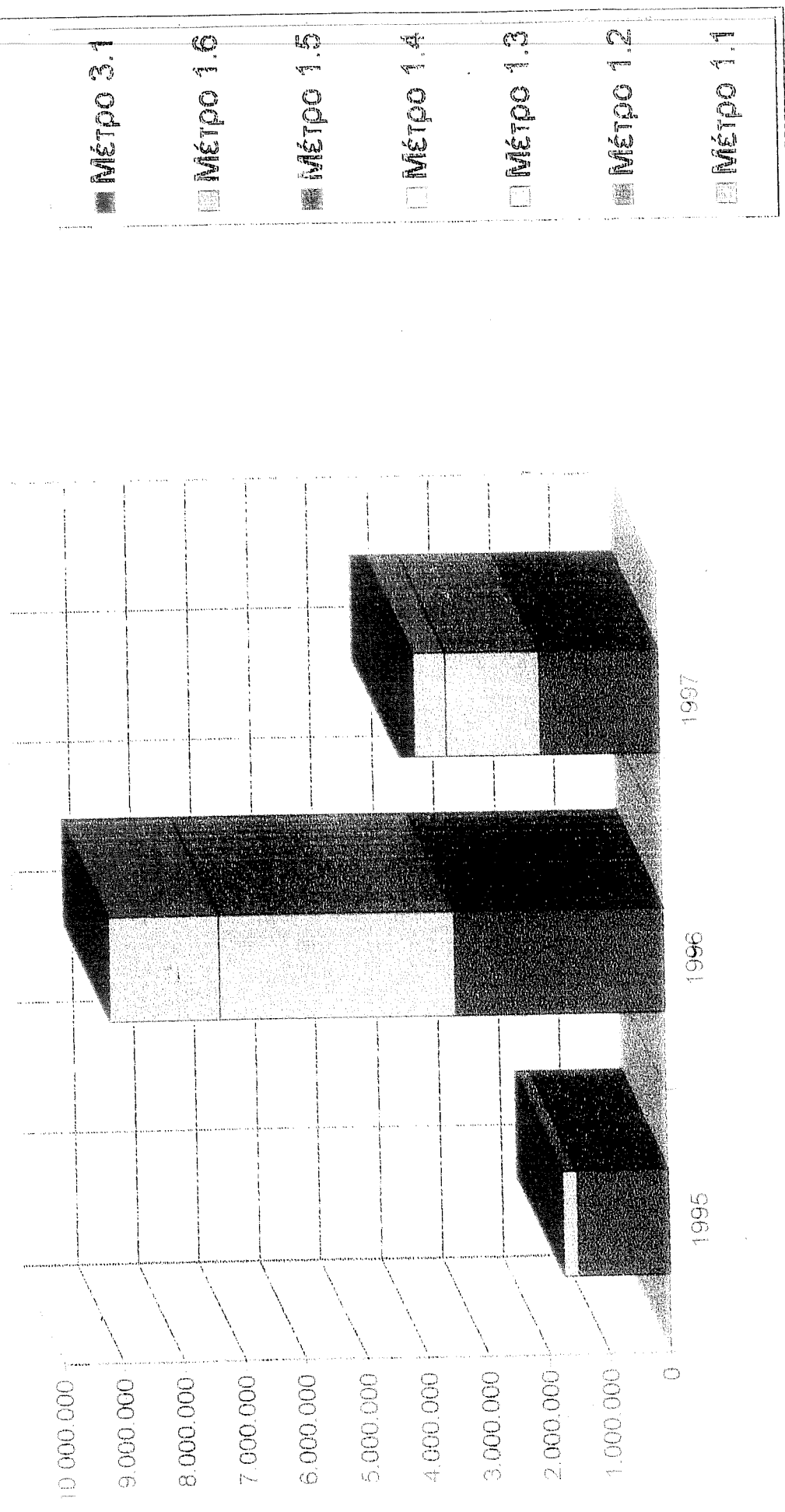
ECU

Π/Υ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΥΙΟΣ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ

7

54100

ECU

5. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Περιφέρεια Κρήτης

•• Βορείου Αιγαίου*

•• Νοτίου Αιγαίου*

•• Ιονίων Νήσων*

5.1. Υφιστάμενη κατάσταση, χαρακτηριστικά προβλήματα και στόχοι

5.1.1. Το προφίλ του Υ/τος για τον τουρισμό του ΠΕΠ Κρήτης

5.1.2. Συνολτική παρουσίαση κατά μέτρο και ενέργεια

(χρηματοοικονομική ανάλυση, περιεχόμενο, στόχοι)

5.1.3. Πορεία υλοποίησης και μέτρα πολιτικής

* Αντίστοιχη αρίθμηση ισχύει και για τις υπόλοιπες περιφέρειες (π.χ. Βορείου Αιγαίου: 5.2., 5.2.1., 5.2.2. και 5.2.3)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

5.1. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Παρά τις σχετικά ικανοποιητικές αναπτυξιακές επιδόσεις της Κρήτης τα τελευταία χρόνια, με την ανάπτυξη κυρίως του τριτογενούς και πρωτογενούς τομέα, η ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών για τη στήριξη των τομέων αυτών ακολούθησε με σημαντικά βραδύτερους ρυθμούς, με αποτέλεσμα να υπάρχει σήμερα σημαντική διαφορά μεταξύ του επιπέδου ανάπτυξης και της αναγκαίας για τη στήριξή της υποδομής.

Οι ανισορροπίες αυτές, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες οργανωτικές αδυναμίες στο μικροσκοπικό επίπεδο της αγοράς, αποτελούν τους βασικότερους περιοριστικούς παράγοντες της περαιτέρω ανάπτυξης της περιφέρειας. Οι ελλείψεις στην υποδομή παρουσιάζονται κυρίως στους τομείς μεταφορών, επικοινωνιών, ενέργειας, αστικής υποδομής (κυρίως θέματα αποχέτευσης και διάθεσης απορριμμάτων) και τον πρωτογενή τομέα.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της περιφέρειας βασίζεται αφενός στην περαιτέρω ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και του τουρισμού, τομείς στους οποίους και στο παρελθόν βασίστηκε η ανάπτυξη της Κρήτης και στους οποίους κρίνεται ότι υπάρχει και συγκριτικό πλεονέκτημα, αλλά και ότι τα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξής τους είναι μεγάλα, και αφετέρου στην αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης του νησιού στην Α. Μεσόγειο.

Η αναπτυξιακή στρατηγική εκφράζεται με τρεις αναπτυξιακούς στόχους:

1^{ος} στόχος: Ανάδειξη της Κρήτης σε οικονομικό, ερευνητικό και πολιτιστικό κέντρο στο χώρο της ΝΑ. Μεσογείου.

2^{ος} στόχος: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των τομέων της κρητικής οικονομίας με έμφαση την ορθολογική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του πρωτογενούς και του τριτογενούς τομέα.

3^{ος} στόχος: Εφαρμογή ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής και βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι παραπάνω στόχοι αποτελούν την έκφραση της αναπτυξιακής στρατηγικής της περιφέρειας για τα προσεχή χρόνια και επιδιώκεται να υλοποιηθούν μέσω κοινοτικών δράσεων του Β' ΚΠΣ (εθνικό και περιφερειακό σκέλος), του Ταμείου Συνοχής, των νέων κοινοτικών πρωτοβουλιών, και τυχόν πιλοτικών παρεμβάσεων.

5.1.1. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την περίοδο 1994 - 1999, και αφορά ένα σύνολο πολυετών μέτρων σχετικών με τους άξονες προτεραιότητας:

1. Ενίσχυση της έρευνας και αξιοποίηση της στην παραγωγή
2. Βελτίωση οικονομικών και κοινωνικών υποδομών
3. Τουριστική αναβάθμιση
4. Αγροτική και τοπική ανάπτυξη
5. Ανθρώπινο δυναμικό

Το ΠΕΠ Κρήτης είναι **συνολικού κόστους 435,3 MECU** και αντιπροσωπεύει το 5,9 % του συνόλου των ΠΕΠ της Ελλάδας. Η συμμετοχή των δημόσιων πόρων ανέρχεται σε 416,4 MECU (ποσοστό 95,7 % από την οποία τα 312,3 MECU δηλαδή το **75 % είναι κοινοτική συμμετοχή**) και τα υπόλοιπα 18,9 MECU δηλαδή ποσοστό **4,3 % αποτελεί προϋπολογιζόμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα**, ενώ στο πρόγραμμα δεν προβλέπεται κανενός είδους κοινοτικός δανεισμός. Η συμμετοχή των κοινοτικών ταμείων στο σύνολο της κοινοτικής συμμετοχής είναι: **82,2 % ΕΤΠΑ, 4,8 % ΕΚΤ, 13 % ΕΓΤΠΕ-Π και 0 %**

ΧΜΠΑ. Από τα προηγούμενα είναι σαφής η μεγάλη δαπάνη του προγράμματος σε υποδομή.

Αναλυτικά το ΠΕΠ Κρήτης υλοποιείται μέσω **8 υποπρογραμμάτων** με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Υποπρογράμματα ΠΕΠ Κρήτης

Α/Α	Υποπρόγραμμα	Συνολικό κόστος		Συμμετοχή ΕΤΠΑ στην κοινοτική %	Αριθμός Μέτρων
		MECU	%		
1	ΕΟΠ: Κρήτη κέντρο οικονομίας και έρευνας στη ΝΑ. Μεσόγειο	56,5	13	100	3
2	ΕΟΠ: Τουριστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης	59,6	13,7	97	4
3	Αστική ανάπτυξη - Βελτίωση ποιότητας ζωής - Ανάπτυξη υποδομών μεταφορών	162,1	37,2	100	4
4	Αγροτική και τοπική ανάπτυξη	61,4	14,1	5	6
5	Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού	32	7,4	53	3
6	Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΑΠΤΑ)	40,9	9,3	100	3
7	Ολοκλήρωση ημιτελών έργων του Α' ΚΠΣ	19,1	4,4	77	1
8	Εφαρμογή	3,8	0,9	64	2
	Σύνολο	435,3	100	82	26

Από τον πιο πάνω πίνακα είναι εμφανές ότι από πλευράς δαπάνης το κυριότερο υποπρόγραμμα είναι το υποπρόγραμμα 3 (Αστική ανάπτυξη - Βελτίωση ποιότητας ζωής - Ανάπτυξη υποδομών μεταφορών), που στο ύψος των κονδυλίων που προβλέπονται γι' αυτό ισοδυναμεί περίπου με τα δύο ειδικά ολοκληρωμένα προγράμματα (Υ/τα 1 και 2) και το Υ/μα αγροτικής και τοπικής ανάπτυξης (Υ/μα 4). Παρατηρείται επίσης ότι από πλευράς μέτρων, με εξαίρεση το Υ/μα 4, τα υπόλοιπα υποπρογράμματα προβλέπουν την εκτέλεσή τους μέσω ενός

περιορισμένου αριθμού μέτρων (ένα έως τέσσερα μέτρα), ενώ βεβαίως τα λιγότερα μέτρα σημειώνονται στα Υ/τα 7 και 8 που είναι κοινά για όλα τα ΠΕΠ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το Υ/μα του ΠΕΠ Κρήτης που αφορά τον τουρισμό όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα είναι το Υ/μα 2 **“Ειδικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Τουριστικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης”** και αποτελείται από 4 Μέτρα:

- Μέτρο 1:** Τουριστικές υποδομές - Πολιτιστικός τουρισμός
- Μέτρο 2:** Διαχείριση υπηρεσιών στον Τουρισμό - Πολιτισμό. Νέες μορφές τουρισμού
- Μέτρο 3:** Περιβάλλον
- Μέτρο 4:** Κατάρτιση

Το συνολικό κόστος του Υ/τος 2 ανέρχεται σε **59,6 MECU** (14% του συνολικού ΠΕΠ), ενώ **το συνολικό κόστος του ΠΕΠ ανέρχεται σε 435,3 MECU**.

Η **Δημόσια Δαπάνη** (Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή) του Υ/τος 2 διαμορφώνεται σε ύψος 58,3 MECU ενώ το υπολειπόμενο ποσό των 1,2 MECU, αναφέρεται στην **Ιδιωτική Συμμετοχή**.

Η **Εθνική Συμμετοχή** καλύπτει το 25 % της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Υ/τος 2 δηλαδή 14,6 MECU. Από τα 43,8 MECU της Κοινοτικής Συμμετοχής ποσό 42,5 MECU προέρχεται από χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ, ενώ τα υπόλοιπα 1,3 MECU, αντιστοιχούν σε χρηματοδότηση του Ε.Κ.Τ.

ΦΥΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Δείκτης	Τιμή βάσης	Τιμή στόχος
Αριθμός απασχολουμένων σε σχέση με την απασχόληση στην περιφέρεια	46%	51%
Συμμετοχή του τουρισμού στο ΑΠΠ	30%	40%
Δυναμικότητα ξενοδοχειακών μονάδων	92.267	
Αριθμός διανυκτερεύσεων τουριστών εκτός μηνών Ιουλίου - Αυγούστου	5.607,63	6.000.000

Πηγή: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Δείκτης	Επιπτώσεις κατά τη διάρκεια της υλοποίησης ή μόνιμες επιπτώσεις
Επέκταση τουριστικής περιόδου	επέκταση κατά δύο μήνες προσθετη συναλλαγματική εισροή 1,2 δισ.
Αύξηση πληρότητας ξενοδοχειακών μονάδων	από 76,6% σε 83%
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται	240

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ

Οι στόχοι του Υ/τος είναι:

⇒ Η ανάδειξη των Πολιτιστικών και Φυσικών Πόρων και η ένταξή τους στην αγορά του τουρισμού μέσα από την ανάπλαση ιστορικών αστικών κέντρων την αποκατάσταση ιστορικών μνημείων και κτιρίων, την οργάνωση πολιτιστικών διαδρομών και εκδηλώσεων, την κατασκευή συνεδριακών κέντρων, την οργανωμένη συμβολή με σύγχρονα μέσα του συνόλου των πολιτιστικών πόρων. Οι ενέργειες αυτές ενισχύονται παράλληλα από δράσεις που

εντάσσονται στο πλαίσιο ανάπτυξης Διαπεριφερειακής Συνεργασίας των παράκτιων και νησιωτικών περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⇒ Η προώθηση της ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού που συμβάλλουν στην διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και στην ποιοτική βελτίωση των τουριστών. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με:

I. την κατασκευή λιμένων αναψυχής για την ολοκλήρωση της ζώνης Ναυσιπλοΐας Αναψυχής

II. με την ενίσχυση διεθνών αθλητικών οργανώσεων

III. με την δημιουργία υποδομών για την παροχή δραστηριοτήτων στην ενδοχώρα.

⇒ Η αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στον τομέα και την βελτίωση των υποδομών μεταφορών και επικοινωνιών.

⇒ Η ένταξη των πολιτικών ανάπτυξης του τουρισμού στο πνεύμα της διαφύλαξης των φυσικών, πολιτιστικών ή παραδοσιακών πόρων της Περιφέρειας που αναδεικνύουν το συγκριτικό πλεονέκτημα της Κρήτης και που βοηθούν στην επίτευξη των στόχων ανάπτυξής της.

5.1.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΣΤΟΧΟΙ)

Μέτρο 1: Τουριστικές Υποδομές - Πολιτιστικός Τουρισμός

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	48.465	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	12.116	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	36.349	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	48.465	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	36.349	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	36.349	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) υπεύθυνος φορέας υλοποίησης του Μέτρου είναι ο ΕΟΤ, το υπουργείο πολιτισμού, οι νομαρχίες Κρήτης, οι ΟΤΑ καθώς και άλλοι φορείς που θα προσδιοριστούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Μέτρου.

Κύριοι ωφελούμενοι από το μέτρο είναι οι κάτοικοι των περιοχών υλοποίησης έργων και οι επιχειρηματίες του νησιού.

Το Μέτρο περιλαμβάνει:

- ♦ έργα που αφορούν την κατασκευή - βελτίωση - επέκταση υποδομών στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού (μαρίνες)

- ◆ έργα τουριστικής αξιοποίησης υφιστάμενων λιμανιών
- ◆ Βελτίωση αεροπορικών συνδέσεων
- ◆ οδικό δίκτυο πρόσβασης σε τουριστικές περιοχές
- ◆ έργα υποδομής για την ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού
- ◆ ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ιστορικά αστικά κέντρα, για την ανάδειξη ιστορικών κτιρίων - μνημείων και συνόλων και βελτίωση των δικτύων υποδομής με στόχο την αύξηση της τουριστικής ελκυστικότητας των πόλεων
- ◆ ενίσχυση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων διεθνούς χαρακτήρα με στόχο την προσέλκυση τουρισμού υψηλού επιπέδου και την καλύτερη αξιοποίηση της δημιουργούμενης υποδομής.

Στόχος του Μέτρου είναι η ενίσχυση και υποστήριξη δραστηριοτήτων που αφορούν στη διεύρυνση των παρεχομένων υπηρεσιών και την διάχυση των τουριστών στην ενδοχώρα. Παράλληλα η ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου και η προβολή της πολιτιστικής ταυτότητας της Κρήτης, συμβάλει σε νέες κατευθύνσεις και δράσεις πολιτιστικού τουρισμού.

Το Μέτρο έχει συνοχή με όλα τα Μέτρα του παρόντος ΕΟΠ, καθώς και με τα Μέτρα 3.1., 3.2., και 4.5 και 6.2

Μέτρο 2: Διαχείριση υπηρεσιών στον τουρισμό - πολιτισμό. Νέες μορφές Τουρισμού

(σε Ecu)

Α1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	3.448	75,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	861	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	2.587	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	1.207	25,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	4.655	100,0
Α2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	2.587	100,0
2.	ΕΚΤ	-	
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	2.587	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης

Στο ΠΕΠ αναφέρονται σαν υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου ο ΕΟΤ, οι Νομαρχίες, Αθλητικές Ομοσπονδίες, ΟΤΑ και άλλοι φορείς που θα προσδιορισθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Μέτρου.

Σαν ωφελούμενοι από το μέτρο αναφέρονται οι κάτοικοι των περιοχών υλοποίησης των έργων και οι επιχειρήσεις του νησιού.

Σαν βασικοί στόχοι του Μέτρου είναι η κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης για την:

- ◇ δημοσιότητα, προβολή του Κρητικού Τουρισμού και Πολιτισμού
- ◇ αξιοποίηση - επέκταση του συστήματος διαχείρισης - προβολής του Τουρισμού.

- ◇ αξιοποίηση νέων τεχνολογιών

προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και λειτουργικότητα των χρηματοδοτούμενων έργων και ενεργειών στον τομέα του τουρισμού.

Παράλληλα με βάση τα συμπεράσματα μελετών, θα καταρτισθούν έργα και ενέργειες προς την κατεύθυνση της:

- Οργάνωσης δικτύου πολιτιστικών διαδρομών
- Λειτουργικής αξιοποίησης αναστηλωμένων μνημείων
- Διασυνοριακής, διαπεριφερειακής συνεργασίας και συνεργασίας με χώρες της ΝΑ Μεσογείου στα θέματα πολιτισμού - τουρισμού.

Επιδιωκόμενος στόχος του Μέτρου είναι η αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών με τη διαχείριση και προβολή του τοπικού τουριστικού προϊόντος από τους τοπικούς φορείς.

Το Μέτρο έχει συνοχή με όλα τα μέτρα του παρόντος ΕΟΠ καθώς με τα μέτρα 3.1., 3.4., και όλα τα μέτρα του υποπρογράμματος 6.

Μέτρο 3: Περιβάλλον

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	4.207	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	1.052	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	3.155	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	4.207	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	3.155	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	3.155	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης (ΠΕΠ) Κρήτης

Ως κύριοι φορείς υλοποίησης του Μέτρου αναφέρονται οι Νομαρχίες, οι ΟΤΑ και άλλοι φορείς οι οποίοι θα προσδιορισθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Μέτρου.

Το Μέτρο στοχεύει στην πρόληψη και αποκατάσταση αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον από την τουριστική ανάπτυξη.

Το Μέτρο έχει συνοχή με όλα τα Μέτρα του παρόντος ΕΟΠ καθώς με τα Μέτρα 3.1., 3.4., 4.5., και τα Μέτρα του υποπρογράμματος 6.

Μέτρο 4: Κατάρτιση

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	1.725	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	431	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	1.294	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	1.725	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	-	100,0
2.	ΕΚΤ	1.294	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	1.294	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης

Οι φορείς υλοποίησης του Μέτρου θα προσδιορισθούν στα πλαίσια του νέου συστήματος πιστοποίησης Μητρικού Φορέων Κατάρτισης, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Σαν ωφελούμενοι από το μέτρο αναφέρονται οι άνεργοι και εποχικά εργαζόμενοι στον τομέα του τουρισμού.

Το Μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες κατάρτισης σε:

- ◇ Θέματα νέων μορφών τουρισμού
- ◇ διαχείρισης - λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων
- ◇ πολιτιστικής ανάπτυξης και συντήρησης - αναστήλωσης μνημείων, κτιρίων
- ◇ καινοτόμες ενέργειες νέων τεχνολογιών

Στόχος του Μέτρου είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο στον τουρισμό όσο και στον πολιτισμό καθώς και η με κάθε τρόπο ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κρήτης.

Το Μέτρο έχει άμεση συνοχή με όλα τα Μέτρα του υποπρογράμματος, καθώς και με το υποπρόγραμμα 5 των ανθρωπίνων πόρων.

5.1.3. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Στο ΠΕΠ Κρήτης μέχρι σήμερα έχει απορροφηθεί το 70% της τετραετίας 1994 - 1997 ενώ επί των συνολικών δεσμεύσεων εξαετίας έχει απορροφηθεί το 44,2%. Το πρόγραμμα παρουσιάζει υψηλούς ρυθμούς απορρόφησης το 1995 και το 1996. Με τους ίδιους ρυθμούς κινείται και το τρέχον έτος 1997. Εκτιμάται ότι οι ρυθμοί αυτοί θα επιταχυνθούν λόγω της σταδιακής ωρίμανσης και δημοπράτησης των κατ' αρχήν ενταγμένων έργων.

Στην 3^η συνεδρίαση της Ε.Π. - ΠΕΠ Κρήτης (21-2-97) υπεβλήθησαν αναθεωρημένοι οι χρηματοδοτικοί πίνακες οι οποίοι προέκυψαν μετά την οριστικοποίηση των δαπανών του 1994 και 1995 και την ενσωμάτωση του αποπληθωριστή 1995 που δόθηκε στο ΠΕΠ για την ολοκλήρωση έργων του Υπ/τος 7. Οι πίνακες αυτοί δεν επικυρώθηκαν ακόμη από την ΕΕ.

Προετοιμάζεται πρόταση αναμόρφωσης του Προγράμματος με βάση προτάσεις των φορέων υλοποίησης και προγραμματισμού της περιφέρειας, σχετικών εγκυκλίων του ΥΠ.ΕΘ.Ο καθώς και τις προτάσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης με γνώμονα την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των στόχων του προγράμματος.

Β) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ 2 “ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ”

Περιλαμβάνει 32 έργα που αφορούν μαρίνες, λιμάνια, οδικά δίκτυα, αεροπορικές συνδέσεις, παρεμβάσεις ανάδειξης και ανάπλασης ιστορικών κέντρων, δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών, νέες μορφές τουρισμού για την διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, έργα ήπιας ανάπτυξης σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους και κατάρτιση στον τομέα τουρισμού.

Έχει αρχίσει η υλοποίηση δύο λιμανιών, τριών μαρινών, του αεροδρομίου Σητείας, και έχουν γίνει παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο μήκους 10,1 χλμ, βελτιώνοντας σημαντικά την πρόσβαση σε τουριστικές περιοχές.

Εκτελούνται έργα ανάδειξης και ανάπλασης των ιστορικών κέντρων Χανίων, Ρεθύμνου, Σητείας και Αρχανών.

Έχει αρχίσει η υλοποίηση της ενέργειας "Αθλητικές και Πολιτιστικές Διοργανώσεις Διεθνούς Χαρακτήρα".

Στα πλαίσια της κατάρτισης, στον τομέα του τουρισμού, έχουν πραγματοποιηθεί 14 σεμινάρια συνολικής διάρκειας 3.100 ωρών.

Γ) ΕΡΓΑ ΕΟΤ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΣΑΕ 011/2 ΕΟΤ 1997)

Στην περιφέρεια Κρήτης εκτελούνται:

Έντεκα (11) έργα, προϋπολογισμού 5,981 δις. Ένα χρηματοδοτείται από το Interreg II και τα υπόλοιπα από το ΠΕΠ. Οι πληρωμές του 1997 ανέρχονται σε 218.706.468 δρχ., δηλαδή **26%** της πίστωσης 1997 (1,711 δις). Πληρωμές εμφανίζουν μόνο τα 3 έργα (οι Μαρίνες Μαλλίων, Αγ. Νικολάου και Ρεθύμνου) που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ. Η συνολική απορρόφηση της Περιφέρειας ανέρχεται σε **8%**.

Δ) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στο ΠΕΠ Κρήτης μέχρι 31-8-1997 έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο συνολικά 791 έργα και ενέργειες εκ των οποίων υλοποιούνται 598, προϋπολογισμού 122 δις. δρχ. Ο βαθμός ενεργοποίησης του προγράμματος κρίνεται ικανοποιητικός αφού έχουν δημοπρατηθεί έργα που καλύπτουν το 80% περίπου του συνολικού του κόστους.

Τα εναπομένοντα έργα για ενεργοποίηση ουσιαστικά παρουσιάζουν δυσχέρειες στην ωρίμανσή τους. Σταδιακά ολοκληρώνονται οι προετοιμασίες ωρίμανσης και δημοπρατούνται τα έργα.

Αναλυτικότερα:

- ◇ 220 οριστικά ενταγμένα έργα
- ◇ 200 έργα που έχουν σταλεί στην Ε.Ε για έκφραση σύμφωνης γνώμης.
- ◇ 25 έργα που έχουν υποβληθεί τα ΤΔΕ στην Γραμματεία για έγκριση.
- ◇ 221 έργα που δεν απαιτούν ΤΔΕ
- ◇ 125 έργα που δεν έχουν ΤΔΕ ακόμη και δεν έχουν δημοπρατηθεί, εκ των οποίων τα 109 του ΕΑΠΤΑ.

Ε) ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Παρά την σχετική ομαλοποίηση της εφαρμογής του Προγράμματος παραμένουν ακόμη ως προβλήματα:

Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων εγκρίσεων περιβαλλοντικών μελετών και Π.Ο.

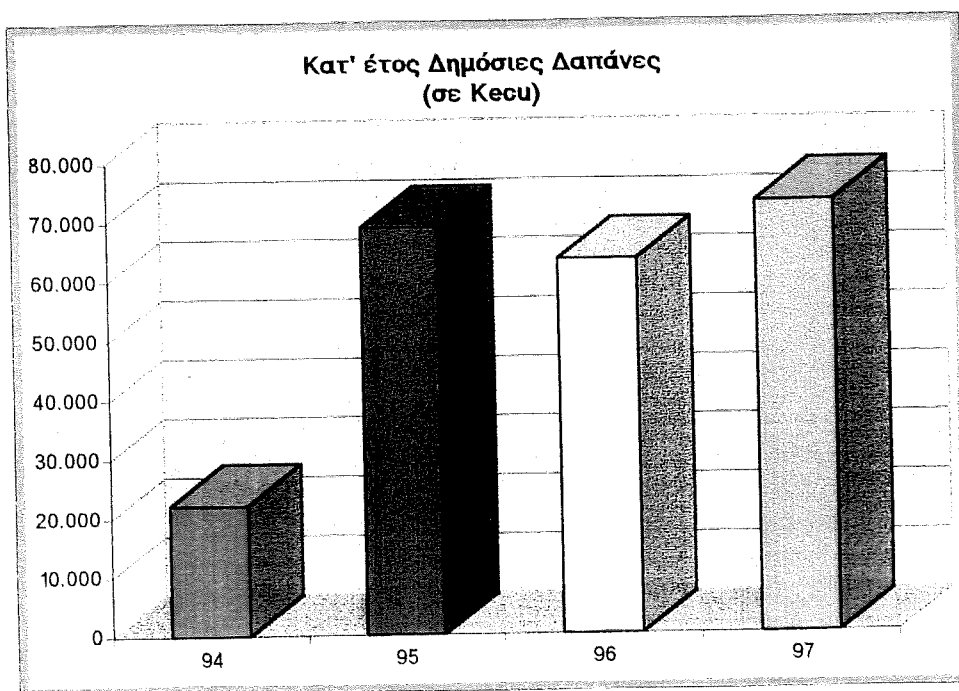
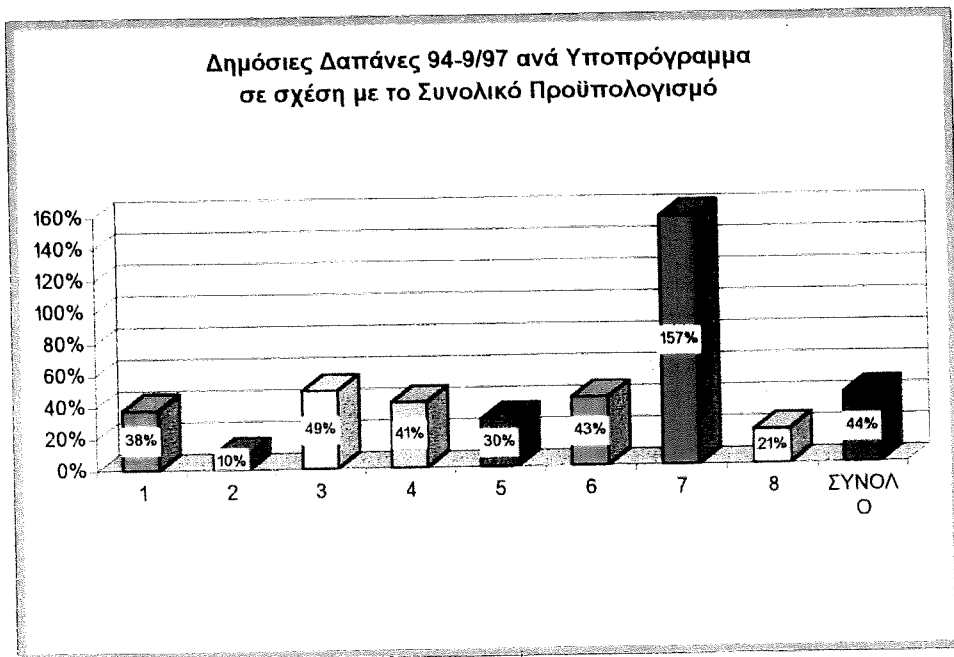
(Τμήμα των αιτηθέντων έχουν αποκεντρωθεί)

Η έκδοση περιφερειακής ΣΑΕ (ΣΑΕ Π/2) και η καθυστέρηση έκδοσης των ΣΑΕ/2.

Η καθυστέρηση των αδειοδοτήσεων από κεντρικούς φορείς.

Οι χρονοβόρες διαδικασίες των κεντρικών φορέων για την έκδοση των απαραίτητων εγκρίσεων (ΥΠΠΟ, ΕΟΤ, ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΕΝ κ.α)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1994-99

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΚΡΗΤΗ
(ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΣΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97						ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ			
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994	1995	1996	1997	1997	
										Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
1 ΕΟΠ- ΚΡΗΤΗ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝ. ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΝΑ ΜΕΙΣΟΓΕΙΟ	56.500	32.704	74%	28.840	88%	7.513	6.470	7.588	11.133	11.133	10.000
2 ΕΟΠ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	59.600	44.299	13%	44.299	29%	10.994	9.578	12.014	11.713	2.130	9.500
3 ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤ.-ΒΕΛΤ. ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΑΝΑΠ.ΥΠΟΔ.ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	162.134	77.241	103%	77.241	123%	19.867	13.867	19.587	23.920	14.600	30.000
4 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	61.746	43.453	58%	31.799	73%	4.079	13.989	13.655	11.730	4.580	11.000
5 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝ. ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	32.000	21.714	44%	16.013	74%	3.067	6.348	5.900	6.399	1.735	8.157
6 ΕΙΔΙΚΟ ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠ. ΑΥΤΙΣΗΣ (ΕΑΠΤΑ)	40.933	31.346	56%	31.346	72%	6.400	7.213	9.733	8.000	2.700	7.500
7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤ. ΕΡΓΩΝ Α' Κ.Π.Σ.	19.067	19.067	157%	29.994	157%	12.747	6.320	4.539	853	787	450
8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	3.733	2.440	33%	1.025	42%	13.282	800	853	224	224	450
ΣΥΝΟΛΟ	435.713	272.264	71%	272.264	88%	64.667	64.585	69.330	73.682	31.169	76.607

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97						ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ			
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994	1995	1996	1997	1997	
										Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
ΕΤΠΑ	354.502	214.373	75%	194.942	91%	58.288	45.050	52.289	58.766	26.651	61.624
ΕΚΤ	20.133	13.333	19%	6.685	50%	18.250	4.800	4.400	4.133	6	4.133
ΕΓΠΤΕ	61.078	44.558	68%	36.647	82%	6.399	14.735	12.641	10.783	4.512	10.850
ΧΜΠΑ											
ΣΥΝΟΛΟ	435.713	272.264	71%	272.264	88%	64.667	64.585	69.330	73.682	31.169	76.607

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΚΡΗΤΗ
(ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
1 ΕΟΠ: ΚΡΗΤΗ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝ. ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΝΑ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	45.600	26.774	64%	26.774	79%	4.773	6.000	4.422	6.668	8.847	4.000	9.333	8.000
2 ΕΟΠ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	58.400	43.459	13%	13.046	30%	10.934	9.398	1.259	11.714	1.791	2.130	23.920	9.500
3 ΔΕΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤ.-ΒΕΛΤ. ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΑΝΑΠ.ΥΠΟΔ.ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	162.134	77.241	103%	95.138	123%	19.867	13.867	5.578	19.587	26.617	14.600	10.548	30.000
4 ΓΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	54.533	38.227	59%	38.227	74%	4.079	11.787	1.062	8.551	9.461	3.500	6.399	8.157
5 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝ. ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	32.000	21.714	44%	16.013	74%	3.067	6.348	514	5.900	4.130	1.735	8.000	7.500
6 ΕΙΔΙΚΟ ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠ. ΑΥΤ/ΣΗΣ (ΕΑΠΤΑ)	40.933	31.346	56%	22.419	72%	6.400	7.213	1.221	6.304	7.394	2.700	4.539	853
7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤ. ΕΡΓΩΝ Α' Κ.Π.Σ.	19.067	19.067	157%	19.067	157%	12.747	6.320	13.281	12.173	800	787	224	450
8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	3.733	2.440	33%	2.440	42%	12	12	853	563	61.867	61.733	66.268	70.400
ΣΥΝΟΛΟ	416.400	260.268	70%	227.277	87%	22.152	68.876	63.342	28.889	28.889	72.907	72.907	

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
ΕΤΠΑ	342.402	207.603	74%	207.603	90%	55.468	44.400	55.949	51.069	56.666	25.451	59.624	4.133
ΕΚΤ	20.133	13.333	19%	13.333	50%	18.249	4.800	4.400	4.400	257	6	9.601	3.432
ΕΓΠΤΕ	53.865	2.558	70%	39.332	84%	6.399	12.533	10.799	10.536	3.903	3.432	787	224
ΧΜΠΑ													
ΣΥΝΟΛΟ	416.400	260.268	70%	227.277	87%	22.152	68.876	63.342	28.889	28.889	72.907	72.907	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

5.2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου βρίσκεται γεωγραφικά στο βορειοανατολικό τμήμα του Αιγαίου. Χωρίζεται σε τρεις νομούς και περιλαμβάνει κυρίως τα νησιά Λέσβος, Άγιος Ευστράτιος, Χίος, Ψαρά, Οινούσες, Αντίψαρα, Σάμος, Ικαρία και Φούρνοι καθώς και μερικές νησίδες.

Είναι μια περιφέρεια η οποία συγκεντρώνει σημαντικούς πόρους τουριστικής έλξης και καλό επίπεδο υπηρεσιών. Βρίσκεται σε ευνοϊκή γεωγραφική θέση από άποψη προσπέλασης, είναι πέρασμα, γέφυρα. Μπορεί να συνδέει συγκοινωνιακά το Νότιο Αιγαίο με την Βόρεια Ελλάδα και τα Βαλκάνια. Είναι βασικός αεροπορικός και θαλάσσιος κόμβος που συνδέεται άμεσα με την Ευρώπη (τα μητροπολιτικά κέντρα - πηγές τουρισμού).

Αποτελεί ουσιαστικά ένα σύμπλεγμα νήσων που βρίσκονται, από τη μια μεριά, μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα και τις αγορές της χώρας και από την άλλη, στα βορειοανατολικά σύνορά της, σε μια πολύ ευαίσθητη, γεωπολιτικά θέση.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά, σε συνδυασμό με την αναποτελεσματικότητα των μέτρων αναπτυξιακής πολιτικής, έχουν οδηγήσει στη γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική απομόνωση, στο χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και στην υποβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης.

Οι κρίσιμες τάσεις που παρατηρούνται και τα προβλήματα που αποτελούν φραγμούς στην ανάπτυξη της περιφέρειας είναι:

- * Η συνεχιζόμενη για πολλά χρόνια μείωση του πληθυσμού με ταυτόχρονη, δραματική για τα δεδομένα της περιφέρειας, μείωση του ενεργού πληθυσμού και αύξηση της ανεργίας.
- * Το χαμηλό επίπεδο των κατά κεφαλήν δημοσίων επενδύσεων.

- * Η πρωτική τάση του ποσοστού συμμετοχής της περιφέρειας στο ΑΕΠ
- * Η χαμηλή παραγωγικότητα όλων των τομέων παραγωγής ακόμα και του τριτογενή.
- * Οι οργανικές αδυναμίες των περιφερειακών και τοπικών (δημοσίων και ιδιωτικών) φορέων και μηχανισμών διοίκησης και διαχείρισης.
Με το νέο ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 1994 -1999 καταβάλλεται προσπάθεια να δοθεί μια σοβαρή ώθηση στην ανάπτυξη της περιφέρειας και να τεθούν οι βάσεις για την επιτυχή αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Ως βασικοί άξονες παρέμβασης τόσο στο ΣΠΑ αλλά και ιδιαίτερα στο ΠΕΠ, ορίζονται:

1. Η βελτίωση οικονομικών και κοινωνικών υποδομών
2. Η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα
3. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τέλος,
4. Η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

5.2.1. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΕΠ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Ένωση ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου έθεσε πρώτη προτεραιότητα και μοχλό ανάπτυξης τη στήριξη της τουριστικής δραστηριότητας, επιδιώκοντας να την καταστήσει κύρια παραγωγική δραστηριότητα βάσης και αμεσότερη διέξοδο για τη δημιουργία εισοδημάτων και απασχόλησης στην περιφέρεια.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου αφορά ένα σύνολο πολυετών μέτρων σχετικών με τους άξονες προτεραιότητας:

- * Τουρισμός
- * Αγροτική ανάπτυξη

- * Μεταποιητικός τομέας
- * Βελτίωση της ποιότητας ζωής και περιβάλλον
- * Ανθρώπινοι πόροι

Το ΠΕΠ Β.Αιγαίου είναι **συνολικού κόστους 327,948 MECU**. Η συμμετοχή των δημόσιων πόρων ανέρχεται σε 280,267 MECU (ποσοστό 85,4 % από την οποία τα 210,200 MECU δηλαδή το **75 % είναι κοινοτική συμμετοχή**) και τα υπόλοιπα 70,067 MECU δηλαδή ποσοστό **25 % αποτελεί προϋπολογιζόμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα**, ενώ στο πρόγραμμα δεν προβλέπεται κανενός είδους κοινοτικός δανεισμός.

Αναλυτικά το ΠΕΠ Β. Αιγαίου υλοποιείται μέσω **8 υποπρογραμμάτων** με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Α/Α	Υποπρόγραμμα	Συνολικό κόστος		Συμμετοχή ΕΤΠΑ στην κοινοτική %	Αριθμός Μέτρων
		MECU	%		
1	Ειδικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης	86.225,35	26,3	100	4
2	Αγροτικός Τομέας	32.031,94	9,8	19	8
3	Στήριξη Επιλεγμένων Παραγωγικών τομέων & Πλεονεκτημάτων	16.985,82	5,2	100	2
4	Ανθρώπινοι Πόροι	43.402,33	13,2	65	3
5	Βελτίωση Ποιότητας Ζωής και Περιβάλλον	84.588,00	25,8	100	4
6	ΕΑΠΤΑ	35.460,98	10,8	100	3
7	Υπόλοιπα - Συμπλήρωση λειτουργικών χαρακτηριστικών Έργων ΠΕΠ 1989 - 1993	24.733,24	7,5	100	6
8	Εφαρμογή	4.521,00	1,4	75	2
	Σύνολο	327.948,66	100,0	86	32

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι από πλευράς δαπάνης το κυριότερο υποπρόγραμμα είναι το υποπρόγραμμα 1 (Ειδικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης), καλύπτοντας το 26,3 % του συνολικού κόστους του ΠΕΠ

Από πλευράς Μέτρων παρατηρούμε ότι το υποπρόγραμμα που υλοποιείται μέσω περισσότερων Μέτρων είναι το Υ/μα 2 (Αγροτικός Τομέας) και ακολουθεί το Υ/μα 7 (Υπόλοιπα - Συμπλήρωση λειτουργικών χαρακτηριστικών Έργων ΠΕΠ 1989 - 1993).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το Υ/μα του ΠΕΠ Β. Αιγαίου που αφορά τον τουρισμό όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα είναι το Υ/μα 1 **“Ειδικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης”** και αποτελείται από 4 Μέτρα:

- Μέτρο 1:** Βελτίωση και δημιουργία υποδομών υποδοχής, εξυπηρέτησης και προσπέλασης
- Μέτρο 2:** Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Αξιοποίησης Τουριστικών Περιοχών
- Μέτρο 3:** Προβολή - Διαφήμιση Τουρισμού
- Μέτρο 4:** Συμπληρωματικές Ενέργειες

Το συνολικό κόστος του Υ/τος 1 ανέρχεται σε **86.225,35 MECU** (27 % του συνολικού ΠΕΠ), ενώ **το συνολικό κόστος του ΠΕΠ ανέρχεται σε 327.948,66 MECU**.

Η **Δημόσια Δαπάνη** (Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή) του Υ/τος 1 διαμορφώνεται σε ύψος 51.225,35 MECU ενώ το υπολειπόμενο ποσό των 35,000 MECU, αναφέρεται στην **Ιδιωτική Συμμετοχή**.

Η **Εθνική Συμμετοχή** καλύπτει το 25 % της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Υ/τος 1 δηλαδή 12.806,34 MECU. Τα 38.419,01 MECU της **Κοινοτικής Συμμετοχής** προέρχεται εξ' ολοκλήρου από χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ

Η περιφέρεια Β. Αιγαίου θεωρείται από άποψης τουριστικού ενδιαφέροντος και πόρων, μια από τις πιο σημαντικές περιφέρειες της Χώρας. Συνεπώς έχει ανάγκη από προγραμματισμένη ανάπτυξη για να επιτευχθούν οι ακόλουθοι κυρίως στόχοι:

1. Αναβάθμιση της ποιοτικής στάθμης του τουρισμού με την προσέλκυση τουριστών υψηλού εισοδήματος.
2. Ενθάρρυνση της κατασκευής βασικών τουριστικών εγκαταστάσεων όπως είναι οι μαρίνες, τα συνεδριακά κέντρα κ.λπ.
3. Έρευνα της τουριστικής αγοράς προκειμένου να μελετηθούν τα χαρακτηριστικά των τουριστών που επισκέπτονται την περιφέρεια, τις προτιμήσεις των τουριστών που δεν επισκέπτονται την Περιφέρεια και γενικά όλα τα στοιχεία που θα επιτρέπουν μακροχρόνια μια ορθολογικότερη άσκηση Περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης.
4. Αναβάθμιση του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών όλων των τουριστικών επιχειρήσεων, νέων και παλαιών, με συνεχιζόμενη εκπαίδευση και εξειδίκευση των απασχολούμενων σε αυτές.
5. Αποθάρρυνση της υπερβολικής συγκέντρωσης τουριστικών μονάδων σε ήδη κορεσμένες περιοχές.
6. Διατήρηση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος από τουριστικές δραστηριότητες.

5.2.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ, ΣΤΟΧΟΙ)

Μέτρο 1: Βελτίωση και δημιουργία υποδομών υποδοχής, εξυπηρέτησης και προσπέλασης.

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	31.344,00	51,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	7.836,00	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	23.508,00	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	30.000	49,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	61.344,00	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	23.508,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	23.508,00	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Β. Αιγαίου

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Β. Αιγαίου ο ΕΟΤ, τα Επιμελητήρια, οι Νομαρχίες και οι Τουριστικές Επιχειρήσεις.

Σαν ωφελοόμενοι από το Μέτρο αναφέρονται οι τουρίστες, ο θαλάσσιος τουρισμός και γενικά οι κάτοικοι των νησιών.

Σαν βασικοί στόχοι του Μέτρου αναφέρονται:

- * η βελτίωση της επέκτασης της υφιστάμενης ξενοδοχειακής υποδομής,
- * η αύξηση της ετήσιας πληρότητας κατά 15% μέσω της επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

- * Αύξηση των κλινών κατά 10.000 επί του συνόλου των κλινών και της απασχόλησης κατά 2.000 νέες θέσεις εργασίας, (ποσοστό 5,7% επί του συνόλου της απασχόλησης στον Γ' γενή τομέα.
- * Βελτίωση και επέκταση υποδομών θαλάσσιου τουρισμού (μαρίνες), βελτίωση υφισταμένων λιμανιών και δημιουργία νέων, βελτίωση - επέκταση αεροδρομίων και οδικών αξόνων στις τουριστικές περιοχές.

Το μέτρο έχει συνέργεια με τα μέτρα μεταφορών του Υ/τος 5 και με τα μέτρα 3.5. και 3.2.

Μέτρο 2: Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς - και αξιοποίηση τουριστικών περιοχών

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	17.858,67	82,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	4.464,67	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	13.394,00	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	4.000	18,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	21.858,67	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	13.394,00	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	13.394,00	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Β. Αιγαίου

Στο ΠΕΠ αναφέρονται σαν υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠ.ΕΘ.Ο), το Υπουργείο Πολιτισμού, οι Νομαρχίες της Περιφέρειας, οι ΟΤΑ, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, και τέλος οι τουριστικές επιχειρήσεις.

Σαν ωφελοόμενοι από το μέτρο αναφέρονται οι κάτοικοι των περιοχών υλοποίησης των έργων.

Σαν βασικοί **στόχοι** του Μέτρου είναι:

1. Η ανάδειξη και προβολή τοπικών αξιών & παραδόσεων η οποία θα συμβάλλει στην αύξηση της ελκυστικότητας της περιφέρειας, και στη διατήρηση αξιόλογων μνημείων για την ελληνική και Ευρωπαϊκή ιστορία.
2. Η δημιουργία αθλητικών υποδομών κλίμακας, συνοδευτικών των τουριστικών υπηρεσιών καθώς και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ανάπλαση ιστορικών κέντρων πόλεων.

Το Μέτρο έχει άμεση συνέργεια με όλα τα Μέτρα του Υ/τος και τα Μέτρα του Υ/τος 5.

Μέτρο 3: Προβολή - Διαφήμιση Τουρισμού

(σε Ecu)			
A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	1.225,41	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	306,35	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	919,05	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	1.225,41	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	919,05	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	919,05	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Β. Αιγαίου

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ ο ΕΟΤ, η Περιφέρεια, οι Νομαρχίες και τα Επιμελητήρια.

Ωφελούμενοι από το Μέτρο αναφέρονται οι τουριστικές και άλλες επιχειρήσεις, οι κάτοικοι και οι επισκέπτες.

Με το σωστό προγραμματισμό το Μέτρο αναμένεται να συμβάλλει με την υλοποίησή του σημαντικά στον τουρισμό και στις τουριστικές επιχειρήσεις, από τη στιγμή που τα έργα και οι ενέργειες του Μέρου αποβλέπουν στην προβολή και διαφήμιση των τουριστικών πόρων και αξιών της περιφέρειας, συμμετοχή σε εκθέσεις, στην διεξαγωγή συνεδρίων κ.λπ. με στόχο την αξιοποίηση της υφιστάμενης υποδομής και την προσέλκυση τουριστών υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Το Μέτρο έχει άμεση συνέργεια με όλα τα Μέτρα του Υ/τος.

Μέτρο 4: Συμπληρωματικές Ενέργειες

(σε Ecu)			
A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	797,27	44,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	199,32	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	597,95	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	1.000	56,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέρου (1 + 2)	1.797,27	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	597,95	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	597,95	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Β. Αιγαίου

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέρου ορίζονται η Περιφέρεια, ο ΕΟΤ, οι Νομαρχίες, και το Πανεπιστήμιο.

Σαν ωφελοούμενοι από το Μέτρο ορίζονται οι τουριστικές και άλλες επιχειρήσεις, οι κάτοικοι καθώς και οι επισκέπτες.

Το Μέτρο περιλαμβάνει έργα και ενέργειες που με την υλοποίησή τους θα συμβάλουν στον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του υποπρογράμματος.

Στα πλαίσια αυτά, προβλέπονται:

- α) παροχή συμβουλών και υπηρεσιών στις τουριστικές επιχειρήσεις, ανάπτυξη των συστημάτων τηλεματικής και τηλεϊατρικής σε περιφερειακό, εθνικό και Κοινοτικό επίπεδο,
- β) πιλοτικές ενέργειες για την ανάπτυξη του τουρισμού, λειτουργική εκμετάλλευση αναστηλωμένων μνημείων, διασυνοριακή συνεργασία σε θέματα τουρισμού - πολιτισμού
- γ) Σύγχρονες μέθοδοι προβολής του τουριστικού προϊόντος και ανταγωνιστικότητας.

Το Μέτρο έχει άμεση συνέργεια με όλα τα Μέτρα του Υ/τος.

Τέλος το **Υ/μα 7** που στοχεύει στην ολοκλήρωση ενεργειών από τα ΠΕΠ 1989 - 1993, και αποσκοπεί στην τουριστική διαφήμιση και προβολή περιοχών της περιφέρειας περιλαμβάνει το Μέτρο 7.6 που αφορά τον τουρισμό συνολικού κόστους **148,39 MECU** το οποίο αφορά στο σύνολό του δημόσια δαπάνη. Το ποσοστό της κοινοτικής συμμετοχής ανέρχεται σε ποσοστό 75% (δηλ. **111.29 MECU**) ενώ το ποσοστό της εθνικής συμμετοχής ανέρχεται σε ποσοστό 25% (δηλ. **37,10 MECU**).

5.2.3. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Η Επ.Πα. του 2^{ου} ΠΕΠ στην 4^η Συνεδρίασή της στις 14-4-97 προχώρησε στην ενσωμάτωση στο ΠΕΠ μέρους του πληθωριστή των ετών 1995 και 1996 συνολικού κόστους 16.557,837 ECU με αποτέλεσμα το συνολικό κόστος του προγράμματος να ανέλθει από 327.949 χιλ. ECU σε 344.506,837 χιλ. ECU.

Η Γραμματεία της Επ.Πα. του ΠΕΠ προέβη στις απαραίτητες τροποποιήσεις των χρηματοδοτικών πινάκων σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επ.Πα και εστάλησαν στις 25/6/97 στις υπηρεσίες της Ε.Ε. απ' όπου αναμένεται απόφαση έγκρισης. Τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφέρονται στο αρχικά εγκεκριμένο Πρόγραμμα.

Β) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ 1 " ΕΙΔΙΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ "

Μέτρο 1.1: "Βελτίωση και Δημιουργία Υποδομών Υποδοχής και Εξυπηρέτησης Προσπελάσεων"

Περιλαμβάνονται:

Η κατασκευή 3 μαρινών που θα εξυπηρετούν 742 τουριστικά σκάφη. Περιλαμβάνονται λιμενικά έργα, εργασίες διαμόρφωσης της χερσαίας ζώνης και τα κτίρια εξυπηρέτησεων και υποδοχής συνολικού εμβαδού 600 m². Στις 2 Μαρίνες (Σάμου και Χίου) έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί οι εργολαβίες των λιμενικών έργων, ενώ στην Τρίτη (Μυτιλήνης) δεν έχει ξεκινήσει η κατασκευή.

Η βελτίωση 10 υφισταμένων λιμένων και λιμενίσκων στα νησιά του Β. Αιγαίου. Προβλέπεται συνολική επέκταση προσήνεμοι μώλου κατά 597 m κρηπιδώματος κατά 376 m και εκβάθυνση λιμνολεκάνης όγκου 195.665 m³. Τα αναμενόμενα επιπλέον εξυπηρετούμενα πλοία είναι 52.421 επιβατικά, 10.850 αλιευτικά και

φορτηγά νεκρού βάρους 426.000 LogTons. Στους 6 λιμένες έχουν ξεκινήσει ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο οι εργασίες κατασκευής ενώ στους υπόλοιπους δεν έχουν ακόμα ανατεθεί.

Η κατασκευή κτιρίου αεροσταθμού εμβαδού 1.531 m² βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η βελτίωση του υφισταμένου οδικού άξονα Αγίου Κήρυκου - Αεροδρόμιο μήκους 9.3 Km που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ο εξωραϊσμός τουριστικών περιοχών. Έχουν ήδη υλοποιηθεί 480 m δημοτικής κοινοτικής οδοποιίας σε σύνολο προβλεπόμενων 750 m αναπλάσεις 6 παραλιών και 6,1 Km λιθόστρωτα μονοπάτια.

Τέλος, στο μέτρο έχουν συμπεριληφθεί 7 ιδιωτικές επενδύσεις του Ν. 1892/90 στον τουριστικό τομέα (ανεγέρσεις, επεκτάσεις εκσυγχρονισμοί ξενοδοχειακών μονάδων) από τις οποίες μία έχει ολοκληρωθεί.

Μέτρο 1.2: "Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Παράδοσης και Αξιοποίησης Τουριστικών Περιοχών"

Περιλαμβάνονται:

Η αποκατάσταση - ανάδειξη 10 μνημείων και η ανάδειξη ενός (1) αρχαιολογικού χώρου συνολικού εμβαδού επέμβασης 115,717 m².

Επεμβάσεις σε υφιστάμενη κατασκευή νέων μουσείων συνολικού εμβαδού κτιρίων 1.237 m² και δημιουργία εκθεσιακών χώρων εμβαδού 460 m².

Η ανάπλαση του Ιστορικού Κέντρου Μυτιλήνης. Περιλαμβάνονται αναπλάσεις όψεων κτιρίων εμβαδού 20.000 m² και επεμβάσεις πλακοστρώσεων σε 21.000 m².

Η επέμβαση - αναστήλωση και ανάδειξη του παραδοσιακού οικισμού Αναβάτου.

Τα έργα του μέτρου αυτού εξαιτίας της ανάγκης πολλών και εξειδικευμένων μελετών και ερευνών βρίσκονται ακόμα είτε σε στάδιο μελέτης είτε σε αρχικό στάδιο κατασκευής με αποτέλεσμα να μην έχει επιτευχθεί κάποιος από τους ανωτέρω δείκτες υλοποίησης φυσικού αντικειμένου.

Γ) ΕΡΓΑ ΕΟΤ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΣΑΕ 011/2 ΕΟΤ 1997)

Στην περιφέρεια Βορείου Αιγαίου εκτελούνται:

Τέσσερα (4) έργα προϋπολογισμού 12,2 δις. Ένα έργο χρηματοδοτείται από το Ε.Π (με οριστική ένταξη μετά την 3^η Επ.Πα.) και τα υπόλοιπα 3 από το ΠΕΠ. Οι πληρωμές για το 1997 ανέρχονται σε 422.314.359 δρχ., ή ποσοστό **44%** της πίστωσης του 1997 (950 εκατομμύρια). Η Περιφέρεια εμφανίζει συνολικά **13%** απορρόφηση.

Δ) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Με βάση τις αποφάσεις της Ε.Π. του Κ.Π.Σ όσον αφορά το ΠΕΠ:

- * Προχώρησαν άμεσα όλες οι διαδικασίες για τις δράσεις του ΕΚΤ που αφορούν το Μεταβατικό στάδιο (αριθ. Αποφ. 9) και είναι σε πλήρη εξέλιξη η υλοποίηση των δράσεων που αφορούν το ΠΕΠ Β. Αιγαίου,
- * Οι φορείς εκτέλεσης των έργων έχουν ενημερωθεί για το σύστημα παρακολούθησης έργων και ελέγχονται συστηματικά για το αν τηρούν τις νέες ρυθμίσεις,

2. Με βάση τις αποφάσεις της Ε.Π. του ΠΕΠ στην 4^η Συνεδρίασή της στις 14-4-97:

- * Έκλεισε το υποπρόγραμμα -7- που αφορά την ολοκλήρωση των έργων του Α' ΚΠΣ,

- * δεν δημοπρατείται κανένα έργο του Προγράμματος αν δεν έχει υπογράψει ο πρόεδρος της Ε.Π.
- * έχει προχωρήσει με γραπτή διαδικασία η ένταξη έργων με ΤΔΕ και συγκεκριμένα για 155 έργα. Επίσης είναι σε εξέλιξη η ολοκλήρωση και επικαιροποίηση όλων των υπόλοιπων ΤΔΕ.

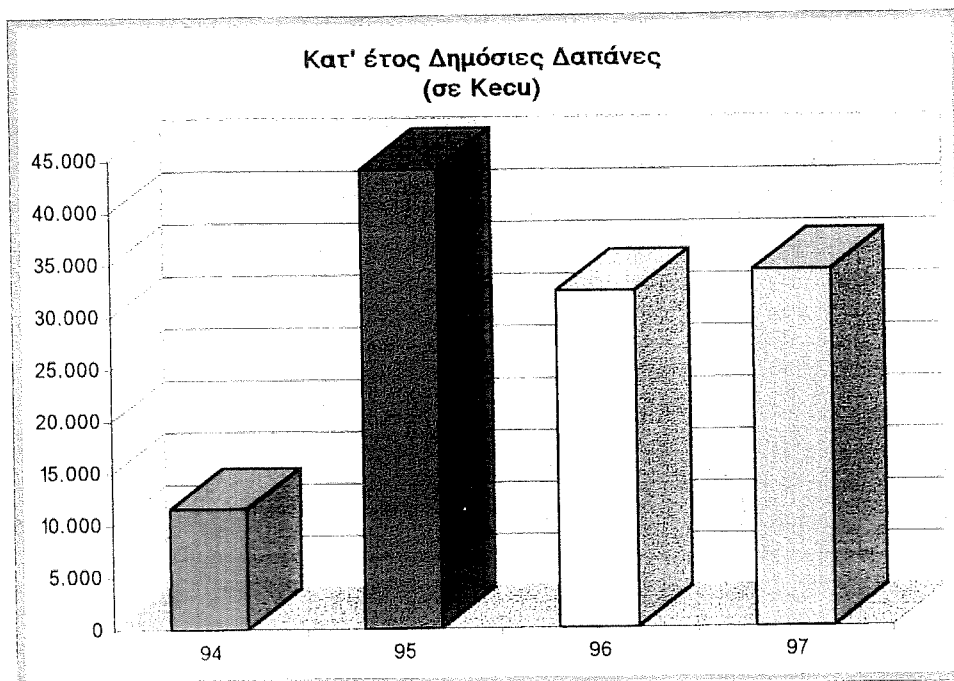
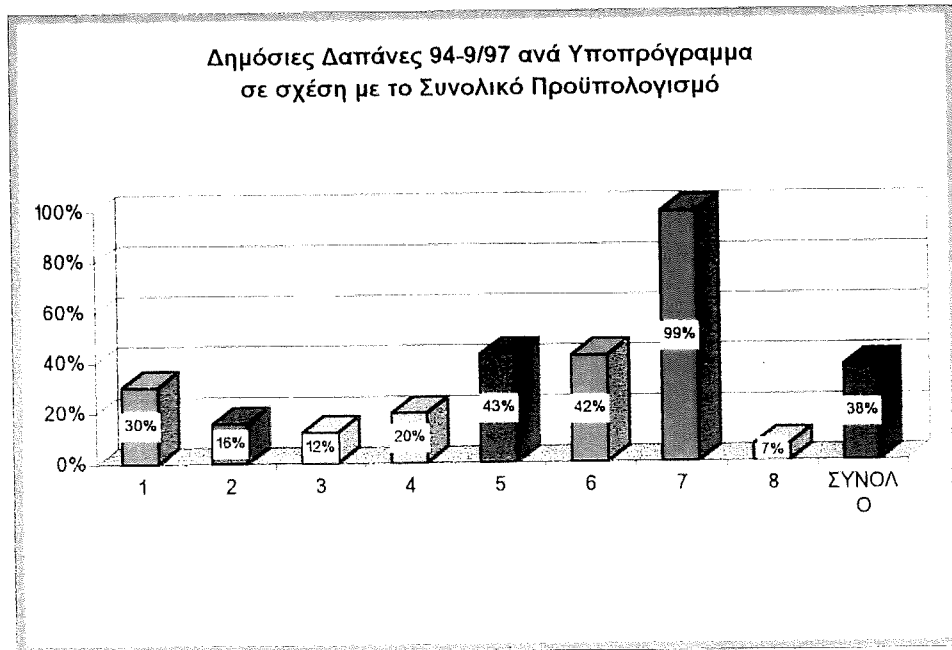
Τα σημαντικότερα προβλήματα υλοποίησης εντοπίζονται:

- * στα μέτρα των υποδομών (λιμάνια, νοσοκομεία, οδοποιία, υδρεύσεις - αποχετεύσεις, απορρίμματα κ.λπ) δηλαδή παρεμβάσεις σημαντικές για την ανάπτυξη της Περιφέρειας, που οι απαιτήσεις τους όπως προέκυψαν από τη συμπλήρωση των ΤΔΕ είναι πολλαπλάσιες από τις δεσμεύσεις των αντίστοιχων μέτρων
- * στην ανεπάρκεια χώρων στην Περιφέρεια για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΚΤ κατά το μεταβατικό στάδιο έτους 1997. Είχε ζητηθεί από το Υπουργείο Εργασίας η παρέκκλιση για ενοικίαση χώρων δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης και η απάντηση ήταν αρνητική.
- * Στη συνέχιση της καθυστέρησης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και χωροθετήσεων για σημαντικά έργα του Προγράμματος.

Ε) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Οριστικοποίηση του θεσμικού πλαισίου (εγκύκλιοι - Νόμοι) για την υλοποίηση του Β' ΚΠΣ.
2. Οριστικοποίηση ειδικού θεσμικού πλαισίου υλοποίησης των δράσεων του ΕΚΤ για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα του ΚΠΣ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
(ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΣΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ			
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994	1995	1996	1997
1 ΕΙΔΙΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡ-ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	86.227	50.783	35%	19.748	39%	10.949	12.429	13.115	14.290
2 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	32.031	17.929	21%	23.305	31%	2.339	5.758	7.227	7.981
3 ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΓ. ΤΟΜΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚ.	16.985	4.856	10%	7.305	25%	591	1.837	1.185	1.243
4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	43.402	9.535	20%	2.391	87%	1.259	2.536	2.722	3.018
5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	84.588	1.738	42%	21.965	73%	1.300	5.139	7.139	8.387
6 ΕΑΠΤΑ	35.460	8.567	99%	12.384	99%	1.216	3.402	2.866	1.083
7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤ. ΕΡΓΩΝ ΠΕΠ 1989 - 1993	24.733	47.546	7%	41.351	15%	2.737	13.793	14.775	16.241
8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	4.522	2.553	33%	204.967	62%	2.060	13.959	12.332	7.774
ΣΥΝΟΛΟ	327.948	108.944	53%	126.094	62%	11.579	44.266	34.732	18.367

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ			
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994	1995	1996	1997
ΕΠΠΑ	285.399	176.883	36%	176.883	65%	46.652	41.881	43.603	44.747
ΕΚΤ	16.800	102.797	8%	114.759	45%	10.988	42.429	32.188	17.192
ΕΓΠΤΕ	25.749	9.697	19%	4.406	38%	611	2.053	2.828	4.205
ΧΜΠΑ		1.369	26%	18.367	27%	1.928	4.276	5.712	6.471
ΣΥΝΟΛΟ	327.948	108.944	53%	126.094	62%	11.579	44.266	34.732	18.367

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
(ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΣΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Σύνολο 94-99	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
1 ΕΙΔΙΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	51.225	28.472	55%	30%	28.472	4.816	7.216	7.697	7.697	4.904	8.743	6.840	
2 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	29.351	15.584	55%	16%	17.520	2.208	5.285	6.641	6.641	1.030	7.361	3.143	
3 ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΓ. ΤΟΜΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚ.	6.986	21.495	21%	12%	6.715	372	1.212	1.144	1.144	1.128	6	330	
4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	43.402	3.857	22%	20%	1.175	1.300	5.139	7.139	7.139	1.082	8.387	4.900	
5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	84.588	21.965	39%	43%	12.384	2.737	13.959	14.775	14.775	7.774	16.241	13.000	
6 ΕΑΠΠΑ	35.460	8.566	76%	42%	47.546	5.172	7.756	6.596	6.596	5.023	2.739	5.830	
7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤ. ΕΡΓΩΝ ΠΕΠ 1989 - 1993	24.733	36.125	61%	99%	41.351	24.733	15.000	2.555	2.555	569	483	155	
8 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	4.522	24.483	99%	7%	2.553	702	799	569	569	239	60	155	
ΣΥΝΟΛΟ	280.267	175.168	60%	38%	175.168	42.040	41.200	44.562	44.562	17.595	47.366	34.198	

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Σύνολο 94-99	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
ΕΤΠΑ	240.400	148.896	67%	41%	148.896	39.633	35.344	36.608	36.608	37.311	16.634	28.384	
ΕΚΤ	16.800	9.575	14%	8%	11.325	10.988	42.197	29.756	29.756	4.205	4.205	3.037	
ΕΓΓΤΕ	23.067	9.697	14%	20%	9.697	611	2.053	2.828	2.828	1.369	1.369	5.850	
ΧΜΠΑ		1.369	14%	27%	16.575	1.796	3.803	5.126	5.126	961	961	2.777	
ΣΥΝΟΛΟ	280.267	175.168	60%	38%	175.168	42.040	41.200	44.562	44.562	17.595	47.366	34.198	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ

5.3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Κύριο χαρακτηριστικό της Περιφέρειας Ν.Αιγαίου που περιλαμβάνει τους νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου, είναι η πολυνησία. Συγκεκριμένα η περιφέρεια περιλαμβάνει 178 νησιά εκ των οποίων 43 κατοικημένα και πλήθος νησίδων & βραχονησίδων που καταλαμβάνουν έκταση 5.286 τετρ.χιλ.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιφέρειας Ν. Αιγαίου αποτελούν συγχρόνως συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και αναπτυξιακά προβλήματα. Τα κυριότερα από αυτά είναι:

- ⇨ Ο νησιωτικός χαρακτήρας και η πολυδιάσπαση του χώρου όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η οποία δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για ακτοπλοϊκή και αεροπορική σύνδεση των νησιών μεταξύ τους αλλά και με την υπόλοιπη χώρα, αφού η πρόσβαση στα νησιά, ακόμη και σε επίπεδο νομού, είναι χρονοβόρα και δύσκολη
- ⇨ Η γεωγραφική θέση της περιφέρειας ως προς τον εθνικό αλλά και τον ευρωπαϊκό χώρο (μεθοριακή περιοχή) και η απομόνωση που η θέση αυτή συνεπάγεται.
- ⇨ Η ανεπάρκεια των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών.
- ⇨ Οι έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες και η ανισοκατανομή των φυσικών και ανθράκινων πόρων.
- ⇨ Τα εποχιακά προβλήματα και η υπερβολική χρήση πόρων και υποδομών από την τουριστική δραστηριότητα (π.χ μόνιμος πληθυσμός 250.000 κάτοικοι και επισκέπτες 2.500.000, που αναλογούν στο 1/4 του πληθυσμού της χώρας.

Η αναπτυξιακή προσπάθεια για την περιφέρεια βασίζεται σε 4 στρατηγικούς στόχους, που είναι οι παρακάτω με τις αντίστοιχες επιδιώξεις τους:

- ⇒ Αειφορική προσέγγιση στην προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτισμικών πόρων.
- ⇒ Αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της περιφέρειας ως προς την τουριστική δραστηριότητα με βασική επιδίωξη τον εκσυγχρονισμό του πάγιου εξοπλισμού, την αναβάθμιση των προσφερομένων υπηρεσιών καθώς και την προβολή και διαφήμιση των νησιών.
- ⇒ Διατήρηση ή κατά το δυνατόν ενίσχυση της αγροτικής και μεταποιητικής παραγωγής, με ενέργειες που είναι σκόπιμες και βιώσιμες στο συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, ώστε να εξισορροπηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις από την μονόπλευρη τουριστική ανάπτυξη.
- ⇒ Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης με την απαιτούμενη στελέχωση και την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων πληροφορικής, με την οποία μειώνονται τα προβλήματα που έχουν σχέση με την ασυνέχεια του γεωγραφικού χώρου.

5.3.1. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΕΠ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ΠΕΠ Ν. Αιγαίου είναι **συνολικού προϋπολογισμού 380,0 MECU**. Η συμμετοχή των δημόσιων πόρων ανέρχεται σε **298,8 MECU** (ποσοστό 78 % από την οποία τα 224,1 MECU δηλαδή το **59 % είναι κοινοτική συμμετοχή**) και τα υπόλοιπα 74,7 MECU δηλαδή ποσοστό **20 %** αποτελεί την εθνική δημόσια δαπάνη. Η προϋπολογιζόμενη **συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα** ανέρχεται σε 81,2 MECU δηλαδή ποσοστό 21 % επί του συνολικού κόστους του προγράμματος, ενώ στο πρόγραμμα δεν προβλέπεται κανενός είδους κοινοτικός δανεισμός.

Η συμμετοχή των κοινοτικών ταμείων στο σύνολο της κοινοτικής συμμετοχής είναι: **204,4 MECU ΕΤΠΑ, 12,6 MECU ΕΚΤ, και ΕΓΤΠΕ 7,1 MECU.**

Αναλυτικά το ΠΕΠ Ν. Αιγαίου υλοποιείται μέσω 8 υποπρογραμμάτων με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Α/Α	Υποπρόγραμμα	Συνολικό κόστος		Συμμετοχή ΕΤΠΑ στην κοινοτική %	Αριθμός Μέτρων
		MECU	%		
1	Τουριστική Αξιοποίηση Θαλάσσιων & Πολιτισμικών Πόρων	135.600	35,6	98,8	7
2	Στήριξη Παραγωγικών Τομέων	94.546,7	24,8	89,6	7
3	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	34.350	9,0	56,7	4
4	Περιβάλλον - Ποιότητα Ζωής	52.980	13,9	100,0	3
5	Ενίσχυση Υποδομών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	35.850	9,4	100,0	3
6	Ειδική Ολοκληρωμένη Δράση Νήσου Λέρου	11.500	3,0	85,7	3
7	Συμπλήρωση Λειτουργικών Χαρακτηριστικών Έργων 1 ^{ου} ΚΠΣ	10.700	2,8	100,0	
8	Τεχνική Βοήθεια	4.473,3	1,1	91,2	3
	Σύνολο	380.000	100,0	91,0	30

Από τον πιο πάνω πίνακα είναι εμφανές ότι το υποπρόγραμμα 1 αποτελεί το κυριότερο υποπρόγραμμα του ΠΕΠ 1994 - 1999, από πλευράς συνολικού κόστους της Περιφέρειας καλύπτοντας ποσοστό 36 % επί του συνολικού κόστους του ΠΕΠ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το Υ/μα του ΠΕΠ Ν. Αιγαίου που αφορά τον τουρισμό όπως είδαμε στον προηγούμενο πίνακα είναι το Υ/μα 1 με τίτλο "Τουριστική Αξιοποίηση Θαλάσσιων και πολιτισμικών πόρων" και αποτελείται από 7 Μέτρα:

- Μέτρο 1:** Μαρίνες
- Μέτρο 2:** Κέντρα Επισκευής και Διαχείμασης σκαφών αναψυχής
- Μέτρο 3:** Δίκτυο Καταφυγίων Σκαφών Αναψυχής
- Μέτρο 4:** Ανάδειξη Πολιτισμικού Τουρισμού
- Μέτρο 5:** Συμπληρωματικές Ενέργειες - Προβολή
- Μέτρο 6:** Εκπαίδευση
- Μέτρο 7:** Δράσεις Τουριστικής Υποδομής Ιδιωτικού Τομέα.

Το συνολικό κόστος του Υ/τος 1 ανέρχεται σε **135.600 MECU** (35,6% επί του συνολικού ΠΕΠ), ενώ *το συνολικό κόστος του ΠΕΠ ανέρχεται σε 380.000 MECU.*

Η **Δημόσια Δαπάνη** (Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή) του Υ/τος 1 διαμορφώνεται σε ύψος **63.100 MECU** ενώ το υπολειπόμενο ποσό των **72.500 MECU**, αναφέρεται στην **Ιδιωτική Συμμετοχή**.

Η **Εθνική Συμμετοχή** καλύπτει το 25 % της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Υ/τος δηλαδή 15.775,0 MECU. Από τα **47.325,0 MECU** της Κοινοτικής Συμμετοχής ποσό 46.800,0 MECU προέρχεται από χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ, ενώ τα υπόλοιπα 525,0 MECU, αντιστοιχούν σε χρηματοδότηση του Ε.Κ.Τ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ

Το υποπρόγραμμα στοχεύει στην αξιοποίηση των θαλάσσιων και πολιτισμικών πόρων, ώστε να αναπτυχθούν οι αντίστοιχες ειδικές μορφές τουρισμού, μέσα από μια ολοκληρωμένη παρέμβαση στο χώρο του Νοτίου Αιγαίου, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

- ❖ Δημιουργία λιμένων σκαφών αναψυχής σε περιοχές έντονης τουριστικής δραστηριότητας
- ❖ Δημιουργία κέντρων διαχείμασης και επισκευής θαλαμηγών σκαφών
- ❖ Δημιουργία δικτύου μικρού μεγέθους καταφυγίων

- ⇒ Διαφήμιση του υπό κατασκευήν δικτύου, των λιμένων και των κέντρων διαχείμασης.
- ⇒ Υποστήριξη υποδομών και διενέργεια ναυταθλητικών εκδηλώσεων και εκθέσεων.
- ⇒ Ανάδειξη αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων.

5.3.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΣΤΟΧΟΙ)

Μέτρο 1: Μαρίνες

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	31.000,0	38,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	7.750,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	23.250	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	49.800	62,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	80.800,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	23.250	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	23.250,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Ως φορείς εκτέλεσης του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ ο ΕΟΤ και οι ιδιώτες επενδυτές.

Οι δράσεις και τα έργα του Μέτρου επιδιώκουν την προσέλκυση επισκεπτών υψηλότερου εισοδήματος και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε περιοχές με έντονη τουριστική δραστηριότητα.

Υπάρχει άμεση συνέργεια του Μέτρου με τα υπόλοιπα Μέτρα του Υποπρογράμματος καθώς επίσης με το Μέτρο 6 του Υποπρογράμματος 2, το οποίο αφορά στις εναέριες μεταφορές οι οποίες με τη σειρά τους εξασφαλίζουν καλύτερες συνθήκες πρόσβασης.

Μέτρο 2: Δημιουργία Κέντρων Διαχείμασης και Επισκευής Θαλαμηγών Σκαφών

(σε Ecu)

Α1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	5.000,0	50,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	1.250,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	3.750,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	5.000,0	50,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	10.000,0	100,0
Α2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	3.750	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	3.750	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Ως φορείς εκτέλεσης του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ ο ΕΟΤ και οι ιδιώτες επενδυτές.

Άτομα που ωφελούνται από το Μέτρο είναι οι ιδιοκτήτες τουριστικών σκαφών.

Τα έργα του συγκεκριμένου Μέτρου επιδιώκουν την κάλυψη της εκφρασμένης ζήτησης σε επισκευές και διαχείμαση τουριστικών σκαφών.

Η υλοποίηση των στόχων του Μέτρου επιτυγχάνεται με τη δημιουργία κέντρων επισκευής και διαχείμασης τουριστικών σκαφών σε νησιά των δύο νομών, τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις για τη συγκεκριμένη επένδυση.

Υπάρχει άμεση συνέργεια του Μέτρου μόνο με τα υπόλοιπα Μέτρα του Υποπρογράμματος.

Μέτρο 3: Δίκτυο Καταφυγίων Σκαφών Αναψυχής

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	8.500,0	50,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	2.125,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	6.375,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	8.500,0	50,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	17.000,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	6.375,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	6.375,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Φορείς υλοποίησης του Μέτρου είναι σύμφωνα με το ΠΕΠ οι Νομαρχίες, Σύνδεσμοι, ΟΤΑ, αναπτυξιακές εταιρίες και ιδιώτες επενδυτές.

Τα έργα του Μέτρου επιδιώκουν τη δημιουργία και βελτίωση των υποδομών για την προσφορά υπηρεσιών στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού.

Η πρόθεση της περιφέρειας συνίσταται στη δημιουργία δικτύου, με την κατασκευή νέων και βελτίωση υπαρχόντων καταφυγίων μικρού μεγέθους (10 - 13 θέσεων), τα οποία εκτός από τη δυνατότητα αγκυροβολίας, θα παρέχουν καύσιμα, νερό, ηλεκτρικό, τηλέφωνο, προμήθειες, συλλογή και αποκομιδή στερεών και υγρών αποβλήτων.

Υπάρχει άμεση συνέργεια του Μέτρου μόνο με τα υπόλοιπα μέτρα του υποπρογράμματος.

Μέτρο 4: Ανάδειξη Πολιτισμικού Τουρισμού

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	12.000,0	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	3.000,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	9.000,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	12.000,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	9.000	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	9.000	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Ως φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ το υπουργείο Πολιτισμού, οι Νομαρχίες, και οι ΟΤΑ.

Το μέτρο αυτό συμβάλλει στην ανάδειξη των πολιτισμικών πόρων και στη στήριξη των υποδομών στα κέντρα έλξης θαλάσσιου τουρισμού, ενώ ο γενικότερος στόχος της ανάδειξης του πολιτισμικού δυναμικού εξυπηρετείται από δράσεις που εντάσσονται κυρίως στο Εθνικό Σκέλος, γεγονός που αντισταθμίζει τη χαμηλή συμμετοχή από άποψη πόρων του μέτρου στο σύνολο του υποπρογράμματος και του ΠΕΠ.

Το μέτρο παρουσιάζει συνέργεια με τα μέτρα 1, 3 και 5 του παρόντος υποπρογράμματος, καθώς επίσης με το μέτρο 3 του υποπρογράμματος 5.

Μέτρο 5: Συμπληρωματικές Ενέργειες - Προβολή

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	3.400,0	67,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	850,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	2.550,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	1.700,0	33,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	5.100,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	2.550,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	2.550,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Ως φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ οι Νομαρχίες και οι ΟΤΑ.

Το μέτρο αποβλέπει στην ένταξη συμπληρωματικών δράσεων του υποπρογράμματος, οι οποίες θα προκύψουν στην πορεία υλοποίησής του.

Προβλέπονται επίσης δράσεις που έχουν σχέση με τη διαφήμιση της δημιουργίας δικτύου λιμένων αναψυχής, τη διοργάνωση παγκοσμίου εμβέλειας ναυταθλητικών εκδηλώσεων, τη διοργάνωση εκθέσεων και διεθνών συνεδρίων που θα έχουν σχέση με το yachting, καθώς επίσης την προβολή των πολιτισμικών πόρων.

Το μέτρο αναμένεται να ικανοποιήσει τις ανάγκες στήριξης, βάσει μεθοδευμένου σχεδίου, των μέτρων 1, 2, 3, 4, και 6 του υποπρογράμματος, με τα οποία έχει υψηλό βαθμό συνάφειας και συνέργειας.

Μέτρο 6: Εκπαίδευση

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	700,0	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	175,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	525,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	700,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	-	100,0
2.	ΕΚΤ	525,0	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	525,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Φορείς υλοποίησης του μέτρου θα είναι τα εξουσιοδοτημένα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης.

Το μέτρο έρχεται επικουρικά να στηρίζει όλα τα υπόλοιπα μέτρα του υποπρογράμματος, καταρτίζοντας κατάλληλα ανθρώπινο δυναμικό το οποίο θα κληθεί να ικανοποιήσει τις κατασκευαστικές και λειτουργικές ανάγκες των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν από τα μέτρα 1, 2 και 3.

Το μέτρο έχει ιδιαίτερη στρατηγική σημασία για την ολοκλήρωση των δράσεων που επιδιώκονται με το συγκεκριμένο υποπρόγραμμα και τη μελλοντική ικανοποίηση των λειτουργικών αναγκών, ενώ έχει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό συνάφειας και συνέργειας με τα υπόλοιπα μέτρα του υποπρογράμματος.

Μέτρο 6: Δράσεις Τουριστικής Υποδομής Ιδιωτικού Τομέα

(σε Ecu)

ΑΙ.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	2.500,0	25,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	625,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	1.875,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	7.500,0	75,0
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	10.000,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	1.875,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	1.875,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα(ΠΕΠ) Ν.Αιγαίου

Φορείς υλοποίησης των έργων του μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα οι ιδιώτες επενδυτές.

Οι επενδυτικές παρεμβάσεις στο μέτρο αυτό, ενώ εστιάζονται κυρίως στην αναβάθμιση του υπάρχοντος ξενοδοχειακού δυναμικού, αναμένεται να έχουν σημαντικές παράλληλες και έμμεσες επενδυτικές επιπτώσεις τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Το μέτρο αυτό παρουσιάζει συνέργεια με όλα τα μέτρα του παρόντος υποπρογράμματος αλλά επίσης με τα μέτρα 2 του υποπρογράμματος III και 3 του υποπρογράμματος V.

5.3.3. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Μετά την 5^η Επ.Πα. του ΚΠΣ και σε υλοποίηση σχετικής απόφασης της 4^{ης} Επ.Πα. του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Νοτίου Αιγαίου 1994 - 1999, η γραμματεία της Επ.Πα. προχώρησε στην τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων του Προγράμματος - τους οποίους απέστειλε στο ΥΠ.ΕΘ.Ο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση - ώστε να κατανεμηθούν τα 2 και 10 MECU Κοινοτική Συμμετοχή (16 MECU Δημόσια Δαπάνη) που δόθηκαν στο Πρόγραμμα από τους πληθωριστές 1995 και 1996 αντίστοιχα.

Το συνολικό κόστος του Προγράμματος, θα ανέρχεται πλέον σε 396 MECU, ενώ η συνολική δημόσια δαπάνη σε 314,8 MECU.

Διευκρινίζεται ότι οι νέοι χρηματοδοτικοί πίνακες του Προγράμματος δεν έχουν ακόμη εγκριθεί.

Β) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ 1 "ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ"

Αφορά στην αξιοποίηση των θαλάσσιων και πολιτισμικών πόρων της Περιφέρειας και συγκεκριμένα: στην κατασκευή 3 Μαρινών, 2 Κέντρων Επισκευής και Διαχείμασης Σκαφών Αναψυχής και 10 Καταφυγίων Σκαφών Αναψυχής, στην ανάδειξη και αξιοποίηση 11 μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, στην ανάπλαση 5 ιστορικών κέντρων - περιοχών, στην αξιοποίηση των ιαματικών λουτρών Κω, στην προβολή και διαφήμιση του τομέα και τέλος στην κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού που θα κληθεί να ικανοποιήσει τις κατασκευαστικές και λειτουργικές ανάγκες των έργων του Υποπρογράμματος.

Μεγάλη βαρύτητα στην επίτευξη των στόχων του Υποπρογράμματος και στην απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων έχουν τα έργα κατασκευής των 3 Μαρινών, των 2 Κέντρων Επισκευής και Διαχείμασης Σκαφών Αναψυχής και των 10 Καταφυγίων Τουριστικών Σκαφών. Ο βαθμός υλοποίησης των έργων αυτών

κρίνεται μη ικανοποιητικός και αυτό οφείλεται είτε σε νομικές εμπλοκές (Μαρίνα Μυκόνου), είτε σε παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ώστε να εξασφαλιστεί η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην υλοποίηση και διαχείριση των έργων αυτών (Μαρίνα Κω), είτε σε διαδικαστικές εμπλοκές (Καταφύγια Τουριστικών Σκαφών: εκκρεμεί η χωροθέτησή τους από την Γραμματεία Στήριξης Τουριστικών Λιμένων / σοβαρό θέμα που χρήζει άμεσης επίλυσης).

Γ) ΕΡΓΑ ΕΟΤ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΣΑΕ 011/2 ΕΟΤ 1997)

Στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου εκτελούνται:

Επτά (7) έργα, προϋπολογισμού 7,5 δις. Δύο (2) έργα χρηματοδοτούνται από το Ε.Π και τα υπόλοιπα από το ΠΕΠ. Οι πληρωμές το 1997 ανέρχονται σε 895

εκατομμύρια δρχ., δηλαδή 41% της πίστωσης 1997 (2,1 δις). Η Περιφέρεια εμφανίζει συνολικά 19% απορρόφηση.

Δ) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Έργα Κεντρικών Φορέων:

- ⇒ Τα έργα που προετοιμάζουν ή υλοποιούν οι Κεντρικοί Φορείς προχωρούν με αργούς ρυθμούς και στην προετοιμασία και υλοποίηση παρουσιάζονται καθυστερήσεις και προβλήματα. (ΕΟΤ / Μαρίνες Ρόδου - Κω, Υ.Π.Α / προετοιμασία έργων Α/Δ).
- ⇒ Στελέχωση των φορέων προετοιμασίας και υλοποίησης των έργων (Δ/νσεις Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων / Τ.Υ.Δ.Κ.).
- ⇒ Αποκέντρωση - στελέχωση περιφερειών / ίδρυση - λειτουργία Περιφερειακού Ταμείου
- ⇒ Επίλυση του προβλήματος - είτε με ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης (συμπλήρωση του Ν. 2160/93) είτε με ερμηνεία, από το Νομικό Συμβούλιο του

Κράτους, της υφιστάμενης νομοθεσίας - της αρμοδιότητας Χωροθέτησης των Καταφυγίων Τουριστικών Σκαφών, που εκκρεμεί εδώ και 1^{1/2} χρόνο.

Πέντε έργα Καταφυγίων του Προγράμματος περιμένουν χωροθέτηση για να ξεκινήσουν (έχουν ήδη εγκατεστημένους εργολάβους) και άλλα πέντε έργα ξεκίνησαν διαδικασία λήψης εγκρίσεων για καταφύγια αλιευτικών σκαφών, προκειμένου να μπορέσει να προχωρήσει η υλοποίησή τους.

⇒ Λήψη οριστικής απόφασης για την πολιτική που θα ακολουθηθεί στη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα όσον αφορά στη λειτουργία και εκμετάλλευση των Μαρινών και των Καταφυγίων Τουριστικών Σκαφών.

⇒ Έκδοση Εγκυκλίου - το πρόγραμμα βρίσκεται στο μέσο όσον αφορά την υλοποίηση του και δεν έχει ακόμη εκδοθεί σχετική εγκύκλιος - καθορισμού αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων στη χρηματοδότηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

⇒ Τεχνική Βοήθεια:

1. Δεν έχει ακόμη εκδοθεί νέος οδηγός Τεχνικής Βοήθειας σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες.
2. παρατηρείται μια υστέρηση στη ροή της χρηματοδότησης των πόρων της Τεχνικής Βοήθειας. Απαιτείται άμεση επίλυση του προβλήματος έτσι ώστε να βρεθούν τρόποι επιτάχυνσης των διαδικασιών και να μην υπάρχουν επιπτώσεις στην υλοποίηση του προγράμματος.
3. Υπάρχει μεγάλη δυσκολία στο θέμα της έγκρισης και της πληρωμής των εξόδων μετακινήσεων των Τεχνικών Συμβούλων, θέμα σοβαρό διότι λόγω της νησιωτικής περιοχής της Περιφέρειας, το κόστος της κάθε μετακίνησης είναι πολύ υψηλό.

⇒ Γραμματεία Επιτροπής Παρακολούθησης:

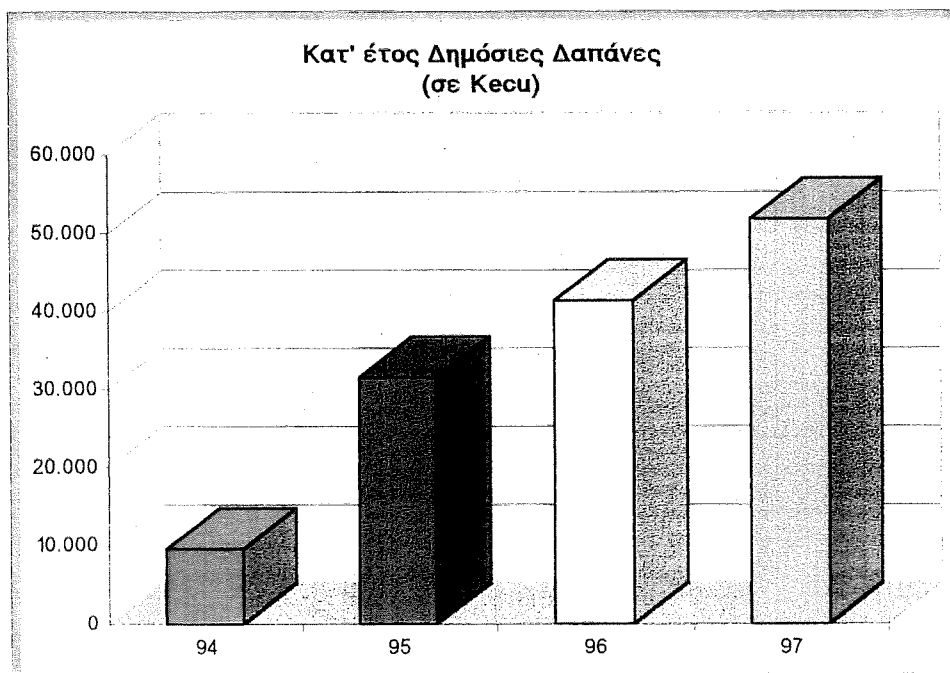
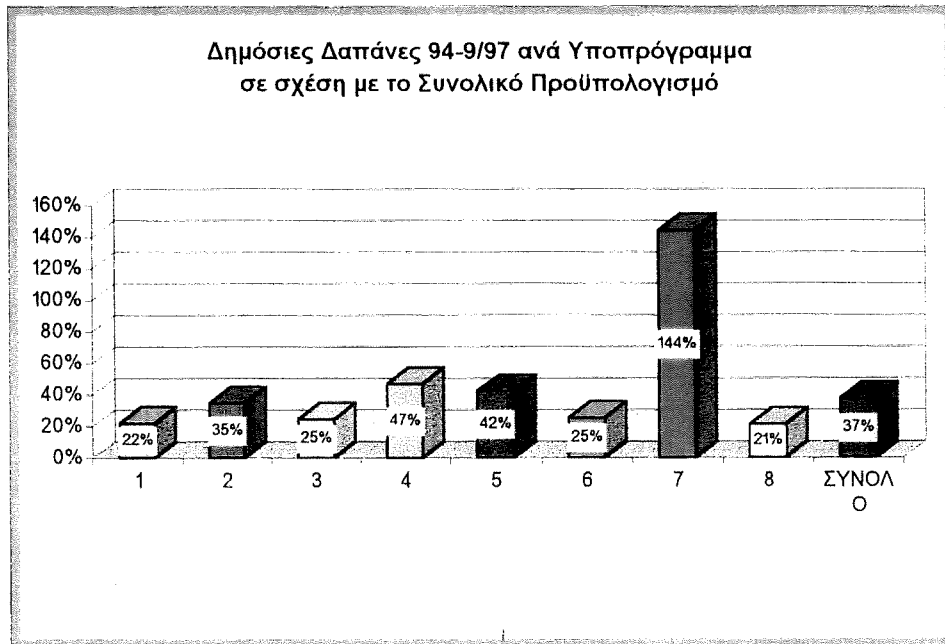
1. Προχωρά η διαδικασία στελέχωσης της Γραμματείας της Επ.Πα. μέσω της Μ.Ο.Δ. Δεν έχει όμως βρεθεί λύση για το θέμα της Γραμματειακής υποστήριξής της, θέμα πολύ σοβαρό για την περιφέρεια, η οποία είναι υποστελεχωμένη και για το λόγο αυτό απαιτεί άμεση επίλυση.
2. Κατά την τελευταία Επ.Πα. του Προγράμματος αποφασίστηκε η τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων ώστε να συμπεριληφθούν τα 16 MECU

συνολικής δημόσιας δαπάνης με τα οποία ενισχύθηκε το ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 1994 - 99 από τους πληθωριστές 1995 και 1996.

Η Γραμματεία της Επ.Πα. απέστειλε τους τροποποιημένους χρηματοδοτικούς πίνακες προς το ΥΠ.ΕΘ.Ο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκκρεμεί όμως ακόμη η έγκρισή τους.

- ⇒ Επίσης κατά την τελευταία Επ.Πα. αποφασίστηκε να ακολουθηθεί η Γραπτή Διαδικασία για ένταξη 14 Έργων στο Πρόγραμμα και να αποσταλούν τα Τ.Δ.Ε. μιας σειράς άλλων έργων προκειμένου και γι' αυτά να ξεκινήσει η διαδικασία ένταξής τους στο Πρόγραμμα. Η ένταξή τους θα αποτελέσει αντικείμενο της επικείμενης Επ.Πα του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 1994 -99.
- ⇒ Όσον αφορά στο ρυθμό υλοποίησης του Προγράμματος και στην απορρόφηση των διατιθέμενων κονδυλίων - εκτιμάται ότι στο τέλος του τρέχοντος έτους η απορρόφηση θα ξεπεράσει το 40% της συνολικής δημόσιας δαπάνης - κρίνονται ικανοποιητικοί έχοντας πάντα υπόψη μας την έλλειψη ωριμότητας των έργων και ενεργειών κατά τα πρώτα έτη υλοποίησης του Προγράμματος.
- ⇒ Η Επ.Πα. του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα έργα που δεν καθίστανται πλήρως ολοκληρωμένα από το Β' ΚΠΣ - είτε λόγω έλλειψης των απαιτούμενων πιστώσεων, είτε λόγω υπέρβασης των χρονικών ορίων του Προγράμματος - να ολοκληρωθούν μέσω του Γ' ΚΠΣ, χωρίς οι υλοποιούμενες αυτοτελείς φάσεις τους να αντιμετωπίσουν προβλήματα επιλεξιμότητας (π.χ Μαρίνες).
- ⇒ Τέλος και όσον αφορά στην προετοιμασία έργων που θα προταθούν για χρηματοδότηση από το Γ' ΚΠΣ, θα πρέπει να ληφθεί απόφαση για την ένταξη στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Β' ΚΠΣ, μελετών προετοιμασίας των έργων αυτών (ήδη υπάρχει σχετική απόφαση της Επ.Πα. του Π.Ε.Π.).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
(ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99
1 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣ. & ΠΟΛΙΤΙΣΜ. ΠΟΡΩΝ	135.600	83.061	17%	83.061	10%	15.059	13%	20.081	15%	23.610	17%	24.311	18%
2 ΣΤΗΡΙΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ	94.547	13.783	17%	18.228	22%	16.300	38%	13.330	14%	15.060	16%	16.660	18%
3 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	34.350	61.350	51%	35.976	59%	1.275	32%	4.800	15%	9.983	29%	6.110	18%
4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	52.980	21.130	40%	10.868	51%	6.500	56%	7.700	15%	8.000	15%	10.340	19%
5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	35.850	31.100	80%	29.571	95%	332	57%	4.500	14%	5.500	15%	5.800	16%
6 ΕΙΔΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ ΝΗΣΟΥ ΛΕΡΟΥ	10.700	20.800	73%	20.344	98%	1.674	21%	1.670	15%	1.860	17%	1.860	17%
7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡ. ΕΡΓΩΝ Α' ΚΨΣ	4.473	6.040	29%	2.423	40%	8.000	145%	2.700	62%	1.925	47%	449	10%
8 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	380.000	10.700	144%	15.426	144%	1.080	28%	1.080	10%	580	54%	356	33%
ΣΥΝΟΛΟ	380.000	237.501	47%	134.125	56%	9.578	35%	31.477	8%	41.320	11%	29.331	8%

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Δαπάνες	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99
ΕΤΠΑ	352.533	220.781	48%	220.781	36%	55.709	25%	51.631	15%	54.870	15%	58.571	17%
ΕΚΤ	16.800	105.321	48%	10.090	30%	9.345	20%	2.510	15%	3.390	20%	21	1%
ΕΓΓΤΕ	10.667	10.090	25%	3.286	33%	490	41%	1.720	16%	2.160	20%	2.260	21%
ΧΜΠΑ		6.630	58%	4.330	65%	233		1.972		1.125		548	
ΣΥΝΟΛΟ	380.000	237.501	47%	134.125	56%	9.578	35%	31.477	8%	41.320	11%	29.331	8%

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
(ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕCΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ				
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	%	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	%	1994	1995	1996	1997
							Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες 9-μήνου Προβλ. Δαπ. Ετους
1	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΘΑΛΑΣΣ. & ΠΟΛΙΤΙΣΜ. ΠΟΡΩΝ	63.100	37%	22%	37.521	49%	3.619	9.515	12.249	12.138
2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ	90.347	54%	35%	35.976	62%	15.560	12.650	14.230	15.830
3	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	34.350	40%	25%	21.130	51%	4.410	4.800	5.810	6.110
4	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	52.980	80%	47%	29.571	95%	6.500	7.700	8.000	8.900
5	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	35.850	73%	42%	20.344	98%	5.000	4.500	5.500	5.800
6	ΕΙΔΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ ΝΗΣΟΥ ΛΕΡΟΥ	7.000	45%	25%	2.423	62%	650	980	1.140	1.140
7	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡ. ΕΡΓΩΝ Α' ΚΙΠΣ	10.700	144%	144%	15.477	145%	8.000	2.700	1.925	449
8	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	4.473	28%	21%	1.238	37%	1.080	1.080	580	580
	ΣΥΝΟΛΟ	298.800	60%	37%	134.125	72%	44.819	43.925	47.509	50.498

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ				
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	%	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Προβλ. Δαπ. 94-97	%	1994	1995	1996	1997
							Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες 9-μήνου Προβλ. Δαπ. Ετους
ΕΤΠΑ	272.533	170.751	62%	39%	170.751	74%	43.589	39.875	42.199	45.088
ΕΚΤ	16.800	10.090	25%	15%	10.090	33%	9.345	29.505	37.709	3.390
ΕΓΠΤΕ	9.467	5.910	66%	41%	4.330	73%	800	2.510	2.486	21
ΧΜΠΑ		3.878			4.330		430	1.540	1.920	2.020
ΣΥΝΟΛΟ	298.800	186.751	60%	37%	134.125	72%	44.819	43.925	47.509	50.498

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

5.4. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Την περιφέρεια Ιονίων Νήσων αποτελούν τέσσερις νομοί (Κέρκυρα, Λευκάδα, Κεφαλλονιά και Ζάκυνθος).

Ο νησιωτικός χαρακτήρας της περιφέρειας και η διάταξη των νησιών κατά μήκος των δυτικών ακτών της χώρας δημιουργεί σοβαρά προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ τους, κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η περιφέρεια ενώ αποτελεί μια ξεχωριστή ιστορική και πολιτιστική ενότητα με κοινά οικονομικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, δεν αποτελεί και ενιαία οικονομική ενότητα. Οι οικονομικές συναλλαγές γίνονται με τις πλησιέστερες περιοχές της Δυτικής Ελλάδας, γεγονός που αποδυναμώνει τη συνοχή και αυτοδυναμία της και επηρεάζει τα αποτελέσματα των προσαθειών ανάπτυξής της.

Ο τουρισμός είναι η κύρια οικονομική δραστηριότητα της περιφέρειας, η ανεξέλεγκτη όμως ανάπτυξη του τομέα και η ανεπαρκής χρηματοδότηση έργων υποδομής από τις δημόσιες επενδύσεις, δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα κανονικής λειτουργίας των μονάδων σε ορισμένες περιοχές, υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της τουριστικής του σημασίας. Η κατάσταση έγινε σε πολύ μεγάλο βαθμό ανεξέλεγκτη κατά την τελευταία δεκαετία με τη μεγάλη ανάπτυξη της παραξενοδοχίας, ιδιαίτερα στην Κέρκυρα που αποτελεί και την πιο ανεπτυγμένη περιοχή.

Ο πρωτογενής τομέας, παρά τη συνεχή συρρίκνωσή του, συγκρατεί υψηλό ποσοστό απασχόλησης (37,6%), τροφοδοτεί τον τουρισμό με εργατικό δυναμικό και φαίνεται ότι θα διατηρηθεί σε ικανοποιητικό επίπεδο λόγω της φύσεως των καλλιεργειών.

Ο δευτερογενής τομέας έχει περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης λόγω της απομόνωσης από τις κύριες αγορές, των περιορισμένων πόρων καθώς και της αδυναμίας εξασφάλισης ειδικευμένου προσωπικού. Η εξέλιξή του εντοπίζεται σε δραστηριότητες εξαρτώμενες από τον τουρισμό, τη γεωργική παραγωγή και την αξιοποίηση περιορισμένων φυσικών πόρων.

Σχετικά με τις υποδομές εντοπίζονται προβλήματα όσον αφορά τις οδικές και τις θαλάσσιες μεταφορές, τις αερομεταφορές, την ύδρευση και αποχέτευση και τέλος τις κοινωνικές υποδομές.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της περιφέρειας θα στηριχθεί κυρίως στον τουρισμό, όπου υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα, ενώ θα αξιοποιηθούν δυνατότητες και στους άλλους τομείς, ιδιαίτερα στον πρωτογενή.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της περιφέρειας εκφράζεται με τους παρακάτω **τρεις στόχους**:

- I. Βελτίωση του περιβάλλοντος και τουριστική ανάπτυξη συνδεδεμένη με την ανάδειξη της ιστορικής και μνημειακής κληρονομιάς, έτσι ώστε να επιτευχθεί μια ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού.
- II. Ενθάρρυνση, στο γεωργικό τομέα, μικρού αριθμού επιλεγμένων παρεμβάσεων στο μέτρο που αντιπροσωπεύουν εναλλακτικό παράγοντα ανάπτυξης σε σχέση με τον τουρισμό.
- III. Βελτίωση της ποιότητας ζωής και των επικοινωνιών μεταξύ των νησιών. Διατήρηση του πληθυσμού στα μικρά νησιά.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, προβλέπονται οι εξής βασικοί τομείς παρέμβασης:

- * Ορθολογική ανάπτυξη τουρισμού - Βελτίωση του περιβάλλοντος
- * Ανάπτυξη παραγωγικού ιστού και του αγροτικού χώρου
- * Βελτίωση ποιότητας ζωής - διατήρηση του πληθυσμού στις εσωτερικές περιοχές και στα μικρά νησιά.
- * Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

5.4.1. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την περίοδο 1994 - 1999, και αφορά ένα σύνολο πολυετών μέτρων σχετικών με τους άξονες προτεραιότητας:

1. Ορθολογική ανάπτυξη τουρισμού - βελτίωση του περιβάλλοντος,
2. Ανάπτυξη του παραγωγικού ιστού και του αγροτικού χώρου,
3. Βελτίωση της ποιότητας ζωής. Διατήρηση του πληθυσμού στις εσωτερικές περιοχές και τα μικρά νησιά
4. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων είναι **συνολικού κόστους 274.150,0 MECU**. Η συμμετοχή των δημόσιων πόρων ανέρχεται σε 227.600,0 MECU (ποσοστό 83 % από την οποία τα 170.700,0 MECU δηλαδή το **75 % είναι κοινοτική συμμετοχή**) και τα υπόλοιπα 56.900,0 MECU δηλαδή ποσοστό **25 %** αποτελεί την εθνική δημόσια δαπάνη. Η προϋπολογιζόμενη **συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα** ανέρχεται σε 46.550,0 MECU δηλαδή ποσοστό 17% επί του συνολικού κόστους του προγράμματος, ενώ στο πρόγραμμα δεν προβλέπεται κανενός είδους κοινοτικός δανεισμός.

Αναλυτικά το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων υλοποιείται μέσω **7 υποπρογραμμάτων** με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Α/Α	Υποπρόγραμμα	Συνολικό κόστος		Συμμετοχή ΕΤΠΑ στην κοινοτική %	Αριθμός Μέτρων
		MECU	%		
1	Ορθολογική Ανάπτυξη Τουρισμού	68.876,0	30,2	100,0	5
2	Ανάπτυξη Παραγωγικού ιστού και Αγροτικών Χώρων	17.170,0	7,5	28,0	7
3	Ποιότητα Ζωής	62.000,0	27,2	100,0	4
4	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	32.900,0	14,5	59,0	4
5	ΕΑΠΤΑ	22.900,0	10,1	100,0	4
6	Ολοκλήρωση ΠΕΠ 1989 - 1993	20.967,2	9,2	100,0	1
7	Εφαρμογή	2.786,8	1,2	88,0	3
	Σύνολο	274.150,0	100,0	88,0	28

Από τον πιο πάνω πίνακα είναι εμφανές ότι το υποπρόγραμμα 1 αποτελεί το κυριότερο υποπρόγραμμα του ΠΕΠ 1994 - 1999 της Περιφέρειας και συγκεντρώνει το 30,2% των πόρων, ενώ από πλευράς μέτρων το υποπρόγραμμα που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό μέτρων είναι το 2 "Ανάπτυξη Παραγωγικού Ιστού και Αγροτικών Χώρων"

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το Υ/μα του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων που αφορά τον τουρισμό όπως είδαμε στον προηγούμενο πίνακα είναι το Υ/μα 1 "Ορθολογική Ανάπτυξη Τουρισμού" και αποτελείται από 5 Μέτρα:

Μέτρο 1: Μεταφορές

Μέτρο 2: Βελτίωση Περιβάλλοντος

Μέτρο 3: Αξιοποίηση πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού πλούτου

Μέτρο 4: Υποδομές Ειδικών Μορφών Τουρισμού

Μέτρο 5: Συμπληρωματικές Ενέργειες Τουρισμού

Το συνολικό κόστος του Υ/τος 1 ανέρχεται σε **68.876.000 MECU** (25% του συνολικού ΠΕΠ), ενώ *το συνολικό κόστος του ΠΕΠ ανέρχεται σε 274.150 MECU.*

Η **Δημόσια Δαπάνη** (Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή) του Υ/τος 1 διαμορφώνεται σε ύψος **68.876,0 MECU** ενώ στο υποπρόγραμμα αυτό δεν συμμετέχει ο **Ιδιωτικός Τομέας**.

Η **Εθνική Συμμετοχή** καλύπτει το 25 % της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Υ/τος δηλαδή 17.219,0 MECU. Τα 51.657,0 MECU της Κοινοτικής Συμμετοχής προέρχεται εξ' ολοκλήρου από χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ

Οι βασικοί στόχοι του Υ/τος είναι:

- Βελτίωση των υποδομών, τόσο εισόδου στην Περιφέρεια όσο και τις υποδομές που αφορούν τις εσωτερικές μετακινήσεις
- Δημιουργία πόλων έλξης τουριστών και αξιοθέατα που δεν συνδέονται άμεσα με το φυσικό περιβάλλον, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και βελτίωση της ποιότητας των τουριστών.
- Προώθηση των ειδικών μορφών τουρισμού και ιδιαίτερα του θαλάσσιου
- Προβολή των πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας στη διεθνή τουριστική αγορά

5.4.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΣΤΟΧΟΙ)

Μέτρο 1: Μεταφορές

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	33.780,0	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	8.445,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	25.335,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	33.780,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	25.335,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	25.335,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων

Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Μέτρου ορίζονται σύμφωνα με το ΠΕΠ οι Τεχνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών, Δήμων, Κοινοτήτων και ΠΕΧΩΔΕ.

Ωφελούμενοι από το Μέτρο ορίζονται όλοι οι οποίοι συμμετέχουν στην τουριστική οικονομία.

Το μέτρο περιλαμβάνει υποδομές χερσαίων και θαλάσσιων μεταφορών.
Ειδικότερα:

1. στις χερσαίες μεταφορές θα περιλάβει νέους οδικούς άξονες και βελτίωση των υπαρχόντων στο εθνικό και επαρχιακό δίκτυο και,

2. στις θαλάσσιες μεταφορές προβλέπεται κατασκευή νέων και βελτίωση
υπαρχόντων λιμανιών που εξυπηρετούν συγκοινωνιακές ανάγκες.

Μέτρο 2: Βελτίωση Περιβάλλοντος

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	13.600,0	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	3.400,0	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	10.200,0	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	13.600,0	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	10.200,0	100,0
2.	ΕΚΤ	-	
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	10.200,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων

Φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται Τεχνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών, Δήμων, Κοινοτήτων, ΠΕΧΩΔΕ και Υπουργείου Πολιτισμού.

Οι κύριοι ωφελούμενοι από το Μέτρο σύμφωνα με το ΠΕΠ αναφέρονται οι τουρίστες και οι μόνιμοι κάτοικοι περιοχών.

Το Μέτρο περιλαμβάνει:

- Υδρεύσεις (δηλαδή νέα δίκτυα ή βελτίωση - επέκταση των υπαρχόντων), αποχετευτικά δίκτυα και βιολογικούς καθαρισμούς σε τουριστικές ή αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές.
- Μελέτες χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, πράξεις εφαρμογής σχεδίων πόλης, αναπλάσεις πόλεων και οικισμών, πολεοδομήσεις, με προτεραιότητα στις τουριστικές περιοχές.

3. Έργα αποκομιδής και διαχείρισης απορριμμάτων σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής.

Μέτρο 3: Αξιοποίηση Πολιτιστικού και Αρχιτεκτονικού Πλούτου

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	510.000	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	127.500	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	382.500	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	510.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΠΠΑ	382.500	100,0
2.	ΕΚΤ	-	
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	382.500	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων

Φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται οι Τεχνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών, Δήμων, Κοινοτήτων, ΝΠΔΔ, Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ και Υπουργείο Πολιτισμού.

Οι κύριοι ωφελούμενοι από το Μέτρο είναι οι τουρίστες και οι μόνιμοι κάτοικοι περιοχών.

Το Μέτρο περιλαμβάνει κατασκευή νέων και επέκταση υπάρχοντων μουσείων, συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων - φρουριών, μοναστηρίων και οικοδομών ιστορικού ή αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, παραδοσιακών συνόλων και αρχαιολογικών χώρων που είναι πόλοι έλξης τουριστών ή συμβάλλουν στην προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού.

Μέτρο 4: Υποδομές Ειδικών Μορφών Τουρισμού

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	17.586.000	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	4.396.500	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	13.189.500	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	17.586.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	13.189.500	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	100,0	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων

Φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται οι Νομαρχίες και οι ΟΤΑ.

Ωφελούμενοι από το Μέτρο θα είναι οι τουρίστες και οι μόνιμοι κάτοικοι περιοχών.

Το Μέτρο περιλαμβάνει αναλυτικά:

- ◇ Υποδομή τουρισμού σκαφών αναψυχής, ολοκλήρωση και βελτίωση μαρινών, κατασκευή νέων μικρών και μεσαίων λιμανιών για σκάφη αναψυχής και βελτίωση των υπαρχόντων.
- ◇ Δράσεις και έργα που θα προκύψουν από τη μελέτη ανάπτυξης του τουρισμού που θα εκπονηθεί στα πλαίσια του ΚΠΣ.
- ◇ Διαμόρφωση και αξιοποίηση παραλιακών περιοχών ιδιοκτησίας ΟΤΑ με λειτουργίες αναψυχής και προσέλκυσης τουριστών.
- ◇ Συνεδριακά κέντρα
- ◇ Αξιοποίηση σπηλαίων και δασών

Μέτρο 5: Συμπληρωματικές Ενέργειες Τουρισμού

(σε Ecu)

A1.	Ανάλυση προϋπολογισμού	Ποσό	%
1.	Δημόσια δαπάνη	3.400.000	100,0
	1.1 Εθνική συμμετοχή	850.000	25,0
	1.2 Κοινοτική συμμετοχή	2.550.000	75,0
2.	Ιδιωτική συμμετοχή	-	-
	Σύνολο Προϋπολογισμού Μέτρου (1 + 2)	3.400.000	100,0
A2.	Ανάλυση χρηματοδότησης Κοινοτικής συμμετοχής		
1.	ΕΤΠΑ	2.550.000	100,0
2.	ΕΚΤ	-	-
	Σύνολο Κοινοτικής συμμετοχής	2.550.000	100,0

ΠΗΓΗ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων

Φορείς υλοποίησης του Μέτρου ορίζονται η περιφέρεια Ιονίων Νήσων, οι Νομαρχίες, οι Σύνδεσμοι Τουριστικών Επαγγελματιών, Σωματεία και Πολιτιστικοί Φορείς.

Ωφελούμενοι από το Μέτρο θα είναι οι τουριστικές επιχειρήσεις σύμφωνα με το ΠΕΠ.

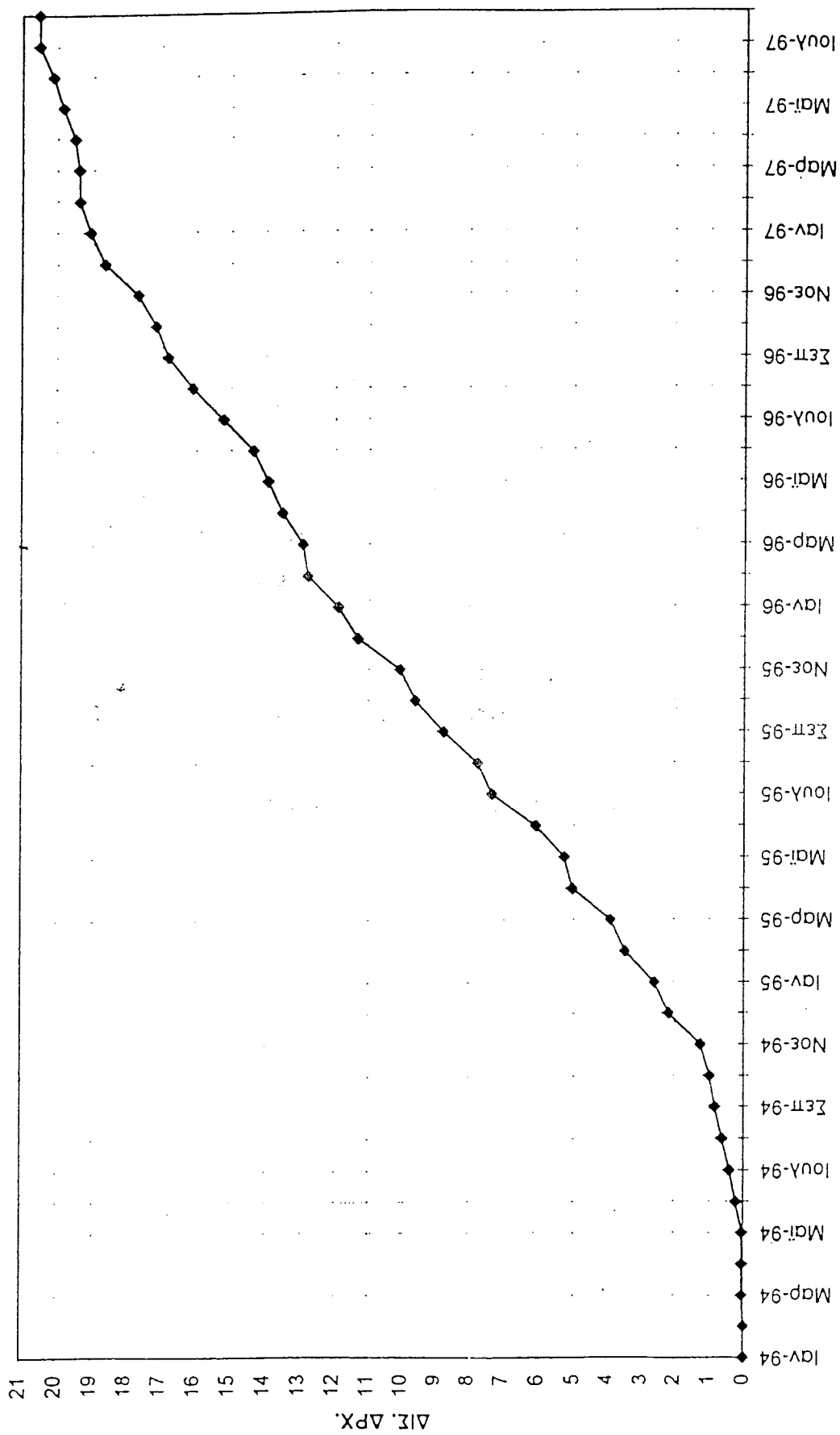
Οι δράσεις θα προκύψουν από τη μελέτη ανάπτυξης τουρισμού και πιθανότατα θα είναι η τουριστική προβολή ή η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις, ή έκδοση βιντεοκασετών, εντύπων και προγραμμάτων Η/Υ που θα προβάλλουν την Περιφέρεια και τον τουρισμό της, η δημιουργία και προβολή πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων και η ενίσχυση πολιτιστικών φορέων για την πραγματοποίησή τους.

5.4.3. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

- Το Πρόγραμμα μετά το τέλος και του 3^{ου} χρόνου υλοποίησής του παρουσιάζει μέσα στο 1997 μία σοβαρή κάμψη όσον αφορά τις απορροφήσεις. Η κάμψη αυτή παρουσιάζεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε σημαντικά προβλήματα που προκαλούν την καθυστέρηση του Προγράμματος όπως:
- Έργα με Τεχνικά Δελτία και δημοπρατημένα, παρουσιάζουν αστοχία στις εργολαβίες, χωρίς να ολοκληρώνεται το φυσικό τους αντικείμενο. Αποτέλεσμα είναι η αλλαγή των Τεχνικών Δελτίων και η νέα έγκριση από την Ε.Ε. Δημιουργείται η ανάγκη εκπόνησης συμπληρωματικών μελετών και έγκριση ανακεφαλαιωτικών πινάκων που έχουν ως αποτέλεσμα την καθήλωση της εκτέλεσης των έργων.
- Έλλειψη μελετών ή ανεπαρκέστατες όπου αυτές υπάρχουν. Αυτό σε συνδυασμό με τις νέες εγκυκλίους περί εκτελέσεως των δημοσίων έργων και τους αυστηρούς ελέγχους που κάνουν στα έργα οι Τεχνικοί Σύμβουλοι έχει σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση των δημοπρατήσεων ή την διάσπαση των έργων σε πολλές φάσεις.
- Καθυστέρηση έγκρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ των ΜΠΕ και προεγκρίσεων χωροθέτησης.
- Μέσα στον τέταρτο χρόνο από την έναρξη του Προγράμματος έγινε η πρόσληψη 6 Μηχανικών - Τεχνικών Συμβούλων για την βελτίωση της υλοποίησης του Προγράμματος.
- Μετά την μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης, για το 1997 προγραμματίζεται περιορισμένος αριθμός ενεργειών οι οποίες ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη.

Δ2. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

B) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Υ/ΤΟΣ 1 “ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ”

Μέτρο 1: “Μεταφορές”

Στο Μέτρο αυτό έχουν προγραμματισθεί να εκτελεσθούν 48 έργα εκ των οποίων τα 38 έχουν δημοπρατηθεί και εκτελούνται ενώ για τα υπόλοιπα 10 ολοκληρώνονται οι μελέτες και τα τεχνικά δελτία ώστε να δημοπρατηθούν εντός του 1998. Τα σημαντικότερα έργα του Μέρου είναι:

“Εθνική οδός Κέρκυρα - Παλαιοκαστρίτσα” προϋπολογισμού 1,666 εκατ. δρχ. Το έργο δημοπρατήθηκε με μια εργολαβία και χωρίς πλήρη μελέτη και εντάχθηκε οριστικά στις 28/7/1997.

“Λιμάνι Ζακύνθου” προϋπολογισμού 1.000 εκατ. δρχ. Αναμένεται η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος (προσχώσεις), έγκριση ΜΠΕ.

“Δρόμος Αγ. Λαζάρου - Γ.Ν.Ν. Ζακύνθου” προϋπολογισμού 884 εκατ. δρχ. (διάνοιξη και βατότητα δρόμου μήκους 3 χλμ). Το έργο δεν έχει δημοπρατηθεί, αναμένεται η επικαιροποίηση της μελέτης για δημοπράτηση.

“Λιμάνι Σάμης - Κεφαλλονιάς” προϋπολογισμού 735 εκατ. δρχ. Το έργο εκτελείται, θα απαιτηθεί όμως και 2^η εργολαβία.

“Παράκαμψη Λευκίμμης” προϋπολογισμού 600 εκατ. δρχ. (κατασκευή παράκαμψη σε μήκος 4,5 χιλ). Το έργο έχει ολοκληρωθεί.

Μέτρο 2: Βελτίωση περιβάλλοντος

Στο μέτρο αυτό έχουν προγραμματισθεί να εκτελεσθούν 21 έργα εκ των οποίων τα 17 είναι δημοπρατημένα και εκτελούνται ενώ για τα 4 ολοκληρώνονται οι μελέτες. Τα σημαντικότερα έργα του Μέρου είναι:

“Υδρευση παραλιακών κοινοτήτων. Άξονας Λευκάδα - Βλυχό”
προϋπολογισμού 710 εκατ. δρχ. (εξωτερικό υδραγωγείο από χαλυβδοσωλήνα μήκους 13.800 μ. αγωγούς PVC μήκους 9.100 μ., 3 αντλιοστάσια, 2 δεξαμενές).
Το έργο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης.

“Αποχέτευση Ζακύνθου” προϋπολογισμού 600 εκατ. δρχ. Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη και έχει κατασκευαστεί το 60 % του φυσικού αντικειμένου.

Μέτρο 3: Αξιοποίηση Πολιτιστικού και Αρχιτεκτονικού Πλούτου”

Το Μέτρο αυτό περιλαμβάνει 5 έργα εκ των οποίων τα 3 αφορούν κτιριακά έργα και συγκεκριμένα ολοκλήρωση μουσείων. Επίσης με τις πιστώσεις του Μέρου θα αξιοποιηθεί το Ιστορικό Κέντρο της Λευκάδας και ένα Παλαιοχριστιανικό μνημείο στην Κέρκυρα.

Μέτρο 4: Υποδομές Ειδικών Μορφών Τουρισμού

Στο Μέτρο έχουν ενταχθεί 2 έργα εκ των οποίων το ένα εκτελείται και ολοκληρώνεται και το άλλο δημοπρατείται εντός του 1997. Πρόκειται για δύο λιμενικά έργα εκ των οποίων το σημαντικότερο είναι το **“Λιμάνι Αγίου Νικολάου Βολιμών”** προϋπολογισμού 697 εκατ. δρχ. (κατασκευή κυματοθραύστη, κρηπιδωμάτων, εκβάθυνση και κατασκευή σταθμού εξυπηρέτησης). Το έργο θα δημοπρατηθεί 6/10/1997.

Μέτρο 5: “Συμπληρωματικές Ενέργειες Τουρισμού”

Το Μέτρο περιλαμβάνει τουριστική προβολή ή προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις, έκδοση εντύπων και βιντεοκασετών που θα προβάλλουν την περιφέρεια και τον τουρισμό της.

Γ) ΕΡΓΑ ΕΟΤ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΣΑΕ 011/2 ΕΟΤ 1997)

Στην περιφέρεια Ιονίων Νήσων εκτελούνται:

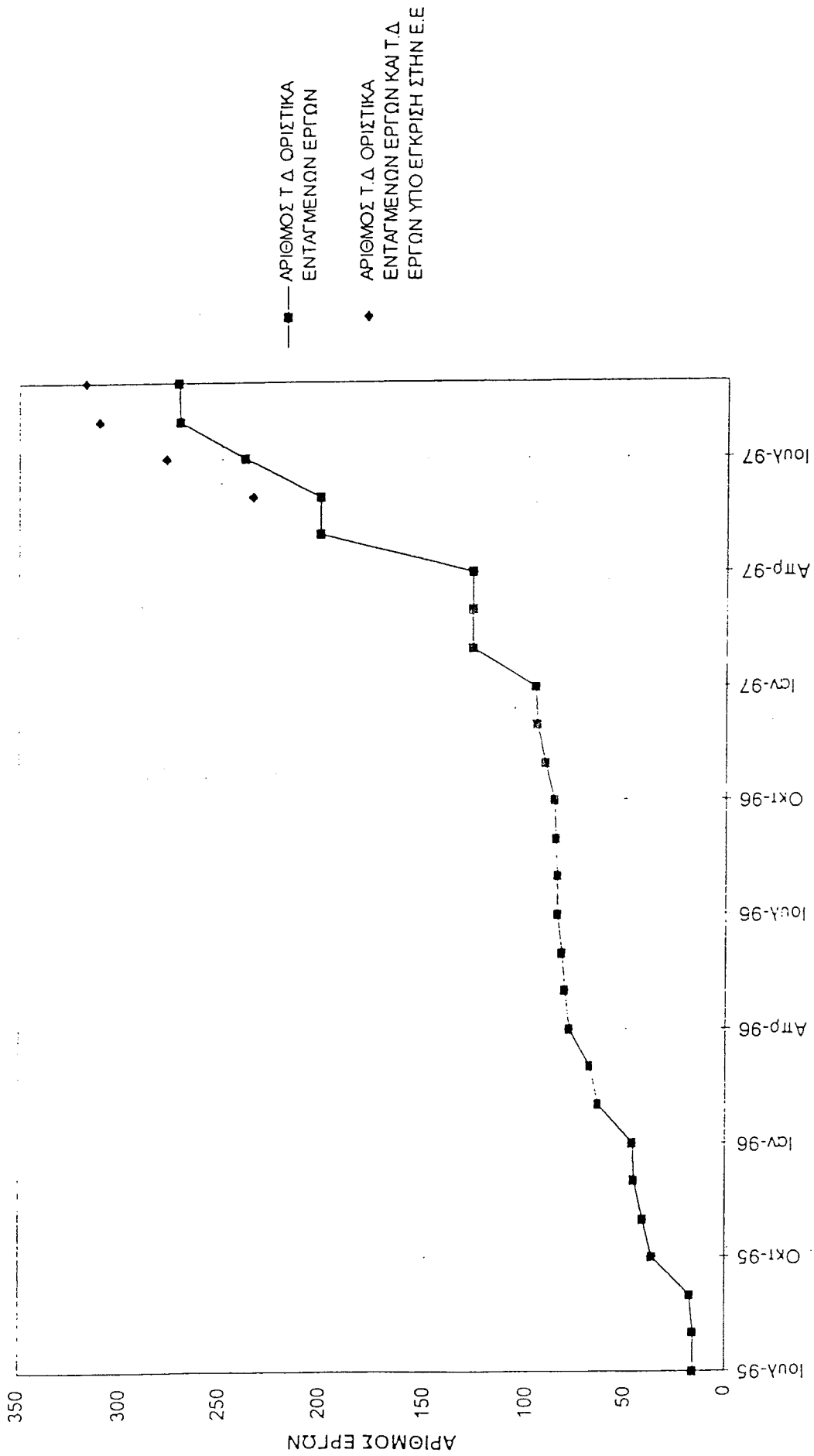
Τέσσερα (4) έργα, συνολικού προϋπολογισμού 4,3 δις περίπου, όλα χρηματοδοτούμενα από το Ε.Π. "Τουρισμός - Πολιτισμός" (2 με αρχική και 2 με οριστική ένταξη μετά την 3^η Επ.Πα. του Ε.Π.) Οι πληρωμές ανέρχονται σε 70.187.959 δρχ., ή ποσοστό 16% της πίστωσης 1997 (444 εκατομμ. δρχ.). Η Περιφέρεια εμφανίζει 2% απορρόφηση του συνολικού προϋπολογισμού των έργων.

Δ) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

* Πορεία διαδικασιών συμπλήρωσης και έγκρισης Τ.Δ.Ε. και Δ.Ε.Ε.Τ.Κ.

Η Γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, εφαρμόζοντας τις αποφάσεις της 5^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ, έστειλε στην Ευρωπαϊκή Ένωση όλα τα Τεχνικά Δελτία των έργων τα οποία είχαν δημοπρατηθεί πριν την υιοθέτηση του Τ.Δ.Ε. και όχι μόνο. Επί του παρόντος παρατηρείται 87% πλήρης κάλυψη του συνόλου των έργων με Τεχνικά Δελτία και Δελτία ελέγχου τεχνικών κριτηρίων. Σημειώνουν ότι το αντίστοιχο ποσοστό κατά τον μήνα Μάρτιο του 1997 (5^η Επ.Πα. - ΚΠΣ) ήταν 54%. Η ανοδική αυτή πορεία παρουσιάζεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Δ1. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΟΡΕΙΑΣ ΕΝΤΑΞΗΣ Τ.Δ. ΕΡΓΩΝ

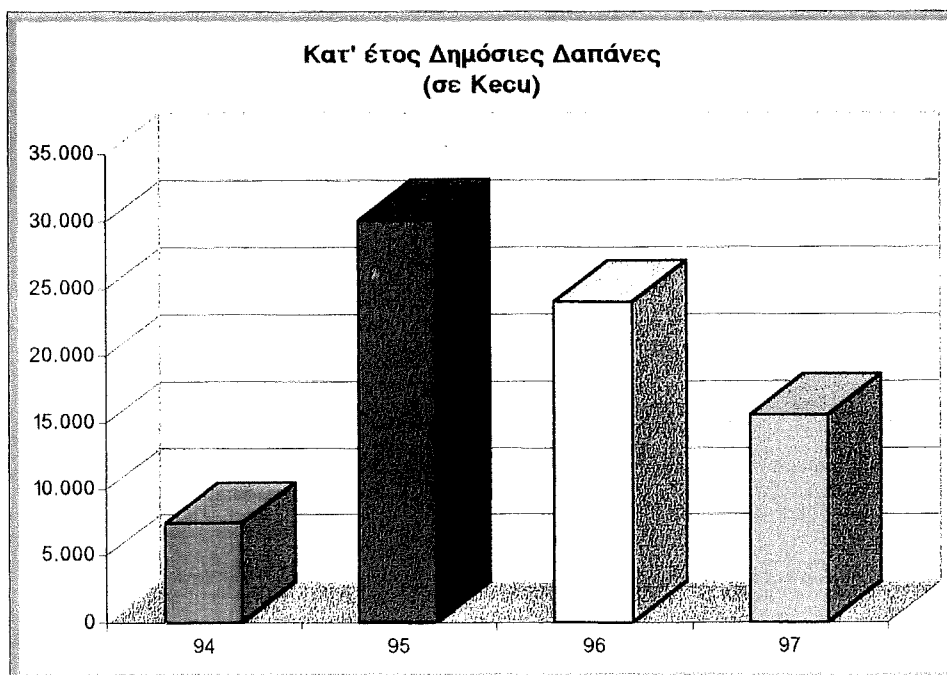
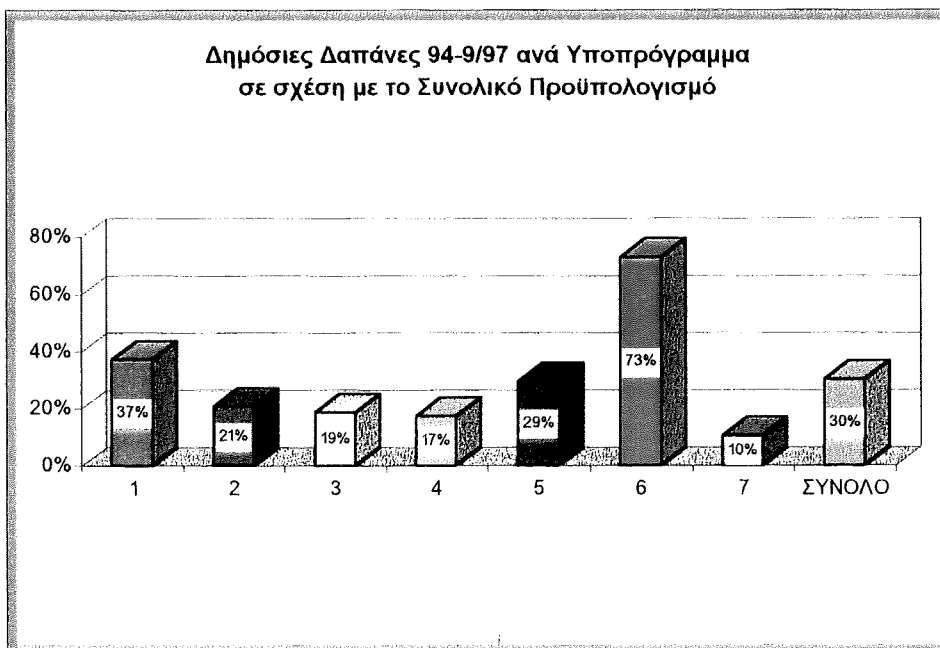
Η μέχρι σήμερα εικόνα συμπλήρωσης και έγκρισης Τεχνικών Δελτίων φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα ανά υποπρόγραμμα.

Υπ/μα	Σύνολο Έργων	Έργα με Οριστική Έγκριση (Ο.Ε)	Έργα με Καταρχήν Έγκριση (Κ.Ε)	Έργα στην ΕΕ με Γραπτή Διαδικασία	Έργα απορριφθέντα λόγω πρόωρης δημοπρατήσεως	Έργα για τα οποία δεν απαιτείται Τεχνικό Δελτίο (Τ.Δ)	Έργα χωρίς Τ.Δ. ή με Τ.Δ. υπό διόρθωση	Έργα μη επιλέξιμα
1	83	57	9	7	2	-	8	-
2	26	7	3	3	1	9	3	-
3	87	56	11	5	3	-	12	-
4	14	11	-	-	-	-	3	-
5	213	131	4	38	11	-	27	2
Σύνολο	423	262	27	52	17	9	53	2
5η Επ.Πα ΚΠΣ 20 - 21/3/97	424	187	41	-	-	-	-	-

Ε) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- * Είναι απαραίτητη η επαρκής στελέχωση των υπηρεσιών επίβλεψης και εκτέλεσης των έργων του Προγράμματος, καθόσον παρατηρείται αναντιστοιχία στην στελέχωση των υπηρεσιών των απασχολουμένων στις διαδικασίες ελέγχου και αυτών που ασχολούνται στην κυρίως παραγωγή των μελετών και την εκτέλεση των έργων. Ο μέσος όρος πληρότητας των οργανικών θέσεων μηχανικών και τεχνολόγων των Ν.Α. της περιφέρειας είναι 39%.
- * Η έγκριση της τροποποίησης του Προγράμματος, που έχει κατατεθεί στο ΥΠ.ΕΘ.Ο την 8/5/97 και που παράλληλα αφορά στην έγκριση του Μέτρου για τον Τουρισμό, η οποία έχει καθυστερήσει, θα συμβάλλει στην επιτάχυνση των ενεργειών που απαιτούνται για την ένταξη των έργων, τα οποία προβλέπεται να ενταχθούν στο Μέτρο, συνολικής δαπάνης 6 δισ. δρχ. περίπου.
- * Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων εγκρίσεων των απαραίτητων για την ωρίμανση των έργων - ενεργειών π.χ. Μ.Π.Ε., εγκρίσεις χωροθέτησης κ.λπ., θα συμβάλει στην ταχύτερη διαδικασία ολοκλήρωσης των εντάξεων των έργων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1994-99

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ
(ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕCΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ								
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997		
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
1 ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	68.876	39.942	64%	39.942	40%	7.089	8.523	10.614	11.811	11.110	11.677	12.519	2.181	3.830
2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	17.743	11.152	31%	11.152	23%	1.325	2.726	3.414	3.687	1.374	1.240	898	1.978	6.260
3 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	62.000	35.955	32%	35.955	26%	6.381	7.672	10.633	11.269	7.01	5.099	6.376	1.641	3.290
4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	34.980	20.909	29%	20.909	22%	2.143	2.576	3.570	3.784	2.214	2.214	321	650	
5 ΕΑΠΤΑ	20.820	12.073	51%	12.073	31%	241	6.640	6.640		14.327	6.640			
6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΠΕΠ 1989-93	20.967	20.967	73%	15.289	73%	5.333	9.956	9.956		267	357	487	513	100
7 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	2.787	1.624	18%	1.624	9%	291	247	15%	32	115				
ΣΥΝΟΛΟ	228.173	142.622	48%	142.622	34%	7.406	33.591	36.291	38.598	30.023	23.935	7.163	7.163	15.520

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολικό Κόστος 1994-99	1994-97				ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ								
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997		
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
ΕΤΠΑ	200.404	125.026	51%	125.026	35%	32.796	28.842	30.774	32.614	7.406	20.581	6.318	3.165	13.370
ΕΚΤ	14.798	9.214	24%	9.214	22%	514	2.613	2.922	3.165	2.210	2.210	26	26	1.000
ΕΓΓΤΕ	12.971	8.382	37%	8.382	27%	832	2.136	2.595	2.819	1.177	1.444	819	819	1.150
ΧΜΠΑ														
ΣΥΝΟΛΟ	228.173	142.622	48%	142.622	34%	7.406	33.591	36.291	38.598	30.023	23.935	7.163	7.163	15.520

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1994-99

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ
(ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΣΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υποπρόγραμμα	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ'ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ								
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997		
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
1 ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	68.876	39.942	58%	27.231	39%	7.089	8.523	10.614	11.811	11.811	12.519	2.181	3.555	3.830
2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	17.170	10.785	63%	4.060	38%	1.325	2.594	1.374	3.311	3.311	898	1.269	1.390	
3 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	62.000	35.955	58%	15.906	44%	6.381	7.672	10.633	11.269	11.269	1.978	6.826	6.260	
4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	34.980	20.909	59%	7.739	37%	2.610	5.097	6.376	6.376	6.376	1.641	3.784	3.290	
5 ΕΑΠΤΑ	20.820	12.073	58%	6.468	54%	2.143	2.576	3.570	3.570	3.570	321	650		
6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΠΕΠ 1989-93	20.967	20.967	100%	15.289	73%	14.327	6.640	9.956	9.956	9.956	487	513		
7 ΕΦΑΡΜΟΓΗ	2.787	1.624	58%	247	15%	267	357	487	487	487	144	100		
ΣΥΝΟΛΟ	227.600	142.255	62%	76.940	54%	7.406	33.459	30.023	36.188	36.188	7.163	38.466	15.520	

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

Ταμείο	Συνολική Δημόσια Δαπάνη 1994-99	1994-97				ΚΑΤ'ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ							
		Δεσμεύσεις Δαπάνες 94-9/97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	Δεσμεύσεις Πρόβλ. Δαπ. 94-97	% Δαπ. στο Σύνολο 94-99	1994		1995		1996		1997	
						Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες	Δεσμεύσεις Δαπάνες
ΕΤΠΑ	200.402	125.026	62%	71.079	57%	32.796	28.842	28.846	30.774	30.774	6.318	32.614	14.190
ΕΚΤ	14.798	9.214	62%	9.214	35%	7.406	2.613	2.922	2.210	2.210	26	3.165	1.000
ΕΓΓΤΕ	12.400	8.015	65%	8.015	33%	832	2.004	1.177	2.492	2.492	1.144	2.687	330
ΧΜΠΑ		3.140	39%	2.651	33%								
ΣΥΝΟΛΟ	227.600	142.255	62%	76.940	54%	7.406	33.459	30.023	36.188	36.188	7.163	38.466	15.520

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την παρουσίαση και την ανάλυση που προηγήθηκε προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα τα οποία διαρθρώνονται σε μέρη ως εξής:

Αναλυτικότερα:

1. Όσον αφορά το πρώτο μέρος, δηλαδή τα χαρακτηριστικά, τις εξελίξεις και το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην Ελλάδα, συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στον τουρισμό ξεκινάνε από την υποδομή, την οικονομία, τη χωροταξία, την περιφερειακή ανάπτυξη, τα παράνομα καταλύματα και φθάνουν μέχρι τις εργασιακές σχέσεις και τη σχέση της τουριστικής ανάπτυξης με την πολιτική των μεγάλων διεθνών ταξιδιωτικών οργανισμών.
- Η μεγάλη έκταση της αυθαίρετης, γενικά υποβαθμισμένης και ανεξέλεγκτης τουριστικής προσφοράς (εγκαταστάσεις, εξυπηρετήσεις), ιδιαίτερα έντονη στις τουριστικά αναπτυγμένες και κορεσμένες περιοχές της χώρας, δημιουργεί ζημιές στο περιβάλλον, φυσικό και ανθρωπογενές, που θεωρείται ιδιαίτερα ελκυστικό και αποτελεί τη βάση για την προσέλκυση τουριστών στη χώρα.
Η κατάσταση αυτή με τη συνέργεια και άλλων δυσμενών παραγόντων (παλαιωμένες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, γενικά κακή οργάνωση και διαχείριση, κρίσιμη ανεπάρκεια γενικής και ειδικής υποδομής, δυσλειτουργίες στις κορεσμένες περιοχές, παντός είδους ρύπανση και αλλοιώσεις) καθιστά το ελληνικό τουριστικό προϊόν μη ανταγωνιστικό, το περιορίζει στην αγορά του μαζικού τουρισμού, χαμηλού εισοδήματος τουρισμού και τον εξαρτά απόλυτα από τη ολιγοπωλιακή δύναμη των διεθνών τουριστικών πρακτόρων, που πιέζουν τις τιμές κάτω του κόστους και εξαναγκάζουν τους τουριστικούς επιχειρηματίες σε κρίσιμη υποβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών.

- Όσον αφορά την κατανομή των αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα κατά χώρα ή ήπειρο προέλευσης παρατηρούμε ότι η Ευρώπη συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης των τουριστών στη χώρα μας (83,8% το έτος 1996). Από τις ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο τουριστικό ρεύμα στη χώρα μας, τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Γερμανία της οποίας η συμμετοχή στο σύνολο των αφίξεων από 8,9% που ήταν το 1970 έφθασε το 19,5% το 1996, ενώ η δεύτερη χώρα σε αφίξεις στη χώρα μας είναι το Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης, κυρίαρχο μέσο μεταφοράς των τουριστών στην Ελλάδα είναι το αεροπλάνο (από 54,1% επί του συνόλου των σταθμών το έτος 1970 φθάνει το 78,5% το έτος 1996).
- Στο συντριπτικό της ποσοστό η τουριστική ζήτηση απευθύνεται στο δίπολο "ήλιος - θάλασσα" και σε σημαντικό βαθμό συγκεντρώνεται χωρικά στις παράλιες περιοχές και χρονικά στους μήνες του καλοκαιριού. Σχεδόν το 50% της τουριστικής κίνησης συγκεντρώνουν οι μήνες αιχμής, Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος, ενώ νεκρό εξάμηνο θεωρείται το εξάμηνο Νοέμβριος - Απρίλιος.
- Διαπιστώνεται μεγάλο ποσοστό "παραοικονομίας" στον κλάδο, που οφείλεται κύρια στην πολύ μεγάλη αύξηση των αδήλων και κατά το πλείστον αυθαίρετα οικοδομούμενων ενοικιαζόμενων δωματίων. Αδήλωτες και παράνομες δραστηριότητες ασκούνται και σε κλάδους συναφείς με τον τουρισμό (καταστήματα σίτισης, εμπορίας τουριστικών ειδών, κέντρα διασκέδασης, υπηρεσίες μεταφορών, κ.λπ.) με αποτέλεσμα το ποσοστό της παραοικονομίας στον κλάδο να εκτιμάται σε 60% και πάνω (ΚΕΠΕ, 1995).
- Από οικονομική άποψη διαπιστώνεται ότι, ενώ ο τουρισμός είναι ένας από τους βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, με σημαντική συμβολή στο σχηματισμό του προϊόντος, της απασχόλησης, των συναλλαγματικών εσόδων, στη δημόσια οικονομία, στις αποταμιεύσεις όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (σε σχέση με το τελευταίο αναφέρεται η μεγάλη συμβολή του τουρισμού στη συγκράτηση πληθυσμού και ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών) η ανταγωνιστικότητά και η αποδοτικότητά του περιορίζεται συνεχώς.

Οι λόγοι αφορούν *πρώτον*, το μη ικανοποιητικό τρόπο ανάπτυξης του ίδιου του τομέα (ανεπαρκέστατη οργάνωση και διαχείριση, χαμηλή βιωσιμότητα μονάδων, εκτεταμένη παραοικονομία, χαμηλή πληρότητα, έντονη εποχικότητα, χαμηλής στάθμης ανθρώπινο δυναμικό, εξάρτησή του από τους ξένους Tour Operators, έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, υποβαθμισμένο επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών, παλαιότητα κ.λπ. και *δεύτερον*, των τομέων στήριξης της τουριστικής ανάπτυξης (υποδομή, δημόσια διοίκηση, ποιότητα περιβάλλοντος και λοιποί οικονομικοί τομείς.

➤ Από περιφερειακή άποψη, διαπιστώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα από τη φύση της αποκεντρωμένη, η τουριστική ανάπτυξη που παρατηρήθηκε για πολλές περιοχές δεν υπήρξε σύμμετρη, ισόρροπη, ολοκληρωμένη και ενδογενής. Αυτό οφείλεται σε μια σειρά από παράγοντες, όπως η ανισόρροπη ανάπτυξη των υποδομών, η ύπαρξη μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων υψηλής στάθμης, η διαφορά κλίματος, η πολιτική της τουριστικής αποκέντρωσης, το σύστημα κινήτρων κ.λπ, που συγκεντρώσαν την τουριστική δραστηριότητα σε ορισμένες παραθαλάσσιες και νησιωτικές περιοχές έναντι των ηπειρωτικών περιοχών. Ο συγκεκριμένος τρόπος ανάπτυξης προκάλεσε σοβαρά προβλήματα στην τουριστική ανάπτυξη πολλών περιοχών.

2. Όσον αφορά το δεύτερο μέρος, δηλαδή την πολιτική στον τομέα του τουρισμού συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

➤ Η κρατική πολιτική ανάπτυξης του κλάδου, όπως ασκήθηκε στη μεταπολεμική περίοδο δεν είχε ευνοϊκά αποτελέσματα. Μέχρι το 1973 η πολιτική επέβλεπε κύρια στη μεγιστοποίηση των συναλλαγματικών εσόδων, μέσω ενός συστήματος χρηματοδοτικών κινήτρων για αύξηση της προσφοράς κλινών, με τρόπο όμως που μέχρι το 1967 οδήγησε στη συγκέντρωση επενδύσεων στα αστικά κέντρα και, στη επόμενη περίοδο μέχρι το 1973, προκάλεσε χωρική διασπορά μεγάλων μονάδων και σε μη αστικές περιοχές, όπου όμως έλειπε η υποδομή. Από το 1972 έως το 1980 η πολιτική τουριστικής ανάπτυξης συνδυάστηκε με τη γενικότερη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης, ενίσχυσης προβληματικών περιοχών, περιορισμού των πιέσεων στις κορεσμένες περιοχές. Τα κίνητρα που προβλέφθηκαν, όμως,

αποδείχθηκαν αδύναμα να αποτρέψουν την παραπέρα συγκέντρωση στις αναπτυγμένες περιοχές και την εμφάνιση και ραγδαία ανάπτυξη της "παραξενοδοχείας" και της αυθαίρετης και ανεξέλεγκτης δόμησης. Στην περίοδο της δεκαετίας του '80 ίσχυε νέο σύστημα κινήτρων (Ν. 1262/82), που προέβλεπε εκτός των άλλων επιδότηση κεφαλαίου για τουριστικές επενδύσεις και ευνόησε τις μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις. Και στην περίοδο αυτή οι επιδοτούμενες επενδύσεις κατευθύνθηκαν στις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές και σε μονάδες μικρού μεγέθους και χαμηλών κατηγοριών και απέτρεψαν την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς. Η αυθαίρετη και παράνομη δόμηση ενοικιαζόμενων δωματίων έφθασε σε επίπεδα αιχμής στην περίοδο αυτή.

Από το 1990 μέχρι σήμερα ισχύει νέο θεσμικό πλαίσιο τουριστικής πολιτικής, όπου ιδιαίτερης σημασίας είναι ο νέος τουριστικός νόμος 2160/93, ο Ν. 2234/94 και τα κοινοτικά προγράμματα των περιόδων 1989-93 και 1994-99. Παρατηρείται εδώ, όμως, ότι η πολιτική προωθείται χωρίς η Πολιτεία να έχει προσδιορίσει σαφώς τη στρατηγική και τις βασικές επιδιώξεις που πρέπει να επιτευχθούν για τον ελληνικό τουρισμό.

- Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι το πρόβλημα του ελληνικού τουρισμού είναι, τελικά πρόβλημα οργάνωσης, διαχείρισης και σωστού προγραμματισμού, έτσι ώστε να σχεδιαστεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής πολιτικής, υπό την έννοια συνδυασμού στόχων και μέτρων για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων, κυρίως εκ' μέρους των φορέων της πολιτικής εξουσίας.

Η ύπαρξη σημαντικών τουριστικών πόρων δεν φθάνει για να εξασφαλίσει ευνοϊκή εξέλιξη της τουριστικής δραστηριότητας μέσα στο διεθνές ισχυρά ανταγωνιστικό κλίμα.

3. Όσον αφορά το τρίτο μέρος, δηλαδή την πολιτική που ασκείται στον τομέα του τουρισμού από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Μέχρι το τέλος του 1981 ενδεχόμενα προβλήματα στον τομέα του τουρισμού αντιμετωπίζονταν από κοινοτικά όργανα με συγγενές αντικείμενο. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 ο τουρισμός αρχίζει να αξιοποιείται από την πολιτική της

ευρωπαϊκής κοινότητας ως παράγοντας κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Κατά τη δεκαετία του 1990 αρχίζει να εφαρμόζεται ένα ευρύ φάσμα δράσεων στον τομέα του τουρισμού. Οι σημαντικότερες δράσεις αναφέρονται στο α) σχέδιο κοινοτικών δράσεων για τον τουρισμό 1993-1995, β) στην πρώτη Έκθεση που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις κοινοτικές δράσεις που επηρεάζουν τον τουρισμό (6-4-1994), γ) στην υιοθέτηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Πράσινης Βίβλου για το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του τουρισμού, στις 4-4-95 που έχει ως στόχο τη διευκόλυνση και την προώθηση του γενικού προβληματισμού όσον αφορά το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του τουρισμού και τέλος, την έγκριση του προγράμματος "Philoxenia" του πρώτου πολυετούς προγράμματος υπέρ του Ευρωπαϊκού τουρισμού (1997-2000) που έχει σαν βασικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας του.

➤ Όσον αφορά στο **Υποπρόγραμμα "Τουρισμός"**, αυτό συμπίπτει με μια νέα εποχή του Ελληνικού και Διεθνούς Τουρισμού, κατά την οποία διαπιστώνεται αλλαγή τάσεων στην "Τουριστική Κατανάλωση". Απόρροια αυτής της νέας πραγματικότητας, είναι η ανάγκη αναπροσαρμογής της Τουριστικής Πολιτικής. Η προσπάθεια αυτή στοχεύει στην αναβάθμιση του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος, επικυρώνοντας έτσι και τους στόχους του Υ/τος "Τουρισμός", όπως ορίζονται στο κείμενο του Ε.Π "Τουρισμός - Πολιτισμός" (30 - 11 - 95 - Ε 95 / 2001 Απόφαση της ΕΕ).

➤ Σχετικά με την πορεία υλοποίησης του συνόλου των Μέτρων του Υ/τος "Τουρισμός" ο "σχεδιασμός" (δηλαδή η εξειδίκευση των Μέτρων σε "επώνυμα" έργα, στο πλαίσιο της ευρύτερης αναπτυξιακής λογικής) του Υ/τος έχει προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό. Έτσι το Πρόγραμμα έχοντας περάσει από τη φάση σχεδιασμού, έχει εισέλθει σε μια συγκεκριμένη πορεία υλοποίησης.

4. Όσον αφορά το τελευταίο μέρος δηλαδή την περιφερειακή ~~ανάπτυξη~~^{ανάπτυξη} και πολιτική στον τομέα του τουρισμού στο νησιωτικό χώρο, συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) υπάρχει η ίδια λογική όσον αφορά την διάρθρωσή τους, δηλαδή περιλαμβάνουν Μέτρα/ενέργειες που εξυπηρετούν συγκεκριμένους στόχους πολιτικής.
- Από πλευράς προϋπολογισμών οι περιφέρειες Βορείου, Νοτίου Αιγαίου, και Ιονίων Νήσων φαίνεται ότι δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο Υ/μα που αφορά τον τουρισμό, ενώ η περιφέρεια Κρήτης δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο Υ/μα του αφορά την αστική ανάπτυξη, την βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάπτυξη των υποδομών και μεταφορών.
Επίσης, διαπιστώνεται συνέργεια των μέτρων του κάθε ΠΕΠ με άλλα μέτρα του ίδιου υποπρογράμματος και άλλων Υ/των.
- Όσον αφορά το Υ/μα του κάθε ΠΕΠ που αφορά τον τουρισμό βλέπουμε ότι και στις 4 νησιωτικές περιφέρειες δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση των θαλάσσιων και πολιτισμικών τους πόρων.
Ειδικότερα κατά Μέτρο συμπεραίνεται ότι και στις τέσσερις περιφέρειες δίνεται έμφαση α) στην βελτίωση των υποδομών, κυρίως θαλάσσιου τουρισμού. Τα περισσότερα έργα αφορούν την κατασκευή - βελτίωση - επέκταση υποδομών στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού (μαρίνες) και β) στην ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού, και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της κάθε περιφέρειας.

Σε κάθε περίπτωση, διαπιστώνονται ελλείψεις όχι μόνο σε διαχειριστικό επίπεδο, αλλά και σε θεσμικό, υπό την έννοια της εξασφάλισης οριζόντιων δομών ωρίμανσης των έργων, αλλά και αντικειμενικών διαδικασιών προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων στην αυτοχρηματοδότηση κατασκευής και διαχείρισης έργων τουριστικών δραστηριοτήτων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι προτάσεις που ακολουθούν προκύπτουν από την ανάλυση των κεφαλαίων της παρούσας εργασίας και από τα συμπεράσματα που προαναφέρθηκαν και αφορούν προτάσεις πολιτικής στους εξής τομείς: 1. πολιτικής τουριστικών θεσμικών ρυθμίσεων, 2. πολιτικής Διοίκησης/Διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης, 3. πολιτικής τουριστικής έρευνας και σχεδιασμού, 4. πολιτικής τουριστικών επενδύσεων, 5. ειδικά επενδυτικά σχέδια, 6. πολιτικής τουριστικής εκπαίδευσης, 7. πολιτικής μεταφορών., 8. πολιτικές αναβάθμισης τουριστικού προϊόντος και λοιπές πολιτικές και τέλος πρόταση για την εφαρμογή ενός Προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης μεσοπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα.

Πολιτική τουριστικών θεσμικών ρυθμίσεων

Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής θεωρείται σκόπιμος ο εκσυγχρονισμός της τουριστικής νομοθεσίας, έτσι ώστε μετά από περισσότερο από μισό αιώνα αποσπασματικών ρυθμίσεων της τουριστικής δραστηριότητας, να έχουμε ένα νόμο ολοκληρωμένο και εκσυγχρονισμένο που να κωδικοποιεί την τουριστική νομοθεσία και να δίνει λύσεις στα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα του τουρισμού μας.

Πολιτική Διοίκησης / Διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης

Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής προτείνεται:

1. η αναδιοργάνωση των Κεντρικών Δομών Διοίκησης (π.χ. μόνιμο Υφυπουργείο Τουρισμού, ενεργό Εθνικό Συμβούλιο Τουρισμού, πρόβλεψη νέων διοικητικών μονάδων για την οργάνωση/ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού που σήμερα δεν υπάρχουν (ορεινός, συνεδριακός τουρισμός κ.λπ).
2. η αναδιοργάνωση του ΕΟΤ.
3. η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και η δημιουργία Διευθύνσεων τουρισμού στις νέες περιφερειακές διοικήσεις.
4. Σύνθεση δράσεων προβολής Τοπικής - Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Πολιτική τουριστικής έρευνας και σχεδιασμού

Η ανάπτυξη της έρευνας σε επιμέρους θέματα του τουρισμού είναι μια αναγκαιότητα για την επιστημονική αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων αυτού. Τα συμπεράσματα της τουριστικής έρευνας θα παράσχουν τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διαμόρφωση των κατευθύνσεων του τουριστικού σχεδιασμού. Ειδικότερα η έρευνα των οικονομικών επιπτώσεων των διαφόρων τουριστικών καταναλωτικών προτύπων παρέχει το αναγκαίο θεωρητικό και πληροφοριακό υπόβαθρο για μια παραπέρα διερεύνηση των επιδράσεων και δυνατοτήτων του τουρισμού στην εθνική, περιφερειακή και τοπική οικονομία και άρα για την άσκηση αποτελεσματικής τουριστικής οικονομικής πολιτικής.

Πολιτική τουριστικών επενδύσεων

Η πολιτική επενδύσεων στοχεύει στη βελτίωση της τουριστικής υποδομής και στην ποιοτική αναδιάρθρωση της τουριστικής ανωδομής.

Η Ελλάδα έχει αποκτήσει τη φήμη σαν χώρα προορισμού μαζικού τουρισμού χαμηλής στάθμης. Η εικόνα αυτή είναι ανάγκη να αλλάξει. Η αλλαγή μπορεί να γίνει στα πλαίσια της διαφοροποίησης της τουριστικής υποδομής με τη δημιουργία "ειδικών ξενοδοχείων" και "ειδικών περιοχών".

Η δημιουργία "ειδικών ξενοδοχείων" απευθύνεται σε τουρισμό υψηλής εισοδηματικής στάθμης που αποφέρουν μεγαλύτερη κερδοφορία. Τέτοια ξενοδοχεία μπορούν να λειτουργήσουν μέσα σε μεσαιωνικά φρούρια, νεοκλασικές βίλες, παραδοσιακά χωριά με απόλυτο σεβασμό του περιβάλλοντος και του κτιρίου.

Σε άλλες χώρες λειτουργούν τέτοια ξενοδοχεία (κυρίως πρώτης κατηγορίας) από ιδιώτες που παρέχουν υπηρεσίες ποιοτικού επιπέδου.

Προς την κατεύθυνση αυτή η ιδιωτική πρωτοβουλία θα πρέπει να ενισχυθεί από το κράτος μέσω του Αναπτυξιακού νόμου με μια σειρά από κίνητρα.

Η δημιουργία "ειδικών περιοχών" έχει στόχο να προσελκύσει τουρίστες εισοδηματικής στάθμης μέσω της υποδομής και της πολιτικής τιμών που ακολουθείται από τις αποκλειστικές αυτές περιοχές.

Ειδικά επενδυτικά σχέδια

Για την αποκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας και τη δημιουργία περιφερειακής ανάπτυξης προτείνεται η υλοποίηση συγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων π.χ. "για τουριστικά χωριά" και συγκροτήματα βιλών - χωριών για time sharing. Τα ειδικά αυτά επενδυτικά σχέδια αναβαθμίζουν ολόκληρες περιοχές και στοχεύουν στην προσφορά νέων τύπων τουριστικών προϊόντων με πολλαπλό οικονομικό όφελος στην τουριστική οικονομία της περιοχής.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/90 θα πρέπει να δίνει αυξημένα κίνητρα για την ανέγερση ξενοδοχείων κάθε κατηγορίας και άλλων τουριστικών μονάδων (πχ. Αθλητικών χώρων) ή έργων τουριστικής υποστήριξης (π.χ. χιονοδρομικά κέντρα, συνεδριακά κέντρα, υρδοθεραπευτήρια κ.λπ)

Πολιτική τουριστικής εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση των συντελεστών (π.χ. ξενοδοχειακών στελεχών, ξεναγών κ.λπ) που καλύπτουν όλο το φάσμα της τουριστικής δραστηριότητας αποτελεί βασική αναγκαιότητα για να επιτευχθεί η ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και να αυξηθεί έτσι η τουριστική καταναλωτική ζήτηση.

Η διαφημιστική προβολή του τουριστικού προϊόντος στο εσωτερικό και εξωτερικό αποτελεί μια αναγκαιότητα που από τα πράγματα επιβάλλεται. Η διαφημιστική προβολή μπορεί να γίνει σε δύο επίπεδα.

- α) Στο ατομικό επίπεδο δηλαδή από κάθε ιδιωτική τουριστική επιχείρηση
- β) στο επίπεδο της πόλης, του νησιού, του δήμου ή περιοχής.

Με την τουριστική διαφήμιση στοχεύεται η προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού τουριστών σε κάθε τουριστική περιοχή και ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου. (τούτο βέβαια εξαρτάται και από το επίπεδο της τουριστικής προσφοράς). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της τουριστικής κατανάλωσης και τη δημιουργία θετικών επιπτώσεων στην οικονομική δομή των περιφερειών.

Πολιτική Μεταφορών

Όπως είναι γνωστό, το 75% του συνόλου των τουριστών που διακινούνται προς τη χώρα μας χρησιμοποιούν αεροπλάνο. Αυτό επιβάλλει τη διαμόρφωση μιας πολιτικής μεταφορών για τον τουρισμό η οποία θα απελευθερώσει τα κρατικά μονοπώλια για τις εσωτερικές αεροπορικές και ναυτιλιακές γραμμές. Η πολιτική αυτή επιβάλλεται και από το πλαίσιο της ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής αγοράς. Η εφαρμογή της εκτιμάται ότι θα έχει θετικές οικονομικές επιπτώσεις στη διαμόρφωση της συνολικής τιμής του τουριστικού πακέττου.

- Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει και τα προσεχή χρόνια να προσελκύει τουρίστες για τον ήλιο και τη θάλασσα της και θα αποτελεί "ζώνη του ήλιου και του πολιτισμού" με ελκυστικούς "τόπους" με τη χωροθέτηση ολοκληρωμένων επενδυτικών ευκαιριών υψηλής προστιθέμενης αξίας, όμως υπάρχουν σοβαρά περιθώρια προσέλκυσης τουριστών με την προσφορά ειδικών πακέττων όπως χειμερινού, αθλητικού, συνεδριακού, πολιτιστικού τουρισμού τα οποία είναι "νέα" προϊόντα που απευθύνονται στην κάλυψη ειδικών επιθυμιών του πελάτη.

Στα πλαίσια του πολιτιστικού τουρισμού θα μπορούσαν να προσφέρονται ειδικά πακέττα με χτυπητούς τίτλους που θα εκμεταλλεύονται την πλούσια πολιτιστική ιστορία σε συνδυασμό με τη φύση της και θα απευθύνονται στη φαντασία των ξένων τουριστών. Για παράδειγμα: Η Ελλάδα των Περσικών πολέμων", "Στα ίχνη του Βυζαντίου". κ.λπ.

- Ο προσδιορισμός των ιδιαιτεροτήτων και η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε περιοχής, υπό την οπτική ενός **συνολικού σχεδίου δράσης** το οποίο θα **συνθέτει** τη βέλτιστη και πλέον ορθολογική τουριστική αναπτυξιακή δυναμική **σε επίπεδο περιφέρειας της χώρας υποδοχής**, ώστε να αξιοποιηθούν αφενός μεν οι συγκριτικές δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού και ο βάσει αυτών προσδιορισμός του κοινού - στόχου **ομοίως σε επίπεδο περιφέρειας χώρας προέλευσης**. Η συνεκτίμηση των επιμέρους τακτικών στόχων και πολιτικών υπό τον συντονισμό του ΕΟΤ (σε ευέλικτη και σύγχρονα

οργανωμένη μορφή), αναμένεται να οδηγήσει στην **εγκαθίδρυση ενός κοινού κοινού σχεδίου δράσης** με **συμπληρωματικές δράσεις** (υποδομές, ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μεταφορές κ.λπ.) υπηρεσίες και θεσμοί, αλλά και **κοινές δράσεις** (π.χ. σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτικής τουριστικής προβολής), για την επίτευξη **οικονομιών κλίμακας** (το παραπάνω μοντέλο είναι το σήμερα εφαρμοζόμενο στην Ιταλία και στην Ισπανία, οι στόχοι και τα μέσα του οποίου προσομοιάζουν με τα επιδιωκόμενα σήμερα από την πολιτική ηγεσία του Υπ. Ανάπτυξης).

- Σε μια διαρκή αναπτυξιακή διαδικασία, θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε τις πολιτικές αναβάθμισης του ρόλου ενός τουριστικού θερέτρου, ανάλογα με το χρόνο εφαρμογής τους, στα ακόλουθα "βήματα δράσης":

Βραχυπρόθεσμα: Προβολή, εδραίωση μέσω της διαφημιστικής καμπάνιας της θέσης του θερέτρου μέσα στο διεθνή, μεσογειακό και τοπικό (εθνικό) ανταγωνισμό (συγκράτηση "κεκτημένων").

Μεσοπρόθεσμα: Ποιοτική αναβάθμιση, βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών, εμπλουτισμός της τουριστικής προσφοράς.

Μακροπρόθεσμα: Ολοκλήρωση και συμπλήρωση των υποδομών, δημιουργία προφίλ "νέας αγοράς", ανάπτυξη αστικού τουρισμού ή ειδικών μορφών τουρισμού, αύξηση (ποιοτική - ποσοτική) τουριστικού ρεύματος εισερχόμενου τουρισμού.

Οι πιο πάνω στόχοι προϋποθέτουν ότι θα ανταποκριθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία, και ειδικότερα οι επενδύσεις σε νέες ξενοδοχειακές κατασκευές ή αναβάθμιση των παλαιών μονάδων, εφόσον θα υπάρχουν τα κατάλληλα κίνητρα (π.χ. ταχεία ενεργοποίηση του υποπρογράμματος "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ" από τον ΕΟΤ).

- Όσον αφορά στο Υ/μα "Τουρισμός" ήδη λαμβάνονται πρωτοβουλίες για ευρεία ανάπτυξη των Ειδικών Τουριστικών Υποδομών, μέσω δικτύων γηπέδων γκόλφ, τουριστικών κέντρων υγείας, συνεδριακών κέντρων, θεματικών πάρκων κ.λπ. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η πρωτοβουλία "Δημιουργίας Χώρων Υγιεινής σε Κέντρα Εστίασης και Αναψυχής". Η ενέργεια αυτή αντιμετωπίζει δραστικά ένα από τα αδύναμα σημεία του Ελληνικού Τουρισμού, προσφέροντας επιχορήγηση και καθορίζοντας προδιαγραφές προστασίας των συνθηκών της υγιεινής, για

περίπου 10.000 (δέκα χιλιάδες) επιχειρήσεις, καλύπτοντας έτσι σε ευρύτατο πεδίο τους ευαίσθητους χώρους που επισκέπτονται οι τουρίστες.

Επίσης η εκπόνηση του "Market Study" για τον Ελληνικό Τουρισμό, θα δώσει δυνατότητες χάραξης επιστημονικά τεκμηριωμένης πολιτικής σε όλους τους τομείς, της ζήτησης, της προσφοράς, της επικοινωνίας και της προώθησης του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος.

Παράλληλα γίνεται προσπάθεια πλαισίωσης του Προέδρου της Επ.Πα. με ειδικούς και εμπειρογνώμονες υψηλών προδιαγραφών, σε τομείς όπως η πληροφορική, η σύνδεση με τα ΠΕΠ, η προώθηση των Ενεργειών Κατάρτισης, η χρηματοοικονομική αξιολόγηση και επεξεργασία στοιχείων κ.λπ., με στόχο την αύξηση της συλλογικής αποδοτικότητας.

Ήδη έχουν γίνει εντατικά βήματα εμπέδωσης της οριζόντιας συνεργασίας, της κατά προτεραιότητα απασχόλησης των Υπευθύνων των Μέτρων και της Γραμματείας της Επ.Πα. με το Υ/μα "Τουρισμός", της εκπαίδευσης των στελεχών σε Κοινοτικά Θέματα καθώς και επανειλημμένη συμμετοχή τους σε ανάλογα εκπαιδευτικά σεμινάρια.

Τέλος η Γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. "Τουρισμός - Πολιτισμός" προβλέπεται να αναπροσαρμοστεί, για να ανταποκριθεί στις πραγματικές ανάγκες, με ενίσχυση από την ΜΟΔ (Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης) και βάσει της νέας διοικητικής δομής του ΕΟΤ, που προωθείται με νομοσχέδιο στη Βουλή. Θίγεται ότι μέσω της ΜΟΔ γίνεται προσπάθεια κάλυψης του συντονιστικού κενού ανάμεσα στα έργα που διαχειρίζονται κεντρικά (Γραμματεία Επ.Πα.) και σε εκείνα που υλοποιούνται μεν από τον ΕΟΤ (ως φορέα υλοποίησης), αλλά "χρεώνονται" στα ΠΕΠ και διαχειρίζονται από τις επιμέρους Επ.Πα. των ΠΕΠ. Γίνεται φανερό η από διοικητικής απόψεως έλλειψη ενός ενιαίου διυπουργικού οργάνου ανάπτυξης των απαιτούμενων ειδικών τουριστικών υποδομών και ανωδομών.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η εγκαθίδρυση ενός μακρόπνοου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης στην χώρα μας συνδέεται ευθέως με την γενικότερη ακολουθητέα αναπτυξιακή στρατηγική, λαμβανομένων υπόψη των συμπληρωματικών αναπτυξιακών δράσεων που υλοποιούνται ή δρομολογούνται μέσω του Β' ΚΠΣ, μέσω του οποίου διευρύνεται ο ζωτικός τουριστικός και οικονομικός χώρος και

υποβοηθείται το “άνοιγμα” νέων τουριστικών προορισμών (συνύπαρξη ισόρροπης και ελεγχόμενης πολιτικής τουριστικής ανάπτυξης).

Παράλληλα, επεκτείνεται ο ανταγωνισμός ανάμεσα στους τουριστικούς προορισμούς (υφιστάμενους - νέους), με θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος και στην επέκταση της τουριστικής περιόδου. Αυτές οι παράμετροι θα πρέπει να ενσωματωθούν οργανικά και ενεργά στην στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης της χώρας μας, ιδιαίτερα με την αναμονή πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ως αποτέλεσμα των ενοτήτων της παρούσας εργασίας, έγινε κατανοητό ότι το εγχείρημα της αναβάθμισης αλλά και κατοχύρωσης της “θέσης” της Ελλάδας στο πλαίσιο του διεθνούς καταμερισμού του τουριστικού ανταγωνισμού είναι σύνθετο και, απαιτεί:

- σύγχρονες δομές σχεδιασμού και διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος,
- υψηλό βαθμό συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα και,
- **ισόρροπη ανάπτυξη** του τουρισμού με τους υπόλοιπους τομείς δραστηριοτήτων των περιφερειακών/τοπικών οικονομιών και κοινωνιών.

Το τουριστικό προϊόν της χώρας μας αν και εμφανίζει στοιχεία “υπανάπτυξης”¹, εν τούτοις ενσωματώνει **δυναμικά και πολυπαραμετρικά χαρακτηριστικά ανάπτυξης**, κυρίως λόγω του φυσικού και ιστορικού-πολιτισμικού περιβάλλοντος, τα οποία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα. Πράγματι, αν και η **διεθνώς σημειωθείσα αντιστροφή των τουριστικών κριτηρίων**, προς όφελος του ήλιου και της θάλασσας καθιέρωσε και επέβαλε στην Ελλάδα το μονολιθικό μοντέλλο “εξωαστικού τουρισμού”, (δηλαδή την απόλυτη χρήση της θερινής τουριστικής περιόδου), αποξενώνοντας τον επισκέπτη από το ιδιαίτερο πολιτισμικό περιβάλλον και την κοινωνική δυναμική του τόπου, ήδη τα φαινόμενα **αναπροσαρμογής** των τουριστικών και καταναλωτικών συνθηθειών των τουριστών σε νέα πρότυπα,

¹ υπερσυγκέντρωση της προσφοράς του τουριστικού προϊόντος σε ορισμένες περιοχές και χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών, ολιγοπωλιακή δομή τουριστικής ζήτησης και ιδιαίτερα περιορισμένη τουριστική περίοδος, υποβάθμιση φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, γήρανση τουριστικών ανωδομών και μη-επανεπένδυση της υπεραξίας από την τουριστική δραστηριότητα είτε στον εκσυγχρονισμό του τουριστικού αποθέματος, είτε σε συμπληρωματικούς τομείς.

δημιουργούν προβλήματα προσαρμογής της Ελληνικής τουριστικής οικονομίας και διαχείρισης, έχοντας σαν αποτέλεσμα βραχυχρόνιες τουριστικές "κρίσεις".

Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης Μεσοπρόθεσμου Χρονικού Ορίζοντα

Οι μεσοπρόθεσμες στρατηγικές επιλογές εξορθολογισμού της τουριστικής ανάπτυξης θα μπορούσαν να εντοπισθούν:

1. στην εξασφάλιση της σταθερότητας του μαζικού τουρισμού, ώστε να μην διαταραχθεί η οικονομική βάση της Εθνικής/Περιφερειακής οικονομίας, υπό προϋποθέσεις εξασφάλισης της περιβαλλοντικής ισορροπίας, διεύρυνσης των τουριστικών αγορών και κανονικοποίησης της χρονικής κατανομής των επισκεπτών. Ως προϋποθέσεις αναβάθμισης του μαζικού τουρισμού θεωρούνται η ολοκλήρωση των (υπό κατασκευή) υποδομών στις πύλες εισόδου και αναχώρησης στο πλαίσιο του Β' ΚΠΣ, ο εξορθολογισμός της διαχείρισης και η αναβάθμιση των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών και ο εκσυγχρονισμός των προσφερόμενων ανωδομών (μέσω των κινήτρων των αναπτυξιακών νόμων).
2. στην ανάπτυξη αστικού τουρισμού και στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, με την ανάληψη πολιτικών ανάπτυξης ειδικών και "ήπιων" μορφών τουρισμού (Συνεδριακός, Θρησκευτικός, Ορεινός, Περιπατητικός, Οικολογικός, Αθλητικός, Θαλάσσιος), με παράλληλη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και ανάδειξη των ιστορικών και αρχιτεκτονικών πολιτισμικών μνημείων σε επίπεδο νομού και της πόλης (όσον αφορά την ανάπτυξη "αστικού τουρισμού").
3. στην εφαρμογή δυναμικής και πολύπλευρης πολιτικής προβολής, με έμφαση στην προσέλκυση επισκεπτών υψηλότερης εισοδηματικής ελαστικότητας αλλά και την αναζήτηση **νέων αγορών**, ώστε να μειωθεί ο ολιγοπωλιακός χαρακτήρας της προέλευσης των τουριστών, όπως διαμορφώνεται την τελευταία 10ετία. Η σταδιακή διεύρυνση σε νέες αγορές (Ισραήλ, Κύπρος, Ρωσία, ή άλλες ευρωπαϊκές, που παραμένουν ανεκμετάλλευτες, όπως π.χ. Ολλανδία ή Αυστρία), αλλά και η εκμετάλλευση της γειννίας με την Ιταλία, προϋποθέτει την **υλοποίηση** μακρόπνοης και ευέλικτης 'πολιτικής προβολής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- * **Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης (Τουρισμός).**
Εκθεση Τμήματος Τουρισμού (ΚΕΠΕ), Αθήνα 1981.
- * **Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης (Κίνητρα Τουριστικής Ανάπτυξης)**
Εκθεση Τμήματος Τουρισμού (ΚΕΠΕ), Αθήνα 1981.
- * **Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981=1985.** ΚΕΠΕ, Αθήνα 1980.
- * **Περιφερειακή Πολιτική. Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1988=1992.** ΚΕΠΕ,
Αθήνα 1991.
- * **Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Τουρισμού στην Περιφερειακή Ανάπτυξη.**
Δ. Λαγός, (Διδακτορική Διατριβή), Αθήνα 1996.
- * **Τουρισμός: Πολιτική, Εξελίξεις, Προοπτικές και συμβολή στην οικονομία.** (Δ.
Μυλωνάς), ΚΕΠΕ, Ιούνιος 1997.
- * **Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης** Κ. Αθανασόπουλος, Τόμος Β',
(Περίοδος 1990=1995).
- * **Τα χρηματοδοτικά κίνητρα στο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης
στην Ελλάδα.** Κ. Αθανασόπουλος, Γ' έκδοση, Αθήνα 1993.
- * **Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τουρισμός = Πολιτισμός".**
Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Πολιτισμού. ". Ιούνιος
1995.
- * **Ελλάδα. Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα 1994 = 1999.** Κοινοτικά
Διαρθρωτικά Ταμεία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- * Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Β' ΚΠΣ). Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τουρισμός = Πολιτισμός". Υποπρόγραμμα "Τουρισμός". Αναγνωριστική Έκθεση Συμβούλου Διαχείρισης, Οκτώβριος 1996.
- * Β' ΚΠΣ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τουρισμός - Πολιτισμός". 2^η Περιοδική Έκθεση Συμβούλου Διαχείρισης. Τεύχος Ι. Αθήνα, Αύγουστος 1997.
- * Τουριστική Οικονομία (Ν. Γ. Ηγουμενάκης), Interbooks.
- * Οι Οικονομικές Επιπτώσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης στον Ελληνικό Τουρισμό. (Δ. Λαγός), ΤΟΠΟΣ, Αθήνα, 1995.
- * Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής
Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα 1989=1993.
- * Εκδήλωση Ενδιαφέροντος για την εκπόνηση "Μελέτης και Έρευνας αγοράς (Market study) και σχεδιασμός marketing του ΕΟΤ 1997 = 2001. Αθήνα, Σεπτέμβριος 1997.
- * Τουρισμός: Πολιτική, Εξελίξεις, Προοπτικές και Συμβολή στην Οικονομία. Ιούνιος 1997, ΚΕΠΕ.
- * Τουριστική Γεωγραφία. J-P. Lozato = Giotart. Interbooks, Αθήνα, 1996.
- * Στοιχεία Τουριστικής Νομοθεσίας
Αντωνία Ευθυμιάτου = Πουλάκου (Αθήνα, Κομοτηνή 1987).
- * Περιοδικό "Τουρισμός και Οικονομία", Έτη 1994=1997.
- * Ελληνική Οικονομία και Τουρισμός. Τετραμηνιαία Έκθεση. Τεύχος 3, Μάιος 1997. (Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, Ι.Τ.Ε.Π.).

- * **Πολιτική και Κοινωνία, Οικονομία και εξωτερικές σχέσεις**
Επιμέλεια: Κατσούλης, Γιαννίτσας, Καζάκος (Εκδόσεις Παπαζήση)
- * **Μελέτη αξιολόγησης των ΠΕΠ του ΚΠΣ 1994=1999.** ΚΕΠΕ, Αθήνα 1997.
- * **Η ανάπτυξη της Ελλάδας. Παρελθόν, Παρόν και Προτάσεις πολιτικής (ΚΕΠΕ)**
Δεκέμβριος 1990.
- * Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Έτη 1993 - 1996.
- * **Σχέδιο Κοινοτικής Δράσης για την ενίσχυση του τουρισμού.** (Europroject Report) 1 Ιουνίου 1993.
- * Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Βρυξέλλες 6/4/1994.
Έκθεση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για τις κοινοτικές δράσεις που επηρεάζουν τον τουρισμό. (Απόφαση 92/421/ΕΟΚ).
- * Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Απόφαση του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 1992 σχετικά με το Σχέδιο Κοινοτικών Δράσεων υπέρ του Τουρισμού. (92/421/ΕΟΚ).
- * **Περιφερειακή Ανάπτυξη, Χωροταξία και Περιβάλλον στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης.** (Τόμοι I, III, Πολιτικές του περιβάλλοντος και ανάπτυξη), Αθήνα 15=16 Δεκεμβρίου 1995).
- * Νόμοι 1892/90, 2234/94.
- * **΄Τουρισμός και Περιφερειακή Ανάπτυξη΄.** (προσυνέδριο στα πλαίσια του συνεδρίου Ανάπτυξης 1981 του ΤΕΕ). ΤΕΕ/Περιφερειακό τμήμα Κρήτης - Δωδεκανήσου (11=12 Απριλίου 1981).

* **Στατιστικές Τουρισμού. Έτη 1988-1994.**

* **Tourism Policy and International Tourism in OECD Member Countries (1982).**

* **Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον τουρισμό.**
Πάρις Τσάρτας. Έξαντας 1996.

* **Προσδιορισμός και διαχείριση κόστους τυπικού τουριστικού πακέτου οργανωμένου τουρισμού διακοπών. Εφαρμογή για την περίπτωση της Κέρκυρας. (ως τυπικού τουριστικού προορισμού μαζικού τουρισμού). ΕΟΤ, Αθήνα, Νοέμβριος 1997.**

* **Οικονομική και Χωροταξική Ανάπτυξη στην Ελλάδα: Μια πρώτη εικόνα. (Δ. Κατοχιανού). Σύγχρονα Θέματα.**

* **Δομημένο Περιβάλλον και Τουρισμός: μια δύσκολη σχέση. (Ρέα Καλοκάρδου)**
Σύγχρονα Θέματα.

* **Φύση, λειτουργία και προβλήματα πολιτικής του ελληνικού τουρισμού. Γ. Ζαχαράτος. Σύγχρονα θέματα.**